

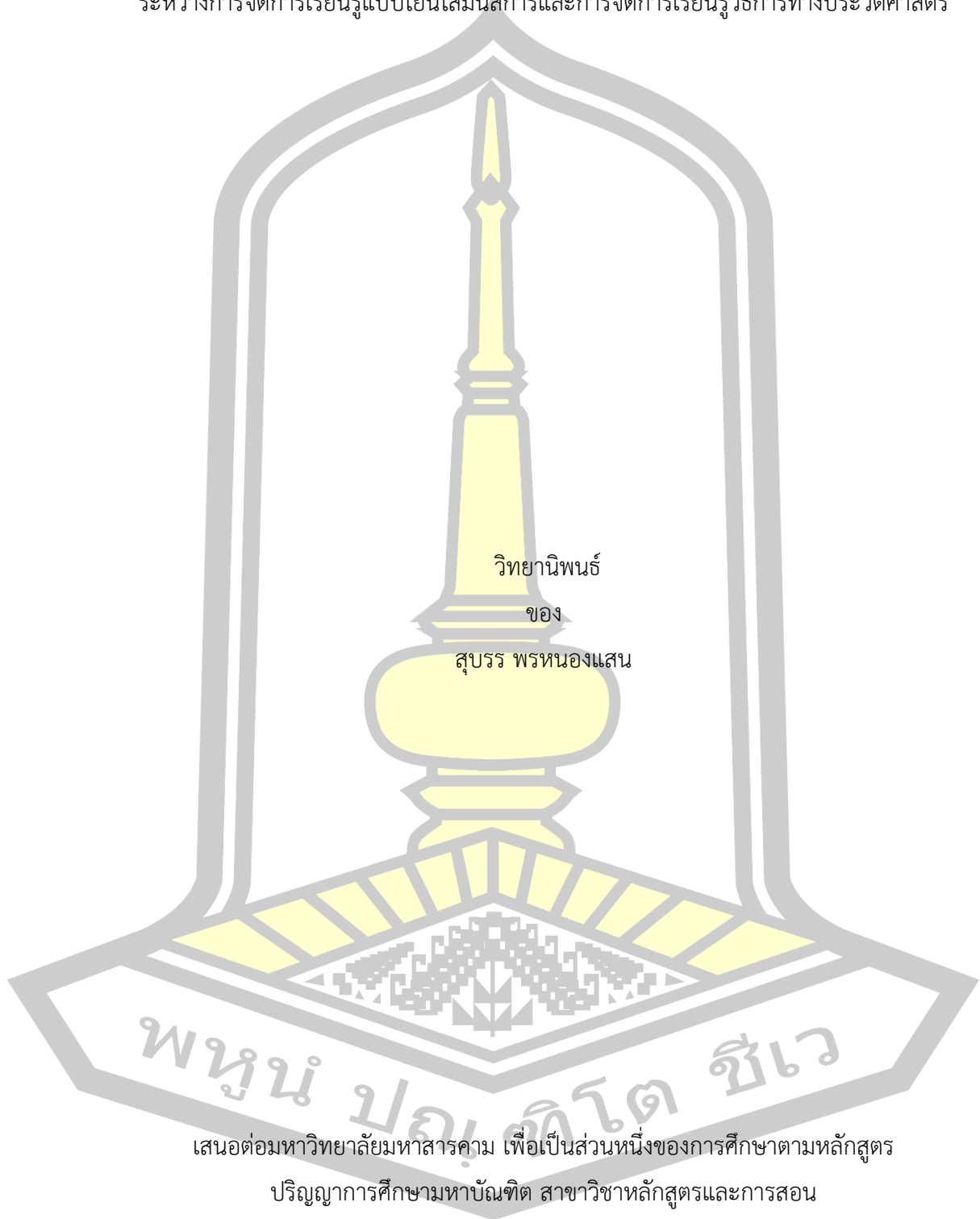
การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์

วิทยานิพนธ์
ของ
สุบรรร พรหนองแสน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
เมษายน 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

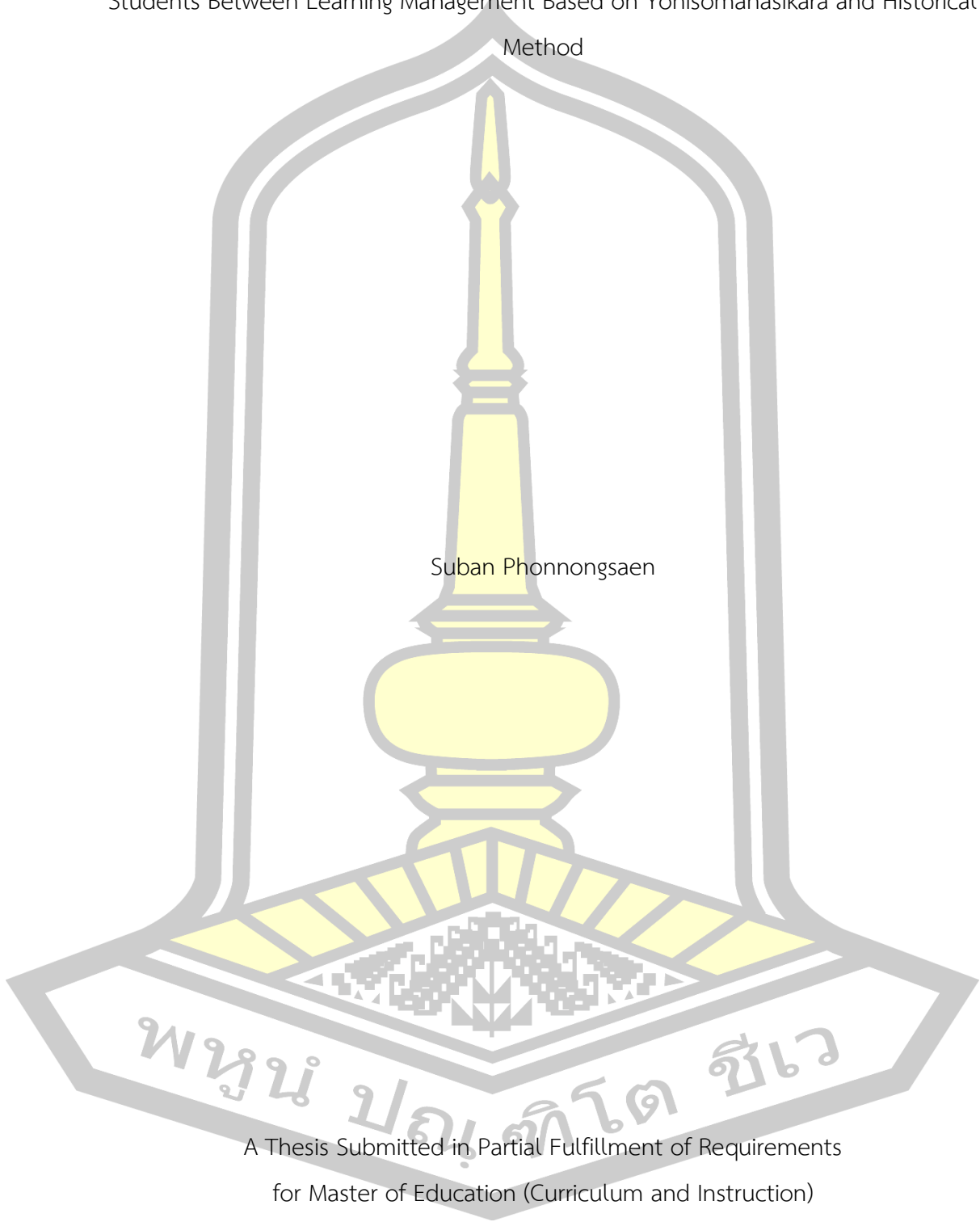
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

เมษายน 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Comparison of Learning Achievement and Analytical Thinking of Matthayomsueksa 4
Students Between Learning Management Based on Yonisomanasikara and Historical
Method

Suban Phonnongsaen

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Curriculum and Instruction)

April 2020

Copyright of Maharakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสุบรรพร พรหนองแสน แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(อ. ดร. กันยารัตน์ สอนสุภาพ)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. สาคร อ่วมจักร)

กรรมการ

(อ. ดร. ธนดล ภูสีฤทธิ์)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(อ. ดร. สมทรง สีทธิ)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์		
ผู้วิจัย	สุบรรร พรหนองแสน		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาคร อัจฉกร		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ และการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ และการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่มโดยใช้หน่วยการสุ่มเป็นห้องเรียน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพยุภคภูมิวิทยาคาร อำเภอพยุภคภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2 ห้องเรียน ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 จำนวน 33 คน จัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 จำนวน 32 คน จัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ 6 แผน และแผนการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ จำนวน 6 แผน แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย จำนวน 30 ข้อ เป็นข้อสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก แบบทดสอบมีค่าความยาก ตั้งแต่ 0.26-0.78 มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.41 ถึง 0.88 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95 แบบวัดการคิดวิเคราะห์ จำนวน 3 ข้อ มีค่าความยาก ตั้งแต่ 0.47-0.62 มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.50-0.70 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 สถิติที่ใช้ใน

การวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานใช้ t-test (Dependent Samples)

ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้สาระประวัติศาสตร์ เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แบบโยนิโสมนสิการมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.63/89.70 และการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ เท่ากับ 86.67/88.23
2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและแบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและแบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ หลังเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ พบว่า ไม่แตกต่างกัน
4. นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ ซึ่งมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, การคิดวิเคราะห์, การจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ, การจัดการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์

TITLE	Comparison of Learning Achievement and Analytical Thinking of Matthayomsueksa 4 Students Between Learning Management Based on Yonisomanasikara and Historical Method		
AUTHOR	Suban Phonngsaen		
ADVISORS	Assistant Professor Sakorn Atthajakara , Ed.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Curriculum and Instruction
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2020

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) develop learning activity management plans of History subject on the topic Time period of Thailand history for Mathayomsueksa 4 students using Yonisomanasikarn and Historical Method to reach the effectiveness criterion at 80/80. 2) to compare learning achievement of Matthayomsueksa 4 students based on Yonisomanasikarn, before and after learning. 3) to compare to compare learning achievement and analytical Thinking of Matthayomsueksa 4 students based on Yonisomanasikarn and Historical Method, after learning.and 4) study the satisfaction of Mathayomsueksa 4 students after learning management based on Yonisomanasikarn and Historical method Sampling group of this research, Selected by cluster random sampling method,consisted of Mathayomsueksa 4 students from 2 classrooms at Phayakkaphum-wittayakarn School in Phayakkaphum district, Maharakham province under the Office of Secondary Educational Service Area 26, during the first semester of academic year 2019. Learning activity management between Yonisomanasikarn method for 33 students of M.4/5 and History method for 32 students of M.4/6. Research instruments included; 6 learning activity management plans based on Yonisomanasikarn method, 6 learning activity management plans based on History method. Learning achievement test on the topic time period of thailand history which consisted of 30 objective questions-4 possible answers with index of consistency between 0.26-0.78, discrimination from 0.41 to 0.88,

and reliability at 0.95. measurement test for analytical thinking on the topic time period of thailand history which consisted of 3 items with index of consistency between 0.47-0.62, discrimination from 0.50-0.70, and reliability at 0.91. data analysis was made through mean, percentage, standard deviation, and t-test (Dependent Samples).

The findings were as follows :

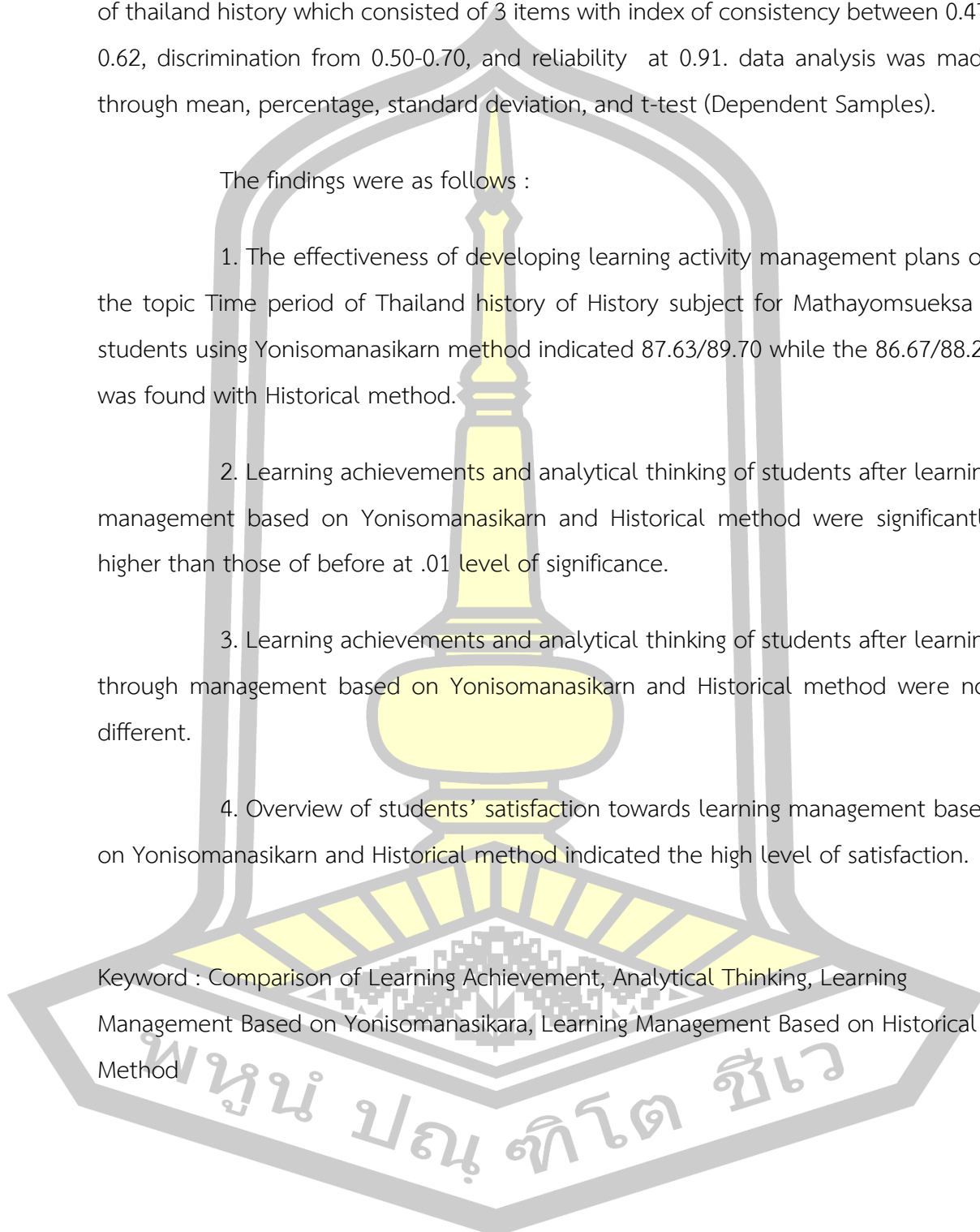
1. The effectiveness of developing learning activity management plans on the topic Time period of Thailand history of History subject for Mathayomsueksa 4 students using Yonisomanasikarn method indicated 87.63/89.70 while the 86.67/88.23 was found with Historical method.

2. Learning achievements and analytical thinking of students after learning management based on Yonisomanasikarn and Historical method were significantly higher than those of before at .01 level of significance.

3. Learning achievements and analytical thinking of students after learning through management based on Yonisomanasikarn and Historical method were not different.

4. Overview of students' satisfaction towards learning management based on Yonisomanasikarn and Historical method indicated the high level of satisfaction.

Keyword : Comparison of Learning Achievement, Analytical Thinking, Learning Management Based on Yonisomanasikara, Learning Management Based on Historical Method

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาคร อัจฉกร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำคำปรึกษาในด้านความรู้ ชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องสมบูรณ์ ด้วยความเมตตาและเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.กันยารัตน์ สอนสุภาพ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.สมทรง สิทธิ และอาจารย์ ดร.ธนดล ภูสีฤทธิ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบและให้คำแนะนำแก้ไขให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตลอดจนคณาจารย์สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามทุกท่าน ที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทความรู้ แนวคิด และประสบการณ์ อันมีคุณค่ายิ่งแก่ศิษย์

ขอขอบพระคุณ คุณครูสุดใจ อุบลบาล คุณครูจุฬาลักษณ์ พนาสิกุล คุณครูเกษวลี กองทอง คุณครูเยาวลักษณ์ วงพิมพ์ และคุณครูจันทิรา พูนศิริ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณคณะท่านผู้บริหารโรงเรียนพัคฆภูมิวิทยาคาร อำเภอพัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่อำนวยความสะดวกและคอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา และขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ให้ความอนุเคราะห์ความร่วมมือและช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอบคุณเพื่อน ๆ นักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนที่ช่วยเหลือกระตุ้นและให้กำลังใจเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา บุรพจารย์ ที่มีส่วนสำคัญในการวางรากฐานชีวิต คอยให้กำลังใจ และสนับสนุนทุกสิ่งทุกอย่างแก่ข้าพเจ้าในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

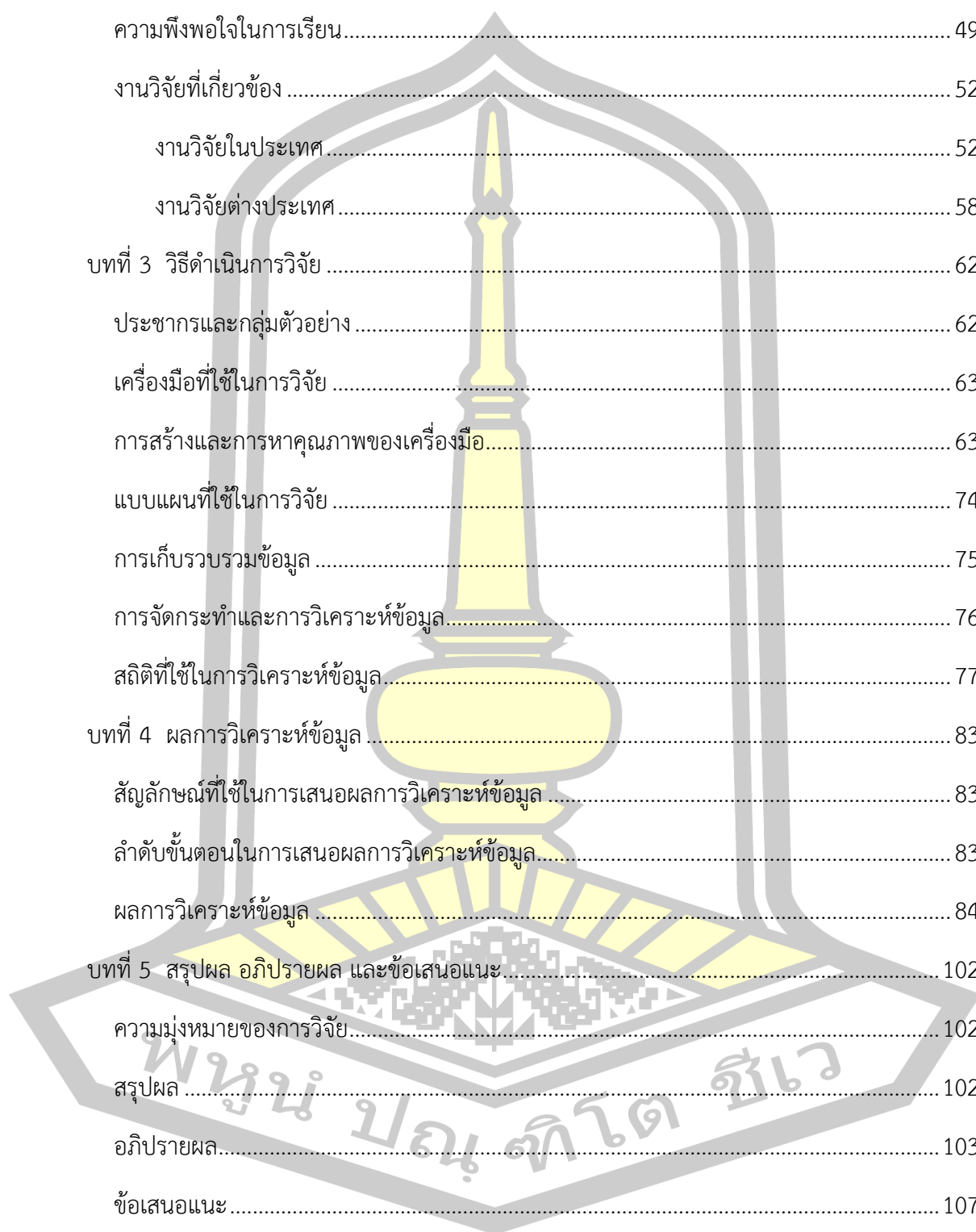
พูน ปรณ ทิโต ชีวะ

สุบรร พรหนองแสน

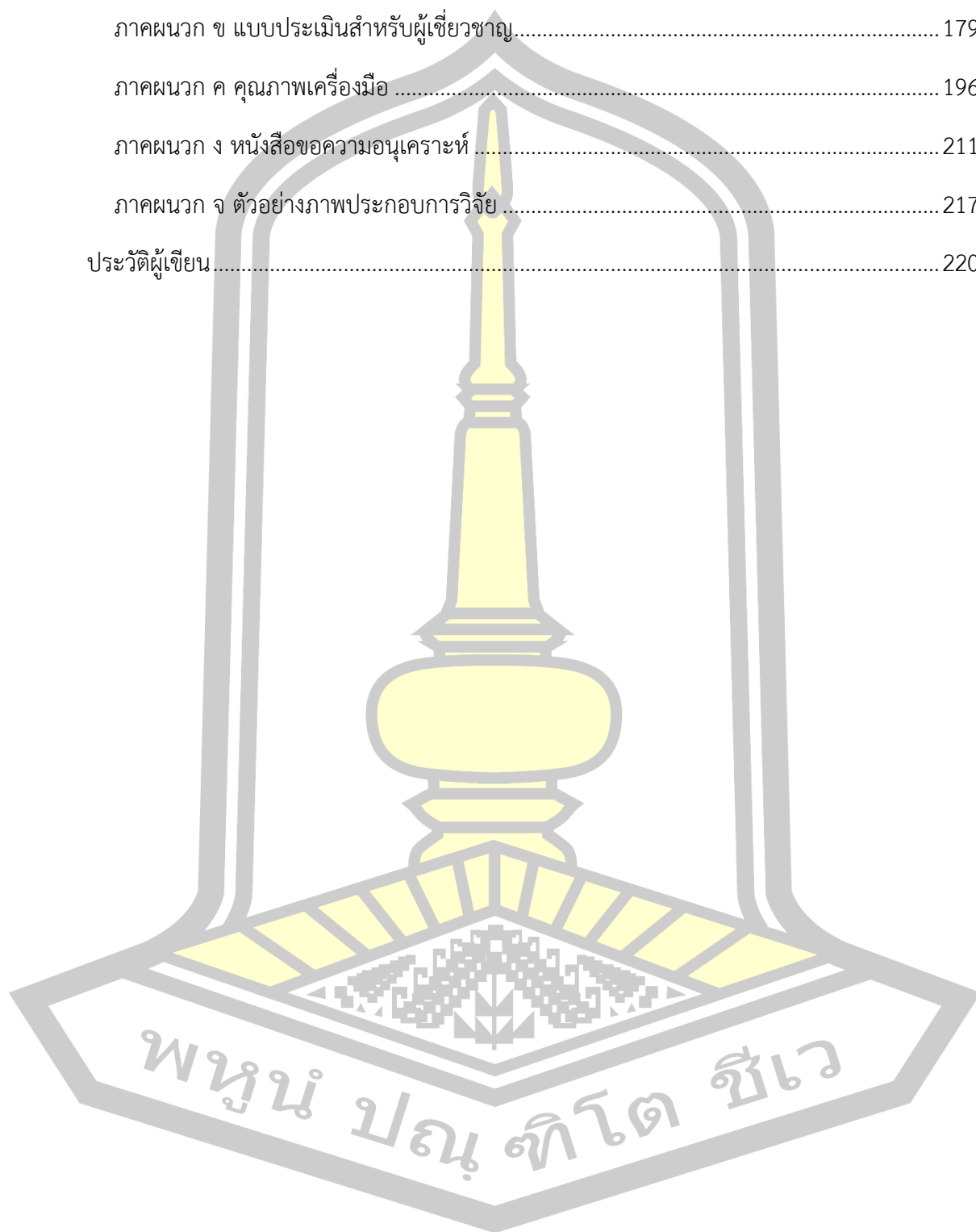
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.....	9
การจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ.....	15
การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์.....	21
แผนการจัดการเรียนรู้.....	27
ประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน.....	31
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	34

การคิดวิเคราะห์.....	39
ความพึงพอใจในการเรียน.....	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
งานวิจัยในประเทศ.....	52
งานวิจัยต่างประเทศ.....	58
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	62
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	62
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	63
การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	63
แบบแผนที่ใช้ในการวิจัย.....	74
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	75
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	102
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	102
สรุปผล.....	102
อภิปรายผล.....	103
ข้อเสนอแนะ.....	107
บรรณานุกรม.....	109
ภาคผนวก.....	117

ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	118
ภาคผนวก ข แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญ.....	179
ภาคผนวก ค คุณภาพเครื่องมือ	196
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	211
ภาคผนวก จ ตัวอย่างภาพประกอบการวิจัย	217
ประวัติผู้เขียน.....	220

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางสาระที่ 4 ประวัติศาสตร์	14
ตาราง 2 เปรียบเทียบขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์	64
ตาราง 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสาระการเรียนรู้ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ และเวลาเรียน เรื่อง เวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	65
ตาราง 4 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละเนื้อหา กำหนดจำนวนข้อสอบแต่ละเนื้อหา	69
ตาราง 5 แบบแผนการทดลอง.....	75
ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและประสิทธิภาพของกระบวนการของแผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ (A1 : คะแนนสังเกตพฤติกรรมหรือใบงาน 20 คะแนน, A2 : คะแนนสอบย่อย อัตนัยและปรนัย 20 คะแนน).....	85
ตาราง 7 ผลคะแนนแบบทดสอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียน และหลังเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย	86
ตาราง 8 ผลคะแนนการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียน และหลังเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย	88
ตาราง 9 ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ ตามเกณฑ์ 80/80 90	
ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและประสิทธิภาพของกระบวนการของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีทางประวัติศาสตร์ (A1 : คะแนนสังเกตพฤติกรรมหรือใบงาน 20 คะแนน, A2 : คะแนนสอบย่อย อัตนัยและปรนัย 20 คะแนน)	90
ตาราง 11 ผลคะแนนแบบทดสอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียน และหลังเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบประวัติศาสตร์ เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย.....	92
ตาราง 12 ผลคะแนนการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย	94

ตาราง 13 ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบวิธีทางประวัติศาสตร์ ตามเกณฑ์ 80/80	96
ตาราง 14 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการ จัดการเรียนรู้แบบโยนีโสมนสิการ	97
ตาราง 15 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์	98
ตาราง 16 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์หลังเรียนของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบวิธีโยนีโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการ ทางประวัติศาสตร์	99
ตาราง 17 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ แบบโยนีโสมนสิการ เรื่องเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย	99
ตาราง 18 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยการจัดการ เรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่องเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย	101
ตาราง 19 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบโยนีโสมนสิการ เรื่อง เวลาและ ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	197
ตาราง 20 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	199
ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์สอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน	201
ตาราง 22 การวิเคราะห์หาความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (B) และหาค่าความเชื่อมั่นฉบับ (r _{cc}) ของ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	203
ตาราง 23 ผลการวิเคราะห์สอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (IOC) ของแบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ 205	
ตาราง 24 ผลการวิเคราะห์หาความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (B) และหาค่าความเชื่อมั่นฉบับ (r _{cc}) ของแบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์	206

ตาราง 25 ผลการวิเคราะห์สอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (IOC) ของแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ.....	207
ตาราง 26 ผลการวิเคราะห์สอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (IOC) ของแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์.....	208
ตาราง 27 ผลการวิเคราะห์หาความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (B) และหาค่าความเชื่อมั่นฉบับ (r _{cc}) ของแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ.....	209
ตาราง 28 ผลการวิเคราะห์หาความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (B) และหาค่าความเชื่อมั่นฉบับ (r _{cc}) ของแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ.....	210

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 นักเรียนทดลองเรียนแบบการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ.....	218
ภาพประกอบ 2 นักเรียนทดสอบก่อน-หลัง แบบทดสอบผลวัดสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบทดสอบวัด การคิดวิเคราะห์ และวัดความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ	218
ภาพประกอบ 3 นักเรียนกำหนดเป้าหมายหรือประเด็นคำถามที่ต้องการศึกษาเพื่อแสวงหาคำตอบ ด้วยเหตุผล	219
ภาพประกอบ 4 การนำเสนอเป็นขั้นการอธิบายเรื่องที่ศึกษาได้อย่างสมเหตุสมผลโดยใช้ภาษาที่เข้าใจ ง่ายมีความต่อเนื่อง น่าสนใจตลอดจนมีการอ้างอิงข้อเท็จจริง.....	219

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าและยึดหยัด อยู่ในกระแสโลกาภิวัตน์ได้อย่างมั่นคงและอย่างเป็นสุขนั้น จำเป็นจะต้องพัฒนาประชาชนให้มีความรู้ โดยเริ่มต้นตั้งแต่เยาว์วัย ซึ่งปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้คนมีความรู้ คือ การมีความสามารถในการคิด เพราะจะเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความรู้ทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญา ด้วยความสำคัญดังกล่าว ระบบการศึกษาของประเทศไทยภายหลังการปฏิรูปการศึกษา จึงได้เริ่มให้ความสำคัญของการศึกษา เพื่อพัฒนาความคิด โดยได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาและจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติ คิดเป็นและทำเป็น (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556) และกำหนดให้มีความรู้ของผู้เรียนเมื่อจบช่วงชั้นว่า ผู้เรียนทุกคนต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การคิดวิเคราะห์ จึงมีความสำคัญ เพราะการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และทำให้ผู้เรียนสามารถขยายความรู้ ประสบการณ์และความคิดของตนเองอย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง (นิรมล ศตวุฒิ, 2558) ดังนั้น การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนในยุคปัจจุบัน จึงควรเน้นการพัฒนาการคิดวิเคราะห์

การพัฒนาทักษะการคิดจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน เป็นทักษะที่ผู้เรียนสามารถนำไปปรับแก้ปัญหามากมาย ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เนื่องจากผู้ที่สามารถคิดวิเคราะห์เป็น จะมีการปฏิบัติตามหลักการเป็นขั้นตอนอย่างมีระบบ ครูสามารถสอนได้เพราะเป็นเรื่องความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมทางสมองตามทฤษฎีของ Bloom ว่าด้วยการอธิบาย ขั้นตอนและการเริ่มจากความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของการสอนให้เกิดพุทธิพิสัยระดับต่ำ ส่วนที่อยู่ในระดับสูงคือ การวิเคราะห์การสังเคราะห์ และการประเมินผลในส่วนของ การวิเคราะห์ยังได้แยกแยะพฤติกรรมการเรียนรู้คือความสามารถที่จะนำความคิดต่าง ๆ มารวมกัน เพื่อนำเสนอข้อค้นพบใหม่ ๆ เพื่อให้เข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ (อาร์ม โปธิพัฒน์, 2550) แม้จะมีการมุ่งเน้น ความสำคัญของการคิดวิเคราะห์ แต่ที่ผ่านมามีคุณภาพการศึกษายังไม่เป็นที่น่าพอใจของสังคม จากการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนประมาณ 17,256 โรงทั่วประเทศ โดยสำนักงานรับรอง

มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พบว่า ประจำปี พ.ศ. 2554-2558 พบว่า การศึกษาไทยยังมีปัญหาโดยแบ่งออกเป็น 10 ด้าน เช่น การอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับต่ำ ผู้เรียนขาดทักษะคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และความคิดสร้างสรรค์ ขาดทักษะแสวงหาความรู้ด้วยตัวเอง ซึ่งแสดงถึงคุณภาพของนักเรียนไทยที่ยังอ่อนด้อยในด้านการคิด (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2560) และยังพบว่า มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) ต่ำกว่าร้อยละ 50 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556) และข้อมูลดังกล่าวยังตรงกับโรงเรียนพยุหะภูมิวิทยาคาร อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่า ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ปีการศึกษา 2561 ในรายวิชาประวัติศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่ำ โดยสาระประวัติศาสตร์ สาระที่ 4 มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ และมาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และธำรงความเป็นไทย มีค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียน 34.00 เมื่อเทียบกับคะแนนระดับสังกัด เฉลี่ย 35.48 และคะแนนระดับประเทศ เฉลี่ย 35.16 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2560) อีกทั้งยังพบว่า ปัญหาการสอนในสาระประวัติศาสตร์ คือ ขาดความรู้เกี่ยวกับการสอนด้วยวิธีสอน โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ มักพบครูสอนด้วยวิธีการบรรยาย การให้นักเรียนท่องจำ การอ่านจากเอกสารตำราที่ครูสอนเพียงเล่มเดียว ขาดการใช้สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยไม่นำแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน (โรงเรียนพยุหะภูมิวิทยาคาร, 2560)

ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระที่เป็นรากฐานของวิชาการทุกสาขา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553) เป็นวิชาที่ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติและสังคมโลก โดยเฉพาะประวัติศาสตร์เป็นรายวิชาที่กล่าวถึงเรื่องราวหรือเหตุการณ์ของมนุษย์ที่เกิดขึ้นมาแล้วในอดีต ได้เรียนรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจสังคมและความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการ ช่วยพัฒนาคนในสังคมให้มีความรอบรู้และสามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

การเสริมสร้างให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์นั้น จึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น โดยกระบวนการเรียนรู้ตามหลักโยนิโสมนสิการ เป็นอีกกระบวนการและวิธีการหนึ่งที่สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดของผู้เรียน และเป็นการส่งเสริมทักษะการคิดเนื่องจากเป็น การจัดการเรียนรู้ที่ใช้เหตุผลในการวิเคราะห์ปัญหาทั้งในด้านส่วนตัวและปัญหาส่วนรวม และเมื่อทราบปัญหาแล้ว

ก็สืบสาวไปให้ถึงด้านเหตุผลของปัญหาเพื่อจะได้แก้ไขได้ตรงประเด็น (สุมน อมรวิวัฒน์, 2531 ; สุคนธ์ สิ้นพานนท์, 2551) การคิดตามแนวโยนิโสมนสิการเป็นในการพัฒนาความสามารถในการคิดที่มีความเหมาะสม คือ วิธีการพัฒนาปัญญาตามหลักแห่งพุทธธรรม ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้รู้จักวิธีคิด ตรึกตรองอย่างมีจุดหมาย เป็นลำดับขั้น มีเหตุผลและก่อให้เกิดประโยชน์ โดยหลักโยนิโสมนสิการหรือการคิดแบบแยกแยะนี้มีวิธีคิดแยกย่อยออกเป็น 10 วิธี โดยวิธีคิดแบบวิภังชวาทเป็นอีก 1 ใน 10 วิธี ที่มุ่งเน้นการคิดจำแนกแยกแยะ คิดเป็นเหตุและผล คิดตามลำดับขั้นตอน คิดเป็นประเด็น และช่วยในการตัดสินใจวิเคราะห์มากยิ่งขึ้น วิธีคิดแบบวิภังชวาท ประกอบด้วย 5 ชั้น ดังนี้ ชั้นที่ 1 การแยกแยะตามความจริง ชั้นที่ 2 การแยกแยะโดยส่วนประกอบ ชั้นที่ 3 การแยกแยะตามลำดับขั้นตอนของสิ่งที่เกิดขึ้น ชั้นที่ 4 การแยกแยะตามความสัมพันธ์ และชั้นที่ 5 การแยกแยะตามเงื่อนไข (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2542 : อาลัย พรหมชนะ, 2541) วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการจะทำให้บุคคลรับรู้อารมณ์หรือประสบการณ์จากภายนอกได้อย่างถูกต้อง โดยใช้การคิดพิจารณาอารมณ์หรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องด้วยสติ จึงสามารถนำวิธีคิดนี้ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้

ในวิธีการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ เป็นอีกวิธีการและเครื่องมือในการศึกษาประวัติศาสตร์ เป็นกระบวนการในการแสวงหาข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเกิดจากวิธีวิจัยเอกสารและหลักฐานประกอบอื่น ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผล และการวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ซึ่งการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ได้กำหนดขั้นตอนในการสอนไว้ 5 ขั้นตอน (พรเพ็ญ อ้นตระกูล, 2554 ; วินัย พงศ์ศรีเพียร, 2547 ; สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551 และปิยนาค บุณนาค, 2553) ดังนี้ 1) กำหนดปัญหาหรือข้อสมมติฐาน 2) แสวงหาความรู้ โดยการรวบรวมหลักฐาน 3) วิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล 4) ตีความและสังเคราะห์ และ 5) นำเสนอข้อมูล การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ จะทำให้ผู้เรียนมีทักษะการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมโดยการใช้ประโยชน์จากการศึกษาที่มีเหตุผล วิเคราะห์เรื่องราวต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวันได้ การจัดการเรียนรู้สาระประวัติศาสตร์โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ จึงน่าจะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนให้สูงขึ้น

ด้วยเหตุผลและความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาประวัติศาสตร์ มีความตระหนักและสนใจในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จึงนำกระบวนการเรียนรู้ตามหลักโยนิโสมนสิการ และวิธีการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์

ให้แก่ นักเรียน ตอบสนองต่อการพัฒนาด้วยสมรรถนะสำคัญของนักเรียนและคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโยนีโสมนสิการ และการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนีโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโยนีโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโยนีโสมนสิการ และการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนีโสมนสิการและวิธีการทางประวัติศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนีโสมนสิการ และการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. เป็นการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้แบบโยนีโสมนสิการ และการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ ที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับบริบทในการเรียนรู้ของนักเรียน

2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน และผู้สนใจ นำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอน ตามกรอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของหน่วยงานและ สถานศึกษาให้บรรลุผลตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่มุ่งหวังได้มากยิ่งขึ้น

3. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิจัย ประกอบการพัฒนางาน ด้านการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพยุภคภูมิวิทยาคาร อำเภอพยุภคภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 12 ห้อง รวมนักเรียนทั้งสิ้น 420 คน (ไม่รวมกับห้อง โครงการพิเศษ Gifted ห้องโครงการ Gifted ซึ่งห้องดังกล่าวเป็นห้องเรียนที่คัดเลือกนักเรียนที่ผ่าน เกณฑ์ต่างๆ ที่กำหนดในการเข้าเรียน)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพยุภคภูมิวิทยาคาร อำเภอพยุภคภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2 ห้องเรียน ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 จำนวน 33 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 จำนวน 32 คน ซึ่งการจัดห้องเรียนของโรงเรียน จัดโดยคณะกรรมการเรียนของนักเรียนและห้องมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 และ มัธยมศึกษาปีที่ 4/6 ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่มโดยใช้หน่วยการสุ่มเป็นห้องเรียน (Cluster Random Sampling) และจับสลาก ห้องเรียน ได้นักเรียนห้องมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 จัดการเรียนรู้อย่างโยนิโสมนสิการ และได้นักเรียนห้อง มัธยมศึกษาปีที่ 4/6 จัดการเรียนรู้อย่างวิถีการทางประวัติศาสตร์

2. ตัวแปรในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ จำแนกออกเป็น 2 วิธี ดังนี้

2.1.1 การจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ

2.1.2 การจัดการเรียนรู้แบบวิถีการทางประวัติศาสตร์

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2 การคิดวิเคราะห์

2.2.3 ความพึงพอใจในการเรียน

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เนื้อหาในรายวิชาประวัติศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นรายวิชา 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ รวมเวลาเรียน 12 ชั่วโมง มีเนื้อหา 2 หน่วย

หน่วยที่ 1 เรื่อง เวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย แบ่งเป็น 3 แผน ประกอบด้วย
 แผนจัดการเรียนรู้ ที่ 1 เวลาและยุคสมัย และศักราชในประวัติศาสตร์ไทย
 แผนจัดการเรียนรู้ ที่ 2 การแบ่งยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย
 แผนจัดการเรียนรู้ ที่ 3 เรื่องตัวอย่างเวลายุคสมัยที่ปรากฏในหลักฐานทาง

ประวัติศาสตร์ไทย

หน่วยที่ 2 เรื่อง การสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ไทย แบ่งเป็น 3 แผน

ประกอบด้วย

แผนจัดการเรียนรู้ ที่ 1 ความหมาย ความสำคัญและประโยชน์ของวิธีการทาง

ประวัติศาสตร์

แผนจัดการเรียนรู้ ที่ 2 ขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์

แผนจัดการเรียนรู้ ที่ 3 หลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทย

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมเวลารูปแบบละ 12 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ หมายถึง การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้คิดเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม โดยยกประเด็นหรือสถานการณ์กรณีศึกษา ในการแสดงความคิด การแก้ปัญหา โดยจัดให้มีนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อนคละกัน โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกวิธีคิดแบบวิกัชชวาท ซึ่งเป็นหนึ่งในวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ประกอบด้วย 5 ขั้น ดังนี้

1.1 ขั้นการแยกแยะตามความจริง หมายถึง การอธิบายตามความจริงแต่ละด้านทั้งข้อดีข้อเสียแล้วจึงสรุปข้อมูลทั้งหมดเข้าด้วยกัน กล่าวถึงบุคคลผู้หนึ่งว่าเขาดีหรือไม่ดี ก็ชี้ความจริงตามแง่มุมที่เป็นอย่างนั้น

1.2 ขั้นการแยกแยะโดยส่วนประกอบ หมายถึง การจำแนกโดยวิเคราะห์แยกแยะออกไปให้รู้เท่าทันภาวะที่สิ่งนั้น ๆ เกิดขึ้น จากองค์ประกอบย่อย ๆ ต่าง ๆ เป็นทางรู้เท่าทันความจริง

1.3 ขั้นการแยกแยะตามลำดับขั้นตอนของสิ่งที่เกิดขึ้น หมายถึง การแยกแยะวิเคราะห์ปรากฏการณ์ตามลำดับ เป็นการสืบทอดแห่งเหตุปัจจัย คิดเรียงลำดับเหตุการณ์ว่าอะไรเกิดขึ้นก่อนอะไรเกิดขึ้นหลัง เพื่อให้เข้าใจและเท่าทันความจริง

1.4 ชั้นการแยกแยะตามความสัมพันธ์ หมายถึง การจำแนกโดยความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย สืบถึงสาเหตุปัจจัยต่าง ๆ ที่สัมพันธ์สืบทอดกันมา ของสิ่งหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ เพื่อค้นหาสาเหตุและผลที่ตามของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

1.5 ชั้นการแยกแยะตามเงื่อนไข หมายถึง การมองหรือแสดงความจริงโดยพิจารณาจากเงื่อนไขต่าง ๆ เป็นการคิดโดยพิจารณาเงื่อนไขทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

2. การจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ หมายถึง กระบวนการในการศึกษาเอกสารและหลักฐาน ประกอบอื่น ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ บนพื้นฐานการตั้งประเด็นปัญหาหรือข้อสมมติฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาอย่างเป็นระบบ การตีความหลักฐานอย่างเป็นเหตุเป็นผลการสังเคราะห์และวิพากษ์วิจารณ์ ประกอบด้วย 5 ชั้น ดังนี้

2.1 ชั้นการกำหนดประเด็น หมายถึง การกำหนดเป้าหมายหรือประเด็นคำถามที่ต้องการศึกษา เพื่อแสวงหาคำตอบด้วยเหตุผล

2.2 ชั้นการค้นหา หมายถึง การรวบรวมหลักฐาน ประเภทต่าง ๆ ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่ใช่ลายลักษณ์อักษร ได้แก่ วัตถุโบราณ ร่องรอยถิ่นที่อยู่อาศัยหรือการดำเนินชีวิต

2.3 ชั้นการวิเคราะห์หลักฐาน หมายถึง การตรวจสอบ การประเมินความน่าเชื่อถือ การประเมินคุณค่าของหลักฐาน การตีความหลักฐานอย่างเป็นเหตุเป็นผล โดยมีความเป็นกลางและปราศจากอคติ

2.4 ชั้นการสรุป หมายถึง การตอบคำถามด้วยข้อเท็จจริง โดยเลือกสรรข้อเท็จจริงจากหลักฐานอย่างเคร่งครัด โดยไม่ใช่ค่านิยมของตนเองตัดสินพฤติกรรมของคนในอดีต

2.5 ชั้นการนำเสนอ หมายถึง การอธิบายเรื่องที่ศึกษาได้อย่างสมเหตุสมผล โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีความต่อเนื่อง น่าสนใจ ตลอดจนมีการอ้างอิงข้อเท็จจริง

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน และเป็นผลให้บุคคลนั้น เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่างๆ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้จาก การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ ทักษะ และความสามารถทางวิชาการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแล้ว บรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นแบบปรนัย เลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

4. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง คุณภาพด้านกระบวนการและผลลัพธ์ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ และการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ ที่ผู้วิจัยออกแบบเพื่อนำไปใช้ ประกอบการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ที่ได้จากการประเมินพฤติกรรมการเรียน ใบงาน และทดสอบย่อยหลังเรียนแบบโยนิโสมนสิการและแบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ ที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

5. การคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการจำแนกแยกแยะองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นส่วนย่อย ๆ หรือเป็นหมวดหมู่ สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ รวมถึงการมีเหตุผลในการตัดสินใจต่าง ๆ และตรวจสอบข้อมูลหรือหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจต่าง ๆ โดยผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์ ออกแบบสถานการณ์ให้นักเรียนได้ใช้หลักการคิดวิเคราะห์ 3 ลักษณะ ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ความสำคัญ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการแยกแยะสิ่งที่กำหนดมาให้ว่าอะไรสำคัญ หรือจำเป็น หรือมีบทบาทมากที่สุด ตัวไหนเป็นเหตุ ตัวไหนเป็นผล เหตุผลใดถูกต้องและเหมาะสมที่สุด

5.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในสถานการณ์ที่สร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ค้นหาว่าความสัมพันธ์ย่อย ๆ ของเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้นเกี่ยวพันกันอย่างไร สอดคล้องหรือขัดแย้งกันอย่างไร

5.3 วิเคราะห์หลักการ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในค้นหาโครงสร้างและระบบของวัตถุสิ่งของเรื่องราวและการกระทำต่าง ๆ ว่าสิ่งเหล่านั้นรวมกัน จนดำรงสภาพเช่นนั้นอยู่ได้เนื่องด้วยอะไร โดยยึดอะไรเป็นหลัก เป็นแกนกลาง มีสิ่งใดเป็นตัวเชื่อมโยง ยึดถือหลักการใด มีเทคนิคอย่างไร หรือยึดคติใด

6. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของผู้เรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม โดยผู้เรียนมีความชื่นชอบ ยินดี และพอใจในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของตน มีบรรยากาศเอื้อประโยชน์และสามารถกระตุ้นส่งเสริมต่อการเรียนรู้ มีความสุขและเพลิดเพลิน รวมทั้งสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เหมาะสมแก่ตนเอง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับโดยแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมแบบโยนิโสมนสิการจำนวน 15 ข้อ และแบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์จำนวน 16 ข้อ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
2. การจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ
3. การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์
4. แผนการจัดการเรียนรู้
5. ประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน
6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
7. การคิดวิเคราะห์
8. ความพึงพอใจในการเรียน
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 9.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

1. ความสำคัญของหลักสูตร
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนในระดับประถมศึกษาต้องเรียน เชื่อมโยงทางเศรษฐกิจซึ่งแตกต่างกันอย่างหลากหลาย และการปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ การดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อมการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยกาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความรู้ ทักษะ มีความอดทนอดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตทำให้เป็นพลเมืองที่รับผิดชอบ มีความสามารถทางสังคม เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) มีค่านิยมที่เหมาะสม โดยพัฒนาผู้เรียนในแต่ละด้านดังนี้ (ดวงกมล สีนเพ็ง, 2555)

1. ด้านความรู้

กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจะให้ความรู้แก่ผู้เรียนในเนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอด และหลักสำคัญ ๆ ในสาขาวิชาต่าง ๆ ทางสังคมศาสตร์ ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ จริยธรรม สังคมวิทยา กฎหมาย ประชากรศึกษา และสิ่งแวดล้อมศึกษา ตามขอบเขตที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับชั้น โดยจัดการเรียนรู้ในลักษณะบูรณาการหรือสหวิทยาการ

2. ด้านทักษะ และกระบวนการ

ในการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมนั้น ผู้เรียนควรจะได้พัฒนา กระบวนการต่าง ๆ จนเกิดทักษะ และกระบวนการ ดังนี้

1. ทักษะการคิด เช่น การสรุปความคิด การแปลความ การวิเคราะห์หลักการ และการนำไปใช้ ตลอดจนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2. ทักษะการแก้ปัญหา ตามกระบวนการทางสังคมศาสตร์ กระบวนการ สืบเสาะเช่นความสามารถในการตั้งคำถาม และการตั้งสมมุติฐานอย่างมีระบบ การรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล การทดสอบสมมุติฐาน และสรุปเป็นหลักการ

3. ทักษะการเรียนรู้ เช่น ความสามารถในการแสวงหาข้อมูล ความรู้ โดยการอ่าน การฟัง และการสังเกต ความสามารถในการสื่อสารโดยการพูด การเขียน และการนำเสนอความสามารถในการตีความ การสร้างแผนภูมิ แผนที่ ตารางเวลา และการจัดบันทึก

3. ด้านเจตคติ และค่านิยม

กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จะช่วยพัฒนาเจตคติและค่านิยม เกี่ยวกับประชาธิปไตย และความเป็นมนุษย์ เช่น รู้จักตนเอง พึ่งตนเอง ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย มีความกตัญญูรักเกียรติภูมิแห่งตน มีนิสัยในการเป็นผู้ผลิตที่ดี มีความพอดีในการบริโภค เห็นคุณค่า ของการทำงานรู้จักคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นกลุ่ม เคารพสิทธิของผู้อื่น เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ ส่วนรวม

4. ด้านการจัดการ และการปฏิบัติ

กิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จะช่วยให้ผู้เรียน เกิดทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถนำความรู้ ทักษะ ค่านิยม และเจตคติที่ได้รับการอบรม ปมนิสัยมาใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้เมื่อมองในภาพรวมแล้ว จะพบว่าความสำคัญของกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ทั้งทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม มีทักษะ กระบวนการต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจอย่างรอบคอบ ในการดำเนินชีวิต และมีส่วนร่วมในสังคม

2. คุณภาพของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นกลุ่มสาระพื้นฐาน ประกอบด้วยศาสตร์สาขาต่าง ๆ หลายแขนง มีลักษณะ เป็นพหุวิทยาการ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ กระบวนการ มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ พึงประสงค์ จึงทำให้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีจุดเน้นในการสร้าง คุณภาพของผู้เรียนดังนี้

1. ยึดมั่นในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ สามารถนำ หลักธรรมคำสอนไปใช้ปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันได้ เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเอง อยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม

2. ยึดมั่นศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ปฏิบัติตามกฎหมาย ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมไทย รวมทั้งถ่ายทอดสิ่งที่ดีงามไว้เป็นมรดกของชาติ เพื่อสันติสุขของ สังคมไทยและสังคมโลก

3. มีความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และสามารถนำหลักการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ภาควิชาสังคมศึกษาในประเทศไทย ทั้งอดีตและปัจจุบัน สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์ เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ และนำไปสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ได้

4. เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ภาควิชาสังคมศึกษาในประเทศไทย ทั้งในอดีตและปัจจุบัน สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและนำไปสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้

5. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีงามระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เป็นผู้สร้าง วัฒนธรรม มีจิตสำนึก อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตลอดระยะเวลาที่ ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้มีส่วนส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและเป็นพลเมืองดีของสังคม และมีจุดเน้น เมื่อผู้เรียนเรียนจบ ปีสุดท้ายของแต่ละระดับชั้น

3. สาระการเรียนรู้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรแกนกลาง ซึ่งกำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระ ซึ่งมาตรฐาน ดังกล่าวเป็นคุณภาพที่เกิดกับผู้เรียนทั้งประเทศ หลังจากที่ยุติการศึกษาแต่ละชั้น และจบการศึกษา ขั้นพื้นฐานการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีสาระที่เป็น องค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ดังนี้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ระบบการเมือง การปกครองในสังคมปัจจุบัน การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิหน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในอดีตความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลกสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ ลักษณะกายภาพของโลก แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่างๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่างๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

4. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส.3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิต และการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐาน ส.3.2 เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรักความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหาวิเคราะห์สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรควัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตาราง 1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางสาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

ชั้น	มาตรฐาน	ตัวชี้วัด
ม.4 - ม.6	มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจ ความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทาง ประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์ เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ	1. ตระหนักถึงความสำคัญของเวลาและยุคสมัย ทางประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลง ของมนุษยชาติ 2. สร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์โดยใช้ วิธีการทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบ
ม.4 - ม.6	มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการ ของมนุษยชาติจากอดีตจนถึง ปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และ การเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึง ความสำคัญ และสามารถ วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น	1. วิเคราะห์อิทธิพลของอารยธรรมโบราณและ การติดต่อระหว่างโลกตะวันออกกับโลก ตะวันตกที่มีผลต่อพัฒนาการและการ เปลี่ยนแปลงของโลก 2. วิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจและ การเมือง 3. วิเคราะห์ผลกระทบของการขยายอิทธิพลของ ประเทศในยุโรปไปยังทวีปอเมริกา และเอเชีย 4. วิเคราะห์สถานการณ์ของโลกในศตวรรษ ที่ 21
ม.4 - ม.6	มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความ เป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความ ภูมิใจและธำรงความเป็นไทย	1. วิเคราะห์ประเด็นสำคัญของประวัติศาสตร์ไทย 2. วิเคราะห์ความสำคัญของสถาบัน พระมหากษัตริย์ต่อชาติไทย 3. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมการสร้างสรรคภูมิ ปัญญาไทยและวัฒนธรรมไทย ซึ่งมีผลต่อ สังคมไทยในยุคปัจจุบัน 4. วิเคราะห์ผลงานของบุคคลสำคัญทั้ง วัฒนธรรมไทยและประวัติศาสตร์ไทย 5. วางแผนกำหนดแนวทางและมีส่วนร่วม การอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมไทย

จากตาราง 1 สรุปว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมได้กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระพื้นฐานประกอบด้วยศาสตร์สาขาต่าง ๆ หลายแขนง มีลักษณะเป็นพหุวิทยาการ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ กระบวนการ มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ รวมทั้งได้แสดงบทบาทและความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสภาพแวดล้อม

การจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ

ความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการในปี พ.ศ. 2526 สุนน อมรวิวัฒน์ นักการศึกษาไทยคนสำคัญ ผู้มีชื่อเสียง มีผลงานทางการศึกษาจำนวนมาก ได้นำแนวคิดจากหนังสือพุทธธรรมของพระราชวรมุนี (ประยูรช ญัตโต) เกี่ยวกับการสร้างศรัทธา และโยนิโสมนสิการ มีนักวิชาการที่ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับโยนิโสมนสิการไว้ ดังนี้

1. ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ญัตโต) (2556) ได้สรุปความหมายของโยนิโสมนสิการ ประกอบด้วย โยนิโส กับ มนสิการ โยนิโส มาจาก โยนิ ซึ่งแปลว่าเหตุ ต้นเค้า แหล่งเกิด ปัญญา อธิบายวิธีทาง ส่วน มนสิการ แปลว่า การทำในใจ การคิด คำนึง นึกถึง ใส่ใจพิจารณา เมื่อรวมเข้าเป็นโยนิโสมนสิการ แปลว่า การทำในใจโดยแยบคาย การทำในใจโดยแยบคาย

สุนน อมรวิวัฒน์ (2530) ให้ความหมายไว้ว่า โยนิโสมนสิการ หมายถึง การคิดอย่างถูกทางหรือการคิดถูกวิธี โดยกระบวนการวิเคราะห์ที่เป็นระบบ เป็นกระบวนการและพิจารณาทุกแง่มุมเพื่อเข้าใจในสิ่งที่คิดวิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการการแก้ปัญหาอย่างถูกวิธีจำเป็นต้องอาศัยปัญญา ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญคือความคิดที่ถูกต้อง ไม่ปะปนด้วยตัณหา ความทะยานอยาก

ทิศนา ขัมมณี (2546) กล่าวถึง โยนิโสมนสิการ ไว้ว่าเป็น “การคิดเป็น” เป็นความสามารถที่บุคคลรู้จักมอง รู้จักพิจารณาสิ่งทั้งหลายตามสภาวะโดยวิธี คิดหาเหตุปัจจัยสืบค้นจากต้นเหตุตลอดทาง จนถึงผลสุดท้ายที่เกิด แยกแยะเรื่องออกให้เห็นตามสภาวะที่เป็นจริงคิดตามความสัมพันธ์ที่สืบทอดจากเหตุโดยไม่เอาความรู้สึกอุปทานของตนเองเข้าไปจับหรือครอบคลุมนั้น บุคคลนั้นจะสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมด้วยวิธีการแห่งปัญญา

ทิพวรรณ คุณสาร (2552) ได้สรุปความหมายของโยนิโสมนสิการไว้ว่า แนวความคิดที่ประกอบไปด้วยปัญญา อันเกิดจากการคิดพิจารณาอย่างถูกวิธี ทำให้เข้าถึงส่วนที่เป็นข้อดี ข้อเสีย โดยไปนำความรู้สึกส่วนตัวเข้าไปตัดสิน ด้วยการคิดวิเคราะห์ คิดสืบค้นตามแนวความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัย คิดเป็นลำดับขั้นทำให้ความคิดไม่สับสนต่อเนื่องเป็นลำดับ

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ หมายถึง การพัฒนาวิธีการคิดอย่างเป็นระบบ ละเอียดด้วยวิธีการพิจารณาตามขั้นตอนที่เหมาะสมให้บรรลุเป้าหมาย เข้าใจเหตุ ความเป็นไป และผลของเรื่องราวอย่างชัดเจน และมีคุณธรรมเป็นเครื่องกำกับการคิด

2. ลักษณะการคิดแบบโยนิโสมนสิการ

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2556) ระบุถึง โยนิโสมนสิการกล่าวอีกนัยหนึ่ง การทำในใจโดยแยกกายก็คือ การคิดเป็น คือคิดถูกต้องตามความเป็นจริงอาศัยการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และคิดเชื่อมโยงตีความข้อมูลเพื่อนำไปใช้ต่อไป การทำในใจโดยแยกกายนี้ ความหมายอาจแยกเป็นลักษณะต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. อุบาย มนสิการ แปลว่า คิดพิจารณาโดยอุบาย คือ คิดอย่างมีวิธีหรือคิดถูกวิธี หมายถึง ถูกวิธีที่จะเข้าถึงความจริง สอดคล้องเข้าแนวสัจจะทำให้หยั่งรู้สภาวะลักษณะและสามัญลักษณะของสิ่งทั้งหลาย

2. ปถมสิการ แปลว่า คิดเป็นทาง หรือคิดถูกทาง คือ คิดได้ต่อเนื่องเป็นลำดับ จัดลำดับได้หรือมีลำดับมีขั้นตอนแล่นไปเป็นแถว เป็นแนว หมายถึง ความคิดเป็นระเบียบ ตามแนวเหตุผล เป็นต้น ไม่ยุ่งเหยิงสับสน ไม่ไขว่ขวายวนเวียนติดพันประเด็นเรื่องนี้ ที่นี้ เดี่ยวเตลิดออกไป เรื่องนั้นที่โน้น หรือกระโดดไปกระโดดมา ต่อเป็นขั้นเป็นอันไม่ได้ ทั้งนี้รวมทั้งความสามารถที่จะชักชวนนึกคิดเข้าสู่แนวทางที่ถูกต้อง

3. การณมนสิการ แปลว่าคิดตามเหตุ คิดค้นเหตุ คิดหาผล หรือคิดอย่างมีเหตุผล หมายถึง การคิดสืบค้นตามแนวความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยที่สืบทอดกัน พิจารณาสืบสาวหาสาเหตุให้เข้าใจถึงต้นเค้า หรือแหล่งที่มาซึ่งส่งผลต่อเนื่องมาตามลำดับ

4. อุปาทกมนสิการ แปลว่าคิดให้เกิดผล คือใช้ความคิดให้เกิดผลที่พึงประสงค์ เล็งถึงการคิดอย่างมีเป้าหมาย ท่านหมายถึง การคิดพิจารณาที่ทำให้เกิดกุศลธรรม เช่น ปลุกเร้าให้เกิดความเพียรการรู้จักคิดที่จะทำให้หายหวาดกลัวให้หายโกรธ การพิจารณาที่ทำให้มีสติ หรือทำให้จิตใจเข้มแข็งมั่นคง เป็นต้น ลักษณะต่าง ๆ ของความคิดที่กล่าวมาข้างต้นนั้นพอสรุปได้ว่า คิดถูกวิธี คิดมีระเบียบ คิดมีเหตุผล และคิดเป็นกุศล พระธรรมปิฎกได้นำเอาคำแปลเป็นภาษาอังกฤษมาลงไว้ให้พิจารณาด้วยดังนี้

ในพระธรรมปิฎก กล่าวว่า “ถ้ามองในแง่ของขอบเขต โยนิโสมนสิการ กินความกว้างครอบคลุมตั้งแต่ความคิดในแนวทางของศีลธรรมการคิดตามหลักความดีงามและหลัก ความจริงต่าง ๆ ที่ตนได้ศึกษาหรือรับการอบรมสั่งสอนมา มีความรู้ความเข้าใจดีอยู่แล้ว เช่น คิดในทางที่จะเป็นมิตร คิดรัก คิดปรารถนาดีมีเมตตา คิดที่จะให้หรือช่วยเหลือเกื้อกูล คิดในทางที่จะเข้มแข็ง ทำการจริงจัง ไม่ย่อท้อ เป็นต้น ซึ่งไม่ต้องใช้ปัญญาลึกซึ้งอะไร ตลอดขึ้นไปจนถึงการคิดแยกแยะองค์ประกอบ และสืบสาวหาสาเหตุปัจจัยที่ต้องใช้ ปัญญาละเอียดประณีต เนื่องด้วยโยนิโสมนสิการมีขอบเขต

กว้างขวางอย่างนี้ ปกติชนทุกคนสามารถใช้โยนิโสมนสิการได้” “ถ้ามองในแง่หน้าที่ โยนิโสมนสิการก็คือ ความคิดที่สกัดอวิชาตัมหา หรือการคิดเพื่อสกัดตัดหน้าอวิชาและตัมหา” ลักษณะของความคิดตามอวิชาตัมหาเป็นดังต่อไปนี้

1. เมื่อ อวิชาเป็นตัวเด่น ความคิดมีลักษณะติดต้นทวนอยู่ที่แง่หนึ่งตอนหนึ่งอย่างพร่ามัวขาดความ สัมพันธ์ไม่รู้ทางไป หรือไม่ก็ฟุ้งซ่านสับสนไม่เป็นระเบียบ ประูแต่งอย่างไรเหตุผล เช่น ภาพในความคิดของคนหวาดกลัว

2. เมื่อ ตัมหาเป็นตัวเด่น ความคิดมีลักษณะโน้มเอียงไปตามความยินดียินร้าย ความชอบใจไม่ชอบใจ หรือความติดใจขัดใจ ติดพันครุ่นอยู่กับสิ่งหรือเรื่องที่ชอบหรือชังนั้นและประูแต่งความคิดไปตาม ความชอบความชังของตน อย่างไรก็ตาม เมื่อพูดลึกลงไปอีกในด้านสภาวะอวิชาเป็นฐานก่อตัวของตัมหาและตัมหาเป็นตัว เสริมกำลังให้แก่อวิชา ดังนั้น ถ้าจะกำจัดความชั่วร้ายให้สิ้นเชิงก็จะต้องกำจัดให้ถึงอวิชา วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

3. รูปแบบวิธีคิดตามหลักโยนิโสมนสิการ

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2542) และอาลัย พรหมชนะ (2541) ได้อธิบายหลักการคิด 10 วิธี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การคิดแบบโยนิโสมนสิการเป็นการคิดให้เกิดผลและคิดให้เกิดกระบวนการสร้างความสำเร็จในชีวิต ซึ่งช่วยในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตของบุคคล พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2542) ได้ประมวลวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการออกมาเป็น 10 วิธี สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย เป็นวิธีการพิจารณาหาสาเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้น และผลที่เกิดตามมาของสถานการณ์ต่าง ๆ มีวิธีคิด 2 วิธี ได้แก่

1.1 วิธีคิดแบบปัจจัยสัมพันธ์ เป็นการคิดคาดการณ์เชื่อมโยงถึงผลที่จะตามมาจากการเกิดเหตุการณ์นั้นขึ้น

1.2 วิธีคิดแบบสอบสวน เป็นการคิดตั้งคำถามกับตนเองว่าทำไมและเพราะอะไรถึงเกิดเหตุการณ์นั้นขึ้น

2. วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ เป็นวิธีคิดที่แยกสิ่งที่เกิดขึ้นที่ออกเป็น ส่วนย่อย ๆ เพื่อให้บุคคลเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน

3. วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์ เป็นวิธีคิดที่รู้เท่าทันว่าสิ่งที่เกิดขึ้นจะต้องมีการเปลี่ยนแปลง เมื่อเกิดความเปลี่ยนแปลงแล้วบุคคลจะต้องยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้น ตามสภาพความเป็นจริง และแก้ไขตามสาเหตุหรือปัจจัยที่เกิดขึ้น

4. วิธีคิดแบบอริยสัจ เป็นวิธีคิดแก้ปัญหาเพื่อกำจัดความทุกข์ที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ทุกข์ คือ การทำความเข้าใจสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

4.2 สมุทัย คือ การวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา

4.3 นิโรธ คือ การกำหนดเป้าหมายและกระบวนการของการแก้ปัญหา

4.4 มรรค คือ การเลือกวิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสมและลงมือแก้ปัญหาที่

เกิดขึ้น

5. วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ เป็นวิธีการทำความเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว กำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์และลงมือปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

6. วิธีคิดแบบคุณโทษและหาทางออก เป็นวิธีคิดที่ให้คุณค่าหาข้อดี ข้อเสีย และทางออกที่จะอยู่ร่วมกับสิ่งที่เกิดขึ้นให้ดีที่สุด

7. วิธีคิดแบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม เป็นวิธีคิดเกี่ยวกับการบริโภคและใช้สอย เพื่อลดกิเลสตัณหาและความอยากได้ที่เกินพอดีของคุณค่า โดยนำมาใช้พิจารณาความต้องการของตนเองต่อวัตถุหรือสิ่งของที่อยากได้ว่าเป็นคุณค่าแท้ คือ นำมาใช้ประโยชน์เพื่อการแก้ปัญหาของตนเอง หรือเป็นคุณค่าเทียม คืออยากได้เพื่อใช้เสริมภาพลักษณ์ เสริมความสนุกสนาน และเป็นเครื่องแสดงฐานะของคุณค่า

8. วิธีคิดแบบอุบายปลูกเร้าคุณธรรม เป็นวิธีคิดที่เน้นความถูกต้องและความดี เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนบุคคล

9. วิธีคิดแบบมีสติเป็นอยู่ในขณะปัจจุบัน เป็นวิธีคิดที่ทำให้บุคคลต้องมีสติระลึกถึงที่ปัจจุบันว่ากำลังทำอะไร ที่ไหน และอย่างไร วิธีคิดนี้เป็นการนำสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตมาเป็นบทเรียนและวางแผนอนาคต

10. วิธีคิดแบบวิรักษวาท เป็นวิธีคิดที่ใช้เกี่ยวข้องกับการพูดแยกแยะ แจกแจง เพื่อให้เห็นครบทุกด้าน

4. วิธีคิดแบบวิรักษวาท

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (2542) และอาลัย พรหมชนะ (2541) กล่าวว่า วิรักษวาท เป็นชื่อเรียกอย่างหนึ่งของพระพุทธศาสนา หรือเป็นคำหนึ่งที่แสดงระบบความคิดของพระพุทธศาสนา เพราะพระพุทธเจ้าทรงเรียกพระองค์เองว่าเป็น วิรักษวาท หรือ วิรักษวาทิ และคำว่า วิรักษวาท หรือวิรักษวาทินั้น ก็ได้เป็นคำเรียกพระพุทธศาสนา หรือคำเรียกพระนามของพระพุทธเจ้า ซึ่งได้ใช้อ้างกันมาในประวัติการณ์แห่งพระพุทธศาสนา เช่น ในคราวสังคายนาครั้งที่ 3 พระเจ้าอโศกมหาราชตรัสถามพระโมคคัลลีสบุตรตีสสเถระ ประธานสงฆ์ในการสังคายนาว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงมีวาทยะอย่างไร พระเถระทูลตอบว่า “มหาบพิตร พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นวิรักษวาทิ” วิรักษวาท มาจาก วิรักษ + วาท วิรักษ แปลว่า แยกแยะ แบ่งออก จำแนก หรือแจกแจง ไกล่กับคำที่ใช้ในปัจจุบันว่าวิเคราะห์ วาท แปลว่า การกล่าว การพูด การแสดงคำสอน

วิรัชชวาทจึงแปลว่า การพูดแยกแยะ พูดจำแนก หรือพูดแจกแจง หรือแสดงคำสอนแบบวิเคราะห์ ลักษณะสำคัญของความคิดและการพูดแบบนี้คือ การมองและแสดงความจริง โดยแยกแยะออกให้เห็นแต่ละแง่ละด้านครบทุกแง่ทุกด้าน ไม่ใช่จับเอาแง่หนึ่งแง่เดียว หรือบางแง่ขึ้นมาวินิจฉัยตีคลุมลงไปอย่างนั้นทั้งหมด หรือประเมินคุณค่าความดีความชั่ว เป็นต้น ประเภทของวิธีคิดแบบวิรัชชวาท จำแนกโดยแง่ด้านของความจริง แบ่งได้เป็น 5 อย่างคือ

1. จำแนกตามแง่ด้านต่าง ๆ ตามที่เป็นอยู่จริงของสิ่งนั้น ๆ คือ มองหรือแสดงความจริงให้ตรงตามที่เป็นอยู่ในแง่ด้านนั้นนั้น ไม่ใช่จับเอาความจริงแง่หนึ่งด้านหนึ่งหรือแง่อื่นด้านอื่นมาตีคลุมเป็นอย่างนั้นไปหมด เช่น เมื่อกล่าวถึงบุคคลผู้หนึ่งว่าเขาดีหรือไม่ดี ก็ชี้ความจริงตามแง่ด้านที่เป็นอย่างนั้นว่าแง่นั้น ด้านนั้น กรณีนั้น เขาดีอย่างไร หรือไม่ดีอย่างไร เป็นต้น ไม่ใช่เหมาคลุมง่าย ๆ ทั้งหมด ถ้าจะประเมินคุณค่า ก็ตกลงกำหนดลงว่าจะเอาแง่ใดด้านใดบ้าง แล้วพิจารณาทีละแง่ ประมวลลงตามอัตราส่วน ตัวอย่างวิรัชชวาทในแง่นี้ เช่น คำสอนเกี่ยวกับ กามโกศ หรือชาวบ้าน 10 ประเภท

2. จำแนกโดยมองหรือแสดงความจริงของสิ่งนั้น ๆ ให้ครบทุกแง่ทุกด้าน คือ เมื่อมองหรือพิจารณาสิ่งใดไม่มองแคบ ๆ ไม่ติดอยู่กับส่วนเดียวแง่เดียวของสิ่งนั้น หรือวินิจฉัยสิ่งนั้นด้วยส่วนเดียวแง่เดียวของมัน แต่มองหลายแง่หลายด้าน เช่นจะว่าดีหรือไม่ดี ก็ว่า ดีในแง่หนึ่ง ด้านหนึ่ง กรณีนั้นไม่ดีในแง่หนึ่ง ด้านหนึ่ง กรณีนั้น สิ่งนี้ไม่ดีในแง่หนึ่ง แต่ดีในแง่หนึ่ง สิ่งนั้นดีในแง่หนึ่ง แต่ไม่ดีในแง่หนึ่ง เป็นต้น การคิดจำแนก แนวนี้ มองดูคล้ายกับข้อแรก แต่เป็นคนละอย่าง และเป็นส่วนเสริมกันกับข้อแรกให้ผลสมบูรณ์ ตัวอย่างเช่นคำสอนเกี่ยวกับกามโกศ คือชาวบ้าน 10 ประเภทนั้น และเรื่องพระบ้านพระป่าที่ควรยกย่องหรือติเตียน เป็นต้น การคิดแนวนี้ มีผลรวมไปถึงการเข้าใจในภาวะที่องค์ประกอบต่าง ๆ หรือลักษณะด้านต่าง ๆ มาประมวลกันเข้าโดยครบถ้วน จึงเกิดเป็นสิ่งนั้น ๆ หรือเหตุการณ์นั้นและการมองสิ่งหนึ่ง ๆ เหตุการณ์หนึ่ง ๆ โดยเห็นกว้างออกไปถึงลักษณะด้านต่าง ๆ และองค์ประกอบต่าง ๆ

3. จำแนกโดยส่วนประกอบ คือวิเคราะห์แยกแยะออกไปให้รู้เท่าทันภาวะที่สิ่งนั้น ๆ เกิดขึ้นจากองค์ประกอบย่อย ๆ ต่าง ๆ มาประชุมกันเข้า ไม่ติดตันอยู่ภายนอกหรือถูกลง โดยภาพรวมของสิ่งนั้น ๆ เช่น แยกแยะสัตว์บุคคลออกเป็นนามและรูป เป็นขันธ 5 และแบ่งซอยแต่ละอย่าง ๆ ออกไป จนเห็นภาวะที่ไม่เป็นอัตตา เป็นทางรู้เท่าทันความจริงของสังขารธรรมทั้งหลาย วิรัชชวาทแง่นี้ตรงกับวิธีคิดอย่างที่สอง (วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ) ที่กล่าวแล้วข้างต้น จึงไม่จำเป็นต้องบรรยายอีก เดิมทีเดิยาคำว่าวิรัชชวาท ท่านไม่ได้มุ่งใช้ในความหมายแง่นี้ แต่ในคัมภีร์รุ่นหลังท่านใช้ศัพท์คลุมถึงด้วย จึงนำมากล่าวรวมไว้

4. จำแนกโดยลำดับขณะ คือ แยกแยะวิเคราะห์ปรากฏการณ์ตามลำดับความสืบทอดแห่งเหตุปัจจัย ซอยออกไปเป็นแต่ละขณะ ๆ ให้มองเห็นตัวเหตุปัจจัยที่แท้จริง ไม่ถูกลวงให้จับ

เหตุปัจจัยสับสนนการคิดแบบนี้เป็นด้านหนึ่งของการคิดจำแนกโดยส่วนประกอบและการคิดจำแนกตามความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย แต่มีลักษณะและการใช้งานพิเศษ จึงแยกออกมาแสดงเป็นอย่างหนึ่ง เป็นวิธีที่ใช้มากในฝ่ายอิทธิธรรม ตัวอย่างเช่น เมื่อโจรขึ้นปล้นบ้านและฆ่าเจ้าทรัพย์ตาย คนทั่วไปอาจพูดว่า โจรฆ่าคนตายเพราะความโลภ คือ ความอยากได้ทรัพย์เป็นเหตุให้ฆ่าเจ้าทรัพย์ คำพูดนี้ใช้ได้เพียงในฐานะเป็นสำนวนพูดให้เข้าใจกันง่าย ๆ แต่เมื่อวิเคราะห์ทางด้านกระบวนการที่เป็นไปภายในจิตอย่างแท้จริง ความโลภเป็นเหตุของการฆ่าไม่ได้ โทสะจึงจะเป็นเหตุของการฆ่านั้น

5. จำแนกโดยความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย คือสืบสาวสาเหตุปัจจัยต่าง ๆ ที่สัมพันธ์สับทอดกันมาของสิ่งหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทำให้มองเห็นความจริงที่สิ่งทั้งหลายไม่ได้ตั้งอยู่ลอย ๆ ไม่ได้เกิดขึ้นลอย ๆ ไม่ได้ดำรงอยู่เป็นอิสระจากสิ่งอื่น ๆ และไม่ได้ดำรงอยู่โดยตัวของมันเอง แต่เกิดขึ้นด้วยอาศัยเหตุปัจจัย จะดับไปและสามารถดับได้ด้วยการดับที่เหตุปัจจัย การคิดจำแนกในแง่นี้ เป็นวิธีคิดข้อสำคัญมาอย่างหนึ่ง ตรงกับวิธีคิดแบบที่ 1 ที่กล่าวแล้วข้างต้น คือวิธีคิดแบบสืบสาวหาเหตุปัจจัย หรือวิธีคิดแบบอิทัปปัจจยตา ซึ่งนอกจากจะได้บรรยายในวิธีคิดแบบที่ 1 แล้ว ยังได้อธิบายไว้อย่างยืดเยื้อในบทว่าด้วยปฏิจจสมุปบาท

จากการศึกษาวิธีสอนแบบโนนนิโสมนสิการ พบว่า เป็นการสอนที่เน้นวิธีการคิดอย่างเป็นระบบต่อเรื่องราวต่างๆ เพื่อให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ มีนักวิชาการหลายท่านนำไปใช้เผยแพร่ จนถึงขั้นบรรจุในตำราเรียน ซึ่งเข้าใจกันโดยทั่วกันว่าวิธีคิด 10 ประการ อันมีรายละเอียดแตกต่างกันไป ผู้วิจัย พบว่า วิธีที่ 10 การคิดแบบวิภาษวาท เป็นวิธีคิดแยกแบบมีขั้นตอนละเอียด สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ จึงได้ประยุกต์จากแนวคิดของพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2542) และอาลัย พรหมชนะ (2541) สรุปได้เป็น 5 ขั้นตอน ได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การแยกแยะตามความจริง เป็นการอธิบายตามความจริงแต่ละด้าน ทั้งข้อดี ข้อเสียแล้วจึงสรุปข้อมูลทั้งหมดเข้าด้วยกัน

ขั้นที่ 2 การแยกแยะโดยส่วนประกอบ เป็นการคิดแยกแยะองค์ประกอบย่อย ๆ ของสิ่งที่เกิดขึ้นตรงกับวิธีคิดแบบแยกแยะองค์ประกอบ

ขั้นที่ 3 การแยกแยะตามลำดับขั้นตอนของสิ่งที่เกิดขึ้น เป็นการคิดเรียงลำดับเหตุการณ์ว่าอะไรเกิดขึ้นก่อน อะไรเกิดขึ้นหลัง

ขั้นที่ 4 การแยกแยะตามความสัมพันธ์ เป็นการคิดหาสาเหตุและผลที่ตามของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 5 การแยกแยะตามเงื่อนไข เป็นการคิดโดยพิจารณาเงื่อนไขทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการจะทำให้บุคคลรับรู้อารมณ์หรือประสบการณ์จากภายนอกได้อย่างถูกต้อง โดยใช้การคิดพิจารณาอารมณ์หรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องด้วยสติ จึงสามารถนำวิธีคิดนี้ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้

การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

1. ความหมายของวิธีการทางประวัติศาสตร์

ในการอธิบายความหมายของวิธีการทางประวัติศาสตร์นั้น พบว่ามีนักประวัติศาสตร์ นักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายของวิธีการทางประวัติศาสตร์ไว้ ดังนี้ Gottschalk (1964) ได้ให้ความหมายของวิธีการทางประวัติศาสตร์ไว้ว่า วิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นกระบวนการตรวจสอบอย่างวิเคราะห์วิพากษ์ในหลักฐานการบันทึกและสิ่งที่หลงเหลือมาจากอดีต แต่เมื่อมีการรวบรวมหลักฐาน คัดสรรโดยอาศัยจินตนาการเกี่ยวกับอดีตและนำมาประกอบเป็นรูปร่างของอดีตขึ้น มาใหม่จากเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่นำมาศึกษานั้น แล้ว อดีตจะถูกบันทึกเป็นการเขียนประวัติศาสตร์

วินัย พงศ์ศรีเพียร (2547) ได้ให้ความหมายของวิธีการทางประวัติศาสตร์ไว้ว่า วิธีการทางประวัติศาสตร์ หมายถึง วิธีวิจัยเอกสารและหลักฐานประกอบอื่น ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ข้อมูลทีรวบรวมมาอย่างเป็นระบบ การตั้ง ข้อสมมติฐานเชิงวิทยาศาสตร์ และการตีความหลักฐานด้วยทฤษฎี

ราชบัณฑิตยสถาน (2551) อธิบายว่า วิธีการทางประวัติศาสตร์ หมายถึง การดำเนินการโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ โดยเน้นที่กระบวนการสืบสอบ สืบค้นหา ข้อมูล และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ บันทึกและเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วแปลความ ตีความ ข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ และวิพากษ์วิจารณ์

ปิยนถ บุนนาค (2553) กล่าวว่า วิธีการทางประวัติศาสตร์ หมายถึง กระบวนการในการศึกษาสืบสวนค้นคว้าหาข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ จากความหมายของประวัติศาสตร์ที่นักประวัติศาสตร์หลายท่านได้กล่าวมานั้น สรุปได้ว่า ประวัติศาสตร์ หมายถึง วิธีการศึกษาเอกสารและหลักฐานประกอบอื่น ๆ โดยเน้นที่ กระบวนการสืบสอบ สืบค้นหาข้อมูล หาข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์

2. ขั้นตอนของการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

ลาวัณย์ วิทยาวุฒิกุล (2533) ได้เสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประเด็น/ปัญหา/เรื่องที่จะศึกษา โดยผู้เรียนต้องกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนว่าจะศึกษาอะไร สมัยไหน เพราะเหตุใด กล่าวคือ จะต้องมีการตั้งคำถาม การตั้งคำถามที่ดีจะนำไปสู่การแสวงหาคำตอบด้วยเหตุผล เช่น “การปฏิรูปประเทศในสมัยรัชกาลที่ 5 มีความสำคัญอย่างไร” เป็นต้น

2. การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลทั้งที่เป็นข้อเท็จจริงและแนวคิดจากหลักฐานต่าง ๆ โดยผู้เรียนต้องเก็บรวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการศึกษาที่มีอยู่หลายประการ ทั้งหลักฐานขั้นต้นและหลักฐานชั้นรองให้ได้มากที่สุด

3. การตรวจสอบเชิงประวัติศาสตร์ โดยนักเรียนต้องมีการตรวจสอบ วิเคราะห์ ประเมินคุณค่า และตีความหลักฐาน ซึ่งหมายถึง การตรวจสอบหลักฐานด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อประเมินคุณค่าของหลักฐานว่าน่าเชื่อถือเพียงใด ผู้เรียนต้องแยกประเภทของหลักฐานและทำความเข้าใจหลักฐานแต่ละประเภท โดยใช้หลักการตรวจสอบกว้าง ๆ ได้แก่ ทำขึ้นเมื่อใด (ช่วงเวลา) ใครเป็นผู้สอบหรือเขียนขึ้น (ผู้สร้าง) เขียนขึ้นทำไม (จุดมุ่งหมายของหลักฐาน) การพิจารณาข้อมูลในหลักฐาน ความสอดคล้องหรือขัดแย้งกับหลักฐานอื่น ๆ เป็นต้น แล้วจึงเลือกสรรข้อเท็จจริงตามหลักฐานต่าง ๆ นั้น

4. การสังเคราะห์/ตีความ การตีความเพื่อตอบปัญหา เป็นขั้นตอนการวิเคราะห์ (แยกแยะ) การสังเคราะห์ (รวบรวม) ข้อเท็จจริงในอดีตจากหลักฐานต่าง ๆ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริงต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อที่จะอธิบายประเด็นปัญหาที่ตั้งไว้ นับเป็นขั้นตอนของการตอบปัญหาโดยสามารถอธิบายได้ว่าเกิดอะไรขึ้น อย่างไร และทำไม

5. การนำเสนอ โดยผู้เรียนจัดระเบียบข้อเท็จจริงต่างๆ แล้วนำเสนอประเด็นทางประวัติศาสตร์นั้นให้น่าสนใจ และมีความเป็นจริงมากที่สุด การนำเสนอข้อเท็จจริงดังกล่าว อาจอยู่ในรูปแบบการเขียนหรือการบอกเล่า ต้องอาศัยทักษะทางภาษา ตลอดจนการอ้างอิงหลักฐานอย่างมีเหตุผล ซึ่งจะทำให้เป็นผลงานประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่า

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551) ได้กล่าวถึง วิธีสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ขั้นกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน

การกำหนดปัญหาเป็นขั้นตอนแรกของการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ แต่ก่อนที่ผู้เรียนจะกำหนดปัญหาได้นั้น ครูผู้สอนต้องฝึกให้นักเรียนรู้จักการสังเกตหรือตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับเรื่องราวของเหตุการณ์ในอดีต หรือการกระทำของบุคคลในประวัติศาสตร์ เพื่อให้เกิดข้อคิดว่ามีจุดใดหรือประเด็นใดที่สามารถนำมากำหนดเป็นปัญหาเพื่อการศึกษาและค้นหาคำตอบได้ การกำหนดปัญหานี้ ผู้สอนอาจช่วยให้ข้อแนะนำหรือร่วมกับผู้เรียนกำหนดปัญหาที่จะศึกษาเมื่อกำหนดปัญหาได้แล้ว ผู้สอนจะแนะนำให้ผู้เรียนตั้งสมมติฐานเพื่อการค้นคว้าหรือสรุปต่อไป

การตั้งสมมติฐาน เมื่อผู้เรียนกำหนดปัญหาได้แล้ว ผู้เรียนจะร่วมกันกำหนดขอบเขตของปัญหา และกำหนดแนวทางการศึกษาปัญหา ในที่นี้จะกำหนดเป็นสมมติฐาน ซึ่งเป็นการเดาคำตอบ หรือกำหนดแนวทางที่คาดว่าจะเป็นไปได้ ทั้งนี้ ผู้สอนควรให้ผู้เรียนอาศัยพื้นฐานจากแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ มาตั้งสมมติฐาน สมมติฐานที่ชัดเจนจะช่วยให้ผู้เรียนมีแนวทางในการศึกษาให้ตรงประเด็น

2. ขั้นรวบรวมหลักฐาน

ในขั้นนี้ผู้สอนต้องให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีค้นคว้าและบอกแหล่งที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาและรวบรวมหลักฐานได้ เช่น

2.1 แนะนำประเภทของหลักฐาน ได้แก่ หลักฐานขั้นต้น หลักฐานชั้นรอง หรือหลักฐานชั้นที่สาม

2.2 แนะนำวิธีการค้นคว้าข้อมูลหรือหลักฐานในห้องสมุด

2.3 แนะนำบรรณานุกรมเกี่ยวกับเอกสารทางวิชาการ ได้แก่ หนังสือบทความ

2.4 แนะนำการค้นหาข้อมูลจากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา หลักฐานหรือข้อมูลบางอย่าง ครูผู้สอนอาจเตรียมมาให้ผู้เรียนเพื่อประกอบการเรียนและค้นคว้า โดยรวบรวมไว้ในห้องสมุดหรือมุมหนังสือภายในห้องเรียน เพื่อความสะดวกในการค้นคว้าของนักเรียนเมื่อผู้เรียนได้สำรวจเอกสารและหลักฐานแล้ว ต่อไปคือ การรวบรวมและคัดเลือกหลักฐาน ผู้เรียนจะทำการรวบรวมและคัดเลือกข้อมูลและหลักฐานว่าหลักฐานหรือข้อมูลใดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษา และคัดแยกข้อมูลหรือหลักฐานดังกล่าว ว่าหลักฐานใดเป็นหลักฐานขั้นต้น หลักฐานชั้นรองหรือหลักฐานชั้นที่สาม และลำดับความสำคัญของหลักฐานหรือข้อมูลเหล่านั้น

3. ขั้นการวิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูลและหลักฐาน

เมื่อรวบรวมหลักฐานได้มากพอสมควรแล้ว ผู้เรียนจะต้องนำและหลักฐานนั้น ๆ มาวิเคราะห์และประเมินคุณค่าในขั้นนี้ผู้สอนต้องให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าข้อมูลและหลักฐาน โดยใช้ “วิพากษ์วิธีทางประวัติศาสตร์” ซึ่งประกอบด้วยการวิพากษ์ภายนอกและการวิพากษ์ภายใน การวิพากษ์ภายนอก มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบข้อมูลหรือตัวหลักฐานว่า มีความถูกต้องหรือข้อบกพร่องของหลักฐานที่จะนำมาใช้หรือไม่ ทั้งนี้อาจพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ

4. ขั้นตีความหลักฐานและสังเคราะห์ข้อมูลและหลักฐาน

เมื่อหลักฐานและข้อมูลได้มีการวิเคราะห์และประเมินคุณค่าแล้ว ผู้สอนจะให้ผู้เรียนตีความหลักฐานหรือข้อมูล แล้วทำการสังเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น การสังเคราะห์ข้อมูลเป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนต้องพยายามเรียบเรียงความคิดของตนเอง โดยอาศัยข้อมูลที่ผ่านมาการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้หากพบข้อค้นพบใหม่ ๆ ผู้เรียนสามารถย้อนกลับไปศึกษาหลักฐานหรือข้อมูลเพิ่มเติมได้

เพื่อนำมาใช้ในการสังเคราะห์ เมื่อสังเคราะห์แล้ว ผู้เรียนจะเรียบเรียงเนื้อหาใหม่ในลักษณะการอธิบาย โดยมีความคิดเห็นของผู้ศึกษาประกอบ และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริงและแนวคิดเข้าด้วยกัน ในขั้นตอนนี้คาดว่าผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

5. ชี้นำเสนอผลการศึกษา

ชี้นำเสนอผลการศึกษา นับเป็นขั้นตอนสำคัญของการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เป็นขั้นตอนการนำเสนอข้อมูลที่ผ่านมาผ่านการค้นคว้าและสังเคราะห์มาแล้ว มาเรียบเรียงเป็นความรู้และแนวคิดสำคัญ การนำเสนอเนื้อหาในขั้นนี้ ผู้เรียนสามารถเสนอเนื้อหาได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดทำเป็นรายงาน การเขียนเป็นบทความ อภิปราย สัมมนา ทั้งนี้ผู้เรียนต้องเสนอผลการศึกษาที่น่าสนใจและมีความสมบูรณ์น่าเชื่อถือ

3. การนำเสนอข้อมูลทางประวัติศาสตร์

กาญจนา ศิริมุสิกะ (2544) ได้กล่าวถึงการนำเสนอข้อมูลทางประวัติศาสตร์ไว้ว่าเป็นขั้นตอนสุดท้ายของวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เกี่ยวกับประวัติศาสตร์รวมทั้งได้ฝึกฝนทักษะการคิดวิเคราะห์และพัฒนาเจตคติที่ถูกต้อง การนำเสนอข้อมูลมีหลายประเภทแต่ละประเภทผู้สอนวิชาสังคมศึกษาสามารถนำมาจัดให้นักเรียนปฏิบัติได้ ได้แก่

1. กิจกรรมการอ่านประวัติศาสตร์ เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ นอกจากการอธิบายของผู้สอน หนังสือที่ผู้สอนควรส่งเสริมให้นักเรียนอ่านได้แก่ หนังสือเชิงประวัติศาสตร์ สารคดี บทความทางวิชาการ จดหมายเหตุ พงศาวดาร นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ชีวประวัติ นิทานพื้นบ้าน ตำนาน กวีนิพนธ์ และสารานุกรม

2. กิจกรรมชุมนุมประวัติศาสตร์ของโรงเรียน การตั้งชุมนุมประวัติศาสตร์ช่วยให้นักเรียนมีความสนใจประวัติศาสตร์ มีความรู้กว้างขวาง และมีประสบการณ์ทางประวัติศาสตร์มากยิ่งขึ้นนอกจากนี้ยังสามารถจัดกิจกรรมอื่น ๆ ได้อีก เช่น การแสดงละครอิงประวัติศาสตร์ การจัดนิทรรศการการจัดรายการวิทยุ เป็นต้น

3. กิจกรรมทัศนศึกษาออกสถานที่ การนำนักเรียนไปศึกษาประวัติศาสตร์นอกสถานที่เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าใจการศึกษาโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์อย่างถูกต้องว่าเหตุการณ์ในอดีตเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง และมีหลักฐานปรากฏอยู่ ช่วยให้นักเรียนมีความรู้และสนใจที่จะเรียนมากขึ้น ผู้สอนอาจนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ วัด พิพิธภัณฑสถาน แหล่งโบราณคดี เป็นต้น

4. กิจกรรมการจัดนิทรรศการ เป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่ช่วยสรุปผลการเรียนการสอนในชั้นเรียนและขยายประสบการณ์ทางประวัติศาสตร์ให้มากขึ้น ในการจัดนิทรรศการ

นักเรียนควรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและทำงานอย่างเต็มที่ ผู้สอนไม่ควรดำเนินการเสียทั้งหมด

5 การจัดทำโครงการประวัติศาสตร์ เป็นการนำเสนอผลงานจากการศึกษาค้นคว้าโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ เป็นโครงการประเภทสำรวจรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์สืบค้นเรื่องราวด้วยตนเอง เพื่อเป็นการแก้ปัญหาหรือข้อสงสัยของตนแล้วสรุปเป็นความรู้ใหม่

5.1 ขั้นตอนการทำโครงการทางประวัติศาสตร์

5.1.1 สร้างแรงจูงใจ

5.1.2 แนะนำวิธีการทำโครงการโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

5.1.3 จัดเอกสารและแนะนำแหล่งค้นคว้า

5.1.4 แนะนำการทำเค้าโครงย่อและการวางแผน

5.1.5 ให้คำปรึกษาดูความเป็นไปได้ของเค้าโครงของโครงการ

5.2 ขั้นตอนการเตรียมการของนักเรียน

5.2.1 คิดและเลือกประเด็นปัญหา ซึ่งเป็นชั้นแรกของวิธีการทางประวัติศาสตร์ เช่น ชุมชนโบราณบ้านเชียงสมัยก่อนประวัติศาสตร์ นักเรียนมีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมอย่างไร

5.2.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์บ้านเชียง

5.2.3 กำหนดขอบข่ายโครงเรื่องที่จะศึกษาให้ชัดเจน

5.2.4 จัดทำเค้าโครงของโครงการนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

5.2.5 วางแผนการปฏิบัติงาน

5.3 ขั้นตอนงานของครู

5.3.1 ติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงาน

5.3.2 ให้คำแนะนำ แนะนำ และให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดในเรื่องต่อไปนี้ การสร้างเครื่องมือ การสืบค้นที่ครอบคลุมประเด็น และแนวทางแก้ไขปัญหา

5.3.3 ตรวจสอบความครบถ้วนของประเด็นที่ศึกษา

5.4 ขั้นตอนงานของนักเรียนใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์สืบค้นเรื่องราว

5.4.1 การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน เช่น ข้อมูลจากหลักฐานโบราณคดี ที่ขุดพบที่บ้านเชียง เอกสารรายงานการขุดค้นทางโบราณคดี ผลงานวิจัย หนังสือต่าง ๆ ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์บ้านเชียง

5.4.2 ตรวจสอบ ประเมินความถูกต้องของข้อมูลและหลักฐานจากหลักฐานที่รวบรวมมา ให้คัดกรองเลือกหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับบ้านเชียงโดยตรง หลักฐานบางชิ้นไม่มี

แหล่งที่มาไม่มีอ้างอิงข้อมูลที่เป็นเรื่องผ่านมาแล้วหลายปี หรือขัดแย้งกันต้องตรวจสอบจนกว่าจะได้ ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ หลักฐานทางโบราณคดีที่พบในหลุมขุดค้นที่บ้านเชียงเป็นหลักฐานชั้นต้นที่น่าเชื่อถือที่สุด

5.4.3 สร้างเครื่องมือ เช่น แบบสอบถาม แบบสำรวจ

5.4.4 รวบรวมข้อมูลต้องบันทึกการดำเนินงานทุกครั้ง

5.4.5 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดหมวดหมู่ข้อมูล โดยนำหลักฐาน

มาตีความ มีหลักฐานใดสนับสนุน

5.4.6 สรุปผลการดำเนินงาน ซึ่งสามารถตอบคำถามได้ว่าใครทำอะไร

ที่ไหน เมื่อใด เปลี่ยนแปลงอย่างไร ทำไม และมีผลอย่างไร

5.5 ชั้นสรุปการดำเนินงานของครู

5.5.1 ตรวจสอบการเขียนรายงานให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ

5.5.2 ชั้นประเมินโครงการโดยมีผู้เกี่ยวข้องกับการทำโครงการ เป็นผู้ประเมิน

กล่าวคือ นักเรียน ครูที่ปรึกษา ชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง

5.6 ชั้นสรุปการดำเนินงานของนักเรียน

5.6.1 เขียนรายงานโครงการส่งที่ปรึกษา เป็นการเรียบเรียงหรือนำเสนอ

ข้อมูลที่เราตีความให้นำมาเรียบเรียงต่อกันเข้าอย่างเป็นเหตุเป็นผล รวมทั้งมีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลด้วย

5.6.2 ออกแบบการนำเสนอ โครงการต่อผู้เกี่ยวข้อง

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า วิธีการทางประวัติศาสตร์ เป็นการศึกษาเรื่องราวหรือกิจกรรมของมนุษย์ในอดีตอย่างมีระบบ เพื่อให้ได้เรื่องราวที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือ โดยเป็นวิธีการแสวงหาความรู้หรือกระบวนการค้นคว้าหาข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ โดยการสรุปหลักการทางประวัติศาสตร์ ซึ่งได้มาจากการแสวงหาความรู้เป็นกระบวนการที่นำเอาวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้สอบสวนปัญหาทางประวัติศาสตร์ ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกขั้นตอนการสอนแบบวิธีการทางประวัติศาสตร์โดยการศึกษาแนวคิดจากพรเพ็ญ อ้นตระกูล วินัย พงศ์ศรีเพียร สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา และปิยนาด บุนนาค (พรเพ็ญ อ้นตระกูล, 2554 ; วินัย พงศ์ศรีเพียร, 2547 ; สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551 และปิยนาด บุนนาค, 2553) มาเป็นรูปแบบหลักเพื่อใช้ในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการกำหนดประเด็น โดยผู้เรียนต้องกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนว่าจะศึกษาอะไร สมัยไหน เพราะเหตุใด

2. **ขั้นการค้นหา** เป็นการรวบรวมข้อมูลทั้งที่เป็นข้อเท็จจริงและแนวคิดจากหลักฐานต่าง ๆ โดยผู้เรียนต้องเก็บรวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการศึกษาที่มีอยู่หลายประการ ทั้งหลักฐานขั้นต้นและหลักฐานขั้นรองให้ได้มากที่สุด

3. **ขั้นการวิเคราะห์หลักฐาน** โดยนักเรียนต้องมีการตรวจสอบ วิเคราะห์ ประเมินคุณค่า และตีความหลักฐาน ซึ่งหมายถึง การตรวจสอบหลักฐานด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อประเมินคุณค่าของหลักฐานว่าน่าเชื่อถือเพียงใด ผู้เรียนต้องแยกประเภทของหลักฐานและทำความเข้าใจหลักฐานแต่ละประเภท โดยใช้หลักการตรวจสอบกว้าง ๆ ได้แก่ ทำขึ้นเมื่อใด (ช่วงเวลา) ใครเป็นผู้สอบหรือเขียนขึ้น (ผู้สร้าง) เขียนขึ้นทำไม (จุดมุ่งหมายของหลักฐาน) การพิจารณาข้อมูลในหลักฐาน ความสอดคล้องหรือขัดแย้งกับหลักฐานอื่น ๆ เป็นต้น แล้วจึงเลือกสรรข้อเท็จจริงตามหลักฐานต่าง ๆ นั้น

4. **ขั้นการสรุป** การตีความเพื่อตอบปัญหาหรือสรุป เป็นขั้นตอนการวิเคราะห์ (แยกแยะ) การสังเคราะห์ (รวบรวม) ข้อเท็จจริงในอดีตจากหลักฐานต่าง ๆ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริงต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อที่จะอธิบายประเด็นปัญหาที่ตั้งไว้ นับเป็นขั้นตอนของการตอบปัญหาโดยสามารถอธิบายได้ว่าเกิดอะไรขึ้น อย่างไร และทำไม

5. **ขั้นการนำเสนอ** โดยผู้เรียนจัดระเบียบข้อเท็จจริงต่าง ๆ แล้วนำเสนอประเด็นทางประวัติศาสตร์นั้นให้น่าสนใจ และมีความเป็นจริงมากที่สุด การนำเสนอข้อเท็จจริงดังกล่าว อาจอยู่ในรูปแบบการเขียนหรือการบอกเล่า ต้องอาศัยทักษะทางภาษา ตลอดจนการอ้างอิงหลักฐานอย่างมีเหตุผล ซึ่งจะทำให้เป็นผลงานประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่า

แผนการจัดการเรียนรู้

1. ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นบันทึกกิจกรรมประจำวันที่ครูผู้จัดการเรียนรู้จัดทำขึ้นจากสาระการเรียนรู้ ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2546) ได้ให้ความหมายของแผนการสอนว่า หมายถึง แผนการหรือโครงการที่จัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบ และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ และจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชวลิต ชุกก่าแพง (2553) ได้ให้ความหมายว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง เอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรของครูผู้สอน ซึ่งเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง

โดยใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหา เวลา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นไปอย่างเต็มศักยภาพ

ประสาธ เนืองเฉลิม (2550) ได้ให้ความหมายว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นสายลักษณะอักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใด รายวิชาหนึ่ง เป็นการสอนอย่างมีระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้สอนพัฒนาการจัดการเรียน ไปสู่จุดหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ประมวลมาทั้งหมด สรุปความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียน การจัดการเรียนรู้การใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นแผนที่ผู้จัดการเรียนรู้จัดทำขึ้นจากคู่มือครูหรือแนวการจัดการเรียนรู้ของกรมวิชาการ ซึ่งทำให้ผู้จัดการเรียนรู้ทราบว่าจะจัดการเรียนรู้เนื้อหาใดเพื่อจุดประสงค์ใด จัดการเรียนรู้อย่างไร ใช้สื่ออะไร และวัดผลประเมินผลโดยวิธีใด

2. ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

วัชรภรณ์ กองมณี (2546) ระบุว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญต่อ การจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายในการสอนแต่ละครั้ง เนื่องจากเป็นการเตรียมการสอนที่จัดไว้อย่างมีระบบและมีขั้นตอน จึงทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนมีข้อบกพร่องหรือเกิดปัญหาน้อยผู้เรียนสามารถบรรลุตามจุดประสงค์ของการเรียนได้ง่าย

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอนไว้ ดังนี้

1. ก่อให้เกิดการวางแผนและการเตรียมการล่วงหน้า เป็นการนำเทคนิควิธีการสอน การเรียนรู้สื่อเทคโนโลยี และจิตวิทยาการเรียนการสอนมาผสมผสานประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ
2. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการเรียนการสอน การเลือกใช้การวัดและประเมินผลตลอดจนประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้
3. เป็นคู่มือการสอนสำหรับตัวครูผู้สอนและครูที่สอนแทนนำไปปฏิบัติการสอนได้อย่างมั่นใจ
4. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป
5. เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการได้

3. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยหัวข้อที่สำคัญดังต่อไปนี้ ส่วนนำ : รายวิชา/กลุ่ม ชั้น ชื่อหน่วยการเรียนรู้ หรือชื่อแผนการจัดการเรียนรู้จำนวนเวลาที่สอน

1. จุดประสงค์การเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
2. สารการเรียนรู้
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้
4. การวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้
5. แหล่งการเรียนรู้
6. บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

4. หลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้อาจมีลักษณะแตกต่างกันไปบ้าง แต่อย่างไรก็ตาม หลักการเขียนมีลักษณะที่สามารถสังเกตใหญ่ ๆ แล้วไม่แตกต่างกัน โดยมีหลักการเขียน ดังนี้ (ประสาธน์ เนื่องเฉลิม, 2554)

1. ส่วนหัวเรื่อง เป็นส่วนแรกของแผนการจัดการเรียนรู้ที่บอกรายละเอียดเบื้องต้นของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้
  - 1.1 ลำดับที่ของแผนการจัดการเรียนรู้
  - 1.2 ระบุกลุ่มสาระการเรียนรู้
  - 1.3 ระบุชั้นที่จัดการเรียนรู้
  - 1.4 ระบุหัวข้อเรื่อง
  - 1.5 ระบุเวลาที่จัดการเรียนรู้
  - 1.6 ระบุวันที่ เดือน ปี และช่วงเวลาในการจัดการเรียนรู้
2. สารการเรียนรู้ เป็นส่วนที่นำเสนอข้อความที่เขียนเพื่อระบุให้เห็นแก่นหรือเห็นข้อสรุปที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนหลังจากเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง มีแนวการเขียนดังต่อไปนี้
  - 2.1 เขียนในลักษณะของการสรุปเนื้อหาความรู้ ทักษะ หรือเจตคติที่เป็นเป้าหมายด้วยภาษาที่รัดกุม และชัดเจน
  - 2.2 เขียนในลักษณะความเรียงหรือเขียนเป็นข้อในกรณีจัดการเรียนรู้ครั้งนั้นมีมากกว่าหนึ่งสาระสำคัญ
  - 2.3 การจัดการเรียนรู้ในระดับต้น ๆ ควรมีสาระสำคัญเดียวในการเรียนรู้ครั้งหนึ่ง

3. จุดประสงค์ เป็นข้อความระบุคุณลักษณะด้านเนื้อหา ความรู้ด้านทักษะหรือด้านเจตคติที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน หลังจากที่ได้เรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง การเขียนจุดประสงค์ในแผนการจัดการเรียนรู้มีวิธีการเขียนหลายลักษณะ แต่โดยทั่วไปนิยมเขียนในลักษณะของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมหรือในลักษณะของจุดประสงค์นำทางและจุดประสงค์ปลายทาง

3.1 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

3.2 จุดประสงค์ปลายทางและจุดประสงค์นำทาง

4. กิจกรรมการเรียนรู้ คือ สภาพการณ์ที่ผู้สอนออกแบบเพื่อนำเนื้อหา วิธีการหรือการปฏิบัติให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ดังนี้

4.1 เขียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา วิธีการหรือการปฏิบัติ

4.2 เขียนเป็นข้อตามลำดับขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้หรือเขียนโดยแบ่งเป็นขั้นได้แก่ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้ และขั้นสรุปบทเรียน โดยเขียนเป็นเรียงตามลำดับขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ในแต่ละขั้น หากขั้นใดมีกิจกรรมเดียวไม่ต้องใส่เลขลำดับหัวข้อ

4.3 เขียนโดยระบุให้รู้ว่ากิจกรรมการเรียนรู้แต่ละขั้นใครเป็นผู้มีบทบาท ผู้เรียน ผู้จัดการเรียนรู้ร่วมกันกระทำเป็นต้น

4.4 ไม่ควรระบุรายละเอียดของคำพูดของผู้จัดการเรียนรู้และผู้เรียน

5. การวัดการประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการกระทำเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การวัดเป็นการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินผลเป็นการกำหนดค่าหรือตัดสินสิ่งที่วัด เช่น ผ่าน-ไม่ผ่าน, ดี-ปานกลาง-อ่อนหรือกำหนดค่าเป็นระบบ 3 2 1 เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีเป็นแผนการสอนที่ให้แนวทางการสอนแก่ผู้สอนอย่างชัดเจนทั้งด้านจุดประสงค์การสอน เนื้อหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอนและการวัดผลประเมินผล โดยเฉพาะแนวทางการจัดกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ได้คิด ได้ทำ ได้แก้ปัญหาและทำให้เกิดทักษะกระบวนการที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน

1. ความหมายประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน

ในการหาประสิทธิภาพมีผู้ให้ความหมาย และการประเมินสื่อการสอนไว้ ดังนี้
ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2543) กล่าวถึงการประเมินสื่อการเรียนการสอนว่า เป็นการพิจารณาหาประสิทธิภาพ และหาคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน ดังนั้นการประเมินสื่อจึงเริ่มด้วย การกำหนดปัญหา หรือคำถาม เช่นเดียวกับการวิจัย ด้วยเหตุนี้การประเมินสื่อจึงเป็นการวิจัยอีกแบบหนึ่งที่เรียกว่า การวิจัยประเมิน (Evaluation Research)

เผชัญ กิจระการ (2544) ได้กล่าวถึง ประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนว่า หมายถึง ความสามารถของบทเรียนในการสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ถึงระดับเกณฑ์ที่คาดไว้ ประสิทธิภาพที่วัดออกมาจะพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์การทำแบบฝึกหัด หรือกระบวนการปฏิสัมพันธ์กับเปอร์เซ็นต์การทำแบบทดสอบเมื่อจบบทเรียน

สรุปได้ว่า การหาประสิทธิภาพของสื่อการสอนเป็นกระบวนการตรวจสอบ และพิจารณาคุณค่าของสื่อ อย่างมีระบบก่อนนำเสนอไปใช้งานจริงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพ

รัตนะ บัวสนธ์ (2554) กล่าวถึงขั้นตอนการหาประสิทธิภาพว่า การประเมินประสิทธิภาพของนวัตกรรม การประเมินส่วนนี้เป็นการพิจารณาว่า เมื่อนำนวัตกรรมการศึกษา ภายหลังจากผ่านการประเมินความสอดคล้อง และความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะภูมิหลังคล้ายคลึงใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย แล้วผลจะเป็นประการใด โดยที่การประเมินประสิทธิภาพของนวัตกรรมมีลำดับขั้นตอนการประเมิน ดังนี้

1. การประเมินแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (1 : 1) หมายถึง การนำนวัตกรรมไปทดลองใช้กับบุคคลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มเป้าหมาย โดยที่บุคคลดังกล่าวนี้จะคัดเลือกมาจากผู้ที่มีคุณลักษณะตัวแทนกลุ่มเป้าหมาย 3 คน ได้แก่ ผู้ที่คุณลักษณะสูง ปานกลาง และต่ำกว่าปานกลาง การทดลองใช้นวัตกรรมที่เรียกว่าการประเมินแบบหนึ่งต่อหนึ่ง มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อตรวจสอบว่า นวัตกรรมนั้นมีความเกี่ยวข้องสร้างแรงจูงใจให้กับบุคคลที่มีลักษณะเป็นตัวแทนของกลุ่มเป้าหมายเพียงไร คำสั่ง คำชี้แจง และรายละเอียดที่มีอยู่ในนวัตกรรมนั้นบุคคลเหล่านั้นมีความรู้และความเข้าใจหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้นำไปปรับปรุงนวัตกรรมให้มีความเหมาะสมในการนำไปใช้งานจริงกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป การประเมินประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่งนั้นจึงมุ่งไปที่การค้นหาข้อจำกัดที่ได้จากคำแนะนำ บอกเล่า ของบุคคลที่มีคุณลักษณะเป็นตัวแทนของคุณลักษณะกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ เป็นสำคัญ เพื่อที่จะนำคำแนะนำที่ได้นี้มาปรับปรุงนวัตกรรมตามที่กล่าวนั่นเอง

2. การประเมินประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็ก หมายถึง นำนวัตกรรมที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขจากการประเมินประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง มาทดลองใช้กับกลุ่มบุคคลที่มีคุณลักษณะคล้ายกับกลุ่มเป้าหมายที่มีจำนวนมากขึ้น เช่น อาจจะใช้การประเมินแบบหนึ่งต่อสาม (1 : 3) หรือแบบหนึ่งต่อสี่ (1 : 4) ก็ได้ ซึ่งก็หมายถึงต้องใช้กลุ่มบุคคลจำนวน 9 คน แบ่งเป็นมีคุณลักษณะสูงกว่าปานกลาง 3 คน ปานกลาง 3 คน ต่ำกว่าปานกลาง 3 คน ในกรณีการประเมินแบบหนึ่งต่อสาม แต่ถ้าเป็นการประเมินแบบหนึ่งต่อสี่ก็ต้องใช้จำนวนกลุ่มบุคคลทั้งสิ้น 12 คน การประเมินประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็กนี้ จะมีการวิเคราะห์หาค่าบ่งบอกดัชนีหรือเกณฑ์ประสิทธิภาพของนวัตกรรมที่เรียกว่าค่า E_1/E_2 โดยที่เกณฑ์ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของนวัตกรรมการศึกษาเท่าที่นิยมใช้จะมีสามเกณฑ์ได้แก่ 75/75 หรือ 80/80 และ 90/90 การจะใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพนวัตกรรมการศึกษาเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งจากสามเกณฑ์นี้ มีหลักพิจารณาว่าถ้านวัตกรรมการศึกษานั้น ๆ มุ่งแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาความสามารถของผู้เรียนที่มีลักษณะซับซ้อนหรือมีเนื้อหาสาระค่อนข้างยาก ก็จะใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพ 75/75 แต่ถ้าเนื้อหาสาระไม่ยากมากนักมุ่งแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาความสามารถของผู้เรียนที่มีลักษณะปานกลาง จะนิยมใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 มากที่สุด ในทำนองเดียวกันถ้าเป็นนวัตกรรมที่มีเนื้อหาสาระมุ่งปฏิบัติ หรือมุ่งพัฒนาจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านทักษะ การปฏิบัติหรือมุ่งพัฒนาจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านทักษะการปฏิบัติ (Psychomotor Domain) จะใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพ 90/90 นอกจากนี้จะใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพตามหลักการที่กล่าวแล้ว สิ่งที่น่าสนใจมาพิจารณาประกอบในการเลือกใช้เกณฑ์ก็คือ พื้นฐานความรู้เดิม หรือความสามารถทางการเรียนรู้ของกลุ่มผู้ได้รับการทดลองใช้ และกลุ่มเป้าหมายด้วยเช่นกัน

3. การหาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสื่อการสอน

เผชัญ กิจระการ (2544) กล่าวถึงการหาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสื่อการสอนว่า การหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน มีกระบวนการสำคัญอยู่ 2 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นตอนของการหาประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach) และขั้นตอนของการหาประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach) กระบวนการนี้เป็นการหาประสิทธิภาพ โดยใช้หลักของความรู้และเหตุผลในการตัดสินคุณค่าของสื่อการเรียนการสอนโดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญ (Panel of Experts) เป็นผู้พิจารณาตัดสินคุณค่า ซึ่งเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมในด้านความถูกต้องของการนำไปใช้ (Usability) ผลจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะนำมาหาประสิทธิภาพโดยใช้สูตร

$$CRV = \frac{2N_e}{N} - 1$$

2. วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) ประสิทธิภาพของสื่อ การเรียนการสอน ที่วัดออกมาจะพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์ในการทำแบบฝึกหัด หรือกระบวนการ ปฏิสัมพันธ์กับเปอร์เซ็นต์การทำแบบทดสอบเมื่อจบบทเรียนแสดงค่าตัวเลข 2 ตัว E_1/E_2 เช่น 80/80, 85/85, 90/90 โดยตัวแรกคือ เปอร์เซ็นต์ของการทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อยถูกต้อง โดยถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ และตัวเลขตัวหลังคือ เปอร์เซ็นต์ของการทำแบบทดสอบถูกต้อง โดยถือเป็นประสิทธิภาพของผลลัพธ์ โดยมีสูตรการคิด ดังนี้

$$E1 = \frac{\sum X}{A} \times 100$$

เกณฑ์ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) มีความหมายแตกต่างกันในหลายลักษณะ

ในที่นี้จะยกตัวอย่าง $E_1/E_2 = 80/80$ ดังนี้

1. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 1 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัด หรือแบบทดสอบย่อยได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือนักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80
2. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 2 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียนร้อยละ 80 ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ได้คะแนนร้อยละ 80 ทุกคน ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนครั้งนั้นได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80
3. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 3 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ที่นักเรียนทำเพิ่มขึ้นจากแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยเทียบกับคะแนนที่ทำได้ก่อนการเรียน (Pre-test)
4. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 4 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) แต่ละข้อถูกมีจำนวนร้อยละ 80 (ถ้านักเรียนทำข้อสอบข้อใดถูกมีจำนวนนักเรียนไม่ถึงร้อยละ 80 แสดงว่าสื่อไม่มีประสิทธิภาพ และชี้ให้เห็นว่า จุดประสงค์ที่ตรงกับข้อนั้นมีควมบกพร่อง)

กล่าวโดยสรุปว่า เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน จะนิยมตั้งเป็นตัวเลข 3 ลักษณะ คือ 80/80 85/85 และ 90/90 ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชาและเนื้อหาที่นำมาสร้างสื่อ นั้น ถ้าเป็นวิชาที่ค่อนข้างยากก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 80/80 หรือ 85/85 สำหรับวิชาที่มี

เนื้อหาที่ยากก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 90/90 เป็นต้น นอกจากนี้ยังตั้งเกณฑ์เป็นค่าความคลาดเคลื่อนไว้เท่ากับ ร้อยละ 2.5 นั่นคือ ถ้าตั้งเกณฑ์ไว้ 90/90 เมื่อคำนวณแล้วค่าที่ถือว่าใช้ได้คือ 87.5/87.5 หรือ 87.5/90 เป็นต้น

ประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนจะต้องมาจากผลลัพธ์การคำนวณ E_1 และ E_2 เป็นตัวแรกและตัวหลังตามลำดับ ถ้าตัวเลขเข้าใกล้ 100 มากเท่าไรยิ่งถือว่ามีประสิทธิภาพมากเท่านั้น โดยมีค่าสูงสุดที่ 100 ส่วนแนวคิดในการหาประสิทธิภาพที่ควรคำนึง มีดังนี้

1. สื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นต้องมีการกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม การเรียนการสอนอย่างชัดเจน และสามารถวัดได้
2. เนื้อหาของบทเรียนที่สร้างขึ้นต้องผ่านการวิเคราะห์เนื้อหาตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอน
3. แบบฝึกหัดและแบบทดสอบต้องมีการประเมินความเที่ยงตรงของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการสอนที่ได้วิเคราะห์ไว้ ส่วนความยากและอำนาจจำแนกของแบบฝึกหัดและแบบทดสอบ ควรมีการวิเคราะห์ เพื่อนำไปใช้กำหนดค่าน้ำหนักของคะแนนในแต่ละข้อคำถาม
4. จำนวนแบบฝึกหัดต้องสอดคล้องกับจำนวนของวัตถุประสงค์ และต้องมีแบบฝึกหัด และข้อคำถามในแบบทดสอบครอบคลุมทุกจุดประสงค์ของการสอน จำนวนแบบฝึกหัด และข้อคำถามในแบบทดสอบไม่ควรน้อยกว่าจำนวนวัตถุประสงค์

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) เป็นสมรรถภาพทางสมองในด้านต่างๆ ที่นักเรียนได้รับจากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากครู สำหรับความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553) ได้ให้ความหมายว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ ซึ่งได้จากการวัดเป็นคะแนนของกลุ่มประชากรที่ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและหลังเรียน

ชวาล แพร์ตกุล (2517) ได้ให้ความหมายว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงความสำเร็จในด้านความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ของสมอง ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรประกอบด้วย สิ่งสำคัญอย่างน้อย 3 สิ่ง คือ ความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพด้านต่าง ๆ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน และเป็นผลให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้ในการตรวจสอบพฤติกรรมหรือผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอันเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอน ว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถหรือมีสัมฤทธิ์ผลในแต่ละรายวิชามากน้อยเพียงใด ผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดประสงค์การเรียนรู้หรือตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดให้และเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้นความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test) นักวัดผลและนักการศึกษามีการเรียกชื่อที่แตกต่างกันไป แต่ได้ให้ความหมายไว้ในแนวทางเดียวกัน ดังนี้

สมนึก ภัททิยธนี (2553) ให้ความหมายว่า แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่วัดสมรรถภาพสมองด้านต่างๆที่นักเรียนได้รับการเรียนรู้ผ่านมาแล้ว

สรุป แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ ทักษะและความสามารถทางวิชาการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแล้วว่าบรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด

3. ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test) หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความสามารถของบุคคลในด้านวิชาการซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระและตามจุดประสงค์ของวิชาหรือเนื้อหาที่สอบนั้น โดยทั่วไปจะวัดผลสัมฤทธิ์ในวิชาต่างๆ ที่เรียนในโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ อาจจำแนกออกได้เป็นสองประเภทคือ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

1. แบบทดสอบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced Test) หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีคะแนนจุดตัดหรือคะแนนเกณฑ์สำหรับใช้ตัดสินว่า ผู้สอบมีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การวัดตรงตามจุดประสงค์เป็นหัวใจสำคัญของข้อสอบประเภทนี้

2. แบบทดสอบอิงกลุ่ม (Norm Referenced Test) หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างให้ครอบคลุมหลักสูตร จึงสร้างตามตารางวิเคราะห์หลักสูตรความสามารถในการจำแนกผู้สอบตามความเก่งอ่อนได้ดีเป็นหัวใจสำคัญของข้อสอบ ในแบบทดสอบประเภทนี้ การรายงานผลการสอบอาศัยคะแนนมาตรฐาน ซึ่งเป็นคะแนนที่สามารถให้ความหมายแสดงถึงสถานภาพ ความสามารถของบุคคลนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ๆ ที่ใช้เป็นกลุ่มเปรียบเทียบ

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2548) ได้แบ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเฉพาะกลุ่มที่ครูสอน เป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้กันโดยทั่วไปในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบทดสอบข้อเขียน (Paper and Pencil Test) ซึ่งแบ่งออกได้อีก 2 ชนิดคือ

1.1 แบบทดสอบอัตนัย (Subjective or Essay test) เป็นแบบทดสอบที่กำหนดคำถามหรือปัญหาให้ผู้ตอบเขียนโดยแสดงความรู้ ความคิด เจตคติ ได้อย่างเต็มที่

1.2 แบบทดสอบปรนัย หรือแบบให้ตอบสั้นๆ (Objective Test or Short Answer) เป็นแบบทดสอบที่กำหนดให้ผู้สอบเขียนตอบสั้นๆ หรือมีคำตอบให้เลือกแบบจำกัดคำตอบ (Restricted Response Type) ผู้ตอบไม่มีโอกาสแสดงความรู้ความคิดได้อย่างกว้างขวาง เหมือนแบบทดสอบอัตนัยแบบทดสอบชนิดนี้แบ่งออกเป็น 4 แบบคือ แบบทดสอบถูกผิด แบบทดสอบเติมคำแบบทดสอบจับคู่ และแบบทดสอบเลือกตอบ

2. แบบทดสอบมาตรฐาน หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทั่ว ๆ ไป ซึ่งสร้างโดยผู้เชี่ยวชาญ มีการวิเคราะห์และปรับปรุงอย่างดีจนมีคุณภาพ มีมาตรฐาน กล่าวคือ มีมาตรฐานในการดำเนินการสอบ วิธีการให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนน

บุญชม ศรีสะอาด (2553) ได้จำแนกจุดประสงค์ทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัย ออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่

1. ความรู้ (Knowledge)
2. ความเข้าใจ (Comprehension)
3. การนำไปใช้ (Application)
4. การวิเคราะห์ (Analysis)
5. การสังเคราะห์ (Synthesis)
6. การประเมินค่า (Evaluation)

4. ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2548) การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร การสร้างแบบทดสอบควรเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์และสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสาระ และพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด ตารางวิเคราะห์หลักสูตรจะใช้เป็นกรอบในการออกข้อสอบ โดยระบุจำนวนข้อสอบในแต่ละเรื่อง และพฤติกรรมที่ต้องการจะวัดไว้

2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้เป็นพฤติกรรมที่เป็นผลการเรียนรู้ ที่ผู้สอนมุ่งหวังจะทำให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งผู้สอนจะต้องกำหนดไว้ล่วงหน้า สำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และการสร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์

3. กำหนดชนิดของข้อสอบและศึกษาวิธีสร้าง โดยการศึกษาตารางวิเคราะห์หลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาและตัดสินใจเลือกใช้ชนิดของข้อสอบที่จะใช้ว่าจะจะเป็นแบบใด โดยต้องเลือกให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน แล้วศึกษาวิธีเขียนข้อสอบชนิดนั้นให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการเขียนข้อสอบ

4. เขียนข้อสอบ ผู้ออกข้อสอบลงมือเขียนข้อสอบ ตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร และให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยอาศัยหลักและวิธีการเขียนข้อสอบที่ได้ศึกษามาแล้ว

5. ตรวจสอบข้อสอบ เพื่อให้ข้อสอบที่เขียนไว้แล้ว มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ มีความสมบูรณ์ครบถ้วนตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาทบทวนตรวจสอบข้อสอบอีกครั้ง ก่อนที่จะจัดพิมพ์และนำไปใช้ต่อไป

6. จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง เมื่อตรวจสอบข้อสอบเสร็จแล้ว ให้พิมพ์ข้อสอบทั้งหมด จัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับทดลอง โดยมีคำชี้แจงหรือคำอธิบายวิธีตอบทดสอบ (Direction) และจัดวางรูปแบบการพิมพ์ให้เหมาะสม

7. ทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ การทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบเป็นวิธีการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบก่อนนำไปใช้จริง โดยนำแบบทดสอบไปทดลองสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มที่ต้องการสอบจริง แล้วนำผลการสอบมาวิเคราะห์และปรับปรุงข้อสอบให้มีคุณภาพ

8. จัดทำแบบทดสอบฉบับจริง จากผลการวิเคราะห์ข้อสอบ หากพบว่าข้อสอบข้อใดไม่มีคุณภาพหรือมีคุณภาพไม่ดีพอ อาจจะต้องตัดทิ้งหรือปรับปรุงแก้ไขข้อสอบให้มีคุณภาพดีขึ้น แล้วจึงจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับจริง ที่จะนำไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

5. ลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี

สมนึก ภัททิยธนี (2553) กล่าวถึง ลักษณะของแบบทดสอบที่ดีมี 10 ข้อ ดังนี้

1. ต้องเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง คุณภาพของแบบทดสอบ ที่สามารถวัดได้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการหรือวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ลักษณะความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ แบ่งเป็น 4 ชนิดดังนี้

1.1 ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) หมายถึงความสามารถของแบบทดสอบที่วัดได้ตรงกับเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือตรงกับเนื้อหาที่ได้ทำการสอน

1.2 ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construction Validity) หมายถึง ความสามารถของแบบทดสอบ ที่วัดได้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือวัดได้ตรงกับพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียน

1.3 ความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) หมายถึง ความสามารถของแบบทดสอบที่วัดได้ตรงกับสภาพความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน หรือปัจจุบันของนักเรียน

1.4 ความเที่ยงตรงตามการพยากรณ์ (Predictive Validity) หมายถึง ความสามารถของแบบทดสอบ ที่วัดได้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียน ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึง ลักษณะของแบบทดสอบทั้งฉบับที่สามารถวัดได้คงที่คงจะไม่เปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะทำการทดสอบใหม่กี่ครั้งก็ตาม

3. ความยุติธรรม (Fair) หมายถึง ลักษณะของแบบทดสอบ ที่ไม่เปิดโอกาสให้มีการได้เปรียบ เสียเปรียบในกลุ่มผู้เข้าสอบด้วยกัน ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนทำข้อสอบได้โดยการเดา

4. ความลึกของคำถาม (Searching) หมายถึง ข้อสอบแต่ละข้อนั้นจะต้องไม่ถามผิวเผิน หรือถามประเภทความรู้ความจำเพียงอย่างเดียว แต่ต้องถามให้นักเรียนสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปคิดตัดสินใจแก้ปัญหาแล้วจึงตอบได้

5. ความยั่วยุ (Exemplary) หมายถึง แบบทดสอบที่นักเรียนทำด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่ควรใช้คำถามซ้ำซากและเกิดความน่าเบื่อ

6. ความจำเพาะเจาะจง (Definition) หมายถึง ข้อสอบที่มีแนวทาง หรือทิศทางในการถามและการตอบที่ชัดเจน ไม่ทำให้เกิดความคลุมเครือ

7. ความเป็นปรนัย (Objective) แบบทดสอบชนิดใดจะเป็นปรนัยหรือไม่จะต้องมีคุณสมบัติ 3 ประการ คือ

7.1 ตั้งคำถามให้ชัดเจน ทำให้ผู้เข้าสอบทุกคนเข้าใจความหมายได้ตรงกัน

7.2 ตรวจสอบให้คะแนนได้ตรงกัน แม้ว่าจะตรวจหลายครั้งหรือหลายคนก็ตาม

7.3 แปลความหมายของคะแนนได้เหมือนกัน

8. ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง แบบทดสอบที่มีจำนวนข้อมากพอประมาณใช้เวลาสอบพอเหมาะ ประหยัดค่าใช้จ่าย จัดทำแบบทดสอบด้วยความประณีต ตรวจให้คะแนนได้รวดเร็วรวมถึงมีสถานการณ์ในการสอบที่ดี

9. อำนาจจำแนก (Discrimination) หมายถึง ความสามารถของข้อสอบในการจำแนกผู้สอบที่มีคุณลักษณะ หรือความสามารถแตกต่างกันออกจากกันได้ ข้อสอบที่ดีจะต้องมีอำนาจจำแนกสูง

10. ความยาก (Difficulty) หมายถึง จำนวนคนตอบข้อสอบได้ถูกมากน้อย เพียงใดหรืออัตราส่วนของจำนวนคนตอบถูกกับจำนวนคนทั้งหมดที่เข้าสอบ ตามทฤษฎีการวัดผลแบบอิงกลุ่มข้อสอบที่ดีคือข้อสอบที่ไม่ยากหรือง่ายเกินไป เรียกได้ว่ามีความยากที่พอเหมาะ

สรุปว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน และเป็นผลให้บุคคลนั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่างๆ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ ทักษะและความสามารถทางวิชาการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแล้วว่าบรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด

การคิดวิเคราะห์

จากการศึกษาแนวคิด หลักการของกระบวนการคิดของนักการศึกษา นักคิด นักจิตวิทยาทั้งหลาย การคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) เป็นพื้นฐานหรือเป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งของความคิดระดับสูง แต่รายละเอียดของแต่ละคนก็แตกต่างกันไปไม่ชัดเจนว่า การคิดวิเคราะห์ที่อยู่ในขั้นตอนที่เหมือนกันแต่จะมีข้อความที่ได้แสดงถึงการคิดวิเคราะห์ปรากฏอยู่ เช่น การแยกแยะ การจำแนก การจัดระบบข้อมูล การเปรียบเทียบ การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ การแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล การหาสาเหตุ การให้เหตุผล ฯลฯ ซึ่งล้วนเป็นลักษณะของการคิดวิเคราะห์ทั้งสิ้น

1. ความหมายของการคิดวิเคราะห์

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่าเป็นความสามารถในการที่จะจำแนกแจกแจงและแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นวัตถุ สิ่งของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์ และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อวิเคราะห์ค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของสิ่งที่เกิดขึ้น

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่าเป็นการระบุเรื่องหรือปัญหา จำแนกแยกแยะ เปรียบเทียบข้อมูลเพื่อจัดกลุ่มอย่างเป็นระบบ ระบุเหตุผล หรือเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูล และตรวจสอบข้อมูลหรือหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้เพียงพอในการตัดสินใจ/แก้ปัญหา/คิดสร้างสรรค์

ชวาล แพร์ตกุล (2520) ได้สรุปว่าการคิดวิเคราะห์มี 3 แบบ คือ การวิเคราะห์ ความสำคัญวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และวิเคราะห์หลักการจากแนวคิดต่าง ๆ ข้างต้น สามารถนำมาสรุปเป็นความหมายของการคิดวิเคราะห์ คือ ความสามารถของผู้เรียนในการระบุปัญหา จำแนกแยกแยะข้อมูลเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลการตัดสินใจและแก้ปัญหาได้

Good (1973) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่าเป็นการคิดอย่างรอบคอบตามหลักของการประเมินและมีหลักฐานอ้างอิง เพื่อหาข้อสรุปที่น่าจะเป็นไปได้ ตลอดจนถึงการพิจารณาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และใช้กระบวนการตรรกวิทยาได้อย่างถูกต้องสมเหตุสมผล

จากการศึกษาความหมายของการคิดวิเคราะห์สรุปได้ว่า การคิดวิเคราะห์ หมายถึงความสามารถในการแยกแยะส่วนย่อย ๆ ของเหตุการณ์หรือเรื่องราวหรือเนื้อเรื่องต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีจุดมุ่งหมายคือสิ่งใด และส่วนย่อย ๆ ที่สำคัญนั้นแต่ละเหตุการณ์เกี่ยวข้องกันอย่างไร และเกี่ยวข้องกันโดยอาศัยหลักการใดเพื่อให้เกิดความชัดเจนและความเข้าใจจนสามารถที่จะตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

2. กระบวนการคิดวิเคราะห์

สุวิทย์ มูลคำ (2550) ได้กล่าวถึง กระบวนการคิดวิเคราะห์ว่าประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของ เรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้นมา เพื่อเป็นเรื่องที่จะใช้วิเคราะห์ เช่น พืช สัตว์ หิน ดิน รูปภาพ บทความ เรื่องราวเหตุการณ์หรือสถานการณ์จากข่าวของจริง หรือสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ในปัจจุบัน เป็นต้น
2. กำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดประเด็นข้อสงสัยจากปัญหาของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ ซึ่งอาจจะกำหนดเป็นคำถามหรือเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์เพื่อค้นหาสาเหตุหรือความสำคัญ เช่น ภาพนี้ บทความนี้ เรื่องนี้ต้องการสื่อหรือบอกอะไรที่สำคัญที่สุด
3. กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์ เป็นการกำหนดข้อกำหนดสำหรับใช้แยกส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดให้ เช่นเกณฑ์ในการจำแนกสิ่งของที่มีความเหมือนหรือแตกต่างกัน หลักเกณฑ์ในการหาลักษณะความสัมพันธ์เชิงเหตุผลอาจเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่มีความคล้ายคลึงกันหรือขัดแย้งกัน
4. พิจารณาแยกแยะ เป็นการพินิจ พิจารณาทำการแยกแยะ กระจายสิ่งที่กำหนดให้ออกเป็นส่วนย่อย ๆ โดยอาจใช้เทคนิคคำถาม 5 W ประกอบด้วย What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) Who (ใคร) และ How (อย่างไร)
5. สรุปคำตอบ เป็นการรวบรวมประเด็นที่สำคัญเพื่อหาข้อสรุปเป็นคำตอบหรือตอบปัญหาของสิ่งที่กำหนดให้

3. ลักษณะของการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์มีลักษณะเป็นการกำหนดขอบเขตของสิ่งที่จะวิเคราะห์ โดยกำหนดจุดมุ่งหมายว่าจะวิเคราะห์เพื่ออะไร ด้วยการใช้ทฤษฎีใดที่เหมาะสมมาเป็นกรอบในการคิดวิเคราะห์ และสรุปรายงานให้ชัดเจน การคิดวิเคราะห์จำเป็นจะต้องมีพื้นฐานหลายประการ ดังนี้

ลักษณะ สรวิวัฒน์ (2549) ได้แบ่งลักษณะของการคิดวิเคราะห์ไว้ ดังนี้

1. ลักษณะการคิดที่เป็นหัวใจของการคิดคือ เป้าหมายการคิด ซึ่งไม่ว่าจะคิดเรื่องใด ๆ ก็ตามการตั้งเป้าหมายของการคิดให้ถูกทางเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ซึ่งถ้าคิดไปในทางที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมก็อาจทำให้เกิดความเสียหายต่าง ๆ ขึ้นมาได้ การคิดที่เหมาะสมและถูกทางจึงเป็นการคิดที่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและประโยชน์ในระยะยาวด้วย

2. ลักษณะการคิดระดับพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกระดับได้แก่ การคิด 4 ลักษณะ ประกอบด้วย 1) การคิดคล่อง กล่าวที่จะคิดและให้มีความคิดหลังไหลออกมาได้อย่างรวดเร็ว 2) การคิดหลากหลาย ให้ได้ความคิดในหลายลักษณะ หลายประเภท หลายรูปแบบ หรือหลายชนิด 3) การคิดละเอียดลออ หมายถึงการคิดเพื่อให้ได้ข้อมูลอื่นที่จะส่งผลให้ความคิดมีความรอบคอบขึ้นและ 4) การคิดให้ชัดเจน ซึ่งหมายถึงคิดให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่คิดสามารถอธิบายขยายความด้วยคำพูดของตนเองได้

3. ลักษณะการคิดระดับกลาง 4 ลักษณะประกอบด้วย 1) การคิดกว้าง หมายถึง การคิดให้ได้หลายด้าน คิดให้ได้หลายแง่มุม 2) การคิดลึกซึ้ง หมายถึง คิดให้เข้าใจถึงสาเหตุที่มาที่ไปและความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่ซับซ้อนอันเป็นเหตุให้เกิดผลต่าง ๆ รวมทั้งคุณค่าความหมายที่แท้จริงของสิ่งนั้น 3) การคิดไกล หมายถึง การประมวลข้อมูลในระดับกว้าง และระดับลึกเพื่อนำมายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต และ 4) การคิดอย่างมีเหตุผล หมายถึง การคิดโดยใช้หลักเหตุผลแบบนิรนัยหรืออุปนัย

4. ลักษณะการคิดระดับสูงได้แก่ การคิดที่ต้องมีกระบวนการ มีขั้นตอนที่มาก และซับซ้อนขึ้นที่เรียกว่า กระบวนการคิด และกระบวนการคิดที่มีความสำคัญและจำเป็นมากคือกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งหากบุคคลใดสามารถคิดได้อย่างมีวิจารณญาณก็จะได้สานความคิดที่ผ่านการกลั่นกรองมาดีแล้วและนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

การคิดวิเคราะห์ตามแนวของ Bloom (1956) เป็นลักษณะของการคิดวิเคราะห์ในรูปแบบความสามารถในการแยกแยะเพื่อหาส่วนย่อยของเหตุการณ์เรื่องราวหรือเนื้อหาต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผลและที่เป็นเหตุอย่างนั้นอาศัยหลักการอะไร การคิดวิเคราะห์แบ่งแยกประเด็นที่สำคัญออกเป็น 3 ประการคือ

1. วิเคราะห์ความสำคัญ หมายถึง การแยกแยะสิ่งที่กำหนดมาให้ว่าอะไรสำคัญ หรือจำเป็นหรือมีบทบาทที่สุด ตัวไหนเป็นเหตุ ตัวไหนเป็นผล

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ หมายถึง การค้นหาความสำคัญย่อย ๆ ของเรื่องราว หรือเหตุการณ์นั้นว่ามีความเกี่ยวพันกันอย่างไร สอดคล้องหรือขัดแย้งกันอย่างไร

3. วิเคราะห์หลักการ หมายถึง การค้นหาโครงสร้างและระบบของวัตถุสิ่งของเรื่องราวและการกระทำต่าง ๆ ว่าสิ่งเหล่านั้นรวมกันจนดำรงสภาพเช่นนั้นอยู่ได้เนื่องจากอะไร

โดยยึดอะไรเป็นหลักแกนกลาง มีสิ่งใดเป็นตัวเชื่อมโยง ยึดถือหลักการใด มีเทคนิคอย่างไร หรือยึดคติใด

ลักษณะของการคิดวิเคราะห์นั้นสรุปได้ว่า เป็นการกำหนดขอบเขตของสิ่งที่จะวิเคราะห์กำหนดจุดมุ่งหมายว่าจะวิเคราะห์เพื่ออะไร โดยใช้ทฤษฎีใดอ้างอิงในการวิเคราะห์ วิเคราะห์อย่างไรและต้องสรุปรายงานการวิเคราะห์ให้ชัดเจน

4. ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินความสามารถทางการคิดวิเคราะห์

ศิริชัย กาญจนวาสี (2544) ได้กล่าวว่า การสร้างแบบวัดความสามารถทางการคิด มีขั้นตอนการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายของแบบวัด การกำหนดจุดมุ่งหมายสำคัญของการสร้างแบบวัดความสามารถทางการคิดผู้พัฒนาแบบวัดจะต้องพิจารณาจุดมุ่งหมายของการนำแบบวัดไปใช้ด้วยว่าต้องการวัดความสามารถทางการคิดทั่ว ๆ ไป หรือต้องการวัดความสามารถทางการคิดเฉพาะวิชาการวัดนั้นมุ่งติดตามความก้าวหน้าของความสามารถทางการคิด (Formative) หรือต้องการเน้นการประเมินผลสรุปรวม (Summative) สำหรับการตัดสินใจรวมทั้งการแปลผลการวัด เน้นการเปรียบเทียบมาตรฐานของกลุ่มหรือต้องการเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้

2. การกำหนดกรอบของการวัดและนิยามเชิงปฏิบัติการผู้พัฒนาแบบวัดควรศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางการคิดตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ และควรคัดเลือกแนวคิดหรือทฤษฎีที่เหมาะสมกับบริบทและจุดมุ่งหมายที่ต้องการเป็นหลักยึด ความพร้อมกับการศึกษาให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งเพื่อกำหนดโครงสร้างองค์ประกอบของความสามารถทางการคิดตามทฤษฎีและให้นิยามเชิงปฏิบัติการของแต่ละองค์ประกอบในเชิงรูปธรรมของพฤติกรรมที่สามารถบ่งชี้ถึงลักษณะแต่ละองค์ประกอบของการคิดนั้นได้

3. การสร้างผังข้อสอบซึ่งการสร้างผังข้อสอบเป็นการกำหนดเค้าโครงของแบบวัดความสามารถทางการคิดที่ต้องการสร้างให้ครอบคลุมโครงสร้างหรือองค์ประกอบใดบ้างตามทฤษฎีและกำหนดว่าแต่ละส่วนมีน้ำหนักความสำคัญมากน้อยเพียงใด

4. การเขียนข้อสอบกำหนดรูปแบบของการเขียนข้อสอบ ตัวคำถาม และวิธีการตรวจให้คะแนนเช่น กำหนดว่าตัวคำถามเป็นลักษณะสถานการณ์ สภาพปัญหาหรือข้อมูลสั้น ๆ อาจได้มาจากบทความรายงานต่าง ๆ บทสนทนาที่พบได้ในชีวิตประจำวัน หรืออาจเขียนขึ้นมาเอง ส่วนตัวคำถามอาจเป็นข้อสรุปของสถานการณ์หรือปัญหานั้น 3-5 ข้อสรุป เพื่อให้ผู้ตอบพิจารณา ตัดสินว่าข้อสรุปใดน่าเชื่อถือกว่ากัน น่าจะเป็นจริงหรือไม่ส่วนการตรวจให้คะแนนมีการกำหนดเกณฑ์การตรวจให้คะแนนเมื่อกำหนดรูปแบบของข้อสอบแล้วก็ลงมือร่างข้อสอบตามผังข้อสอบที่กำหนดไว้จนครบทุกองค์ประกอบ ภาษาที่ใช้ก็ควรเป็นไปตามหลักการเขียนข้อสอบที่ดีโดยทั่วไป แต่สิ่งที่ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ ได้แก่ การเขียนข้อสอบให้วัดได้ตรงตามโครงสร้างของการวัดและพยายาม

หลีกเลี่ยงคำถามที่ทำให้ผู้ตอบสับสนตอบ เพื่อให้ได้ดีหลังจากการร่างข้อสอบเสร็จแล้ว ควรมีการ ทบทวนข้อสอบถึงความเหมาะสมของการวัดและความชัดเจนของภาษาที่ใช้โดยผู้เขียนข้อสอบเอง และผู้ตรวจสอบที่มีความเชี่ยวชาญในการสร้างข้อสอบวัดความสามารถในการคิดต่างๆ

5. การนำแบบวัดไปทดลองใช้ การนำแบบวัดไปทดลองใช้วิเคราะห์หาคุณภาพ กับกลุ่มตัวอย่างจริงหรือกลุ่มใกล้เคียง และนำผลการตอบมาทำการวิเคราะห์หาคุณภาพ โดยทำการ วิเคราะห์ข้อสอบและวิเคราะห์แบบทดสอบ วิเคราะห์ข้อสอบเพื่อตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบเป็น รายข้อในด้านความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่มีความยากพอเหมาะ และมีอำนาจจำแนกสูงไว้และปรับปรุงข้อที่ไม่เหมาะสม คัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพ และหรือข้อสอบ ที่ปรับปรุงแล้วให้ได้จำนวนตามผังข้อสอบเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และนำไป ทดลองใช้ใหม่อีกครั้งเพื่อวิเคราะห์แบบทดสอบในด้านความเที่ยง (Reliability) แบบทดสอบควรมี ความเที่ยงเบื้องต้นอย่างน้อยจึงเหมาะที่จะนำไปใช้ได้ ส่วนการตรวจสอบความตรง (Validity) ของแบบสอบถาม ถ้าสามารถหาเครื่องมือวัดความสามารถทางการคิดที่เป็นมาตรฐานสำหรับการ ใช้เปรียบเทียบได้ก็ควรคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) ของการสอบด้วย

6. การนำแบบวัดไปใช้จริงหลังจากวิเคราะห์คุณภาพของข้อสอบเป็นรายข้อและ วิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบทั้งฉบับว่าเป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพที่ต้องการแล้ว จึงนำแบบวัด ความสามารถทางการคิดไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายจริง ในการใช้แบบวัดทุกครั้งควรมีการรายงานค่า ความเที่ยง (Reliability) ทุกครั้งก่อนนำผลการวัดไปแปลความหมายจากผลการศึกษา

สรุปการสร้างแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ เริ่มจากการกำหนดจุดมุ่งหมาย จนนำไปสู่ การนำแบบวัดไปใช้ โดยเน้นความสามารถในการแยกแยะส่วนย่อย ๆ ของเหตุการณ์ หรือเรื่องราวหรือเนื้อเรื่องต่าง ๆ และอาศัยหลักการ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและความเข้าใจ จนสามารถที่จะตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

5. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์

เส่งี่ยม โตรัตน์ (2546) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า โดยทั่วไปการคิดวิเคราะห์ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 2 องค์ประกอบ คือ ทักษะในการจัดระบบ ข้อมูล ความเชื่อถือได้ของข้อมูล และการใช้ทักษะเหล่านั้นอย่างมีปัญญาเพื่อการชี้นำพฤติกรรม ดังนั้นการคิดวิเคราะห์จึงมีลักษณะ ดังนี้

1. การคิดวิเคราะห์จะเป็นการแสวงหาข้อมูลและนำข้อมูลไปใช้
2. การคิดวิเคราะห์จะต้องเกี่ยวกับการใช้ทักษะอย่างต่อเนื่อง
3. การคิดวิเคราะห์จะต้องมีทักษะที่จะต้องคำนึงถึงผลที่ยอมรับได้

การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ประกอบเป็นการคิดวิเคราะห์แตกต่างกันไปตามทฤษฎีการเรียนรู้ โดยทั่วไปสามารถแยกแยะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. การสังเกต จากการสังเกตข้อมูลมาก ๆ สามารถสร้างเป็นข้อเท็จจริงได้
2. ข้อเท็จจริง จากการรวบรวมข้อเท็จจริงมากมายและการเชื่อมโยงข้อเท็จจริงบางอย่างที่ขาดหายไป สามารถทำให้มีการตีความ
3. การตีความ เป็นการทดสอบความเที่ยงตรงของการอ้างอิง จึงทำให้เกิดการตั้งข้อตกลงเบื้องต้น
4. การตั้งข้อตกลงเบื้องต้น จากข้อตกลงเบื้องต้นนี้ทำให้สามารถมีความคิดเห็น
5. ความคิดเห็น การแสดงความคิดจะต้องมีหลักและเหตุผลเพื่อพัฒนาข้อวิเคราะห์
6. การวิเคราะห์ การวิเคราะห์จะต้องอาศัยองค์ประกอบเบื้องต้นทุกอย่างร่วมกัน โดยทั่วไปผู้เรียนจะไม่เห็นความแตกต่างระหว่างการสังเกต และข้อเท็จจริง หรือการตีความว่าแตกต่างไปจากการแสดงความคิดเห็น หากผู้เรียนเข้าใจถึงความแตกต่างก็จะทำให้ผู้เรียนเริ่มพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ได้

วนิช สุธารัตน์ (2547) ได้ให้ความหมายถึง องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ว่าการคิดวิเคราะห์เป็นกระบวนการที่ใช้ปัญญาหรือใช้ความคิดนำพฤติกรรมผู้ที่คิดวิเคราะห์เป็นจึงสามารถใช้ปัญญานำชีวิตได้ในทุก ๆ สถานการณ์ การคิดวิเคราะห์จะต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญสองเรื่อง คือ เรื่องความสามารถในการให้เหตุผลอย่างถูกต้องกับเทคนิคในการตั้งคำถาม เพื่อใช้ในการคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการให้เหตุผลอย่างถูกต้อง ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

1. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการให้เหตุผล ซึ่งต้องมีความชัดเจนขอเหตุผลต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ นอกจากนี้เป้าหมายจะต้องมีความสำคัญ และมองเห็นว่าสามารถจะทำให้สำเร็จได้จริง ๆ
2. ความคิดเห็น หรือกรอบความจริงที่นำมาอ้างอิง เมื่อมีการให้เหตุผลต้องมีความคิดเห็นหรือกรอบของความจริงที่นำมาสนับสนุน ถ้าสิ่งที่นำมาอ้างอิงมีข้อบกพร่อง ความคิดเห็นที่แคบเฉพาะตัวทำให้การให้เหตุผลทำได้ในขอบเขตอันจำกัดและมักไม่ถูกต้อง
3. ความถูกต้องของสิ่งที่อ้างอิง การอ้างอิงข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ มีหลักการอยู่ว่า สิ่งที่นำมาอ้างอิงจะต้องมีความชัดเจนมีความสอดคล้องและมีความถูกต้องแน่นอนถ้าข้อมูลข่าวสารไม่มีความถูกต้องมีการบิดเบือนหรือนำเสนอเพียงบางส่วนจะก่อให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบหรือสร้างความเสียหายต่อบุคคล องค์การหรือสังคมได้

4. การสร้างความคิดหรือความคิดรวบยอด ลักษณะของความคิดรวบยอดที่ดี จะต้องมีความกระฉ่าง มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์ มีความลึกซึ้ง และมีความเป็นกลางไม่โน้มเอียงไปทางใดทางหนึ่ง

5. ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลกับสมมติฐาน ความบกพร่องในการให้เหตุผล สามารถเกิดขึ้นได้เมื่อบุคคลไปยึดติดในสมมติฐานที่ตั้งขึ้น ดังนั้นสมมติฐานที่ดีจะต้องมีความชัดเจน สามารถตัดสินได้และมีเสถียรภาพ

6. การลงความเห็น จะทำได้เมื่อมีหลักฐานบ่งบอกอย่างชัดเจนจะต้องตรวจสอบ ความเห็นที่เกิดขึ้นจากข้อมูลอื่นๆ หรือบุคคลอื่นๆ และจะต้องมีความชัดเจนว่าการลงความเห็นนั้น สอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อไหนและมีอะไรเป็นตัวชี้ นำอยู่บ้าง ซึ่งอาจทำให้การลง ความเห็นผิดพลาด

7. การนำไปใช้ เมื่อมีข้อสรุปแล้วจะต้องมีการนำไปใช้หรือมีผลสืบเนื่องจะต้องมี ความคิดเห็นประกอบว่าข้อสรุปที่เกิดขึ้นนั้น สามารถนำไปใช้ได้มากน้อยเพียงใด ควรจะนำไปใช้ ลักษณะใดจึงจะถูกต้อง เทคนิคการตั้งคำถามเพื่อการคิดวิเคราะห์ ลักษณะของคำถามต้องมีคุณสมบัติ 8 ประการ ดังนี้

7.1 ความชัดเจน (Clarity) ความชัดเจนของปัญหาเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการคิด

7.2 ความเที่ยงตรง (Accuracy) เป็นคำถามที่บอกว่าทุกคนสามารถ ตรวจสอบได้ถูกต้องตรงกันหรือไม่

7.3 ความกระชับ ความพอดี (Precision) เป็นความกะทัดรัด ความเหมาะสม ความสมบูรณ์ของข้อมูล

7.4 ความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง (Relevance) เป็นการตั้งคำถามเพื่อคิดเชื่อมโยง หาความสัมพันธ์

7.5 ความลึก (Depth) หมายถึงความหมายในระดับที่ลึก ความคิดลึกซึ้ง การตั้งคำถามที่สามารถเชื่อมโยงไปยังการคิดหาคำตอบที่ลึกซึ้ง ถือว่าคำถามนั้นมีคุณค่ายิ่ง

7.6 ความกว้างของการมอง (Breadth) เป็นการทดลองเปลี่ยนมุมมอง โดยให้ผู้อื่นช่วย

7.7 หลักตรรกวิทยา (Logic) มองในด้านของความคิดเห็นและการใช้เหตุผล

7.8 ความสำคัญ (Significance) ซึ่งหมายถึง การตั้งคำถามเพื่อตรวจสอบว่า สิ่งเหล่านั้นมีความสำคัญอย่างแท้จริงหรือไม่ ทั้งนี้เนื่องจากในบางครั้ง พบว่า ความสำคัญเป็นสิ่งที่เรา ต้องการจะให้เป็นอย่างมากกว่าเป็นความสำคัญจริง ๆ

Bloom (1956) ได้กล่าวไว้ว่า การคิดวิเคราะห์มี 3 องค์ประกอบ ได้อธิบายถึงขอบเขตในการวัดความสามารถคิดวิเคราะห์ว่า ควรประกอบด้วยทักษะสำคัญ 3 ด้าน ดังนี้

1. การคิดวิเคราะห์ความสำคัญหรือเนื้อหาของสิ่งต่าง ๆ (Analysis of Element) เป็นความสามารถในการแยกแยะได้ว่าสิ่งใดจำเป็น สิ่งใดสำคัญ สิ่งใดมีบทบาทมากที่สุดประกอบด้วย

1.1 วิเคราะห์ชนิด เป็นการให้นักเรียนวินิจฉัยว่าสิ่งนั้น เหตุการณ์นั้นๆ จัดเป็นชนิดใดลักษณะใด เพราะเหตุใด เช่น ข้อความนี้ (ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว) เป็นข้อความชนิดใด ต้นผักชีเป็นพืชชนิดใด ม้าน้ำเป็นพืชหรือสัตว์

1.2 วิเคราะห์สิ่งสำคัญ เป็นการวินิจฉัยว่าสิ่งใดสำคัญ สิ่งใดไม่สำคัญ เป็นการค้นหาสาระสำคัญ ข้อความหลัก ข้อสรุป จุดเด่นจุดด้อยของสิ่งต่าง ๆ เช่น

1.2.1 สาระสำคัญของเรื่องนี่คืออะไร

1.2.2 ควรตั้งชื่อเรื่องนี้ว่าอะไร

1.2.3 การปฏิบัติ เช่นนั้นเพื่ออะไร

1.2.4 สิ่งใดสำคัญที่สุด สิ่งใดมีบทบาทมากที่สุดจากสถานการณ์นี้

1.3 วิเคราะห์เลศนัย เป็นการมุ่งค้นหาสิ่งที่แอบแฝงซ่อนเร้นอยู่ เช่น

1.3.1 สมทรงเป็นป่าของฉัน (จึงหมายความว่าสมทรงเป็นผู้หญิง)

1.3.2 ถ้าเห็นคนใส่เสื้อขมุกขมอม สกปรก จึงน่าจะเป็นคนยากจน

1.3.3 ข้อความนี้ หมายถึงใครหรือสถานการณ์ใด

1.3.4 สมชายกับสมศรี เป็นพี่น้องกัน สมชายบอกว่าฉันเป็นหลานของเขา แต่สมศรี บอกว่า ฉันไม่ใช่หลานของเธอ ทำไมคนทั้งสองจึงพูดไม่เหมือนกัน (เพราะฉันเป็นลูกของสมศรี)

1.3.5 เรื่องนี้ให้ข้อคิดอะไร ผู้เขียนมีความเชื่ออย่างไรมีจุดประสงค์คืออะไร

2. การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationship) เป็นการค้นหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ มีอะไรสัมพันธ์กัน สัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างไร สัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด สอดคล้องหรือขัดแย้งกัน ได้แก่

2.1 วิเคราะห์ชนิดของความสัมพันธ์

2.1.1 มุ่งให้คิดว่าเป็นความสัมพันธ์แบบใด มีสิ่งใดสอดคล้องกันหรือไม่ มีสิ่งใดเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ และมีสิ่งใดไม่เกี่ยวข้อง เช่น ลิง นก เป็ด เสือ สัตว์ชนิดใดที่ไม่เข้าพวก

2.1.2 มีข้อความใดมีสิ่งใดไม่สมเหตุสมผล เพราะอะไร

- 2.1.3 คำกล่าวใดสรุปผิด ตัดสินใจอย่างไรหรือการกระทำอะไรที่ไม่ถูกต้อง
- 2.1.4 ภาพที่ 1 คู่กับภาพที่ 2 ภาพที่ 3 คู่กับภาพใด
- 2.1.5 สองสิ่งนี้เหมือนกันอย่างไรหรือแตกต่างกันอย่างไร
- 2.2 วิเคราะห์ขนาดของความสัมพันธ์ ใหญ่ -เล็ก ก่อน-หลัง
- 2.2.1 สิ่งใดเกี่ยวข้องมากที่สุด สิ่งใดเกี่ยวข้องน้อยที่สุด
- 2.2.2 สิ่งใดสัมพันธ์กับสถานการณ์ หรือเรื่องราวมากที่สุด
- 2.2.3 การเรียงลำดับมากน้อยของสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เรียงลำดับความรุนแรง จำนวนใกล้-ไกล มาก-น้อย หน้า-เบา
- 2.3 วิเคราะห์ขั้นตอนความสัมพันธ์
- 2.3.1 เมื่อเกิดสิ่งนี้แล้วเกิดผลลัพธ์อะไรตามมาบ้างตามลำดับ
- 2.3.2 การเรียงลำดับขั้นตอนของเหตุการณ์ วงจรของสิ่งต่าง ๆ สิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมาตามลำดับขั้น เช่น วิเคราะห์วงจรของฝน ผีเสื้อ
- 2.3.3 ผลสุดท้ายจะเป็นอย่างไร
- 2.4 วิเคราะห์จุดประสงค์และวิธีการ
- 2.4.1 การกระทำแบบนี้เพื่ออะไร การทำบุญตักบาตร (สุขใจ)
- 2.4.2 เมื่อทำอย่างนี้แล้ว จะเกิดสัมฤทธิ์ผลอะไร ออกกำลังกายทุกวัน
- 2.4.3 ทำอย่างนี้มีเป้าหมายอะไร มีจุดมุ่งหมายอะไร
- 2.5 วิเคราะห์สาเหตุและผล
- 2.5.1 สิ่งใดเป็นสาเหตุของเรื่องนี้
- 2.5.2 หากไม่ทำอย่างนี้ ผลจะเป็นอย่างไร
- 2.5.3 หากทำอย่างนี้ ผลจะเป็นอย่างไร
- 2.5.4 ข้อความใดเป็นเหตุผลแก่กันหรือขัดแย้งกัน
- 2.6 วิเคราะห์แบบความสัมพันธ์ในรูปอุปมาอุปไมย เช่น
- 2.6.1 บินเร็วเหมือนนก
- 2.6.2 ซ้อนคู่ส้อม ตะปูจะคู่กับอะไร
- 2.6.3 ควายอยู่ในนา ปลาอยู่ในน้ำ
- 2.6.4 ระบบประชาธิปไตยเหมือนกับระบบการทำงานของอวัยวะ

ในร่างกาย

3. การวิเคราะห์หลักการ (Analysis of Organizational Principles) หมายถึง การค้นหาโครงสร้างระบบ เรื่องราว สิ่งของและการทำงานต่างๆ ว่าสิ่งเหล่านั้นดำรงอยู่ได้ในสภาพ เช่นนั้น เนื่องจากอะไร มีอะไรเป็นแกนหลัก มีหลักการอย่างไร มีเทคนิคอะไร หรือยึดถือคติใดมีสิ่งใดเป็นตัวเชื่อมโยง การคิดวิเคราะห์หลักการเป็นการวิเคราะห์ที่ถือว่ามีความสำคัญที่สุด การที่จะวิเคราะห์เชิงหลักการได้ดี จะต้องมีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ได้ดีเสียก่อน เพราะผลจากความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ จะทำให้สามารถสรุปเป็นหลักการได้ประกอบด้วย

3.1 วิเคราะห์โครงสร้าง เป็นการค้นหาโครงสร้างของสิ่งต่าง ๆ เช่น

3.1.1 การทำวิจัยมีกระบวนการทำงานอย่างไร

3.1.2 สิ่งนี้บ่งบอกความคิดหรือเจตนาอะไร

3.1.3 คำกล่าวนี้มีลักษณะอย่างไร (ชวนเชิญ โฆษณาชวนเชื่อ)

3.1.4 โครงสร้างของสังคมไทยเป็นอย่างไร

3.1.5 ส่วนประกอบของสิ่งนี้มีอะไรบ้าง

3.1.6 กระบวนการทางวิทยาศาสตร์

3.2 วิเคราะห์หลักการ เป็นการแยกแยะเพื่อค้นหาความจริงของสิ่งต่าง ๆ แล้วสรุปเป็นคำตอบหลักได้

3.2.1 หลักการของเรื่องนี้มีอย่างไร

3.2.2 เหตุใดความรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่มีที่ท่าจะยุติลงได้

3.2.3 หลักการในการสอนของครู ควรเป็นอย่างไร ลักษณะของสิ่งต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการคิดวิเคราะห์ เช่น วิเคราะห์วัตถุประสงค์ วิเคราะห์สถานการณ์ วิเคราะห์บุคคล วิเคราะห์ข้อความ วิเคราะห์ข่าว วิเคราะห์สารเคมี เป็นต้น

จากองค์ประกอบดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การคิดเชิงวิเคราะห์นั้น ช่วยให้เรารู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้นและเข้าใจถึงความเป็นมาเป็นไปของเหตุการณ์ต่างๆ และรู้ว่าเรื่องนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง รู้ถึงเหตุผล และทำให้เราได้ข้อเท็จจริงที่เป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้ตัดสินใจเพื่อการแก้ปัญหา เพื่อการประเมิน หรือเพื่อการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง หลักการคิดวิเคราะห์มี 3 ลักษณะ ได้แก่ การวิเคราะห์ความสำคัญ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์หลักการ โดยนำไปพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อย่างถูกต้อง เหมาะสม และสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ดำเนินชีวิตทุก ๆ ด้าน ซึ่งการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้ จะใช้แบบทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์ ที่ออกแบบสถานการณ์ให้ผู้เรียนรู้จักคิดในสิ่งต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในวิถีชีวิต เป็นการคิดที่จะนำไปสู่การตัดสินใจในการทำสิ่งใด ๆ

ความพึงพอใจในการเรียน

1. ความหมายของความพึงพอใจ

กูด (Good, 1973) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพหรือระดับความพึงพอใจที่เป็นผลมาจากความสนใจและเจตคติของบุคคลที่มีต่องาน

กรองแก้ว อยู่สุข (2550) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจ หมายถึงทัศนคติหรือระดับความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อกิจกรรมต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของกิจกรรมนั้น ๆ โดยเกิดจากพื้นฐานของการรับรู้ ค่านิยมและประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับระดับของความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อกิจกรรมนั้น ๆ สามารถตอบสนองความต้องการแก่บุคคลนั้นได้

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2553) กล่าวถึง ความหมายของความพึงพอใจว่าเป็นความรู้สึกที่เริ่มจากการรับรู้ต่อสิ่งเร้า ทำให้จิตรับรู้อย่างต่อเนื่อง ความรู้สึกก็จะเกิดขึ้น ถ้าความรู้สึกเกิดการตอบสนองอย่างเต็มใจจะมีความรู้สึกชื่นชอบ หรือเกิดความพึงพอใจต่อสิ่งเร้านั้น ถ้าความรู้สึกต่อสิ่งเร้านั้นไม่ต่อเนื่องหรือไม่เกิดความเอาใจใส่ ความพึงพอใจก็จะไม่เกิดขึ้น

จากความหมายของความพึงพอใจ สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบยินดี เต็มใจ ของบุคคลที่มีต่อกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้ปฏิบัติ อาจจะสนองตอบความต้องการของบุคคลนั้น และมีผลต่อการบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ

2. แนวทางการสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้

มีผู้กล่าวถึงแนวทางการสร้างความพึงพอใจ ในแง่มุมต่าง ๆ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2554) กล่าวถึง แนวทางการสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนี้

1. ครูผู้สอนต้องเตรียมการสอน ทั้งเนื้อหาและวิธีการโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. จัดสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศที่ปลุกเร้า จูงใจ และเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
3. เอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง
4. จัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์
5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง
6. ส่งเสริมกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดีและปรับปรุงส่วนด้อยของผู้เรียน
7. ให้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้
8. ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และเชื่อมโยงประสบการณ์เรียนรู้กับชีวิตจริง

9. สังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ฉลา ประเสริฐสังข์ (2554) กล่าวถึง แนวทางการสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน สรุปได้ดังนี้

1. จัดสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนพอใจและสนุกสนาน
2. ครูต้องเป็นตัวอย่างที่ดีทั้งด้านความคิด ความประพฤติ ระเบียบวินัยตลอดจนการวางตัวในสังคม
3. การสอนต้องยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงออกหรือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. ครูต้องพยายามให้การเสริมแรงอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพราะการเสริมแรงจะทำให้ผู้เรียนเกิดความพอใจและเกิดความรู้สึกที่ดีต่อครูและวิชาที่เรียน
5. ให้ความรักความเอาใจใส่ต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง
6. พยายามอธิบายชี้แจงให้เห็นคุณค่าของการเรียนวิชาเรียนและชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการเรียน

อารี พันธมณี (2557) กล่าวถึง แนวทางการสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน สรุปได้ดังนี้

1. สร้างความสนใจให้กับผู้เรียน โดยการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้ อยากเห็นจัดสถานการณ์ในห้องเรียน ให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเสาะแสวงหาความรู้ หรือคำตอบที่ต้องการ และเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ขึ้นได้ ซึ่งความพึงพอใจของผู้เรียนจะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนมีความร่วมมือในการเรียนรู้และเกิดความสามัคคีในกลุ่ม
3. มุ่งให้รางวัลและหลีกเลี่ยงการลงโทษ อาจจงใจในลักษณะที่เป็นนามธรรม ภาษาหรือสัญลักษณ์ ครูผู้สอนควรชี้แนะข้อบกพร่อง ถ้าผู้เรียนพบว่าผลงานของตนเองไม่เป็นที่พอใจ
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนเกิดความภูมิใจในความสามารถของผู้เรียน นอกจากนี้การจัดเนื้อหาสาระตามระดับความสามารถผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจต่อการเรียนรู้
5. ครูผู้สอนควรช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงระดับความสามารถของผู้เรียนให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง

จากแนวทางการสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ ครูผู้สอนจำเป็นต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ เอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้พัฒนาด้านความคิด ใช้สื่อการเรียนรู้ที่

เหมาะสมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงประสบการณ์เรียนรู้กับชีวิตจริง ครูผู้สอนต้องคอยสังเกต และประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ให้ผู้เรียนได้มีความร่วมมือในการเรียนรู้

3. แนวทางการวัดความพึงพอใจ

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2553) กล่าวถึง แนวทางการวัดความพึงพอใจ โดยใช้เครื่องมือการวัด สรุปได้ดังนี้

1. การสัมภาษณ์ หมายถึง การพูดคุยกันอย่างมีจุดมุ่งหมาย ยึดตามแนว วัตถุประสงค์ที่จะวัดและบันทึกไว้ได้อย่างถูกต้อง การสัมภาษณ์จะต้องสร้างข้อคำถามให้เป็น มาตรฐาน แต่ละข้อจะต้องให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบความรู้สึก
2. การสังเกต คือ การเฝ้ามองดูสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างมีจุดมุ่งหมายโดยการบันทึกไว้ ข้อรายการ (Checklist) ที่จะใช้ในการสังเกต
3. การรายงานตนเอง เครื่องมือแบบนี้ต้องการให้ผู้ถูกสอบถามแสดงความรู้สึกของ ตนเองตามสิ่งเร้าที่เขาได้สัมผัส นั่นคือ สิ่งเร้าที่เป็นข้อความ ข้อคำถามหรือเป็นภาพประกอบ เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความรู้สึกออกมาอย่างตรงไปตรงมานั่นเอง

วารุ เฟ็งส์วส์ดี (2551) ได้กล่าวถึงแนวทางการวัดความพึงพอใจ โดยใช้เครื่องมือ ประเมินที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

1. ต้องพิจารณาหัวข้อปัญหาและจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ทราบว่าการข้อมูลชนิดใด
2. พิจารณารูปแบบในการวัดความพึงพอใจว่าจะใช้รูปแบบใด
3. ร่างมาตราส่วนประมาณค่า โดยเขียนให้สอดคล้องกับหัวข้อปัญหาและ จุดมุ่งหมาย
4. ตรวจสอบมาตราส่วนประมาณค่าฉบับร่าง เพื่อปรับปรุงแก้ไข ซึ่งสามารถทำได้ โดยตรวจสอบเอง หรือให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
5. นำมาตราส่วนประมาณค่าไปทดลองใช้ (Try Out) โดยนำไปทดสอบกับกลุ่ม ตัวอย่างที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา
6. ทำการปรับปรุงมาตราส่วนประมาณค่า
7. สร้างมาตราส่วนประมาณค่าฉบับสมบูรณ์

บุญชม ศรีสะอาด (2558) ได้กล่าวถึง แนวทางการวัดความพึงพอใจ โดยอาจใช้ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกต สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การใช้แบบสอบถาม เป็นวิธีที่นิยมใช้กันแพร่หลาย โดยให้ผู้ที่ต้องการให้แสดง ความคิดเห็นตอบลงในแบบที่กำหนดให้เลือก หรือตอบคำถามอย่างอิสระ คำถามจะถาม ความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ และสภาพอื่น ๆ ซึ่งจะอยู่ในรูปปลายปิด หรือปลายเปิด

1.1 แบบปลายปิด เป็นแบบที่กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบที่ตรงกับความเป็นจริงหรือความคิดเห็นของผู้ตอบ

1.2 แบบปลายเปิด เป็นคำถามที่ไม่ได้กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบ แต่จะให้ผู้ตอบเขียนคำตอบด้วยตนเอง

2. การสังเกต เป็นเทคนิคในการวัดความพึงพอใจที่ผู้สังเกต ต้องคอยเฝ้าดูหรือศึกษาเหตุการณ์ ปรากฏการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจลักษณะธรรมชาติและความสัมพันธ์ ระหว่างองค์ประกอบ ของเหตุการณ์นั้น มีหลักการสังเกตที่สำคัญ คือ ต้องกำหนดจุดมุ่งหมายในการสังเกตให้มีความชัดเจน วางแผนการสังเกต เลือกใช้เครื่องมือในการสังเกตที่เหมาะสม แปลความหมายของพฤติกรรมให้รอบคอบ ควรสังเกตให้ได้สารสนเทศให้มาก ทั้งในเรื่องที่เป็นปัญหาและที่เป็นด้านบวก โดยมีเครื่องมือที่นิยมใช้ ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่าและแบบบันทึกพฤติกรรม

3. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจในทางตรง ที่เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง ตั้งแต่วัยเด็กถึงวัยชรา โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีมาตรฐาน กระตุ้นให้เกิดการตอบคำถามตามความเป็นจริง และตอบด้วยความเต็มใจ ใช้ภาษาที่อ่านที่เข้าใจง่าย ไม่ชี้แนะคำตอบ และบันทึกคำตอบอย่างเป็นระบบ

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ สรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมในการพัฒนาผู้เรียน โดยผู้เรียนมีความรู้สึกชื่นชอบ ยินดี และพอใจในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของตน มีบรรยากาศเอื้อประโยชน์ สื่อการเรียนรู้ เวลา และสถานที่ที่มีความเหมาะสม อีกทั้งส่งเสริมพัฒนาตนเอง เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตที่เกิดขึ้น โดยวัดความพึงพอใจของนักเรียนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของเหตุการณ์นั้น ตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการอย่างชัดเจน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ทับทิม ทัพขวา (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สารระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ระหว่างการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดโยนิโสมนสิการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดโยนิโสมนสิการ สารระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อ

การเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดโยนิโสมนสิการ และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย มหาสารคาม (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 63 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้หน่วยห้องเรียนในการสุ่ม จัดเป็น กลุ่มทดลอง จำนวน 32 คน ใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดโยนิโสมนสิการ และกลุ่มควบคุม จำนวน 31 คน ใช้การจัดการเรียนรู้แบบปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดโยนิโสมนสิการ จำนวน 9 แผน และแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ จำนวน 9 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.32 ถึง 0.80 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 แบบทดสอบความสามารถในการคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีค่าความยากตั้งแต่ 0.37 ถึง 0.78 มีค่า อำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.39 ถึง 0.73 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79 และแบบวัดเจตคติ เป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.48 ถึง 0.82 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ Multivariate Tests (Hotelling T^2) ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดโยนิโสมนสิการ สาระการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.36/82.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดโยนิโส มนสิการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ และเจตคติต่อการ เรียนสูงกว่าการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลักขณา ศรีมา มาศ (2555) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการคิด วิเคราะห์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สถานการณ์จำลองและการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีความมุ่งหมายเพื่อ (1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง และแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองและแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นฐานกลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 และ 2/4 โรงเรียนโพธิ์แสนวิทยา อำเภอกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 2 ห้อง ห้องเรียนละ 33 คน และ 35 คน ตามลำดับ ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้

ในการวิจัย ได้แก่(1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง และแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเรื่องกฎหมายน่ารู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รูปแบบละ 8 แผน (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ (3) แบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ จำนวน 25 ข้อ (4) แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 20 ข้อ ผลปรากฏ ดังนี้ 1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองและการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 83.59/82.73 และ 81.56/81.05ตามลำดับ 2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองและการจัดการเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเท่ากับ 0.6890 และ 0.6694 ตามลำดับ 3. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้

แสงจันทร์ สอนสะอาด (2555) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์และเจตคติการเรียนรู้อุ้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเรื่อง ภูมิศาสตร์ประเทศไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม แนว ทฤษฎีพหุปัญญากับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ (1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางทฤษฎีพหุปัญญา กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา และการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบซิปปา (3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์ และเจตคติต่อ การเรียน ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบซิปปา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองฉิม (สิงห์จันทร์ บำรุง) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 จำนวน 60 คน เป็นกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาและแผนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบซิปปา จำนวนรูปแบบละ 10 แผน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 30 ข้อ 3) แบบทดสอบการคิดวิเคราะห์ จำนวน 25 ข้อ 4) แบบวัดเจตคติ เป็นแบบมาตราส่วน ประเมินค่า 4 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้ 1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม แนวทฤษฎีพหุปัญญามีประสิทธิภาพเท่ากับ .85.88/80.33 2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎี พหุปัญญา เท่ากับ 0.5895 หรือคิดเป็นร้อยละ 58.95 และค่าดัชนี ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา เท่ากับ 0.5110 หรือคิดเป็นร้อยละ 51.10 3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์ และเจตคติต่อการเรียนระหว่างการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญากับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปามีผลปรากฏ

ดังนี้ 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา มีผลการคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อการเรียนไม่แตกต่างกัน

นภลัย สินธนาพร (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความมุ่งหมายเพื่อ (1) หาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียน (3) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนบ้านกะตาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 27 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้แก่ (1) แผนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง (2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยาก (P) ตั้งแต่ 0.20-0.72 และค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.20-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (r_{cc}) เท่ากับ 0.93 (3) แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.43-0.80 และค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.20-0.76 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (r_{cc}) เท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานใช้ t-test (Dependent Samples) ผลการศึกษาพบว่า 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.87/86.30 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สวาท พิมพิลา (2556) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเหตุผลเชิงจริยธรรม ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา

เป็นฐานและการสอนแบบปกติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทชาวพุทธ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการสอนปกติ เรื่อง มารยาทชาวพุทธ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการสอนแบบปกติ (3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเหตุผลเชิงจริยธรรม ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน (4) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเหตุผลทางจริยธรรมระหว่างการจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการสอนปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตรีศึกษา อำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 100 คนซึ่งได้มาด้วยการสุ่มแบบกลุ่มโดยใช้หน่วยการสุ่มเป็นห้องเรียน (Cluster Random Sampling) และจับสลากห้องเรียนเป็นกลุ่มทดลองสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการสอนปกติปรากฏว่าได้ห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/4 จำนวน 50 คน เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/7 จำนวน 50 คน เป็นกลุ่มทดลองที่ 2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ จากการศึกษาพบว่า 1. แผนการจัดการเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการสอนปกติ เรื่อง มารยาทชาวพุทธ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพ 85.89/83.53 และ 84.17/82.20 ตามลำดับ แสดงว่าแผนการจัดการเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการสอนปกติ ที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการสอนแบบปกติ เรื่อง มารยาทชาวพุทธ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้ เท่ากับ 0.7104 หรือคิดเป็นร้อยละ 71.04 และเท่ากับ 0.6818 หรือคิดเป็นร้อยละ 68.18 ตามลำดับ 3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเหตุผลเชิงจริยธรรม ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการสอนปกติ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นฤมล ทองพันธ์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อสาระพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แบบซิปปา สาระพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อสาระพระพุทธศาสนา ระหว่างก่อนและหลังเรียน 4) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และเจตคติต่อสาระพระพุทธศาสนา ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 2 ห้อง นักเรียน 80 คนเป็นกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปาจำนวนรูปแบบละ 10 แผน ๆ ละ 1 ชั่วโมง รวมเวลาเรียนรูปแบบละ 10 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.21–0.84 มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (r_{cc}) เท่ากับ 0.94 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ชนิดปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 20 ข้อ มีค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.27–0.80 มีค่าอำนาจจำแนก (r) 0.22–0.68 มีความเชื่อมั่น (KR-20) เท่ากับ 0.87 4) แบบวัดเจตคติเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r_{xy}) ตั้งแต่ 0.26–0.80 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (α) เท่ากับ 0.85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ การทดสอบสมมติฐานใช้ t-test (Dependent Samples) และ Hotelling T² ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 93.12/88.50 และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา มีประสิทธิภาพเท่ากับ 92.98/86.06 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา เท่ากับ 0.7459 และ 0.7027 ตามลำดับ 3) นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมแบบโยนิโสมนสิการ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 4) นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แต่ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และเจตคติต่อการเรียนไม่แตกต่างกัน

เอกภพ โพธิจักร (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะวิธีการทางประวัติศาสตร์และความมุ่งมั่นในการทำงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องประวัติศาสตร์สุโขทัย ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน มีความมุ่งหมาย คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ประวัติศาสตร์

สุขุขทัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะวิธีการทางประวัติศาสตร์ ระหว่างการจัดการเรียนรู้ทั้งสองรูปแบบ 3) เพื่อเปรียบเทียบความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดการเรียนรู้ทั้งสองรูปแบบกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนดอนแรดวิทยา อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 45 คน จาก 2 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) และจับสลากได้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 24 คน เป็นกลุ่มที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 จำนวน 21 คนเป็นกลุ่มที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน รูปแบบละ 8 แผน (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.62 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 (3) แบบวัดทักษะวิธีการทางประวัติศาสตร์ จำนวน 20 ข้อ มีค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.25 ถึง 0.80 มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.66 และมีค่าความเชื่อมั่น (KR-20) เท่ากับ 0.89 (4) แบบสอบถามความมุ่งมั่นในการทำงาน จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ตั้งแต่ 3.02 ถึง 5.46 มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.77 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ t-test (Independent Samples) ผลการศึกษาพบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ประวัติศาสตร์สุขุขทัยไม่แตกต่างกัน 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน มีทักษะวิธีการทางประวัติศาสตร์ไม่แตกต่างกัน 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน มีความมุ่งมั่นในการทำงานไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยต่างประเทศ

Nair and Muthiah (2006) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของวิธีการสอนโมเดลการสร้างความรู้ด้วยตนเอง 5 ขั้นตอนของนิตฮาม (Needham) ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในประเทศมาเลเซีย โดยใช้นักเรียน 2 โรงเรียนที่มีลักษณะคล้ายกันให้โรงเรียนหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองใช้วิธีการสอนโมเดลการสร้างความรู้ด้วยตนเอง 5 ขั้นตอนของนิตฮาม (Needham) และอีกโรงเรียนเป็นกลุ่มควบคุม สำหรับโมเดลการสร้างความรู้ด้วยตนเอง 5 ขั้นตอนของนิตฮาม (Needham) ประกอบด้วย ขั้นนำ (Orientation) ขั้นสร้างแนวความคิด (Forming Ideas) ขั้นการปรับโครงสร้างความคิด (Restructuring Ideas) ขั้นการนำ ความคิดไปใช้ และขั้นการ

สะท้อนความคิด (Reflections) เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถามความสนใจการเรียนประวัติศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนประวัติศาสตร์มากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Wiersma (2008) ได้ศึกษาวิธีการสอนของครูประวัติศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกแบบเจาะจงจำนวน 3 คน มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า วิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการสอนประวัติศาสตร์คือ วิธีการสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง (Constructivism) โดยใช้วิธีการตั้งคำถามให้ผู้เรียนได้คิดอย่างลึกซึ้งและเข้าใจประวัติศาสตร์ได้ดีขึ้น อย่างไรก็ตามผู้ที่ทำการวิจัยยังพบว่า ครูประวัติศาสตร์ยังใช้วิธีการแบบดั้งเดิม โดยใช้สื่อนอกเหนือจากหนังสือเรียนได้แก่ คลิปวิดีโอที่ค้นจดยกยอเอกสารประวัติศาสตร์ และสุนทรพจน์

Elshafei (2009) ได้ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักกับวิธีการเรียนแบบปกติ ในวิชาพีชคณิต 2 กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในรัฐแอตแลนตา การเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักพบว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเป็นผลมาจากการที่นักเรียนเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักซึ่งช่วยให้สามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง มีการร่วมกลุ่มกันแก้ปัญหาและคิดค้นวิธีการแก้ปัญหาได้ดีกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ

Kenson and others (2009) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบบรรยายในวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปลาย การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์คือ เปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบบรรยายในวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปลายในวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาปลายในฮ่องกง กลุ่มตัวอย่างมี 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม 1 มีจำนวนนักเรียน 37 คน จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน และกลุ่ม 2 มีจำนวนนักเรียน 38 คน จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบรรยายในเรื่อง ประชากร ความหนาแน่นของประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดเลือกตอบ โดยมีการทดสอบก่อนและหลังเรียนในด้านความรู้ ความเข้าใจ และการประยุกต์ใช้ ตามแนวคิดของบลูม ผลการศึกษาพบว่า 1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานมีประสิทธิภาพมากกว่าการจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย ซึ่งสามารถทำให้นักเรียนสนใจในการเรียน มีความเข้าใจเนื้อหาและมีความพึงพอใจในการเรียนมากกว่าการจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย และนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานมีการพัฒนาตนเองในการเรียนรู้และมีทักษะทางวิทยาศาสตร์ที่สูงขึ้น

Sims (2009) ได้ศึกษาวิจัยประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณในรายวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาผ่านระบบเครือข่ายออนไลน์ซึ่งการแข่งขันในบริบททางสังคมจะมีความซับซ้อนมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จนถึงบัณฑิตศึกษาผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาความสามารถด้านการคิดของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยทางตอนเหนือของสหรัฐอเมริกา โดยจัดการเรียนการสอนในสองรายวิชาของหลักสูตร และจัดเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสะท้อนผลด้วยเอกสารบันทึกข้อมูล โดยเฉพาะการสัมภาษณ์นักศึกษากลุ่มตัวอย่างและการตรวจผลงานหรือชิ้นงานของผู้เรียนในรายวิชาดังกล่าวแล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณจากตัวชี้วัดของการใช้ภาษาในการสื่อสาร รวมทั้งวิเคราะห์ความสามารถในการรับรู้ของผู้ร่วมวิจัยที่บ่งชี้ถึงความสามารถในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณได้วิเคราะห์จากแบบวัดความสามารถด้านการคิด พบว่าข้อมูลเชิงปริมาณได้สนับสนุนผลที่วิเคราะห์ได้ จากข้อมูลเชิงคุณภาพรวมทั้งมุมมองของความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัยที่นำมาใช้ประโยชน์ในการอธิบายผลการวิจัยด้วย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานผ่านระบบเครือข่ายช่วยเสริมสร้างการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา โดยผู้ร่วมวิจัยได้นำความสามารถด้านการคิดมาใช้แก้ปัญหา รวมทั้ง การพัฒนานิสัยการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง วิธีการปฏิบัติตามเนื้อหา ความรู้ที่ได้เรียนมา

Ruiz-Gallardo and others (2011) การศึกษานี้ได้ตรวจสอบผลการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปลาย หลังจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอนจากการบรรยายมาใช้รูปแบบปัญหาเป็นฐานตามรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์กับผลการเรียนของนักเรียน ผลการศึกษานี้ได้แสดงให้เห็นถึงผลที่เปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนแก่นักเรียนคือ ถ้าผู้สอนยังไม่ได้วางแผนไว้อย่างเพียงพอในการสอนและการตรวจสอบผลการเรียน นักเรียนก็จะมีผลการเรียนไม่ดีและสิ่งที่เห็นอย่างเด่นชัดที่เพิ่มขึ้นด้วยวิธีการเปลี่ยนการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ และที่สำคัญคือภาระงานของนักเรียนในแง่ของการใช้ชั่วโมงสอนเป็นสิ่งสำคัญมากซึ่งมีผลต่อการเรียนของนักเรียน

Suliman (2012) ได้ศึกษาการรับรู้ของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานผ่านออนไลน์ในหลักสูตรฟิสิกส์ มีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 50 คน ประกอบด้วยนักเรียนจำนวน 30 คน จากโรงเรียนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและ 20 คน จากโรงเรียนการศึกษาและการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยมาเลเซียซาบารห์ นักเรียนเหล่านี้ได้ปฏิบัติกิจกรรมทุกกิจกรรมตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานผ่านออนไลน์ ซึ่งใช้เป็นสื่อหลักในการดำเนินการกระบวนการเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ 2 ของปี 2008/2009 ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด และการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็น

ฐานผ่านออนไลน์ทำให้เข้าใจทฤษฎีฟิสิกส์ยุคใหม่และเป็นเรื่องที่น่าสนใจมากขึ้น สนุกสนานและ
เพลิดเพลินและเป็นวิธีที่ทำให้เข้าใจดีมากขึ้น โดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นว่า วิธีสอนแบบโยนิโสมนสิการ เป็นวิธี
สอนที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยการคิดวิเคราะห์ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ศึกษาใน
กรณีศึกษาหรือสถานการณ์ นักเรียนได้ศึกษาสิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นตอนและมีลำดับการทำงานที่
ชัดเจนถือเป็นการพัฒนาความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนใน
รายวิชาสังคมศึกษาฯ โดยหลักโยนิโสมนสิการด้วยวิธีคิดแบบวิภาษวาท ประกอบด้วย 5 ชั้น ดังนี้
ชั้นที่ 1 การแยกแยะตามความจริง ชั้นที่ 2 การแยกแยะโดยส่วนประกอบ ชั้นที่ 3 การแยกแยะ
ตามลำดับขั้นตอนของสิ่งที่เกิดขึ้น ชั้นที่ 4 การแยกแยะตามความสัมพันธ์ และชั้นที่ 5 การแยกแยะ
ตามเงื่อนไข จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนในรายวิชาประวัติศาสตร์ พบว่า
ได้มีการใช้วิธีสอนรูปแบบต่าง ๆ อาทิ บทเรียนโมดูลบทเรียนสำเร็จรูป เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ
การสืบสวนแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม การสืบเสาะหาความรู้ 5E และวิธีการทางประวัติศาสตร์ กำหนด
ขั้นตอนในการสอนไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) กำหนดปัญหาหรือข้อสมมติฐาน 2) แสวงหาความรู้โดยการ
รวบรวมหลักฐาน 3) วิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล 4) ตีความและสังเคราะห์ และ 5) นำเสนอ
ข้อมูลจากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัย โดยนำวิธีสอนแบบวิธีการทาง
ประวัติศาสตร์ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อ
เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับวิธีสอนแบบโยนิโสมนสิการ และวิธีการทางประวัติศาสตร์
แล้วนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้วิธีการทาง
ประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. แบบแผนที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพัคฆภูมิวิทยาคาร อำเภอ
พัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ภาคเรียนที่ 1
ปีการศึกษา 2562 จำนวน 12 ห้อง รวมนักเรียนทั้งสิ้น 420 คน (ไม่รวมกับห้องโครงการพิเศษ
Gifted ห้องโครงการ Gifted ซึ่งห้องดังกล่าวเป็นห้องเรียนที่คัดเลือกนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ต่าง ๆ
ที่กำหนดในการเข้าเรียน)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพัคฆภูมิวิทยาคาร อำเภอ
พัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ภาคเรียนที่ 1
ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2 ห้องเรียน ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 จำนวน 33 คน
และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 จำนวน 32 คน ซึ่งการจัดห้องเรียนของโรงเรียน จัดโดย
คณะกรรมการเรียนของนักเรียนและห้องมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 และ มัธยมศึกษาปีที่ 4/6 ได้มาโดยการสุ่ม
แบบกลุ่มโดยใช้หน่วยการสุ่มเป็นห้องเรียน (Cluster Random Sampling) และจับสลากห้องเรียน
ได้นักเรียนห้องมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 จัดการเรียนรู้อย่างโยนิโสมนสิการ และได้นักเรียนห้อง
มัธยมศึกษาปีที่ 4/6 จัดการเรียนรู้อย่างวิธีการทางประวัติศาสตร์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 4 ชนิดดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและแบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยรูปแบบโยนิโสมนสิการจำนวน 6 แผน รวม 12 ชั่วโมง และรูปแบบวิธีการทางประวัติศาสตร์จำนวน 6 แผน รวม 12 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
3. แบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นแบบอัตนัย ทั้งหมด 3 ข้อ
4. แบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ และแผนการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยรูปแบบโยนิโสมนสิการ จำนวน 6 แผน รวม 12 ชั่วโมง และรูปแบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ จำนวน 6 แผน รวม 12 ชั่วโมง เวลาเรียน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยยึดจุดประสงค์การเรียนรู้ หลักการ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการวัดผลประเมินผล ตามกรอบสาระสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และแนวการจัดการเรียนรู้มีขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ และการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้ทราบถึงทฤษฎี หลักการและกระบวนการจัดการเรียนรู้ดังตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์
ขั้นที่ 1 การแยกแยะตามความจริง เป็นขั้นการอธิบายตามความจริงแต่ละด้านทั้งข้อดีข้อเสีย แล้วจึงสรุปข้อมูลทั้งหมดเข้าด้วยกัน	ขั้นที่ 1 การกำหนดประเด็น เป็นขั้นการกำหนดเป้าหมายหรือประเด็นคำถามที่ต้องการศึกษาเพื่อแสวงหาคำตอบด้วยเหตุผล
ขั้นที่ 2 การแยกแยะโดยส่วนประกอบ เป็นขั้นการคิดแยกแยะองค์ประกอบย่อย ๆ ของสิ่งที่เกิดขึ้นตรงกับวิธีคิดแบบแยกแยะองค์ประกอบ	ขั้นที่ 2 การค้นหา เป็นขั้นการรวบรวมหลักฐานประเภทต่าง ๆ ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่ใช่ลายลักษณ์อักษร ได้แก่ วัตถุโบราณ ร่องรอยถิ่นที่อยู่อาศัยหรือการดำเนินชีวิต
ขั้นที่ 3 การแยกแยะตามลำดับขั้นตอนของสิ่งที่เกิดขึ้น เป็นขั้นการคิดเรียงลำดับเหตุการณ์ว่าอะไรเกิดขึ้นก่อน อะไรเกิดขึ้นหลัง	ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์หลักฐาน เป็นขั้นการตรวจสอบ การประเมินความน่าเชื่อถือ การประเมินคุณค่าของหลักฐาน การตีความหลักฐานอย่างเป็นเหตุเป็นผล โดยมีความเป็นกลาง และปราศจากอคติ
ขั้นที่ 4 การแยกแยะตามความสัมพันธ์ เป็นขั้นการคิดหาสาเหตุและผลที่ตามของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตรงกับวิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย	ขั้นที่ 4 การสรุป เป็นขั้นการตอบคำถามด้วยข้อเท็จจริง โดยเลือกสรรข้อเท็จจริงจากหลักฐานอย่างเคร่งครัด โดยไม่ใช้ค่านิยมของตนเองตัดสินพฤติกรรมของคนในอดีต
ขั้นที่ 5 การแยกแยะตามเงื่อนไข เป็นขั้นการคิดโดยพิจารณาเงื่อนไขทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น	ขั้นที่ 5 การนำเสนอ เป็นขั้นการอธิบายเรื่องที่ศึกษาได้อย่างสมเหตุสมผล โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีความต่อเนื่อง น่าสนใจ ตลอดจนมีการอ้างอิงข้อเท็จจริง

1.2 ศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และองค์ประกอบด้านประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

1.3 เลื่อนเนื้อหา วิเคราะห์หลักสูตร วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา และ
จุดประสงค์การเรียนรู้ ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสาระการเรียนรู้ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ และเวลา
เรียน เรื่อง เวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

แผนจัดการ เรียนรู้	สาระสำคัญ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1. เวลา และ ยุคสมัยทาง ประวัติศาสตร์ ไทย	การกำหนดเวลา ยุคสมัย การนับและเทียบศักราชใน ประวัติศาสตร์ไทย ทำให้ สามารถศึกษาและเรียงลำดับ เหตุการณ์ต่าง ๆ ใน ประวัติศาสตร์ได้ รวมทั้งมี ความสัมพันธ์เชื่อมโยงจากอดีตสู่ ปัจจุบัน และคาดการณ์ใน อนาคตเข้าด้วยกันได้	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายถึง ความสำคัญของเวลาและยุคสมัย ทางประวัติศาสตร์ได้ 2. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและ ความสำคัญของเวลาและยุคสมัย ทางประวัติศาสตร์ 3. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ ความสำคัญของเวลาและยุคสมัย ทางประวัติศาสตร์ได้	2
2. เวลาและ ศักราช	เวลาและศักราช มีความสำคัญ ในการศึกษาเรื่องราวทาง ประวัติศาสตร์ในหลักฐาน ประวัติศาสตร์ เพราะทำให้ สามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ใน ประวัติศาสตร์ได้ถูกต้อง	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ ความสำคัญของเวลากับ ประวัติศาสตร์ 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนก ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ของไทย ได้ 3. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและ ความสำคัญการเริ่มต้นสมัย ประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย การตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทย ดินแดนไทย	2

ตาราง 3 (ต่อ)

แผนจัดการเรียนรู้	สาระสำคัญ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
3. การเทียบศักราช	การกำหนดเวลา ยุคสมัย การนับและเทียบศักราชในประวัติศาสตร์ไทย ทำให้สามารถศึกษาและเรียงลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ได้ รวมทั้งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงจากอดีตสู่ปัจจุบัน	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์การยกตัวอย่างเวลาและยุคสมัยที่ปรากฏในหลักฐานประวัติศาสตร์ไทย 2. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทยที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของมนุษยชาติได้	2
4. การแบ่งยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย	หลักฐานในประวัติศาสตร์ไทยมีที่มาจากหลายแหล่ง ทำให้การบันทึกเวลาในแต่ละยุคสมัยมีความแตกต่างกัน	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ขั้นตอนการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ 2. เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ 3. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทย	2
5. ตัวอย่างเวลาและยุคสมัยที่ปรากฏในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทย	หลักฐานในประวัติศาสตร์ไทยมีที่มาจากหลายแหล่ง ทำให้การบันทึกเวลาในแต่ละยุคสมัยมีความแตกต่างกัน	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายขั้นตอนการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ 3. เพื่อให้นักเรียนตระหนักรู้เห็นคุณค่าเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทย	2
6. ประวัติศาสตร์ใกล้ตัว	หลักฐานในประวัติศาสตร์ไทยมีที่มาจากหลายแหล่ง ทำให้การบันทึกเวลาในแต่ละยุคสมัยมีความแตกต่างกัน	1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทยได้ 2. เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์หลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทยได้ 3. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทย	2

1.5 ศึกษาวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

1.6 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบโยนิโสมนสิการจำนวน 6 แผน รวม 12 ชั่วโมง และจัดการเรียนรู้รูปแบบวิธีการทางประวัติศาสตร์จำนวน 6 แผน รวม 12 ชั่วโมง แต่ละรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลาเรียน 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยยึดองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ของวิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545) ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อสำคัญต่าง ๆ ดังนี้

- 1.6.1 ชื่อเรื่อง
- 1.6.2 สารสำคัญ
- 1.6.3 มาตรฐานการเรียนรู้
- 1.6.4 ตัวชี้วัดชั้นรายปี/รายภาค
- 1.6.5 จุดประสงค์การเรียนรู้
- 1.6.6 สารการเรียนรู้
- 1.6.7 กิจกรรมการเรียนรู้
- 1.6.8 สื่อและแหล่งการเรียนรู้
- 1.6.9 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่สร้างขึ้นเสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมในด้านจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผล ในแต่ละแผนการเรียนรู้และให้ข้อเสนอแนะ พบว่า ในแต่ละแผนควรมีกิจกรรมที่หลากหลาย และระบุกิจกรรมแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจน และเกิดความเชื่อมโยงความสัมพันธ์แต่ละขั้นตอน

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งสองรูปแบบที่ได้รับการปรับปรุงเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและประเมินคุณภาพด้านความถูกต้องเหมาะสม ความสอดคล้อง และความครอบคลุม ในแต่ละองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้แก่

1.8.1 นายสุดใจ อุบลบาล วุฒิ ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ สถานที่ทำงาน โรงเรียนพยุภคภูมิวิทยาคาร อำเภอพยุภคภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

1.8.2 นางจุฬาลักษณ์ พนาสิกุล วุฒิ กศ.ม. (วิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา) ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพยุภคภูมิวิทยาคาร เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

1.8.3 นางเกษวลี กองทอง วุฒิ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน) ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ สถานที่ทำงานโรงเรียนพยุภคภูมิวิทยาคาร อำเภอพยุภคภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

1.8.4 นางสาวเยาวลักษณ์ วงพิมพ์ วุฒิ กศ.ม. (การวิจัยและประเมินผลการศึกษา) ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ สถานที่ทำงาน โรงเรียนพศกษุมิวิทยาการ อำเภอ พศกษุมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา

1.8.5 นางจันทิรา พูนศิริ วุฒิ ค.บ. (การวัดผลการศึกษา) ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพศกษุมิวิทยาการ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา

1.9 นำคะแนนผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินแล้ว ทั้ง 2 รูปแบบ มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่มีคุณภาพและความเหมาะสมตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

4.51 - 5.00 คะแนน มีค่าเท่ากับ มีคุณภาพและเหมาะสมมากที่สุด

3.51 - 4.50 คะแนน มีค่าเท่ากับ มีคุณภาพและเหมาะสมมาก

2.51 - 3.50 คะแนน มีค่าเท่ากับ มีคุณภาพและเหมาะสมปานกลาง

1.51 - 2.50 คะแนน มีค่าเท่ากับ มีคุณภาพและเหมาะสมน้อย

1.00 - 1.50 คะแนน มีค่าเท่ากับ มีคุณภาพและเหมาะสมน้อยที่สุด

โดยให้ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพและความเหมาะสมมีค่าตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์พิจารณายอมรับว่าเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้

ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ พบว่า ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$) และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ พบว่า ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$)

1.10 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 2 รูปแบบ ที่ได้รับการปรับปรุงแล้วเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เมื่อพิจารณาแล้วนำไปทดลองใช้ โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 โรงเรียนพศกษุมิวิทยาการ จำนวน 30 คน แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/7 จำนวน 30 คน ดำเนินการทดลอง แล้วปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของใบงานมีจำนวนข้อเยอะเกินไป และกำหนดเวลาให้ชัดเจนก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

1.11 นำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งสองรูปแบบ ที่ผ่านการประเมินแล้ว เสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และจัดพิมพ์เพื่อนำแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ ชนิดปรนัยตอบ 5 ตัวเลือก ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

- 2.1 ศึกษาหลักสูตร คู่มือครู แบบเรียน ขอบข่ายเนื้อหา คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อเป็นแนวทางการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
- 2.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดเลือกตอบ
- 2.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสาระการเรียนรู้ ความคิดรวบยอด และจุดประสงค์การเรียนรู้ ในเรื่องที่จะสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดปรนัยเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 48 ข้อ ต้องการใช้จริง 40 ข้อ ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละเนื้อหา กำหนดจำนวนข้อสอบแต่ละเนื้อหา

เนื้อหาสาระเรื่อง เวลา และยุคสมัย ทางประวัติศาสตร์ ไทย	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวนข้อสอบ	
		ที่ออก ทั้งหมด	ที่ต้องการ จริง
1.เวลา และยุค สมัยทาง ประวัติศาสตร์ไทย	1. นักเรียนสามารถอธิบายถึงความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ได้	4	3
	2. นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์	3	2
	3. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ได้	2	2
2. เวลาและ ศักราช	1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสำคัญของเวลากับประวัติศาสตร์	4	3
	2. นักเรียนสามารถจำแนกยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ของไทยได้	3	2
	3. นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญการเริ่มต้นสมัยประวัติศาสตร์ในดินแดนไทยการตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทยดินแดนไทย	2	2

ตาราง 4 (ต่อ)

เนื้อหาสาระเรื่อง เวลา และยุคสมัย ทางประวัติศาสตร์ ไทย	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวนข้อสอบ	
		ที่ออก ทั้งหมด	ที่ต้องการ จริง
3. การเทียบ ศักราช	1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์การยกตัวอย่างเวลาและ ยุคสมัยที่ปรากฏในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทย	4	3
	2. นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของเวลาและ ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทยที่แสดงถึงการ เปลี่ยนแปลงของมนุษยชาติได้	3	3
4. การแบ่งยุค สมัยทาง ประวัติศาสตร์ไทย	1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ขั้นตอนการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์	3	3
	2. นักเรียนวิเคราะห์เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทย ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์	2	2
	3. เพื่อให้ นักเรียนเห็นคุณค่าหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ไทย	2	2
5. ตัวอย่างเวลา และยุคสมัยที่ ปรากฏใน หลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ไทย	1. นักเรียนสามารถอธิบายขั้นตอนการใช้วิธีการทาง ประวัติศาสตร์	3	2
	2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์เหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์ไทยด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์	2	2
	3. นักเรียนตระหนักรู้เห็นคุณค่าเหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทย	2	2
6. ประวัติศาสตร์ ใกล้ตัว	1. นักเรียนอธิบายหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทยได้	4	3
	2. นักเรียนวิเคราะห์หลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทยได้	3	2
	3. นักเรียนเห็นคุณค่าในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ไทย	2	2
รวม		48	40

2.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นเสร็จแล้วเสนอที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพและข้อบกพร่อง แล้วทำการแก้ไขปรับปรุง และเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงรายชื่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม จำนวน 5 ท่าน ประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ผ่านเกณฑ์ ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์

ให้คะแนน - 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์

2.5 วิเคราะห์ข้อมูลค่าดัชนีความ

สอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้โดยใช้สูตร IOC คัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50–1.00 ถือว่าเป็นข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้ และคัดเลือกไว้เพื่อนำไปทดลองใช้และหาคุณภาพของข้อสอบ ผลปรากฏว่า มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.60-1.00 จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ ไม่ผ่านเกณฑ์ 2 ข้อ เหลือ 38 ข้อ

2.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้รับการตรวจสอบพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ ด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และแก้ไขปรับปรุงแล้ว นำมาพิมพ์เป็นแบบทดสอบแล้วนำไปทดลองสอบ (Try-out) กับนักเรียนโรงเรียนพณิชยการวิทยาการ อำเภอพณิชยการพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/7 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 30 คน เพื่อนำผลการทดลองมาหาคุณภาพของข้อสอบ หลังการทดลองใช้นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (B-Index) โดยใช้วิธีของเบรนนัน (Brennan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) และความยากง่าย โดยเกณฑ์มีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20-0.80 ผลปรากฏว่า ได้ค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.26-0.78 ค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.41-0.88 คัดข้อสอบที่เข้าเกณฑ์จำนวน 30 ข้อ โดยข้อสอบที่ได้ มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ตามเนื้อหา และความเหมาะสมของความสามารถของผู้เรียน

2.8 นำข้อสอบที่เข้าเกณฑ์ มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยวิธีของโลเวท (Lovett) (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551) ผลปรากฏว่า ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ r_{cc} เท่ากับ 0.95

2.9 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปใช้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3. การสร้างแบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาแบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 กำหนดจุดมุ่งหมายสำคัญของการสร้างแบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์โดยพิจารณาความต้องการในการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ครอบคลุมตัวชี้วัดการคิดวิเคราะห์ จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ การวิเคราะห์ความสำคัญ และการวิเคราะห์หลักการ

3.2 สร้างแบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ เป็นแบบอัตนัย จำนวน 3 ข้อ

3.3 นำแบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ความสอดคล้องกับพฤติกรรมชี้วัดด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนแล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.4 นำแบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม จำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้องของข้อสอบกับตัวชี้วัดด้านการคิดวิเคราะห์ หรือค่า IC ซึ่งมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดสอดคล้องกับพฤติกรรมชี้วัด
ด้านการคิดวิเคราะห์

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดสอดคล้องกับพฤติกรรมชี้วัด
ด้านการคิดวิเคราะห์

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมชี้วัด
ด้านการคิดวิเคราะห์

3.5 วิเคราะห์ข้อมูลค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์กับจุดประสงค์การเรียนรู้โดยใช้สูตร IOC คัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 ถือเป็นข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้ และคัดเลือกไว้เพื่อนำไปทดลองใช้และหาคุณภาพของข้อสอบ ผลปรากฏว่า มีค่าดัชนีสอดคล้องระหว่าง 0.60-1.00 จำนวน 3 ข้อ

3.6 คัดเลือกข้อสอบที่มีดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมชี้วัดด้านการคิดวิเคราะห์ หรือค่า IC ตั้งแต่ 0.50-1.00 นำไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนโรงเรียนพณิชยการวิทยาการ อำเภอพณิชยการพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/7 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 30 คน และนำคะแนนจากผลการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความยาก (p) และหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยคัดเลือกข้อสอบที่มี

คุณภาพผ่านเกณฑ์ คือ มีค่าความยาก ตั้งแต่ 0.20-0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20-1.00 ผลปรากฏว่า ได้ค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.47-0.62 มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.50-0.70

3.7 นำแบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่คัดเลือก มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson Method) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ผลปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

3.8 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ เพื่อนำไปใช้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

4. การสร้างแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียน

เครื่องมือที่สร้างขึ้นในครั้งนี้ใช้วัดความพึงพอใจต่อวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

4.2 ศึกษาเทคนิควิธีการสร้างเครื่องมือสำหรับใช้วัดความพึงพอใจของนักเรียน

4.3 สร้างแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง   ตรวจให้ 5 คะแนน

เห็นด้วย   ตรวจให้ 4 คะแนน

ไม่แน่ใจ   ตรวจให้ 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วย   ตรวจให้ 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง   ตรวจให้ 1 คะแนน

4.4 นำแบบวัดความพึงพอใจเสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสม ความชัดเจน สอดคล้องกับตัวชี้วัดด้านความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยปรับปรุงให้ข้อคำถามสอดคล้องตามกิจกรรมในแต่ละขั้นตอน เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างแผนการจัดการทั้ง 2 วิธี คือ การจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสการ และการจัดการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์

4.5 นำแบบวัดความพึงพอใจที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะแล้วไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ ชุดเดิมจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง รวมทั้งพิจารณาความถูกต้อง เหมาะสม ชัดเจน

ของภาษาที่ใช้ในแบบวัดความพึงพอใจโดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้อง IC ของข้อคำถาม กับตัวชี้วัดด้านความพึงพอใจตามเกณฑ์การประเมินดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับพฤติกรรมชี้วัดในกิจกรรมตาม
แผนการจัดกิจกรรม

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับพฤติกรรมชี้วัดในกิจกรรมตาม
แผนการจัดกิจกรรม

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมชี้วัดในกิจกรรมตาม
แผนการจัดกิจกรรม

โดยคัดเลือกคำถามที่มีค่า IC ผ่านเกณฑ์ ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป
ผลปรากฏว่า แผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 รูปแบบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.60–1.00

4.6 นำแบบวัดความพึงพอใจที่ได้รับพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพยุหะภูมิวิทยาคาร ทั้ง 2 ห้องเรียน จำนวน 60 คน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่นำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 รูปแบบ ไปทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพของแบบวัดความพึงพอใจ โดยการหาค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้สูตร Item total Correlation (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) คัดข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 และหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของ Cronbach (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551) ผลปรากฏว่าแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.40-0.78 และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 และแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.22-0.65 และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

4.7 จัดพิมพ์แบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์เป็นฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

แบบแผนที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง ผู้วิจัยใช้แบบแผนในการวิจัยแบบ Two Group Pre-test Post-test Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538) มีสองกลุ่มเปรียบเทียบทดลอง เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์ และความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิชาประวัติศาสตร์ ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการกับการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและแบบแผนในการวิจัย ปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	ทดสอบก่อนเรียน	ทดลอง	ทดสอบหลังเรียน
กลุ่มทดลอง 1	T ₁	X ₁	T ₂
กลุ่มทดลอง 2	T ₁	X ₂	T ₂

เมื่อ	X ₁	แทน	การทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ
	X ₂	แทน	การทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์
	T ₁	แทน	การทดสอบก่อนเรียน ได้แก่ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์ และความพึงพอใจ
	T ₂	แทน	การทดสอบหลังเรียน ได้แก่ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์ และความพึงพอใจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ระยะเวลาในการทดลองระยะเวลาในการทดลองคือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ใช้รูปแบบโยนิโสมนสิการ จำนวน 6 แผน รวม 12 ชั่วโมง และรูปแบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ จำนวน 6 แผน รวม 12 ชั่วโมง แต่ละรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลาเรียน 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
2. ขั้นตอนดำเนินการทดลอง
  - 2.1 ทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
  - 2.2 ดำเนินการทดลองสอนตามตารางเรียนของนักเรียน สอนโดยนักเรียนห้องมัธยมศึกษา 4/5 จัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ และนักเรียนห้องมัธยมศึกษา 4/6 สอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์
  - 2.3 ทดสอบหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ และแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำกับข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบให้คะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ และแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดของตัวแปรแต่ละรายการ

2. ตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของคะแนน จากนั้นจัดกลุ่มของคะแนน เพื่อนำไปวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ และการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ วิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สถิติพื้นฐาน การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และใช้สูตร E_1/E_2 ในการหาของแผนการจัดการเรียนรู้

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติพื้นฐาน การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติทดสอบ t-test แบบ Dependent Samples

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยใช้สถิติพื้นฐาน การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติทดสอบ t-test แบบ Dependent Samples

4. วิเคราะห์ความพึงพอใจในการเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ และการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยใช้สถิติพื้นฐาน การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยและใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.1.1 การทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตรค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับข้อสอบ

R แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.1.2 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบอิงเกณฑ์ โดยใช้สูตร B-Index ของ Brannan ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

$$B = \frac{U}{N_1} - \frac{L}{N_2}$$

เมื่อ B แทน ค่าอำนาจจำแนก

U แทน จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก

L แทน จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก

N_1 แทน จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์

N_2 แทน จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์

1.1.3 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สูตรของโลเวท (r_{cc}) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

$$r_{cc} = 1 - \frac{k \sum x_i - \sum x^2}{(k-1) \sum (x_i - c)^2}$$

เมื่อ r_{cc} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบอิงเกณฑ์
 K แทน จำนวนข้อสอบของแบบทดสอบทั้งฉบับ
 X_i แทน คะแนนสอบของนักเรียนแต่ละคน
 C แทน คะแนนจุดตัด

1.2 แบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์

1.2.1 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) เชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบการคิดวิเคราะห์ และแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียน โดยใช้สูตรค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับข้อสอบ
 R แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.2.2 การหาค่าความยาก (Difficulty) ของแบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ โดยใช้สูตร P ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2546)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P แทน ค่าความยากของข้อสอบ
 R แทน จำนวนผู้ตอบถูก
 N แทน จำนวนคนทั้งหมด

1.2.3 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดการวิเคราะห์ใช้สูตร ดังนี้
(สมนึก ภัททิยธนี, 2546)

$$r = \frac{H-L}{N}$$

เมื่อ r แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
 H แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงตอบถูก
 L แทน จำนวนคนในกลุ่มต่ำตอบถูก
 N แทน จำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

1.2.4 การหาค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน
โดยวิธีของคูเตอร์-ริชาร์ดสัน โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

$$KR - 20 : r_u \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right]$$

เมื่อ r_u แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ
 k แทน จำนวนข้อสอบ
 p แทน สัดส่วนของผู้ตอบถูกในข้อหนึ่งๆ
 q แทน สัดส่วนของผู้ตอบผิดในข้อหนึ่งๆ
 S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

1.3 แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียน

1.3.1 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์
โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correction)
ใช้สูตรของเพียร์สันดังนี้ (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2558)

$$r_{X_i(Y-X_i)} = \frac{N \sum X_i(Y - X_i) - \sum X_i(Y - X_i)}{\sqrt{[N \sum X_i^2 - (\sum X_i)^2][N \sum (Y - X_i)^2 - (\sum (Y - X_i))^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าความเชื่อมั่น
 X แทน คะแนนรวม
 Y แทน คะแนนรายข้อ
 N แทน จำนวนนักเรียน

1.3.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียน ตามวิธีของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่น
 N แทน จำนวนข้อสอบของแบบวัด
 $\sum S_i^2$ แทน ผลรวมความแปรปรวนแต่ละข้อ
 S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติพื้นฐานได้แก่

2.1 ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543)

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
 f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
 n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

พหุบัน บณุ กิตโต ชิว

2.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) โดยคำนวณจากสูตรดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาด, 2543)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยคำนวณจากสูตรดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N^2}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

X แทน คะแนนแต่ละตัว

n แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มนั้น

3. การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

3.1 การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สูตร E_1/E_2 ดังนี้
(แผธิญ กิจระการ, 2544)

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทุกส่วนที่นักเรียนทุกคนทำได้

N แทน จำนวนนักเรียน

A แทน คะแนนเต็มของทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\sum Y}{\frac{N}{B}} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum y$	แทน	ผลรวมของคะแนนจากแบบทดสอบที่นักเรียนทุกคนทำได้
	N	แทน	จำนวนนักเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบ

4. สถิติทดสอบสมมติฐาน

สถิติที่ใช้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์และความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้ที่จัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ และการจัดการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยใช้สูตร t-test (Dependent Samples) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤติในการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคู่คะแนน

พูน ปณ ทิโต ชีเว

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียน
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ชั้นของความอิสระ (Degrees of Freedom)
P	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการกับการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการเรียนแบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่าง การจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและแบบวิธีการทางประวัติศาสตร์

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีทางประวัติศาสตร์ เรื่อง เวลาและ ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการกับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีทางประวัติศาสตร์ ที่มี ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ของแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ กับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีทางประวัติศาสตร์

1.1 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ

ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากการทำกิจกรรมและแบบทดสอบย่อยหลังแผนการเรียนรู้ จำนวน 6 แผนและคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาวิเคราะห์ ปรากฏดังตาราง 6-9

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและประสิทธิภาพของกระบวนการของแผนการจัดการ
เรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ (A1 : คะแนนสังเกตพฤติกรรมหรือใบงาน 20 คะแนน, A2 :
คะแนนสอบย่อย อัดนัยและปรนัย 20 คะแนน)

เลขที่	แผนที่ 1		แผนที่ 2		แผนที่ 3		แผนที่ 4		แผนที่ 5		แผนที่ 6		รวม (240)
	A1	A2	A1	A2	A1	A2	A1	A2	A1	A2	A1	A2	
1	20	20	20	19	20	20	18	19	18	20	20	17	231
2	19	18	19	18	19	20	19	18	19	20	17	17	223
3	19	20	20	17	20	17	17	18	17	20	18	20	223
4	17	19	20	18	17	19	19	17	17	17	18	20	218
5	20	18	18	20	19	18	17	20	18	19	17	20	224
6	18	20	19	18	20	20	17	19	19	19	18	17	224
7	13	16	11	13	15	11	11	14	16	14	12	16	162
8	18	19	19	19	17	19	19	19	18	18	19	17	221
9	20	19	19	20	20	17	19	18	17	19	18	17	223
10	18	20	17	18	17	18	17	18	20	18	17	20	218
11	17	20	18	18	17	18	18	19	17	20	19	18	219
12	18	18	17	19	17	17	20	20	18	19	18	20	221
13	18	19	18	18	20	18	20	19	18	20	20	18	226
14	17	20	18	19	20	19	19	18	20	17	20	18	225
15	18	20	17	18	18	19	18	20	19	19	17	19	222
16	18	19	20	17	19	19	20	19	19	18	18	17	223
17	20	20	19	17	20	19	20	19	20	20	20	18	232
18	10	10	11	13	14	13	15	14	10	13	16	11	150
19	14	11	13	15	15	16	13	11	10	14	11	14	157
20	19	18	19	19	20	17	20	20	19	20	18	18	227
21	12	10	12	14	12	11	11	12	16	12	11	14	147
22	20	19	18	17	19	20	20	17	19	19	20	18	226
23	19	20	20	19	17	18	20	18	17	19	18	20	225
24	20	18	18	17	17	17	19	19	17	18	17	17	214
25	20	20	17	17	19	19	17	17	19	17	20	17	219
26	19	17	20	19	17	19	20	18	17	20	18	18	222
27	18	19	17	18	17	19	17	19	18	17	17	20	216
28	17	17	19	19	19	19	18	19	20	18	20	19	224

ตาราง 6 (ต่อ)

เลขที่	แผนที่ 1		แผนที่ 2		แผนที่ 3		แผนที่ 4		แผนที่ 5		แผนที่ 6		รวม (240)
	A1	A2	A1	A2	A1	A2	A1	A2	A1	A2	A1	A2	
29	15	12	15	15	13	11	14	12	13	11	13	13	157
30	20	18	20	19	20	19	19	18	19	19	20	19	230
31	16	11	11	15	10	12	11	15	10	16	10	10	147
32	18	19	20	18	20	18	18	17	19	20	19	18	224
33	19	20	17	18	17	18	20	17	18	18	19	19	220
รวม	584	584	576	578	581	574	580	577	571	588	573	574	6940
$\bar{X}$	17.70	17.70	17.45	17.52	17.61	17.39	17.58	17.48	17.30	17.82	17.36	17.39	210.30
S.D.	2.46	3.15	2.81	1.84	2.56	2.69	2.74	2.40	2.74	2.46	2.83	2.51	27.65
ร้อยละ	88.48	88.48	87.27	87.58	88.03	86.97	87.88	87.42	86.52	89.09	86.82	86.97	87.63

จากตาราง 6 พบว่า คะแนนจากการประเมินการสังเกตพฤติกรรมหรือใบงานและทดสอบย่อยของแผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 210.30 คิดเป็นร้อยละ 87.63 แสดงว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการเท่ากับ 87.63

ตาราง 7 ผลคะแนนแบบทดสอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียน และหลังเรียนที่เรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย

นักเรียนคนที่	คะแนนทดสอบหลังเรียน (30 คะแนน)	คะแนนทดสอบก่อนเรียน (30 คะแนน)
1	25	15
2	30	16
3	28	15
4	28	11
5	27	15
6	26	14
7	19	15
8	26	11
9	29	20

ตาราง 7 (ต่อ)

นักเรียนคนที่	คะแนนทดสอบหลังเรียน (30 คะแนน)	คะแนนทดสอบก่อนเรียน (30 คะแนน)
10	26	14
11	27	15
12	26	15
13	27	13
14	26	12
15	26	15
16	27	16
17	28	22
18	22	15
19	21	11
20	29	16
21	16	12
22	29	12
23	28	11
24	27	15
25	28	14
26	28	24
27	30	16
28	28	23
29	20	16
30	28	15
31	20	16
32	30	12
33	27	15
รวม	862	497
$\bar{X}$	26.12	15.06
S.D.	3.43	3.22
ร้อยละ	87.07	50.20

จากตาราง 7 พบว่า คะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.12 คิดเป็นร้อยละ 87.07 แสดงว่า ประสิทธิภาพของผลลัพธ์เท่ากับ 87.07

ตาราง 8 ผลคะแนนการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียน และหลังเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย

นักเรียนคนที่	คะแนนการคิดวิเคราะห์ หลังเรียน (40 คะแนน)	คะแนนการคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียน (40 คะแนน)
1	39	28
8	35	23
13	35	29
18	34	20
22	39	25
3	38	26
6	37	30
15	38	29
23	38	27
28	39	25
4	35	19
11	37	19
17	38	24
25	37	29
30	37	31
2	37	31
7	32	22
19	31	21
24	39	26
32	39	30

ตาราง 8 (ต่อ)

นักเรียนคนที่	คะแนนการคิดวิเคราะห์ หลังเรียน (40 คะแนน)	คะแนนการคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียน (40 คะแนน)
10	38	31
12	39	29
20	36	26
27	39	24
33	39	28
5	36	32
16	37	26
21	32	18
29	33	21
31	35	23
9	38	31
14	36	27
26	38	26
รวม	1210	856
$\bar{X}$	36.67	25.94
S.D.	2.27	3.98
ร้อยละ	91.68	64.85

จากตาราง 8 พบว่า คะแนนการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ เรื่องเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.94 หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 36.67 ซึ่งแสดงว่า การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตาราง 9 ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ ตามเกณฑ์ 80/80

จำนวน ผู้เรียน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E ₁)		ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E ₂)		(E ₁ /E ₂)
	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้อรวม	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้อรวม	
	33	7,920	6,940	2,310	

จากตาราง 9 พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ เท่ากับ 87.63 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากผลรวมคะแนนแบบทดสอบและการคิดวิเคราะห์ เท่ากับ 89.70 ดังนั้น แผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จึงมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 87.63/89.70 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

1.2 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบวิธีทางประวัติศาสตร์

ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากการทำกิจกรรมและแบบทดสอบย่อยหลังแผนการเรียนรู้ จำนวน 6 แผนและคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาวิเคราะห์ ดังตาราง 10-13

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและประสิทธิภาพของกระบวนการของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีทางประวัติศาสตร์ (A1 : คะแนนสังเกตพฤติกรรมหรือใบงาน 20 คะแนน, A2 : คะแนนสอบย่อย อัดนัยและปรนัย 20 คะแนน)

เลขที่	แผนที่ 1		แผนที่ 2		แผนที่ 3		แผนที่ 4		แผนที่ 5		แผนที่ 6		รวม (240)
	A1	A2	A1	A2	A1	A2	A1	A2	A1	A2	A1	A2	
1	20	18	20	19	20	17	19	19	20	17	20	18	227
2	13	15	11	14	11	15	12	12	13	12	11	12	216
3	19	18	18	19	18	18	19	20	18	18	19	20	224
4	16	10	14	16	13	13	16	16	13	11	11	10	226
5	19	18	17	19	17	20	18	18	19	20	17	17	219
6	19	17	17	17	18	20	17	20	19	17	19	17	217
7	19	20	18	20	18	19	17	20	19	20	19	17	159
8	17	19	17	20	17	20	17	17	17	19	19	19	218
9	18	19	17	17	19	17	20	17	20	19	19	18	220

ตาราง 10 (ต่อ)

เลขที่	แผนที่ 1		แผนที่ 2		แผนที่ 3		แผนที่ 4		แผนที่ 5		แผนที่ 6		รวม (240)
	A1	A2	A1	A2	A1	A2	A1	A2	A1	A2	A1	A2	
10	17	17	20	20	20	20	18	19	17	17	20	19	224
11	11	10	16	12	12	15	10	16	13	13	15	16	228
12	20	20	19	20	18	19	20	18	17	18	18	19	226
13	17	18	18	20	20	19	17	17	18	19	18	19	220
14	17	19	20	20	20	18	18	17	18	17	18	18	220
15	19	17	20	20	18	18	19	17	17	19	17	17	218
16	10	10	11	13	14	17	15	14	15	13	16	11	159
17	20	18	17	20	17	19	19	20	18	20	19	19	226
18	20	19	20	18	19	19	18	20	19	19	18	19	159
19	18	17	18	20	20	17	18	20	19	18	18	19	149
20	17	19	19	19	18	17	18	20	20	20	18	20	225
21	18	18	17	19	18	17	18	19	19	17	20	17	173
22	17	18	20	20	18	19	20	20	18	19	17	20	226
23	19	17	19	18	18	18	19	20	18	18	20	18	222
24	20	19	20	19	20	19	20	17	20	19	17	18	228
25	12	11	15	10	12	10	15	11	15	16	10	12	222
26	19	19	18	17	20	20	18	18	20	17	17	19	222
27	14	15	16	16	12	14	15	16	13	14	13	15	217
28	18	18	20	17	20	17	18	18	17	19	18	20	220
29	18	17	19	18	19	18	19	18	17	17	17	19	151
30	19	18	19	18	17	19	17	17	18	18	18	19	217
31	11	11	13	12	13	16	12	10	12	15	14	10	149
32	20	20	17	18	18	20	20	20	20	19	20	17	229
รวม	551	539	560	565	552	564	556	561	556	554	550	548	6656
$\bar{X}$	17.22	16.84	17.50	17.66	17.25	17.63	17.38	17.53	17.38	17.31	17.19	17.13	208
S.D.	2.90	3.06	2.49	2.73	2.81	2.28	2.45	2.66	2.39	2.42	2.71	2.95	27.90
ร้อยละ	86.09	84.22	87.50	88.28	86.25	88.13	86.88	87.66	86.88	86.56	85.94	85.63	86.67

จากตาราง 10 พบว่า คะแนนจากการประเมินการสังเกตพฤติกรรมหรือใบงานและทดสอบย่อยของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีทางประวัติศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 208 คิดเป็นร้อยละ 86.67 แสดงว่า มีประสิทธิภาพของกระบวนการ เท่ากับ 86.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 27.90

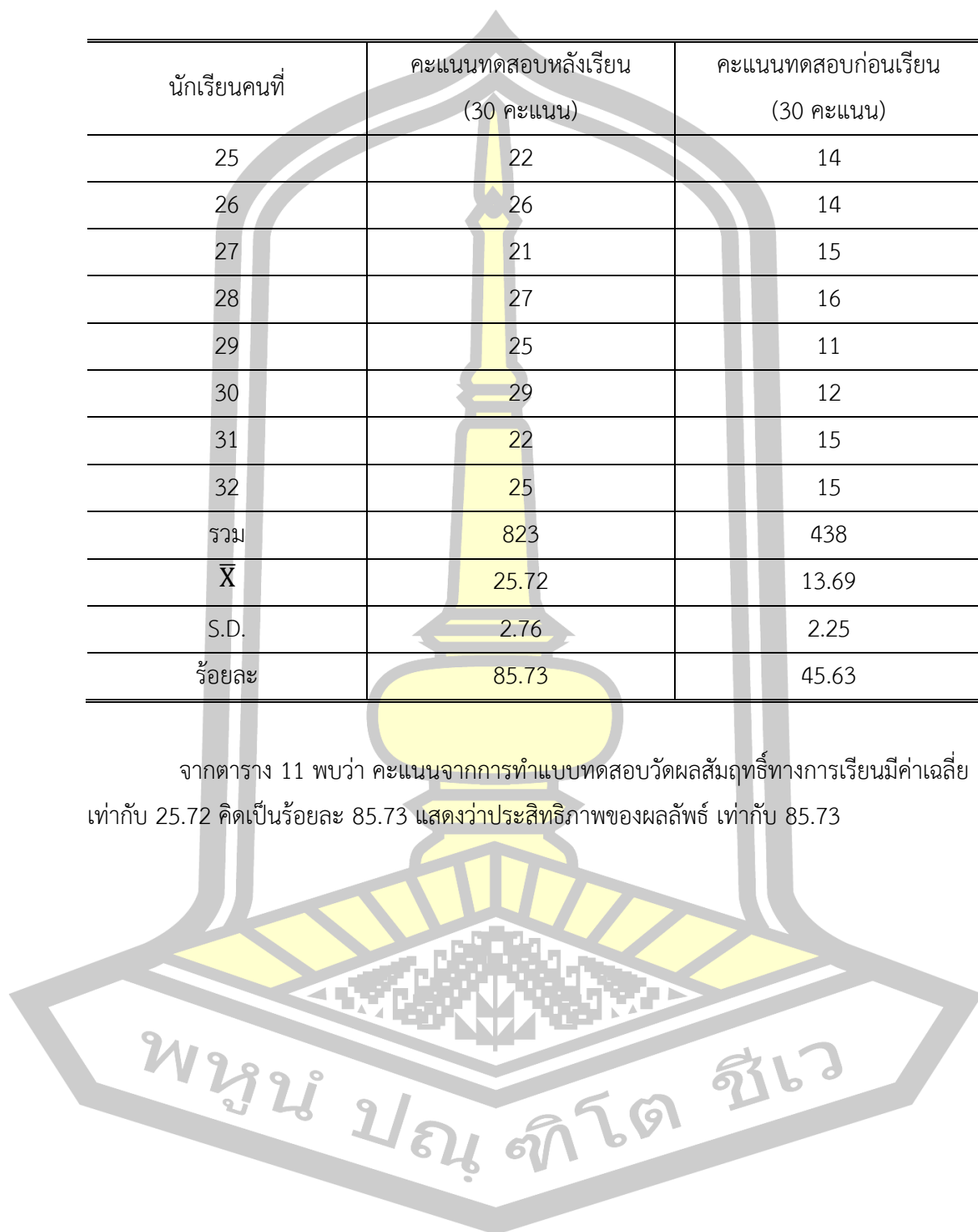
ตาราง 11 ผลคะแนนแบบทดสอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียน และหลังเรียนที่เรียน
 โดยการจัดการเรียนรู้แบบประวัติศาสตร์ เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย

นักเรียนคนที่	คะแนนทดสอบหลังเรียน (30 คะแนน)	คะแนนทดสอบก่อนเรียน (30 คะแนน)
1	28	14
2	23	15
3	24	13
4	20	12
5	26	16
6	25	13
7	28	15
8	27	16
9	29	17
10	26	13
11	20	17
12	25	17
13	27	11
14	29	15
15	28	13
16	22	10
17	29	10
18	28	10
19	27	16
20	26	14
21	28	16
22	26	12
23	25	11
24	30	10

ตาราง 11 (ต่อ)

นักเรียนคนที่	คะแนนทดสอบหลังเรียน (30 คะแนน)	คะแนนทดสอบก่อนเรียน (30 คะแนน)
25	22	14
26	26	14
27	21	15
28	27	16
29	25	11
30	29	12
31	22	15
32	25	15
รวม	823	438
$\bar{X}$	25.72	13.69
S.D.	2.76	2.25
ร้อยละ	85.73	45.63

จากตาราง 11 พบว่า คะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.72 คิดเป็นร้อยละ 85.73 แสดงว่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 85.73

ตาราง 12 ผลคะแนนการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนที่
เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง เวลาและยุคสมัยทาง
ประวัติศาสตร์ไทย

นักเรียนคนที่	คะแนนการคิดวิเคราะห์หลังเรียน (40 คะแนน)	คะแนนการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียน (40 คะแนน)
3	37	31
9	37	25
11	32	24
26	37	28
32	39	28
2	35	27
12	37	30
14	38	26
24	37	32
30	39	25
4	34	25
10	37	28
22	37	32
28	36	30
29	37	30
1	38	32
7	38	32
13	39	28
15	39	31
25	35	22
21	39	29
5	39	28
16	33	24

ตาราง 12 (ต่อ)

นักเรียนคนที่	คะแนนการคิดวิเคราะห์หลังเรียน (40 คะแนน)	คะแนนการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียน (40 คะแนน)
18	36	25
27	34	25
6	37	29
17	37	25
19	38	25
20	38	28
31	31	20
8	39	30
23	37	31
รวม	1175	885
$\bar{X}$	36.75	27.66
S.D.	2.09	3.14
ร้อยละ	91.88	69.15

จากตาราง 12 พบว่า คะแนนการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 27.66 หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 36.75 ซึ่งแสดงว่า การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 13 ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบวิถีทางประวัติศาสตร์ ตามเกณฑ์

80/80

จำนวน ผู้เรียน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E ₁)		ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E ₂)		(E ₁ /E ₂)
	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้รวม	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้รวม	
	32	7,680	6,656	2,310	

จากตาราง 13 พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการเท่ากับ 86.67 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากผลรวมคะแนนแบบทดสอบและการคิดวิเคราะห์เท่ากับ 88.23 ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิถีทางประวัติศาสตร์ เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จึงมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 86.67/88.23 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการเรียนรู้แบบวิถีทางประวัติศาสตร์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ และการจัดการเรียนรู้แบบวิถีทางประวัติศาสตร์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบ t-test แบบ Dependent Samples ดังผลปรากฏตามตาราง

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ ปรากฏดังตาราง 14

ตาราง 14 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม
 ศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่
 ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ

ตัวแปร	คะแนน	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (N=33)	ก่อนเรียน	15.06	3.22	15.14**	.0001
	หลังเรียน	26.12	3.43		
การคิดวิเคราะห์ (N=33)	ก่อนเรียน	25.94	3.98	18.95**	.0001
	หลังเรียน	36.67	2.27		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 14 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ มีคะแนนเฉลี่ย
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่า
 ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิด
 วิเคราะห์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม เรื่อง เวลาและยุคสมัยทาง
 ประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพิ่มขึ้น

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระ
 การเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
 ปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีทางประวัติศาสตร์ ปราบภูดั่งตาราง 15

ตาราง 15 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์

ตัวแปร	คะแนน	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (N=32)	ก่อนเรียน	13.69	2.25	18.09**	.000
	หลังเรียน	25.72	2.76		
การคิดวิเคราะห์ (N=32)	ก่อนเรียน	27.66	3.14	20.53**	.000
	หลังเรียน	36.75	2.09		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 15 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดวิเคราะห์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพิ่มขึ้น

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบวิธีโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบวิธีโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยใช้สถิติทดสอบ t-test แบบ Dependent Samples ปรากฏดังตาราง 16

ตาราง 16 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์

ตัวแปร	คะแนน	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	โยนิโสมนสิการ (N = 33)	26.09	3.48	0.44	.666
	วิธีการทางประวัติศาสตร์ (N = 32)	25.72	2.76		
การคิดวิเคราะห์	โยนิโสมนสิการ (N = 33)	36.63	2.27	0.24	.815
	วิธีการทางประวัติศาสตร์ (N = 32)	36.75	2.10		

จากตาราง 16 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ หลังเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วย การจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีทางประวัติศาสตร์ เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย ดังปรากฏตาม ตาราง 16

ตาราง 17 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ เรื่องเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D	ระดับความพึงพอใจ
1. เนื้อหาสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้	4.52	0.51	มากที่สุด
2. การจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา	3.94	0.79	มาก
3. การจัดเตรียม สื่อ อุปกรณ์ เครื่องมือ และแหล่งเรียนรู้	4.15	0.83	มาก
4. นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.94	0.75	มาก
5. นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเรียนรู้	4.06	0.79	มาก
6. นักเรียนได้ฝึกทักษะการวางแผนการทำงาน	4.00	0.79	มาก

ตาราง 17 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D	ระดับความพึงพอใจ
7. การจัดการเรียนรู้โครงการช่วยให้นักเรียนมีอิสระในการเรียนรู้	3.85	0.83	มาก
8. การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง	3.97	0.81	มาก
9. เนื้อที่เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้	4.09	0.80	มาก
10. นักเรียนเข้าใจเนื้อหาสาระการเรียนรู้ได้ง่าย	4.18	0.81	มาก
11. นักเรียนกล้าแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแสดงความคิดเห็นกับเพื่อน	3.48	0.51	ปานกลาง
12. เหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน	4.03	0.85	มาก
13. นักเรียนมีความพอใจในการวัดและประเมินผล	4.00	0.87	มาก
14. นักเรียนใช้สื่อที่หลากหลายทำให้เกิดองค์ความรู้	4.27	0.67	มาก
15. นักเรียนทำงานได้อย่างเป็นระบบและรอบคอบ	3.42	0.50	ปานกลาง
รวม	4.01	0.81	มาก

จากตาราง 17 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ 1 ข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด นักเรียนมีความพึงพอใจ 12 ข้อ อยู่ในระดับมาก และ 2 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 18 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่องเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ผู้เรียนได้ทราบมาตรฐานการเรียนรู้ก่อนเรียน	3.38	.87	ปานกลาง
2. ผู้เรียนได้รับรู้การชี้แจงเนื้อหา	4.00	.76	มาก
3. เนื้อหาสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้	3.94	.88	มาก
4. เนื้อหาสาระที่เรียนเป็นเรื่องที่ฉันชอบ	4.00	.92	มาก
5. เนื้อหาสาระที่เรียนเป็นเรื่องที่ไม่ยากเกินไป	4.22	.79	มาก
6. เนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องที่ฉันสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.03	.82	มาก
7. เนื้อหาสาระเหมาะสมกับเวลา	3.94	.88	มาก
8. เพื่อนทุกคนในกลุ่มมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นได้	3.88	.79	มาก
9. เพื่อในกลุ่มให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี	4.00	.84	มาก
10. การเรียนร่วมกันทำให้เกิดความสามัคคีในการทำงานเป็นกลุ่ม	3.81	.82	มาก
11. ใบความรู้มีความชัดเจน เข้าใจง่ายสามารถวัดและประเมินผลได้	4.28	.81	มาก
12. เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.90	.82	มาก
13. ครูแจ้งคะแนนให้นักเรียนทราบ	3.47	.62	ปานกลาง
14. พอใจในกลุ่มที่ครูจัดให้	3.81	.78	มาก
15. รู้สึกพอใจในคะแนนของกลุ่มที่ทำได้	3.47	.67	ปานกลาง
16. รู้สึกเข้าใจเพื่อนมากขึ้น	3.84	.77	มาก
รวม	3.93	.80	มาก

จากตาราง 18 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ 13 ข้อ อยู่ในระดับมาก และ 3 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ และการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ และการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์

สรุปผล

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยสรุปผลได้ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ สาระประวัติศาสตร์ เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการใช้การเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 87.63/89.70 และการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 86.67/88.23 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ และแบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทยหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ และแบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ หลังเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย พบว่า ไม่แตกต่างกัน
4. นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ มีความพึงพอใจ คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ซึ่งมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจต่อ การจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 ซึ่งมีความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

การวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง เวลาและยุคสมัยทาง ประวัติศาสตร์ไทย โดยการใช้การเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการกับการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทาง ประวัติศาสตร์ ผลการศึกษานำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ สาระประวัติศาสตร์ เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการใช้การเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 87.63/89.70 และการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 86.67/88.23 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 จึงกล่าวได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำไปสอนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้ วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก

แผนการจัดการเรียนรู้ ดังกล่าวมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นขั้นตอน และเป็นการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ที่เปิดให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง มีการร่วมมือช่วยเหลือกัน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหาสาระต่าง ๆ ได้กว้างขึ้น และมีความลึกซึ้งนอกจากนั้นยังสามารถช่วยพัฒนาทางด้านสังคม และอารมณ์ของนักเรียนรวมทั้งได้มีโอกาสฝึกฝนพัฒนาทักษะ กระบวนการต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของลักขณา ศรีมามาศ (2555) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการคิดวิเคราะห์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองและการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผลปรากฏ ดังนี้ ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 83.59/82.73 และ 81.56/81.05 ตามลำดับ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของทับทิม ทัพขวา (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ระหว่างการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดโยนีโสมนสิการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดโยนีโสมนสิการ สาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.36/82.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ยังสอดคล้องกับของนภลัย สิ้นธนาพร (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.87/86.30 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และยังสอดคล้องกับสวาท พิมพิลา (2556) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเหตุผลเชิงจริยธรรม ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการสอนแบบปกติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องมารยาทชาวพุทธ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากการศึกษาพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการสอนปกติ เรื่อง มารยาทชาวพุทธ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพ 85.89/83.53 และ 84.17/82.20 ตามลำดับ

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนีโสมนสิการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ ทั้ง 2 รูปแบบ พบว่า นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเรียนรู้แบบโยนีโสมนสิการกับการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการ

ทางประวัติศาสตร์ ทำให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเหมือนกัน จะเห็นได้จากขั้นตอนในการจัดกิจกรรม ได้ฝึกแก้ปัญหาและสร้างความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน และผู้วิจัยได้นำกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ อีกทั้งวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการจะทำให้บุคคลรับรู้อารมณ์หรือประสบการณ์จากภายนอกได้อย่างถูกต้อง โดยใช้การคิดพิจารณาอารมณ์หรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องด้วยสติ จึงสามารถนำวิธีคิดนี้ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ ซึ่งเป็นวิธีคิดแบบวิภัชชวาท 5 ชั้น ดังนี้ ชั้นที่ 1 การแยกแยะตามความจริง ชั้นที่ 2 การแยกแยะโดยส่วนประกอบ ชั้นที่ 3 การแยกแยะตามลำดับ ขั้นตอนของสิ่งที่เกิดขึ้น ชั้นที่ 4 การแยกแยะตามความสัมพันธ์ และชั้นที่ 5 การแยกแยะตามเงื่อนไข (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2542 : อาลัย พรหมชนะ, 2541) ดังที่สุนน อมรวิวัฒน์ และสุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (สุนน อมรวิวัฒน์, 2531 ; สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2551) สอดคล้องกับงานวิจัยของทับทิม ทัพพวา (2555) ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดโยนิโสมนสิการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการเรียนสูงกว่าการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของนภลัย สิ้นธนาพร (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการจัดการจัดการเรียนรู้ เรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล ทองพันธ์ (2557) ที่ผลวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการจัดการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ หลังเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ พบว่าไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ภายหลังจากการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ ทำให้ผู้เรียนมีทักษะการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมโดยการใช้ประโยชน์จากการศึกษาที่มีเหตุผล และช่วยให้นักเรียนคิด โดยผ่านการอ่านได้ดียิ่งขึ้น และสร้างปฏิสัมพันธ์ ระหว่างครูกับนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอ่านอย่างกระตือรือร้น เป็นการอ่านที่ฝึกการถามตนเอง และการใช้ความคิด และคิดในเรื่องที่อ่านเป็นสิ่งสำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่าน อาทิ John Dewey, Piaget และ Vygotsky ที่มีแนวคิดทางการศึกษา คือ มุ่งเน้นการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ การจัดการเรียนรู้แบบโครงการจะช่วยฝึกทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในด้านการคิดอย่างมีระบบ รู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะการตั้งคำถามและรู้จักวิธีแสวงหาคำตอบมีทักษะ การฟัง พูด

อ่าน และเขียน ตลอดจนรู้จักตัดสินใจในการสร้างทางเลือกอย่างมีเหตุผลดังที่ ทิศนา แคมมณี (2553) กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจะทำให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพของตนเอง รู้จักคิด วิเคราะห์ และกิจกรรมจริงคิดจริงมาใช้ในการสอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ล้วน สายยศ ที่กล่าวถึงการสอนที่เน้นให้นักเรียนทำกิจกรรม และใช้เหตุผลจะสามารถพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้ ทั้งนี้ นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้จากบทอ่านด้วยตนเอง กระตุ้นให้ผู้เรียนตื่นตัวในการเรียนรู้ สรุปรวมความคิดรวบยอดได้ และการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ จะต้องใช้คำถามที่หลากหลายจากครูและคำถามที่หลากหลายจากตัวนักเรียนเอง ครูต้องคอยส่งเสริมกระตุ้นให้นักเรียน ตั้งคำถามหรือความคิดรวบยอดที่ตนเองต้องการรู้ลึกหรือรู้คำตอบและคำอธิบาย โดยเน้นคำถามประเภทการคิดวิเคราะห์ สอดคล้องกับแนวคิดของ มนภรณ์ ใจรู้ออบ (2551) พบว่า การเรียนรู้ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นกลวิธีการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาสมรรถภาพในการกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการอ่าน สรุปรสาระสำคัญจากเรื่องที่อ่าน จัดการกับสาระความรู้ขึ้นใหม่ตามความเข้าใจของตนเอง และสอดคล้องกับ นิรันดร์ ตั้งเมธิกุล (2546) พบว่า ในการกระตุ้นและส่งเสริมกระบวนการคิดระดับสูงให้กับนักเรียน จะต้องใช้คำถามระดับสูง ได้แก่ คำถามประเภทสรุปวิเคราะห์ตีความ ทำนาย ประเมินค่า และพิสูจน์ในอัตราส่วนที่มากกว่าคำถามประเภทความรู้ความจำและความเข้าใจ ดังนั้นในการอ่านเชิงวิเคราะห์ จึงจำเป็นต้องใช้ คำถามประเภทการวิเคราะห์ จึงส่งผลให้นักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้ ดังนั้น จึงทำให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในเรื่องที่อ่านเป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการเรียนรู้ร่วมกัน มีการคิดตามกระบวนการขั้นตอน ผู้เรียนรู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น กล้าคิดกล้าแสดงออก เน้นการทำงานเป็นกลุ่ม

4. นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ มีความพึงพอใจ คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ซึ่งมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 ซึ่งมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 2 รูปแบบ ได้มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีความสามารถในการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสได้ช่วยเหลือกัน มีส่วนช่วยตอบสนองความต้องการความสามารถของผู้เรียน ทำให้นักเรียนกล้าซักถาม กล้าแสดงออก เกิดการเรียนรู้ เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินต่อการปฏิบัติกิจกรรม สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Kenson and others (2009) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่ไม่ใช่แบบการบรรยาย ได้แก่ การเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน นักเรียนสนใจในการเรียน มีความเข้าใจเนื้อหาและมีความพึงพอใจในการเรียนมากกว่าการเรียนรู้แบบการบรรยาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการกับการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ ในช่วงแรก ๆ นักเรียนยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมในขณะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนส่วนมากไม่กล้าแสดงออก ตั้งคำถามแม้จะเกิดความสงสัยในบทเรียนนั้นก็ตาม และนักเรียนเก่งมักไม่ให้คำปรึกษากับเพื่อนและไม่ยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น ดังนั้น ครูผู้สอนจึงควรเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียน ช่วยกันตั้งคำถาม เพื่อนำไปสู่การหาคำตอบ และเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ และคอยชี้แนะแนวทางการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนร่วมมือกันจัดข้อขัดแย้งในระหว่างทำกิจกรรม

1.2 การจัดการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ ภายหลังจากครูผู้สอนได้ศึกษาหลักการแนวคิด เป้าหมาย และขั้นตอนแล้ว ควรออกแบบและสร้างแผนจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบท ยืดหยุ่นเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม รวมทั้งสื่ออุปกรณ์ ใบงาน ใบความรู้ ที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าอย่างพอเพียง เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

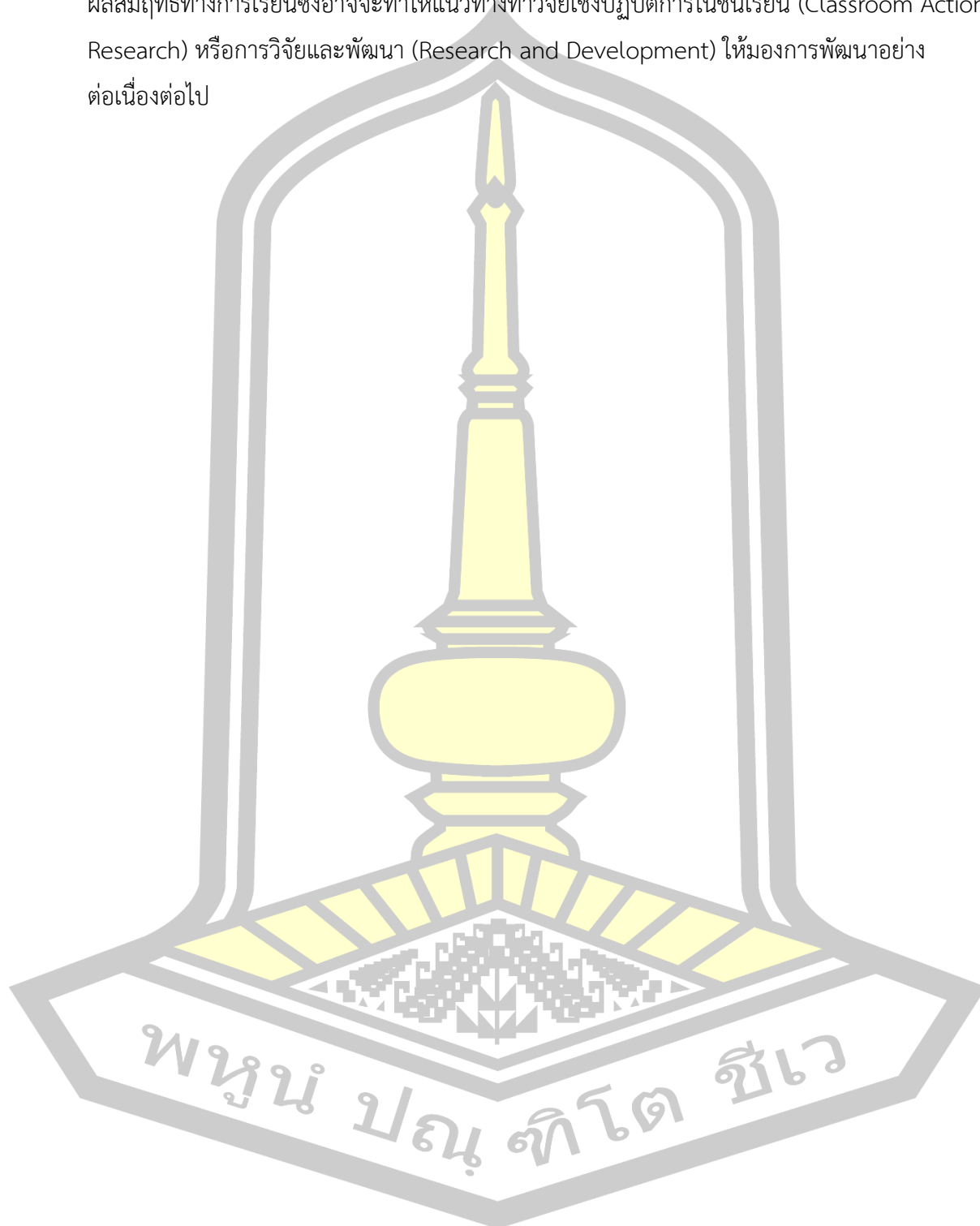
1.3 การนำแผนการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการกับการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ครูผู้สอนต้องกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ อยากรู้อยากลอง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและเน้นบรรยากาศแบบมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และจดจำสิ่งที่เรียนได้ดีขึ้น จากการลงมือปฏิบัติจริง ตลอดจนครูผู้สอนสามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้สอนกับวิชาอื่น ๆ โดยต้องศึกษาข้อมูลให้ละเอียดและควรมีการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเวลา สอดคล้องกับอาชีพในท้องถิ่นและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ กับการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์กับนักเรียนในบทเรียนอื่น ๆ และชั้นอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ กับการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ ที่ส่งผลต่อตัวแปรอื่น ๆ เช่น แรงจูงใจในการเรียนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ความคงทนในการเรียนรู้ เป็นต้น

2.3 ควรทำการวิจัยโดยการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งอาจจะทำให้แนวทางทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) หรือการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ให้มองการพัฒนาอย่างต่อเนื่องต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรองแก้ว อยู่สุข. (2550). *พฤติกรรมองค์การ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*.
กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2554*. กรุงเทพฯ : องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กาญจนา ศิริมุสิกะ. (2544). *สังคมศึกษา : การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง*. โครงการสนับสนุน
การผลิตตำรา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). *การคิดเชิงวิเคราะห์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ชัคเซสมิเดีย.
- ฉลา ประเสริฐสังข์. (2554). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2553). *การวิจัยหลักสูตรและการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- ชวาล แพร์ตุกุล. (2517). *เทคนิคการเขียนข้อสอบ*. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- ชวาล แพร์ตุกุล. (2520). *เทคนิคการวัดผล*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). *การจัดการเรียนรู้แนวใหม่*. นนทบุรี : สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2543). *การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- ดวงกมล สีนเพ็ง. (2555). *การพัฒนาผู้เรียนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ : การจัดการเรียนการสอนที่เน้น
ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วิพริ้นท์ (1991).
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2558). *การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 7.
มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์
- ทับทิม ทัพขวา. (2555). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดอย่างมี
วิจารณญาณ และเจตคติต่อการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระการเรียนรู้
ประวัติศาสตร์ ระหว่างการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดโยนิโสมนสิการกับการจัดการเรียนรู้
แบบปกติ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ทิพวรรณ คุณสาร. (2552). ผลของการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้โปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการแนะแนวและให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทิตนา แคมมณี. (2546). การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : เมธีพิปส์.
- ทิตนา แคมมณี. (2553). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภลัย สีนธนาพร. (2556). การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นฤมล ทองพันธ์. (2557). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และเจตคติต่อสาระพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิรมล ศตวุฒิ. (2558). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิรันดร์ ตั้งเมธีกุล. (2546). การสอนแบบ KWLH ด้วยการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจ ในการอ่านภาษาอังกฤษ พฤติกรรมด้านล้มพันสภาพระหว่างบุคคล และด้านกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2558). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2556). การพัฒนาการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : 9119 เทคโนโลยีปริ้นติ้ง.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2550). การเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะ 7 ชั้น. วารสารวิชาการ, 10(4), 25-30, ตุลาคม-ธันวาคม.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2554). หลักสูตรการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ปิยนาด บุนนาค. (2553). *แนวคิดทฤษฎีและระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ในไทยคดีศึกษาในบริบทแห่งความหลากหลาย*. หน้า 1-24. กรุงเทพฯ : แขนงวิชาไทยคดีศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เผชญิ กิจระการ. (2544). *การวิเคราะห์ประสิทธิภาพสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (E₁/E₂). การวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 7(7), 45-51, กรกฎาคม.*
- พรเพ็ญ อันตระกูล. (2554). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางประวัติศาสตร์*. นครปฐม : ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2542). *พุทธธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต). (2556). *โยนิโสมนสิการวิธีคิดตามหลักพุทธธรรม*. กรุงเทพฯ : แอคทีฟ พรินท์.
- พิชิต ฤทธิจรรยา. (2548). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพ : แฮร์สออฟเคอร์มีส์
- มนภรณ์ ใจรู้รอบ. (2551). *การพัฒนาผลการเรียนรู้ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWL Plus*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2554). *การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครสวรรค์ : ริมปิงการพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2551). *พจนานุกรม ศัพท์ศึกษาศาสตร์ อักษร A – L ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- โรงเรียนพัยคณภูมิวิทยาการ. (2560). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report: SAR) ประจำปีการศึกษา 2560*. มหาสารคาม : โรงเรียนพัยคณภูมิวิทยาการ อำเภอพัยคณภูมิพิสัย.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2553). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ลักขณา ศรีมามาศ. (2555). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการคิดวิเคราะห์และแรงจูงใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์
จำลองและการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ลักขณา ศรีวัฒน์. (2549). การคิด. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ลาวัลย์ วิทยายุทธนิกุล. (2533). แนวทางการพัฒนาค่านิยมและคุณธรรมของเยาวชนในปัจจุบัน.
กรุงเทพฯ : พี.เอ.ลีฟวิ่ง.

วนิช สุธารัตน์. (2547). ความคิดและความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

วัชรภรณ์ กองมณี. (2546). การพัฒนาแผนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติโดยเน้นกิจกรรม
การเรียนรู้แบบร่วมมือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและ
การสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2543). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2546). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ :
เลิฟแอนด์ลีฟเพรส.

วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). วิธีวิทยาการวิจัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น

วินัย พงศ์ศรีเพียร. (2547). กำสรวลสมุทร สูดยอดกำสรวลศิลป์. กรุงเทพฯ : ศักติโสภณ.

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2545). นวัตกรรมตามแนวคิดแบบ Backward Design. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2560). คู่มือการจัดสอบทางการศึกษา
ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6, ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. กรุงเทพฯ :
สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ.

สมนึก ภัททิยธนี. (2546). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กทม. : ประสานการพิมพ์.

สมนึก ภัททิยธนี. (2553). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 7. กทม. : ประสานการพิมพ์.

สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2551). ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. กทม. :
ประสานการพิมพ์.

- สวาท พิมพ์พิลา. (2556). การเปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการสอนแบบปกติกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเรื่องมารยาทชาวพุทธ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). “สภาวะการศึกษาไทย ปี 2554/2555” ปัญหาความเสมอภาคและคุณภาพการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2549). เอกสารแนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์กระทรวงศึกษาธิการ “2549 ปี แห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน” แนวทางการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2551). นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : 9119 เทคนิควิธีคิด.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2530). การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2531). การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2550). วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- เสงี่ยม ไตรรัตน์. (2546). การสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 1(1), 26-30} มกราคม.

แสงจันทร์ สอนสะอาด. (2555). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2540). หลักการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์

อาร์ม โพธิ์พัฒน์. (2550). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทาง วิทยาศาสตร์และความสามารถวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมเขียนแผนผังโนมดิ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อารี พันธมณี. (2557). ฝึกให้คิดเป็น คิดให้สร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาลัย พรหมชนะ. (2541). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในการเรียนวิชา ส 0411 พระพุทธศาสนา เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยวิธีสอนตามแนวโยนิโสมนสิการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เอกภพ โพธิจักร. (2557). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะวิธีการทางประวัติศาสตร์ และความมุ่งมั่นในการทำงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง ประวัติศาสตร์สุโขทัย ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Bloom, B.S. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives Hand book I : Cognitive Domain*. New York : David Mckay.

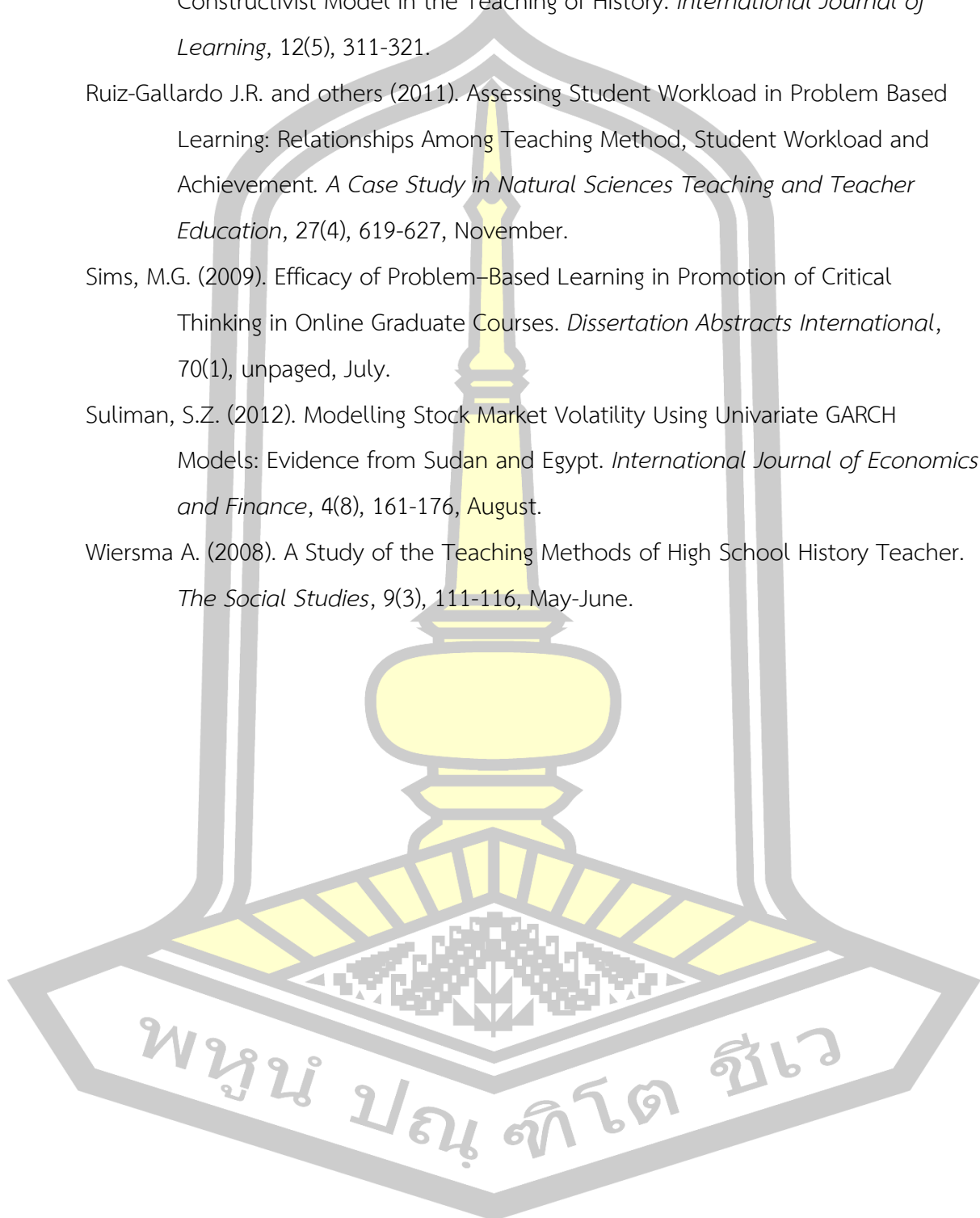
Elshafei, D.L. (2009). *A Comparison of Problem-Based and Traditional Learning in Lgebra II*. Ph.D. Thesis, Indiana University, United States-Indiana.

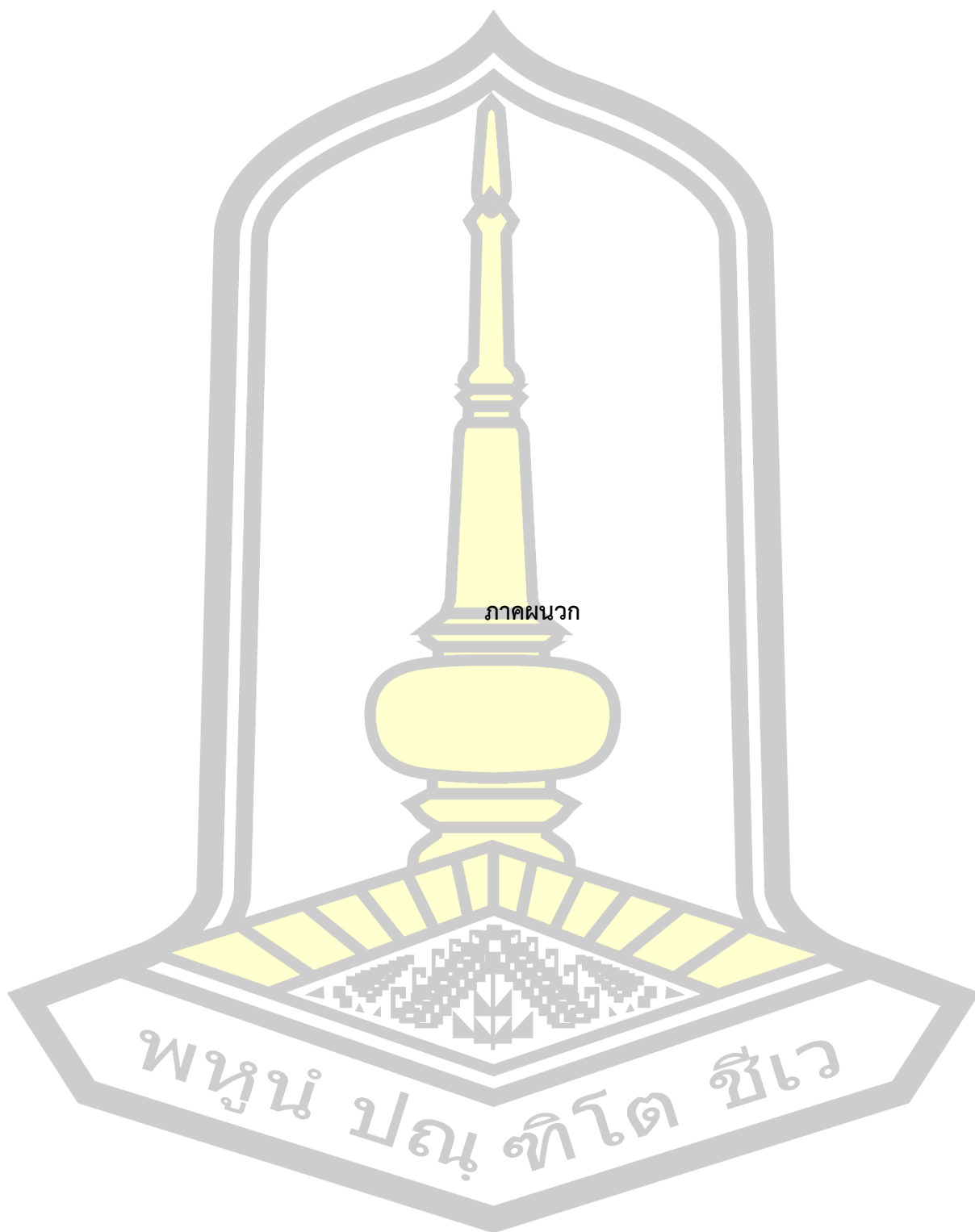
Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw-Hill.

Gottschalk, L. (1964). *Understanding History : A Primer of Historical Method*. 9th ed. New York : Alferd A. Knoff.

Kenson, K. and others. (2009). A Comparative Study of Problem-Based and Lecture-Based Learning in Junior Secondary. *School Science Research in Science Education*, 39(5), 632-637, November.

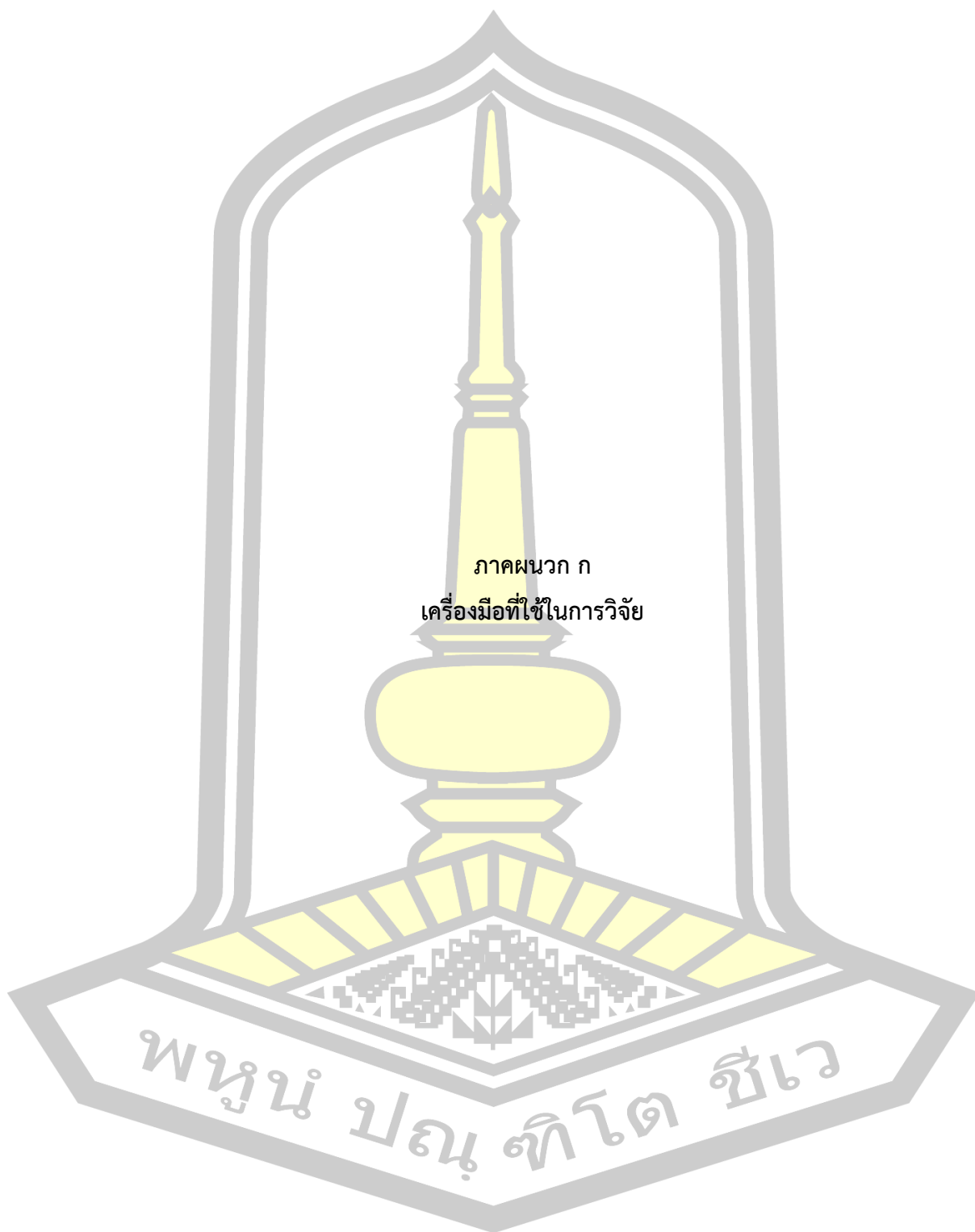
- Nair, S.M. and M.D. Muthiah. (2006). The Effectiveness of Using Needham's Five Phase Constructivist Model in the Teaching of History. *International Journal of Learning*, 12(5), 311-321.
- Ruiz-Gallardo J.R. and others (2011). Assessing Student Workload in Problem Based Learning: Relationships Among Teaching Method, Student Workload and Achievement. *A Case Study in Natural Sciences Teaching and Teacher Education*, 27(4), 619-627, November.
- Sims, M.G. (2009). Efficacy of Problem-Based Learning in Promotion of Critical Thinking in Online Graduate Courses. *Dissertation Abstracts International*, 70(1), unpagged, July.
- Suliman, S.Z. (2012). Modelling Stock Market Volatility Using Univariate GARCH Models: Evidence from Sudan and Egypt. *International Journal of Economics and Finance*, 4(8), 161-176, August.
- Wiersma A. (2008). A Study of the Teaching Methods of High School History Teacher. *The Social Studies*, 9(3), 111-116, May-June.

ภาคผนวก

พูนํ ปณํ ทิโต ชีเว

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

(ตัวอย่าง) แผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง เวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง เวลา ยุคสมัย และศักราช

เวลาที่ใช้สอน 2 ชั่วโมง

โรงเรียนพศกภูมิวิทยาคาร

ภาคเรียนที่ 1

ปีการศึกษา 2562

นางสุบรร พรหนองแสน

นิสิตปริญญาโท

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

วันที่...21...เดือน...พฤษภาคม...พ.ศ...2562...เวลา.10.00 -12.00.น

1. **มาตรฐาน ส 4.1** เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

2. **ตัวชี้วัด**

ตระหนักถึงความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของมนุษยชาติ (ส 4.1 ม. 4-6/1)

3. **สาระสำคัญ**

การกำหนดเวลา ยุคสมัย การนับและเทียบศักราชในประวัติศาสตร์ไทย ทำให้สามารถศึกษาและเรียงลำดับเหตุการณ์ต่างๆ ในประวัติศาสตร์ได้ รวมทั้งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงจากอดีตสู่ปัจจุบัน และคาดการณ์ในอนาคตเข้าด้วยกันได้

4. **สาระการเรียนรู้**

การกำหนดเวลา ยุคสมัย การนับและเทียบศักราชในประวัติศาสตร์ไทย ทำให้สามารถศึกษาและเรียงลำดับเหตุการณ์ต่างๆ ในประวัติศาสตร์ได้ รวมทั้งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงจากอดีตสู่ปัจจุบัน และคาดการณ์ในอนาคตเข้าด้วยกันได้

5. **สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน**

- ทักษะการคิดวิเคราะห์

6. **คุณลักษณะอันพึงประสงค์**

- มีวินัย

- ใฝ่เรียนรู้

7. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายถึงความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ได้
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ได้

8. กิจกรรมการเรียนรู้ (โยนิโสมนสิการ)

8.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดช่วงชั้นและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

8.2 ขั้นสอน

1. ขั้นวินิจฉัยปัญหา (การแยกแยะตามความเป็นจริง)

1.1 ครูให้นักเรียนดูภาพปฏิทินจาก Power point ที่มีการนับแบบไทย และภาพเครื่องมือ หินกะเทาะยุคหินสมัยก่อนประวัติศาสตร์แล้วซักถามนักเรียนว่าเวลา ยุคสมัย และศักราช ในประวัติศาสตร์ไทยมีความสำคัญอย่างไรให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นเพื่อให้นักเรียนรู้จักคิด กำหนดปัญหาและค้นหาคำตอบ ในรูปของการตั้งสมมติฐาน

1.2 แบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน โดยละความสามารถนักเรียน เก่ง ปานกลาง และอ่อน ให้อยู่กลุ่มเดียวกันศึกษาจากใบความรู้เรื่อง เวลา ยุคสมัย และศักราช ในประวัติศาสตร์ไทย

- 1.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจับฉลากเลือกหัวข้อศึกษาตามหัวข้อดังนี้

กลุ่มที่ 1 ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทยมีความสำคัญอย่างไรบ้าง

กลุ่มที่ 2 การนับศักราชในประวัติศาสตร์ไทยเกี่ยวข้องกับเรื่องใด

กลุ่มที่ 3 การเทียบเวลา และศักราชในประวัติศาสตร์ไทยกับแบบสากลเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

กลุ่มที่ 4 ยุคสมัยก่อนประวัติศาสตร์และยุคสมัยประวัติศาสตร์ไทยมีความสำคัญอย่างไรบ้าง

กลุ่มที่ 5 ยุคสมัยก่อนประวัติศาสตร์ไทยและสมัยประวัติศาสตร์ไทยมีความแตกต่างจากสากลเช่นไร

กลุ่มที่ 6 สมัยก่อนประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันให้แ่ง คิดต่อนักเรียนด้านใดบ้าง

1.4 จากนั้นครูแจกกระดาษและใบความรู้ เรื่อง เวลา ยุคสมัย และศักราชในประวัติศาสตร์ไทย ให้แต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าตามที่เลือกและรวบรวมข้อมูลสำหรับรายงานหน้าชั้นเรียน

2. ขั้นจำแนกปัญหา(วิธีคิดแบบแยกแยะองค์ประกอบ)

2.1 ครูแนะนำให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจาก เอกสาร ใบความรู้ หนังสือ ตำรา เอกสาร เว็บไซต์ ฯลฯ เพื่อนำมาสนับสนุนสมมติฐานที่กำหนดไว้

2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มระบุแหล่งที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.3 ให้นักเรียนจดบันทึกรายละเอียดที่มาของแหล่งข้อมูลลงในกระดาษรายงานเพื่ออ้างอิง ข้อมูล

3. ขั้นลำดับการเกิดขึ้นของปัญหา (การคิดเรียงลำดับ)

- นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเรียงลำดับความสำคัญ และวิเคราะห์ ความน่าเชื่อถือ มาทำลงในใบงานและนำเสนอหน้าชั้นเรียนต่อไป

4. ความสัมพันธ์เหตุปัจจัย(วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย)

4.1 นักเรียนในกลุ่มร่วมกันตีความข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ เกี่ยวกับตัวอย่างเวลา ยุคสมัยที่ปรากฏ ในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทย แล้วสรุปเป็นมติกกลุ่ม

4.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มบันทึกข้อมูลที่สังเคราะห์เป็นมติกกลุ่มลงในใบงาน

5. ขั้นแยกแยะตามเงื่อนไข (การคิดโดยพิจารณาเงื่อนไขทั้งหมด)

5.1 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเตรียมการนำเสนอหน้าชั้นเรียนตามที่รับมอบหมายให้แต่ละกลุ่มรับผิดชอบ

5.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหน้าชั้นเรียนกลุ่มละ ไม่เกิน 10 นาที

5.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มบันทึกสาระสำคัญลงในใบงาน เรื่อง เวลา ยุคสมัย และศักราชในประวัติศาสตร์ไทยจากกลุ่มที่นำเสนอหน้าชั้นเรียน

5.4 ทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัย จำนวน 10 ข้อ

8.3 ขั้นสรุป

1. ครูใช้คำถามนำสู่การสรุป โดยถามว่า ความสำคัญของเวลา ยุคสมัย และศักราช ในประวัติศาสตร์ไทยมีความสำคัญต่อการศึกษาประวัติศาสตร์อย่างไร

2. การนับและการเทียบศักราชในประวัติศาสตร์ไทยกับแบบสากลเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

3. ยุคสมัยก่อนประวัติศาสตร์สตร์ไทยและสมัยประวัติศาสตร์ไทย มีความแตกต่างจากสากลเช่นไร

4. สมัยก่อนประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันให้แก่มัคคุเทศก์นักเรียนด้านใดบ้าง

9. สื่อ/แหล่งเรียนรู้/การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน

9.1 สื่อ

1. ภาพ Power point เรื่อง ปฏิทินที่มีการนับแบบไทย และภาพเครื่องมือหินกะเทาะยุคหินสมัยก่อนประวัติศาสตร์ เรื่อง เวลา ยุคสมัย และศักราชในประวัติศาสตร์ไทย

9.2 แหล่งเรียนรู้

1. ห้องสมุดโรงเรียน
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
  - <https://www.google.com>
  - <https://www.youtube.com>

9.3 การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน

1. กิจกรรมเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ศักราช และยุคสมัยในประวัติศาสตร์
2. กิจกรรมเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ศักราช และยุคสมัยในประวัติศาสตร์
3. กิจกรรมปฏิบัติที่ 1 เรื่อง ศักราช และยุคสมัยในประวัติศาสตร์
4. กิจกรรมปฏิบัติที่ 2 เรื่อง ศักราช และยุคสมัยในประวัติศาสตร์

10. การวัดผลและประเมินผล

รายการที่จะวัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายถึงความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ได้	- การนำเสนอผลงานกิจกรรมเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ศักราช และยุคสมัยในประวัติศาสตร์ไทย	- กิจกรรมปฏิบัติที่ 1 เรื่องศักราช และยุคสมัยในประวัติศาสตร์ไทย	- ผ่านเกณฑ์ในการนำเสนอผลงานกลุ่มต้องผ่านระดับ 3 ขึ้นไป
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ได้	- สังเกตการณ์นำเสนอผลงานกิจกรรมเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ศักราช และยุคสมัยในประวัติศาสตร์ไทย	- กิจกรรมปฏิบัติที่ 2 เรื่องศักราช และยุคสมัยในประวัติศาสตร์ไทย	- ผ่านเกณฑ์สังเกตการณ์นำเสนอ
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์	- การทดสอบแบบปรนัย 10 ข้อ 5 ตัวเลือก	- แบบบันทึกสังเกตการนำเสนอผลงานกลุ่ม	- ผ่านเกณฑ์การประเมินแบบทดสอบร้อยละ 80

11. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำรายงานการสืบค้น เรื่อง ศักราช และยุคสมัย
ในประวัติศาสตร์ไทยจาก - <https://www.google.com> - <https://www.youtube.com> ใน
ประวัติศาสตร์ไทยที่สนใจ โดยให้ครอบคลุมประเด็นตามที่กำหนด สรุปลงเป็นรายงานกลุ่ม

12. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

12.1 ด้านความรู้

สรุปผลการเรียน

ปัญหาอุปสรรค

แนวทางแก้ปัญหา

12.2 ด้านทักษะปฏิบัติ สมรรถนะ

สรุปผลการเรียน

ปัญหาอุปสรรค

พูน บุญเกิด ชีวะ

แนวทางแก้ปัญหา

12. 3 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สรุปผลการเรียน

ปัญหาอุปสรรค

แนวทางแก้ปัญหา

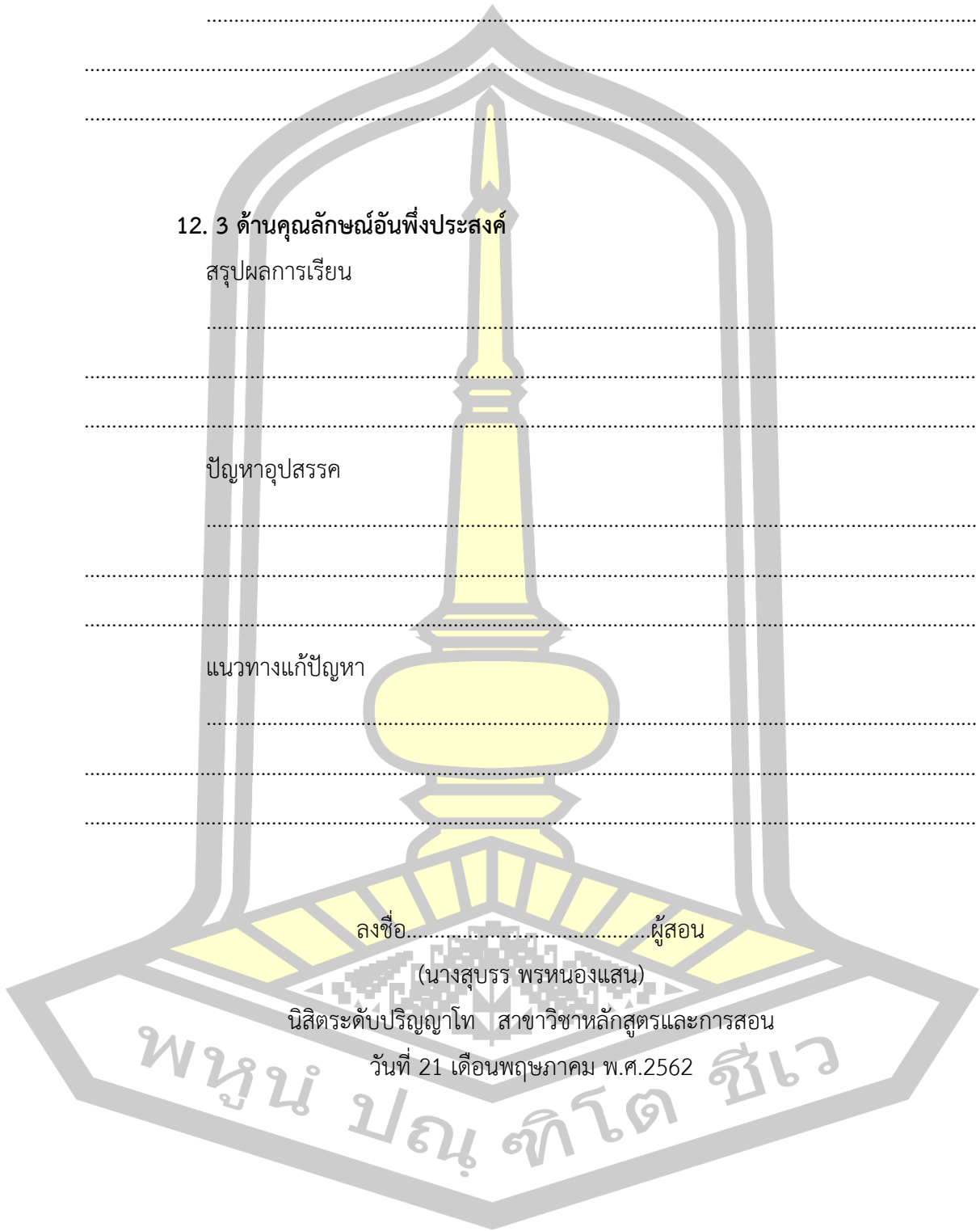
ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสุบรร พรหนองแสน)

นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

วันที่ 21 เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2562

พหุบัณฑิตศึกษา

ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระ ฯ

ลงชื่อ.....

(นายวัลลภ ปุยสุวรรณ)

หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษาฯ

วันที่ 21 เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2562

ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ

ลงชื่อ.....

(นายนิคม ปักกาเวส)

ตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียนพัยคณภูมิวิทยาคาร

วันที่ 21 เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2562

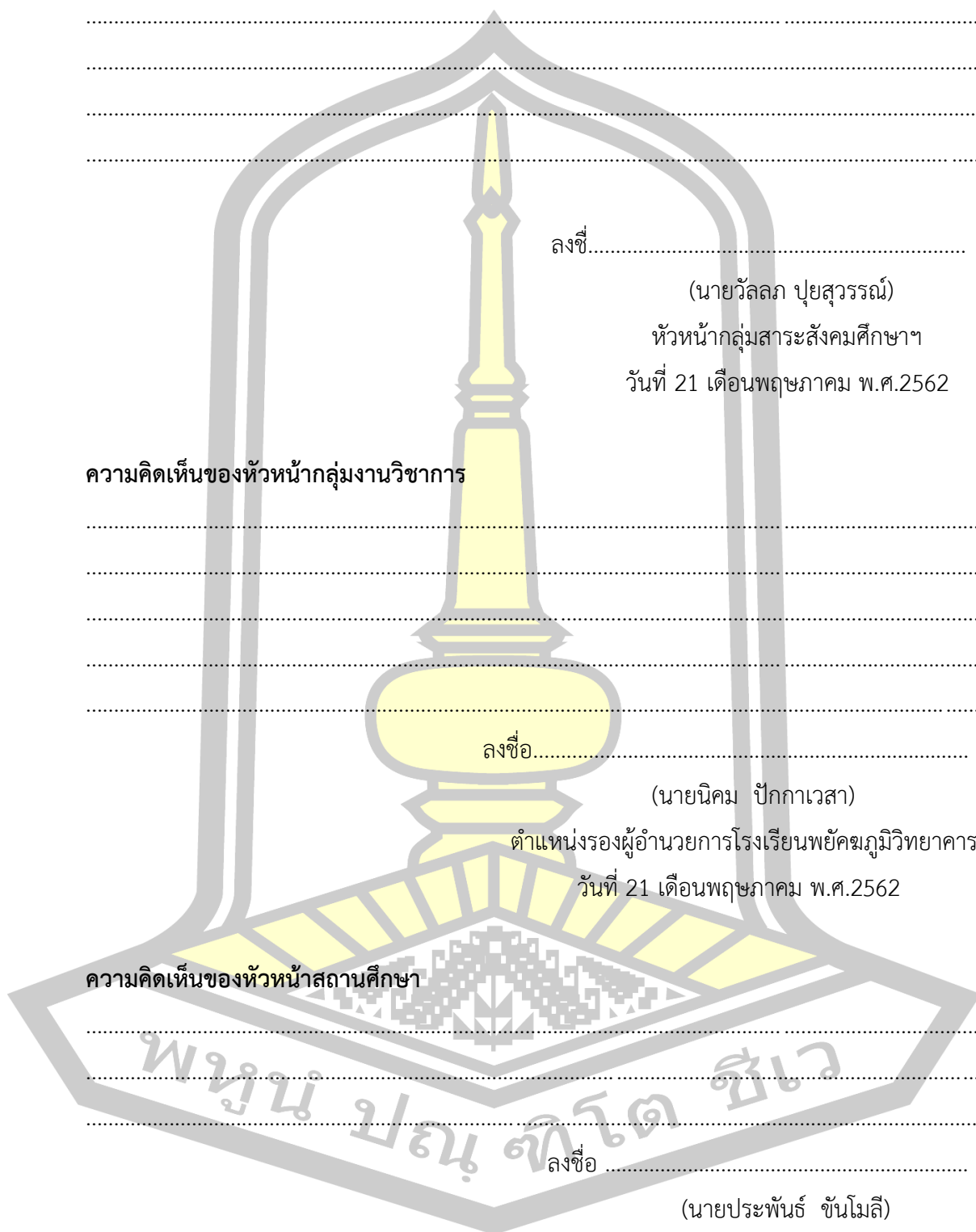
ความคิดเห็นของหัวหน้าสถานศึกษา

ลงชื่อ.....

(นายประพันธ์ ชันโมลี)

ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนพัยคณภูมิวิทยาคาร

วันที่ 21 เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2562

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง : ให้ทำเครื่องหมาย ✓ (เครื่องหมายถูก) ลงในช่องว่างที่กำหนดให้ในตาราง
ให้ตรงกับประเด็นที่กำหนด

ที่	ชื่อ - สกุล	ความร่วมมือ				การแสดงความคิดเห็น				การรับฟังความคิดเห็น				การตั้งใจทำงาน				การร่วมปรับปรุงผลงานกลุ่ม				รวม 20 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
24																						
25																						
26																						
27																						
28																						
26																						
27																						
28																						
29																						
30																						
31																						
32																						
33																						
34																						

บันทึกเพิ่มเติม.....

พูน ปรนุ ทิโต ชิว

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(นางสุบรร พรหนองแสน)

วันที่ 21 เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2562

เกณฑ์การประเมินผลงานนักเรียน

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย	อธิบายความสำคัญของศักราช และยุคสมัยในประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของมนุษยชาติได้ถูกต้อง ชัดเจน และครบถ้วนทุกประเด็น	อธิบายความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ที่แสดง ถึงการเปลี่ยนแปลงของมนุษยชาติได้ถูกต้อง ชัดเจน เป็นส่วนใหญ่	อธิบายความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของมนุษยชาติได้ถูกต้อง แต่มีความบกพร่องบางประเด็น	อธิบายความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของมนุษยชาติได้บ้าง ประเด็น และมีความบกพร่องมาก
2. หลักฐานสำคัญในยุคสมัยทางประวัติศาสตร์	ยกตัวอย่างหลักฐานสำคัญในแต่ละสมัย ได้ถูกต้อง ชัดเจนดี และมีภาพประกอบที่สัมพันธ์กัน	ยกตัวอย่างหลักฐานสำคัญในแต่ละสมัย ได้ถูกต้อง ชัดเจนดีและมีภาพประกอบที่สัมพันธ์กันเป็นส่วนใหญ่	ยกตัวอย่างหลักฐานสำคัญในแต่ละสมัย ได้ถูกต้องมีภาพประกอบเป็นบางส่วน	ยกตัวอย่างหลักฐานสำคัญในแต่ละสมัยได้ถูกต้องบางส่วน และมีภาพประกอบน้อย
3. การนำเสนอข้อมูล	การนำเสนอข้อมูลมีข้อคิดเป็นประโยชน์และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้	การนำเสนอข้อมูลมีข้อคิดเป็นประโยชน์ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เป็นส่วนใหญ่	การนำเสนอข้อมูลมีข้อคิดเป็นประโยชน์ แต่เป็นการนำมาจากข้อมูลเดิมที่มีอยู่แล้ว	การนำเสนอข้อมูลไม่มีข้อคิดที่เป็นประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการนำเสนอ	สมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเป็นขั้นตอน	สมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นส่วนใหญ่	สมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นบางส่วน	สมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นบางส่วน

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	= ดีมาก	ให้	4 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	= ดี	ให้	3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	= พอใช้	ให้	2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	= ปรับปรุง	ให้	1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
17 - 20	ดีมาก
13 - 16	ดี
9 - 12	พอใช้
5 - 8	ปรับปรุง

พหุ ประถมศึกษา ชีวะ

กิจกรรมการเรียนรู้ ที่1 เรื่อง ศักราช และยุคสมัยในประวัติศาสตร์ไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่1เรื่องศักราช และยุคสมัย ในประวัติศาสตร์ คะแนนเต็ม 10 คะแนน วันที่ 21 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2562 เวลา.10.00 - 12.00.น

การนับเวลาแบบจันทรคติ

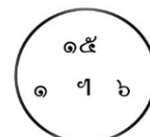
การนับเวลาแบบจันทรคติ เป็นการนับเวลาโดยยึดเอาการโคจรรอบโลกของดวงจันทร์เป็นหลัก ซึ่งวันทางจันทรคติเรียกว่า ข้างขึ้น ข้างแรม

ข้างขึ้น คือ วันที่ดวงจันทร์ค่อย ๆ สว่างขึ้น เริ่มนับตั้งแต่วันขึ้น 1 ค่ำ วันขึ้น 2 ค่ำ เรื่อยไปจนถึงวันขึ้น 15 ค่ำ ซึ่งเป็นวันที่ดวงจันทร์สว่างเต็มดวง

ข้างแรม คือ วันที่ดวงจันทร์ค่อย ๆ มืดลง เริ่มนับตั้งแต่วันแรม 1 ค่ำ วันแรม 2 ค่ำ เรื่อยไปจนถึงวันแรม 15 ค่ำ ซึ่งเป็นวันที่ดวงจันทร์มืดเต็มดวง

จากประวัติความเป็นมาในอดีต ประเทศไทยใช้การนับเวลาแบบจันทรคติ ซึ่งมีวิธีเขียนโดยใช้สัญลักษณ์ และมีวิธีการดังตัวอย่าง

วัน	จันทรคติ	สุริยคติ	วัน	จันทรคติ	สุริยคติ
1	ขึ้น 1 ค่ำ	1	1	แรม 15 ค่ำ	15
2	ขึ้น 2 ค่ำ	2	2	แรม 14 ค่ำ	16
3	ขึ้น 3 ค่ำ	3	3	แรม 13 ค่ำ	17
4	ขึ้น 4 ค่ำ	4	4	แรม 12 ค่ำ	18
5	ขึ้น 5 ค่ำ	5	5	แรม 11 ค่ำ	19
6	ขึ้น 6 ค่ำ	6	6	แรม 10 ค่ำ	20
7	ขึ้น 7 ค่ำ	7	7	แรม 9 ค่ำ	21
8	ขึ้น 8 ค่ำ	8	8	แรม 8 ค่ำ	22
9	ขึ้น 9 ค่ำ	9	9	แรม 7 ค่ำ	23
10	ขึ้น 10 ค่ำ	10	10	แรม 6 ค่ำ	24
11	ขึ้น 11 ค่ำ	11	11	แรม 5 ค่ำ	25
12	ขึ้น 12 ค่ำ	12	12	แรม 4 ค่ำ	26
13	ขึ้น 13 ค่ำ	13	13	แรม 3 ค่ำ	27
14	ขึ้น 14 ค่ำ	14	14	แรม 2 ค่ำ	28
15	ขึ้น 15 ค่ำ	15	15	แรม 1 ค่ำ	29
16	ขึ้น 1 ค่ำ	16	16	แรม 30 ค่ำ	30

อ่านว่า วันอาทิตย์ เดือน 6 ขึ้น 15

ภาพเครื่องมือ หินกะเทาะยุคหินสมัยก่อนประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์

สมัยก่อนประวัติศาสตร์สามารถแบ่งออกได้ดังนี้

- ยุคหิน คือ ยุคที่มนุษย์รู้จักนำหินมาทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ ซึ่งแบ่งตามลักษณะของเครื่องมือหินออกได้อีก 3 ยุคได้แก่ = ยุคหินเก่า = ยุคหินกลาง = ยุคหินใหม่
- ยุคโลหะ คือ ยุคที่มนุษย์รู้จักนำโลหะมาทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ยุคได้แก่ = ยุคสำริด = ยุคหินเหล็ก

สมัยประวัติศาสตร์ คือ สมัยที่มีการใช้ลายลักษณ์อักษรในการสื่อสาร ปัจจุบันการแบ่งช่วงสมัยประวัติศาสตร์ไทย มีหลายแนวคิดแบ่งตามการแบ่งช่วงสมัยประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ พ.ศ. 800 ดังนั้นการแบ่งช่วงสมัยประวัติศาสตร์ไทยจึงถือว่าตั้งแต่ประมาณพ.ศ. 800 ลงมา สมัยประวัติศาสตร์การแบ่งยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย แบ่งตามระยะเวลาของเมืองหลวง ดังนี้

1. สมัยก่อนสุโขทัย เริ่มต้นเมื่อประมาณ พ.ศ. 800
2. สมัยสุโขทัย (ประมาณ พ.ศ. 1792 – 2006)
3. สมัยอยุธยา (พ.ศ. 1893 -2310)
4. สมัยธนบุรี (พ.ศ. 2310 – 2325)

กิจกรรมปฏิบัติที่ 2 เรื่อง ศักราช และยุคสมัยในประวัติศาสตร์ไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากหนังสือเรียนและสื่อจากแหล่งอื่นๆแล้วเติมข้อความลงในตาราง
ต่อไปน้ี้ คะแนนเต็ม 10 คะแนน วันที่ 21 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2562 เวลา.10.00 -12.00.น

ชื่อยุค	ช่วงเวลาโดยประมาณ	ลักษณะการดำรงชีวิต
ยุคหินเก่า		
ยุคหินกลาง		
ยุคหินใหม่		
ยุคสำริด		
ยุคเหล็ก		
สมัยโบราณ		
สมัยกลาง		
สมัยใหม่		
ร่วมสมัย		

 เฉลย

งานที่ 1 เรื่องเวลา ยุคสมัย และศักราชในประวัติศาสตร์ไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากหนังสือเรียนและสื่อจากแหล่งอื่นๆแล้วเติมข้อความลงในตารางต่อไป นี้ คะแนน 10 คะแนน วันที่ 21 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2562 เวลา.11.00 -12.00.น

ชื่อยุค	ช่วงเวลาโดยประมาณ	ลักษณะการดำรงชีวิต
ยุคหินเก่า	ยุคหินเก่า (500,000 – 10,000 ปีมาแล้ว)	มนุษย์รู้จักใช้เครื่องมือขวานหินกะเทาะ ในระยะแรก เครื่องมือจะมีลักษณะหยาบ โดยนำหินกรวดแม่น้ำมากะเทาะเพียงด้านเดียวและไม่ได้กะเทาะหมดทั้งก้อน ใช้สำหรับขุดสับและสับตัดมนุษย์
ยุคหินกลาง	ยุคหินกลาง (10,000 – 6,000 ปีมาแล้ว)	มนุษย์รู้จักทำเครื่องมือเครื่องใช้สำหรับล่าสัตว์ด้วยหินที่มีความประณีตมากขึ้นและมนุษย์ในยุคหินกลางเริ่มรู้จักการอยู่รวมกลุ่มเป็นสังคมมากขึ้น
ยุคหินใหม่	(6,000 – 4,000 ปีมาแล้ว)	มนุษย์รู้จักทำเครื่องมือด้วยหินขัดเป็นมันเรียบ เรียกว่า ขวานหินขัดมนุษย์ยุคหินใหม่มีความเจริญมากกว่ายุคก่อน ๆ รู้จักตั้งถิ่นฐานเป็นหลักแหล่ง รู้จักการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ ทำภาชนะดินเผา
ยุคสำริด	ยุคสำริด (4,000 – 2,500 ปีมาแล้ว)	มนุษย์รู้จักใช้โลหะสำริด(ทองแดงผสมดีบุก) ทำเครื่องมือเครื่องใช้และเครื่องประดับ มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีกว่ายุคหิน อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนขนาดใหญ่ขึ้น รู้จักปลูกข้าวและเลี้ยงสัตว์
ยุคเหล็ก	(2,500 – 1,500 ปีมาแล้ว)	มนุษย์รู้จักนำเหล็กมาทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ ซึ่งมีคุณภาพดีแข็งแรงกว่าสำริด การดำรงชีวิตด้วยการเกษตรกรรม มีการติดต่อค้าขายระหว่างชุมชนต่าง

เฉลย

กิจกรรมปฏิบัติที่ 1 เรื่องศักราช และยุคสมัยในประวัติศาสตร์ไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากหนังสือเรียนและสื่อจากแหล่งอื่นๆแล้วเติมข้อความลงในตารางให้ถูกต้อง คะแนนเต็ม 10 คะแนน วันที่ 21 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2562 เวลา.10.00 -12.00.น

ชื่อยุค	ช่วงเวลาโดยประมาณ	ลักษณะการดำรงชีวิต
สมัยโบราณ	เริ่มต้นราว 3,000 ปีก่อนคริสตกาล เป็นช่วงเวลาที่มนุษย์เริ่มรู้จักการประดิษฐ์ตัวอักษร	เริ่มตั้งแต่ความเจริญของแหล่งอารยธรรมเมโสโปเตเมีย อารยธรรมอียิปต์โบราณ และอารยธรรมกรีก โรมัน จนกระทั่งสิ้นสุดลงเมื่อกรุงโรม
สมัยกลาง	เริ่มภายหลังจากที่กรุงโรม (จักรวรรดิโรมันตะวันตก)ถูกพวกอนารยชนตีแตกในปี พ.ศ. 1019 จนกระทั่งในปี พ.ศ.1996	สมัยกลางจึงสิ้นสุดลง เมื่อชนชาติเติร์ก ที่นับถือศาสนาอิสลามเข้าโจมตีกรุงคอนสแตนติโนเปิล(จักรวรรดิโรมันตะวันออก)
สมัยใหม่	ราวคริสต์ศตวรรษที่ 15 เป็นสมัยแห่งการฟื้นฟูความคิดและศิลปกรรมของกรีก-โรมัน	มีความเจริญทางด้านวิชาการและเทคโนโลยี มีการแข่งขันทางการค้า เกิดความคิดเรื่องชาตินิยมอย่างรุนแรง
ร่วมสมัย	เป็นช่วงตั้งแต่เกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 เป็นต้นมา จนเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดสงครามเย็น และมีการล่มสลายของสหภาพโซเวียตมาจนถึงปัจจุบัน	ความขัดแย้งของสองอภิมหาอำนาจ นำไปสู่ความตึงเครียด จนในที่สุดเมื่อสหภาพโซเวียตได้เสื่อมสลายลงทำให้ภาวะสงครามเย็นสิ้นสุดลงด้วย โลกเข้าสู่การจัดระเบียบโลกใหม่ที่มีสหประชาชาติ และสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำ รวมทั้งเหตุการณ์ที่สำคัญต่าง ๆ ในปัจจุบัน

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ศักราชและยุคสมัยในประวัติศาสตร์ไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากหนังสือเรียนและสื่อจากแหล่งอื่นๆแล้วเติมข้อความลงในตารางให้ถูกต้อง คะแนนเต็ม 10 คะแนน วันที่ 21 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2562 เวลา.10.00 -12.00.น

ศักราช ถือเป็นหน่วยของการนับเวลา ตั้งแต่จุดเริ่มต้นไปเรื่อย ๆ ในปัจจุบัน ศักราชที่นิยมใช้เป็นสากลทั่วโลกคือ คริสต์ศักราช (ค.ศ.) สำหรับประเทศไทยนั้นจะใช้ พุทธศักราช (พ.ศ.) แต่ในเอกสารโบราณต่าง ๆ นั้น มีการใช้ศักราชที่แตกต่างกันไป เช่น มหาศักราช (ม.ศ.), จุลศักราช (จ.ศ.), รัตนโกสินทร์ศก (ร.ศ.) เป็นต้น ศักราชยังมีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์ไม่ว่าที่ไหนบนโลกก็ ตามเรื่องเวลาเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมาก

ความหมายของศักราช

ศักราช หมายถึง อายุเวลาซึ่งกำหนดตั้งขึ้นเป็นทางการ เริ่มแต่จุดใดจุดหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นที่หมายเหตุการณ์สำคัญ เรียงลำดับกันเป็นปี ๆ ศักราชที่นิยมใช้กัน และที่สามารถพบในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้

การเริ่มนับศักราชต่าง ๆ

พุทธศักราช (พ.ศ.) เริ่มนับตั้งแต่ “พระพุทธเจ้า” ได้เสด็จดับขันธปรินิพพานซึ่งแต่เดิมนับเอาวันเพ็ญ เดือนหก เป็นวันเปลี่ยนศักราช ต่อมาเปลี่ยนแปลงให้ถือเอาวันที่ 1 เมษายนแทน ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระอนันตมหิตล รัชกาลที่ 8 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนวันขึ้นปีใหม่ โดยเริ่มนับ ตามแบบสากล คือ วันที่ 1 มกราคม ตั้งแต่ปี พ.ศ.2483 เป็นต้นมา

คริสต์ ศักราช (ค.ศ.) เริ่มนับตั้งแต่ปีที่ “พระเยซู” ประสูติ เป็น ค.ศ. 1 ซึ่งในขณะนั้นได้มีการใช้พุทธศักราชเป็นเวลาถึง 543 ปีแล้ว การคำนวณเดือนของ ค.ศ. จะเป็นแบบสุริยคติ ดังนั้นวันขึ้น ปีใหม่ของค.ศ. จะเริ่มในวันที่ 1 มกราคมของทุกปี

มหาศักราช (ม.ศ.) เริ่มนับเมื่อ “พระเจ้ากนิษกะ” แห่งราชวงศ์กุษาณะ กษัตริย์ผู้ครองคันธาระราชรัฐของอินเดียทรงคิดค้นขึ้น ภายหลังได้เผยแพร่เข้าสู่บริเวณสุวรรณภูมิ และประเทศไทยผ่านทางพวกวพราหมณ์ และพ่อค้าอินเดียที่เดินทางเข้ามาติดต่อค้าขายในดินแดนแถบนี้

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ศักราชและยุคสมัยในประวัติศาสตร์ไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากหนังสือเรียนและสื่อจากแหล่งอื่นๆแล้วเติมข้อความลงในตารางให้ถูกต้อง คะแนนเต็ม 10 คะแนน วันที่ 21 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2562 เวลา.11.00 -12.00.น

จุลศักราช (จ.ศ.) เริ่มนับเมื่อ พ.ศ. ผ่านมาได้ 1,181 ปี โดยนับเอาวันที่พระเถระพม่ารูปหนึ่งนามว่า “บุพโสรหั้น” ลี้กออกจากกรเป็นพระ เพื่อชิงราชบัลลังก์ในสมัยพุกามอาณาจักรการนับเดือน ปี ของ จ.ศ. จะเป็นแบบจันทรคติ โดยถือวันขึ้น 1 ค่ำ เดือน 5 เป็นวันขึ้นปีใหม่

รัตนโกสินทร์ศก (ร.ศ.) เมื่อ พ.ศ. ผ่านมาได้ 2,325 ปี ซึ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ 5) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้บัญญัติขึ้น โดยเริ่มนับวันที่ “พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช” (รัชกาลที่ 1) ทรงสร้างกรุงเทพมหานคร เป็น ร.ศ. 1 และวันเริ่มต้นปี คือ วันที่ 1 เมษายน ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ได้ยกเลิกการใช้ ร.ศ.

ฮิจเราะห์ศักราช (ฮ.ศ.) เป็นศักราชทางศาสนาอิสลาม เริ่มนับเมื่อท่าน “นบีมุฮัมมัด” กระทำ “ฮิจเราะห์” (Hijra แปลว่า การอพยพโยกย้าย) คือ อพยพจากเมืองเมกกะ ไปอยู่ที่เมืองเมดินะ เป็นปีเริ่มต้นของศักราชอิสลาม

การเปรียบเทียบศักราชต่าง ๆ

การเปรียบเทียบศักราชสามารถกระทำได้ง่าย ๆ โดยนำตัวเลขผลต่างของอายุศักราชแต่ละศักราชมาบวกหรือลบศักราชที่เราต้องการ ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

$$\text{ม.ศ.} + 621 = \text{พ.ศ.}$$

$$\text{พ.ศ.} - 621 = \text{ม.ศ.}$$

$$\text{จ.ศ.} + 1181 = \text{พ.ศ.}$$

$$\text{พ.ศ.} - 1181 = \text{จ.ศ.}$$

$$\text{ร.ศ.} + 2324 = \text{พ.ศ.}$$

$$\text{พ.ศ.} - 2324 = \text{ร.ศ.}$$

$$\text{ค.ศ.} + 543 = \text{พ.ศ.}$$

$$\text{พ.ศ.} - 543 = \text{ค.ศ.}$$

$$\text{ฮ.ศ.} + 621 = \text{ค.ศ.}$$

$$\text{ค.ศ.} - 621 = \text{ฮ.ศ.}$$

$$\text{ฮ.ศ.} + 1164 = \text{พ.ศ.}$$

$$\text{พ.ศ.} - 1164 = \text{ฮ.ศ.}$$

กิจกรรมปฏิบัติที่ 2 เรื่อง ศักราชและยุคสมัยในประวัติศาสตร์ไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากหนังสือเรียนและกิจกรรมเรียนรู้ที่ 2 เรื่องศักราชและยุคสมัยในประวัติศาสตร์ไทย แล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง คะแนนเต็ม 10 คะแนน วันที่ 21 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2562 เวลา 10.00 -12.00.น

1. เวลาที่ปรากฏในศิลาจารึกว่า “1205 ศก ปีมะแม พ่อขุนรามคำแหง หาใคร่ใจในใจ แลใส่ลายสือไทยนี้” เป็นศักราชใด.....เทียบเป็นพุทธศักราชใด .....

2. ศักราช 712 ขาลศก วัน 6 ฯ 5 คำ เวลารุ่งแล้ว 3 นาฬิกา 9 บาท แรกสถาปนา พระนครศรีอยุธยา” เป็นศักราชใด .....เทียบเป็นพุทธศักราชใด.....

3 “ข้าพระพุทธเจ้ากับนายริดรักใคร่เปนชู้กัน บิดามารดาข้าพระพุทธเจ้าหาไม่รู้ไม่ ครั้นต่อมา ประมาณ เดือน 4 ปีชวดฉศก...” เป็นศักราชใด.....เทียบได้กับพุทธศักราชใด .....

พ.ศ..(2403).....

4. “สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ทรงวางระเบียบราชการในพระไอยการตำแหน่งนาพลเรือน ออกใน.....1239 ” ช่องว่างควรเติมศักราชใด.....เทียบได้กับพุทธศักราชใด .....

.....

5. จุลศักราช 1129 ปีกุลนพศก พระบรมหน่อพุทธางกูร เจ้าได้ทรงประสาวนาการกิตติศัพท์ ว่ากรุงเทวมหานครถึงแก่พินาศแล้ว”ช่องว่างควรเติมศักราชใด.....เทียบได้กับพุทธศักราชใด .

.....

เฉลย

กิจกรรมปฏิบัติที่ 2 เรื่อง ศักราชในประวัติศาสตร์ไทย

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเทียบศักราชตามที่กำหนดให้ถูกต้องกิจกรรมปฏิบัติที่ 2 เรื่องศักราชในประวัติศาสตร์ไทยแล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง คะแนนเต็ม 10 คะแนน วันที่ 21 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2562 เวลา 10.00 -12.00.น

1. เวลาที่ปรากฏในศิลาจารึกว่า “ 1205 ศก ปีมะแม พ่อขุนรามคำแหง หาใคร่ใจในใจแลใส่ลายสือไทยนี้” เป็นศักราชใด มหาศักราช.. เทียบเป็นพุทธศักราชใด ...พ.ศ.1826..

2. ศักราช 712 ขาลศก วัน 6 ๆ 5 คำ เวลารุ่งแล้ว 3 นาฬิกา 9 บาท แรกสถาปนาพระนครศรีอยุธยา” เป็นศักราชใด ..จุลศักราช..... เทียบเป็นพุทธศักราชใด ...พ.ศ.1893

3. “ข้าพระพุทธเจ้ากับนายริดรักใคร่เป็นชู้กัน บิดามารดาข้าพระพุทธเจ้าหาไม่รู้ไม่ ครั้นต่อมาประมาณเดือน 4 ปีชวดฉศก....” เป็นศักราชใด ...จุลศักราช...เทียบได้กับพุทธศักราชใด พ.ศ. 2407

4. “สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ทรงวางระเบียบราชการในพระไอยการตำแหน่งนาพลเรือน ออกใน...1239 ” ช่องว่างควรเติมศักราชใด ..มหาศักราช เทียบได้กับพุทธศักราชใด พ.ศ.1860

5. ศักราช 1129 ปีกุลนพศก พระบรมหน่อพุทธางกูร เจ้าได้ทรงประสูติการกิตติศัพท์ว่า กรุงเทพมหานครถึงแก่พิโนาศแล้ว”ช่องว่างควรเติมศักราชใด ..จุลศักราช...เทียบได้กับพุทธศักราชใด ....พ.ศ.2310.....

แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย(X)ในคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

คะแนนเต็ม 10 คะแนน วันที่ 21 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2562 เวลา.10.00 -12.00.น

<p>1. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการนับศักราช</p> <p>ก. คริสต์ศักราช เริ่มนับตั้งแต่ปีที่พระเยซูคริสต์ประสูติ</p> <p>ข. มหาศักราชเริ่มนับเป็นศักราชที่ใช้ตามปีครองราชย์ของ พระเจ้านิกษกะ กษัตริย์ที่ปกครองอาณาจักรกุษาณะ</p> <p>ค. ฮิจเราะห์ศักราช เริ่มนับตั้งแต่นบีมุฮัมมัดอพยพออกจากเมืองเมกกะไปที่เมืองเมดินะ</p> <p>ง. พุทธศักราช เริ่มนับตั้งแต่พระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธ ประินพพาน ให้นับเป็นพุทธศักราชที่ 1</p> <p>จ. พุทธศักราช เริ่มนับตั้งแต่พระพุทธเจ้าประสูติให้นับเป็นพุทธศักราชที่ 1</p>	<p>4. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการเปรียบเทียบศักราช</p> <p>ก. เพื่ออำนวยความสะดวกการบันทึกเรื่องราวประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน</p> <p>ข. ทำให้ทราบถึงช่วงศักราชหรือช่วงเวลาเดียวกัน</p> <p>ค. เพื่อป้องกันความสับสนของนักประวัติศาสตร์และผู้ศึกษาคนอื่น ๆ</p> <p>ง. เพื่อให้ทราบถึงลักษณะการใช้ชีวิตของสังคมนั้น ๆ</p> <p>จ. การเทียบศักราชให้เป็นแบบเดียวกันจะช่วยให้สามารถศึกษาเรื่องราวประวัติศาสตร์ได้เข้าใจมากขึ้น</p>
<p>2. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้องเกี่ยวกับการนับศักราช แบบคริสต์ศักราช (ค.ศ.)</p> <p>ก. เริ่มนับตั้งแต่ปีที่พระเยซูคริสต์ประสูติ</p> <p>ข. เริ่มนับตั้งแต่ปีที่พระเยซูสิ้นพระชนม์</p> <p>ค. เริ่มนับตั้งแต่พระยะโฮวาประสูติ ให้นับเป็นคริสต์ศักราชที่ 1</p> <p>ง. เริ่มนับตั้งแต่พระยะโฮวาสิ้นพระชนม์ให้นับเป็นคริสต์ศักราชที่ 1</p> <p>จ. ทุกข้อที่กล่าวมาผิดทุกข้อ</p>	<p>5. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับการนับศักราช แบบฮิจเราะห์ศักราช (ฮ.ศ.)</p> <p>ก. เริ่มนับตั้งแต่นบีมุฮัมมัดเสียชีวิต</p> <p>ข. เริ่มนับตั้งแต่นบีมุฮัมมัดประสูติ</p> <p>ค. เริ่มนับตั้งแต่นบีมุฮัมมัดได้ออกเผยแพร่นำสอนทางศาสนา</p> <p>ง. เริ่มนับตั้งแต่นบีมุฮัมมัดได้พบพระเจ้า</p> <p>จ. เริ่มนับตั้งแต่นบีมุฮัมมัดอพยพจากเมืองเมกกะไปอยู่ที่เมืองเมดินะ</p>
<p>3. การนับศักราชแบบใดนิยมใช้แพร่หลายมากที่สุด</p> <p>ก. พุทธศักราช</p> <p>ข. มหาศักราช</p> <p>ค. ฮิจเราะห์ศักราช</p> <p>ง. คริสต์ศักราช</p> <p>จ. รัตนโกสินทร์ศก</p>	<p>6. จากวิกฤตการณ์ ร.ศ. 112 ผลของวิกฤตการณ์ครั้งนี้ทำให้ฝ่ายไทยจำต้องยอมยกดินแดนลาว ฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงให้แก่ฝรั่งเศส ถ้าเทียบศักราชจะตรงกับพุทธศักราชใด</p> <p>ก. พุทธศักราช 2435 ข. พุทธศักราช 2436</p> <p>ค. พุทธศักราช 2437 ง. พุทธศักราช 2438</p> <p>จ. พุทธศักราช 2439</p>

<p>7. เกณฑ์บวกลบเพื่อเปลี่ยนศักราชระหว่างพุทธศักราชกับคริสต์ศักราชมีวิธีคิดอย่างไร</p> <p>ก. พ.ศ. = ค.ศ. - 534 พ.ศ. = พ.ศ. + 534</p> <p>ข. พ.ศ. = ค.ศ. + 543 ค.ศ. = พ.ศ. - 543</p> <p>ค. พ.ศ. = ค.ศ. + 534 ค.ศ. = พ.ศ. - 534</p> <p>ง. พ.ศ. = ค.ศ. - 533 ค.ศ. = พ.ศ. + 533</p> <p>จ. พ.ศ. = ค.ศ. - 535 ค.ศ. = พ.ศ. + 535</p> <p>8. พุทธศักราช 2557 ตรงกับฮิจเราะห์ศักราชที่เท่าไร</p> <p>ก. 1434</p> <p>ข. 1435</p> <p>ค. 1436</p> <p>ง. 1437</p> <p>จ. 1437</p>	<p>9. การนับมหาศักราชที่ไทยได้รับอิทธิพลมาจากอินเดียมีหลักฐานปรากฏอยู่ในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ชิ้นใด</p> <p>ก. พงศาวดารสุโขทัย</p> <p>ข. พงศาวดารอยุธยา</p> <p>ค. จดหมายเหตุกรุงศรี</p> <p>ง. ศิลาจารึกสมัยก่อนสุโขทัย</p> <p>จ. บันทึกเรื่องราวสมัยรัตนโกสินทร์ศก</p> <p>10. กษัตริย์พระองค์ใดทรงริเริ่มการนับศักราชรัตนโกสินทร์ศกขึ้น</p> <p>ก. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว</p> <p>ข. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว</p> <p>ค. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว</p> <p>ง. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช</p> <p>จ. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช</p>
---	---

เฉลย

1. จ	2. ก	3. ง	4. ง	5. จ
6. ข	7. ข	8. ข	9. ก	10. ข

พหุ ประถมศึกษา

(ตัวอย่าง) แผนการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง เวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง เวลา ยุคสมัย และศักราช

เวลาที่ใช้สอน 2 ชั่วโมง

โรงเรียนพณิชยการวิทยาการ

ภาคเรียนที่ 1

ปีการศึกษา 2562

นางสุบรรพร พรหนองแสน

นิสิตปริญญาโท

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

วันที่...24...เดือน...พฤษภาคม.....พ.ศ...2562.....เวลา.08.15 -10.15.น

1. มาตรฐาน

ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

2. ตัวชี้วัด

ตระหนักถึงความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของมนุษยชาติ (ส 4.1 ม. 4-6/1)

3. สาระสำคัญ

การกำหนดเวลา ยุคสมัย การนับและเทียบศักราชในประวัติศาสตร์ไทย ทำให้สามารถศึกษาและเรียงลำดับเหตุการณ์ต่างๆ ในประวัติศาสตร์ได้ รวมทั้งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงจากอดีตสู่ปัจจุบันและคาดการณ์ในอนาคตเข้าด้วยกันได้

4. สาระการเรียนรู้

การกำหนดเวลา ยุคสมัย การนับและเทียบศักราชในประวัติศาสตร์ไทย ทำให้สามารถศึกษาและเรียงลำดับเหตุการณ์ต่างๆ ในประวัติศาสตร์ได้ รวมทั้งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงจากอดีตสู่ปัจจุบัน และคาดการณ์ในอนาคตเข้าด้วยกันได้

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ทักษะการคิดวิเคราะห์

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- มีวินัย
- ใฝ่เรียนรู้

7. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายถึงความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ได้
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ได้

8. กิจกรรมการเรียนรู้ (วิธีการทางประวัติศาสตร์)

8.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดช่วงชั้นและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

8.2 ขั้นสอน

1. ขั้นกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน

1.1 ครูให้นักเรียนดูภาพปฏิทินจาก Power point ที่มีการนับแบบไทย และภาพเครื่องมือหินกะเทาะยุคหินสมัยก่อนประวัติศาสตร์แล้วซักถามนักเรียนว่าเวลายุคสมัยและศักราชในประวัติศาสตร์ไทยมีความสำคัญอย่างไรให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นเพื่อให้นักเรียนรู้จักคิด กำหนดปัญหาและค้นหาคำตอบ ในรูปของการตั้งสมมติฐาน

1.2 แบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน โดยคละความสามารถนักเรียน เก่ง ปานกลาง และอ่อน ให้อยู่กลุ่มเดียวกันศึกษาจากใบความรู้เรื่อง เวลา ยุคสมัย และศักราช ในประวัติศาสตร์ไทย

- 1.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจับฉลากเลือกหัวข้อศึกษาตามหัวข้อดังนี้

กลุ่มที่ 1 ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทยมีความสำคัญอย่างไรบ้าง

กลุ่มที่ 2 การนับศักราชในประวัติศาสตร์ไทยเกี่ยวข้องกับเรื่องใด

กลุ่มที่ 3 การเทียบเวลา และศักราชในประวัติศาสตร์ไทยกับแบบสากลเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

กลุ่มที่ 4 ยุคสมัยก่อนประวัติศาสตร์และยุคสมัยประวัติศาสตร์ไทยมีความสำคัญอย่างไรบ้าง

กลุ่มที่ 5 ยุคสมัยก่อนประวัติศาสตร์สตรีไทยและสมัยประวัติศาสตร์ไทยมีความแตกต่างจากสากลเช่นไร

กลุ่มที่ 6 สมัยก่อนประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันให้แง่คิดต่อนักเรียนด้านใดบ้าง

1.4 จากนั้นครูแจกกระดาษและใบความรู้ เรื่อง เวลา ยุคสมัย และศักราช ในประวัติศาสตร์ไทย ให้แต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าตามที่เลือกและรวบรวมข้อมูลสำหรับรายงานหน้าชั้นเรียน

2. ขั้นรวบรวมหลักฐาน

2.1 ครูแนะนำให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจาก เอกสาร ใบความรู้ หนังสือ ตำรา เอกสาร เว็บไซต์ ฯลฯ เพื่อนำมาสนับสนุนสมมติฐานที่กำหนดไว้

2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มระบุแหล่งที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.3 ให้นักเรียนจดบันทึกรายละเอียดที่มาของแหล่งข้อมูลลงในกระดาษรายงานเพื่ออ้างอิงข้อมูล

3. ขั้นวิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล

- นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเรียงลำดับความสำคัญ และวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ มาทำลงในใบงานและนำเสนอหน้าชั้นเรียนต่อไป

4. ขั้นตีความและสังเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์

4.1 นักเรียนในกลุ่มร่วมกันตีความข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ เกี่ยวกับตัวอย่างเวลา ยุคสมัยที่ปรากฏ ในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทย แล้วสรุปเป็นมติกกลุ่ม

4.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มบันทึกข้อมูลที่สังเคราะห์เป็นมติกกลุ่มลงในใบงาน

5. ขั้นการนำเสนอข้อมูล

5.1 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเตรียมการนำเสนอหน้าชั้นเรียนตามที่ได้รับมอบหมายให้แต่ละกลุ่มรับผิดชอบ

5.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหน้าชั้นเรียนกลุ่มละไม่เกิน 10 นาที

5.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มบันทึกสาระสำคัญลงในใบงาน เรื่อง เวลา ยุคสมัย และศักราชในประวัติศาสตร์ไทยจากกลุ่มที่นำเสนอหน้าชั้นเรียน

5.4 ทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัย จำนวน 10 ข้อ

8.3 ขั้นสรุป

1. ครูใช้คำถามนำสู่การสรุป โดยถามว่า ความสำคัญของเวลา ยุคสมัย และศักราช ในประวัติศาสตร์ไทยมีความสำคัญต่อการศึกษาประวัติศาสตร์อย่างไร

2. การนับและการเทียบศักราชในประวัติศาสตร์ไทยกับแบบสากลเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

3. ยุคสมัยก่อนประวัติศาสตร์สตร์ไทยและสมัยประวัติศาสตร์ไทย มีความแตกต่างจากสากลเช่นไร

4. สมัยก่อนประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันให้แง่คิดต่อนักเรียนด้านใดบ้าง

9. สื่อ/แหล่งเรียนรู้/การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน

9.1 สื่อ

1. ภาพ Power point เรื่อง ปฏิทินที่มีการนับแบบไทย และภาพเครื่องมือหินกะเทาะยุคหินสมัยก่อนประวัติศาสตร์ เรื่อง เวลา ยุคสมัย และศักราชในประวัติศาสตร์ไทย

9.2 แหล่งเรียนรู้

1. ห้องสมุดโรงเรียน

2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

- <https://www.google.com>

- <https://www.youtube.com>

9.3 การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน

1. กิจกรรมเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ศักราช และยุคสมัยในประวัติศาสตร์

2. กิจกรรมเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ศักราช และยุคสมัยในประวัติศาสตร์

3. กิจกรรมปฏิบัติที่ 1 เรื่อง ศักราช และยุคสมัยในประวัติศาสตร์

4. กิจกรรมปฏิบัติที่ 2 เรื่อง ศักราช และยุคสมัยในประวัติศาสตร์

พูน ปณ ทิโต ชีเว

10. การวัดผลและประเมินผล

รายการที่จะวัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายถึงความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ได้	- การนำเสนอผลงานกิจกรรมเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ศักราช และยุคสมัยในประวัติศาสตร์ไทย	- กิจกรรมปฏิบัติที่ 1 เรื่องศักราช และยุคสมัยในประวัติศาสตร์ไทย	- ผ่านเกณฑ์ในการนำเสนอผลงานกลุ่มต้องผ่านระดับ 3 ขึ้นไป
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ได้	- สังเกตการณ์นำเสนอผลงานกิจกรรมเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ศักราช และยุคสมัยในประวัติศาสตร์ไทย	- กิจกรรมปฏิบัติที่ 2 เรื่องศักราช และยุคสมัยในประวัติศาสตร์ไทย	- ผ่านเกณฑ์การสังเกตการณ์นำเสนอผลงานร้อยละ 80
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์	- การทดสอบแบบปรนัย 10 ข้อ 5 ตัวเลือก	- แบบบันทึกสังเกตการณ์นำเสนอผลงานกลุ่ม	- ผ่านเกณฑ์การประเมินแบบทดสอบร้อยละ 80

11. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำรายงานการสืบค้น เรื่อง เรื่อง ศักราช และยุคสมัยในประวัติศาสตร์จาก - <https://www.google.com> - <https://www.youtube.com> ในประวัติศาสตร์ไทยที่สนใจ โดยให้ครอบคลุมประเด็นตามที่กำหนด

12. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

12.1 ด้านความรู้

สรุปผลการเรียน

.....

ปัญหาอุปสรรค

.....

แนวทางแก้ปัญหา

12.2 ด้านทักษะปฏิบัติ สมรรถนะ

สรุปผลการเรียน

ปัญหาอุปสรรค

แนวทางแก้ปัญหา

12.3 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สรุปผลการเรียน

ปัญหาอุปสรรค

แนวทางแก้ปัญหา

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสุบรร พรหนองแสน)

นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

วันที่ 24 เดือน พฤษภาคม พ.ศ 2562

ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระ ฯ

ลงชื่อ

(นายวัลลภ ปุยสุวรรณ)
 หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษาฯ
 วันที่ 24 เดือน พฤษภาคม พ.ศ 2562

ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ

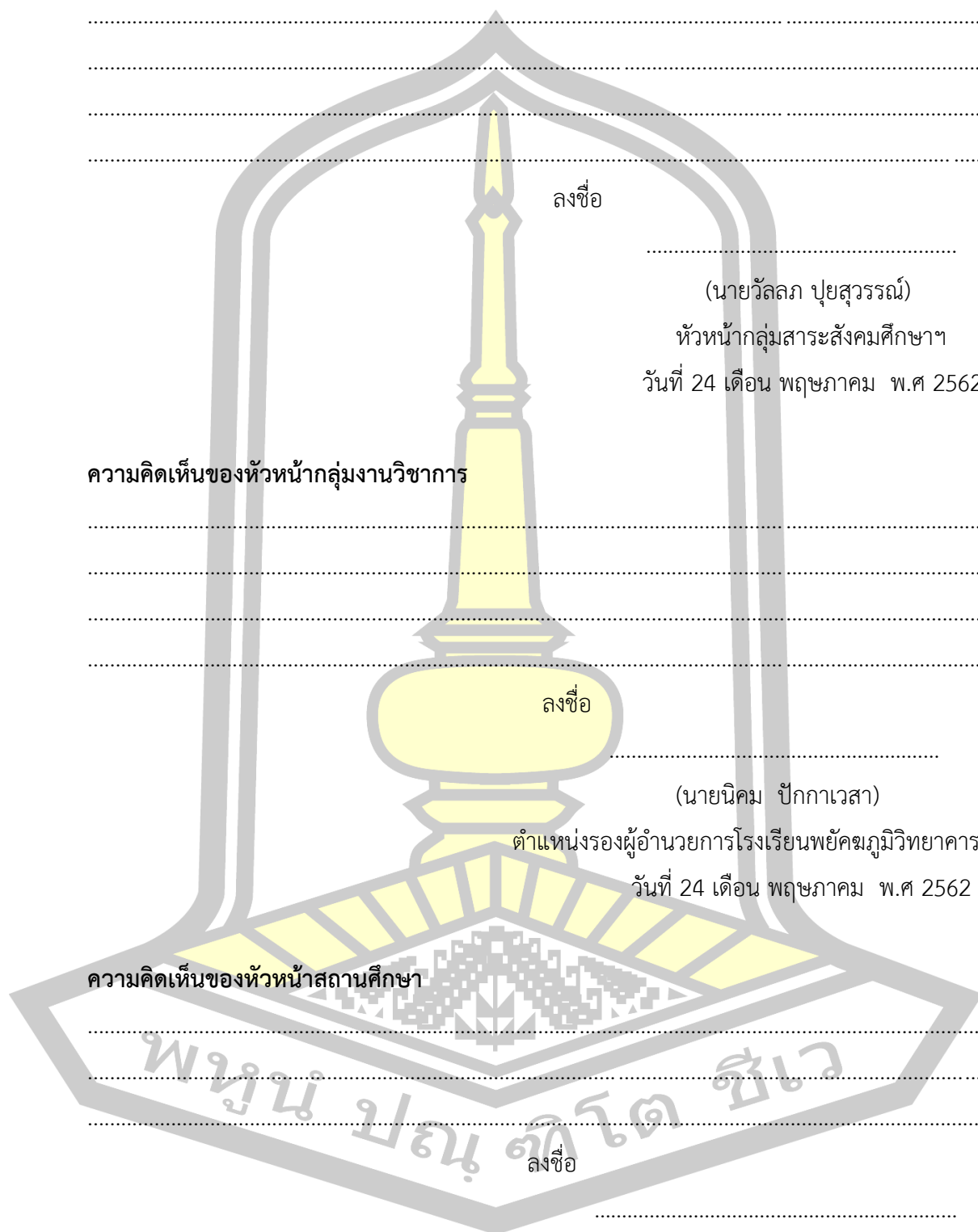
ลงชื่อ

(นายนิคม ปีกาเวสา)
 ตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียนพัคฆภูมิวิทยาคาร
 วันที่ 24 เดือน พฤษภาคม พ.ศ 2562

ความคิดเห็นของหัวหน้าสถานศึกษา

ลงชื่อ

(นายประพันธ์ ชันโมลี)
 ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนพัคฆภูมิวิทยาคาร
 วันที่ 24 เดือน พฤษภาคม พ.ศ 2562

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง : ให้ทำเครื่องหมาย ✓ (เครื่องหมายถูก) ลงในช่องว่างที่กำหนดให้ในตาราง
ให้ตรงกับประเด็นที่กำหนด

ที่	ชื่อ - สกุล	ความร่วมมือ				การแสดงความคิดเห็น				การรับฟังความคิดเห็น				การตั้งใจทำงาน				การร่วมปรับปรุงผลงานกลุ่ม				รวม 20 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
24																						
25																						
26																						
27																						
28																						
26																						
27																						
28																						
29																						
30																						
31																						
32																						
33																						
34																						

บันทึกเพิ่มเติม.....

พูน ปรนุ ทิโต ชิว

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(นางสุบรร พรหนองแสน)

วันที่ 21 เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2562

เกณฑ์การประเมินผลงานนักเรียน

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1.ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย	อธิบายความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของมนุษยชาติได้ถูกต้อง ชัดเจน และครบถ้วนทุกประเด็น	อธิบายความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ที่แสดง ถึงการเปลี่ยนแปลงของมนุษยชาติได้ถูกต้อง ชัดเจน เป็นส่วนใหญ่	อธิบายความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของมนุษยชาติได้ถูกต้อง แต่มีความบกพร่องบางประเด็น	อธิบายความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของมนุษยชาติได้บ้าง ประเด็น และมีความบกพร่องมาก
2.หลักฐานสำคัญในยุคสมัยทางประวัติศาสตร์	ยกตัวอย่างหลักฐานสำคัญในแต่ละสมัย ได้ถูกต้อง ชัดเจนดี และมีภาพประกอบที่สัมพันธ์กัน	ยกตัวอย่างหลักฐานสำคัญในแต่ละสมัย ได้ถูกต้อง ชัดเจนดีและมีภาพประกอบที่สัมพันธ์กันเป็นส่วนใหญ่	ยกตัวอย่างหลักฐานสำคัญในแต่ละสมัย ได้ถูกต้องมีภาพประกอบเป็นบางส่วน	ยกตัวอย่างหลักฐานสำคัญในแต่ละสมัยได้ถูกต้องบางส่วน และมีภาพประกอบน้อย
3.การนำเสนอข้อมูล	การนำเสนอข้อมูลมีข้อคิดเห็น ประโยชน์และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้	การนำเสนอข้อมูลมีข้อคิดเห็น ประโยชน์และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เป็นส่วนใหญ่	การนำเสนอข้อมูลมีข้อคิดเห็น ประโยชน์แต่เป็นการนำมาจากข้อมูลเดิมที่มีอยู่แล้ว	การนำเสนอข้อมูลไม่มีข้อคิดที่เป็นประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการนำเสนอ	สมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเป็นขั้นตอน	สมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นส่วนใหญ่	สมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นบางส่วน	สมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นบางส่วน

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	= ดีมาก	ให้ 4 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	= ดี	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	= พอใช้	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	= ปรับปรุง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
17 - 20	ดีมาก
13 - 16	ดี
9 - 12	พอใช้
5 - 8	ปรับปรุง

พหุ ประถมศึกษา ชีวะ

กิจกรรมการเรียนรู้ ที่1 เรื่อง เวลา ยุคสมัย ในประวัติศาสตร์ไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่1เรื่องศักราชในประวัติศาสตร์ไทยคะแนนในประวัติศาสตร์ คะแนนเต็ม 10 คะแนน วันที่ 24 เดือน พฤษภาคม พ.ศ2562 เวลา.08.15 -10.15.น

การนับเวลาแบบจันทรคติ

การนับเวลาแบบจันทรคติ เป็นการนับเวลาโดยยึดเอาการโคจรรอบโลกของดวงจันทร์เป็นหลัก ซึ่งวันทางจันทรคติเรียกว่า ข้างขึ้น ข้างแรม

ข้างขึ้น คือ วันที่ดวงจันทร์ค่อย ๆ สว่างขึ้น เริ่มนับตั้งแต่วันขึ้น 1 ค่ำ วันขึ้น 2 ค่ำ เรื่อยไปจนถึงวันขึ้น 15 ค่ำ ซึ่งเป็นวันที่ดวงจันทร์สว่างเต็มดวง

ข้างแรม คือ วันที่ดวงจันทร์ค่อย ๆ มืดลง เริ่มนับตั้งแต่วันแรม 1 ค่ำ วันแรม 2 ค่ำ เรื่อยไปจนถึงวันแรม 15 ค่ำ ซึ่งเป็นวันที่ดวงจันทร์มืดเต็มดวง

จากประวัติความเป็นมาในอดีต ประเทศไทยใช้การนับเวลาแบบจันทรคติ ซึ่งมีวิธีเขียนโดยใช้สัญลักษณ์ และมีวิธีการดังตัวอย่าง

วัน	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	๑๓	๑๔	๑๕	๑๖	๑๗	๑๘	๑๙	๒๐	๒๑	๒๒	๒๓	๒๔	๒๕	๒๖	๒๗	๒๘	๒๙	๓๐
๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	๑๓	๑๔	๑๕	๑๖	๑๗	๑๘	๑๙	๒๐	๒๑	๒๒	๒๓	๒๔	๒๕	๒๖	๒๗	๒๘	๒๙	๓๐	

๑๕
๑ ๑ ๖

อ่านว่า วันอาทิตย์ เดือน 6 ขึ้น 15

ภาพเครื่องมือ หีบกะเทาะยุคหินสมัยก่อนประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์

สมัยก่อนประวัติศาสตร์สามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1. ยุคหิน คือ ยุคที่มนุษย์รู้จักนำหินมาทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ ซึ่งแบ่งตามลักษณะของเครื่องมือหินออกได้อีก 3 ยุคได้แก่ = ยุคหินเก่า = ยุคหินกลาง = ยุคหินใหม่

2. ยุคโลหะ คือ ยุคที่มนุษย์รู้จักนำโลหะมาทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ยุคได้แก่ = ยุคสำริด = ยุคหินเหล็ก

สมัยประวัติศาสตร์ คือ สมัยที่มีการใช้ลายลักษณ์อักษรในการสื่อสาร ปัจจุบันการแบ่งช่วงสมัยประวัติศาสตร์ไทย มีหลายแนวคิดแบ่งตามการแบ่งช่วงสมัยประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ พ.ศ. 800 ดังนั้นการแบ่งช่วงสมัยประวัติศาสตร์ไทยจึงถือว่าตั้งแต่ประมาณพ.ศ. 800 ลงมา สมัยประวัติศาสตร์การแบ่งยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย แบ่งตามระยะเวลาของเมืองหลวง ดังนี้

กิจกรรมปฏิบัติที่ 2 เรื่อง ศักราช และยุคสมัยในประวัติศาสตร์ไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากหนังสือเรียนและสื่อจากแหล่งอื่นๆแล้วเติมข้อความลงในตารางต่อไป นี้ คะแนนเต็ม 10 คะแนน วันที่ 24 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2562 เวลา 08.15 -10.15.น

ชื่อยุค	ช่วงเวลาโดยประมาณ	ลักษณะการดำรงชีวิต
ยุคหินเก่า		
ยุคหินกลาง		
ยุคหินใหม่		
ยุคสำริด		
ยุคเหล็ก		
สมัยโบราณ		
สมัยกลาง		
สมัยใหม่		
ร่วมสมัย		

เฉลย

งานที่ 1 เรื่องเวลา ยุคสมัย และศักราชในประวัติศาสตร์ไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากหนังสือเรียนและสื่อจากแหล่งอื่นๆแล้วเติมข้อความลงในตารางต่อไปนี้ คะแนน 10 คะแนน วันที่ 24 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2562 เวลา 08.15 -10.15.น

ชื่อยุค	ช่วงเวลาโดยประมาณ	ลักษณะการดำรงชีวิต
ยุคหินเก่า	ยุคหินเก่า (500,000 – 10,000 ปีมาแล้ว)	มนุษย์รู้จักใช้เครื่องมือขวานหินกะเทาะ ในระยะแรก เครื่องมือจะมีลักษณะหยาบ โดยนำหินกรวดแม่น้ำมากะเทาะเพียงด้านเดียวและไม่ได้กะเทาะหมดทั้งก้อน ใช้สำหรับขุดสับและสับตัดมนุษย์
ยุคหินกลาง	ยุคหินกลาง (10,000 – 6,000 ปีมาแล้ว)	มนุษย์รู้จักทำเครื่องมือเครื่องใช้สำหรับล่าสัตว์ด้วยหินที่มีความประณีตมากขึ้นและมนุษย์ในยุคหินกลางเริ่มรู้จักการอยู่รวมกลุ่มเป็นสังคมมากขึ้น
ยุคหินใหม่	(6,000 – 4,000 ปีมาแล้ว)	มนุษย์รู้จักทำเครื่องมือด้วยหินขัดเป็นมันเรียบเรียกว่า ขวานหินขัดมนุษย์ยุคหินใหม่มีความเจริญมากกว่ายุคก่อน ๆ รู้จักตั้งถิ่นฐานเป็นหลักแหล่ง รู้จักการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ ทำภาชนะดินเผา
ยุคสำริด	ยุคสำริด (4,000 – 2,500 ปีมาแล้ว)	มนุษย์รู้จักใช้โลหะสำริด(ทองแดงผสมดีบุก) ทำเครื่องมือเครื่องใช้และเครื่องประดับ มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีกว่ายุคหิน อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนขนาดใหญ่ขึ้น รู้จักปลูกข้าวและเลี้ยงสัตว์
ยุคเหล็ก	(2,500 – 1,500 ปีมาแล้ว)	มนุษย์รู้จักนำเหล็กมาทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ซึ่งมีคุณภาพดีแข็งแรงกว่าสำริด การดำรงชีวิตด้วยการเกษตรกรรม มีการติดต่อค้าขายระหว่างชุมชนต่าง

เฉลย

กิจกรรมปฏิบัติที่ 1 เรื่องศักราช และยุคสมัยในประวัติศาสตร์ไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากหนังสือเรียนและสื่อจากแหล่งอื่นๆแล้วเติมข้อความลงในตารางให้ถูกต้อง คะแนนเต็ม 10 คะแนน วันที่ 24 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2562 เวลา 08.15 -10.15.น

ชื่อยุค	ช่วงเวลาโดยประมาณ	ลักษณะการดำรงชีวิต
สมัยโบราณ	เริ่มต้นราว 3,000 ปีก่อนคริสตกาล เป็นช่วงเวลาที่มนุษย์เริ่มรู้จักการประดิษฐ์ตัวอักษร	เริ่มตั้งแต่ความเจริญของแหล่งอารยธรรม เมโสโปเตเมีย อารยธรรมอียิปต์ โบราณ และอารยธรรมกรีก โรมัน จนกระทั่งสิ้นสุดลงเมื่อกรุงโรม
สมัยกลาง	เริ่มภายหลังจากที่กรุงโรม (จักรวรรดิโรมันตะวันตก)ถูกพวกอนารยชนตีแตกในปี พ.ศ.1019 จนกระทั่งในปี พ.ศ.1996	สมัยกลางจึงสิ้นสุดลง เมื่อชนชาติเติร์กที่นับถือศาสนาอิสลามเข้าโจมตีกรุงคอนสแตนติโนเปิล(จักรวรรดิโรมันตะวันออก)
สมัยใหม่	ราวคริสต์ศตวรรษที่ 15 เป็นสมัยแห่งการฟื้นฟูความคิดและศิลปกรรมของกรีก-โรมัน	มีความเจริญทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยีมีการแข่งขันทางการค้า เกิดความคิดเรื่องชาตินิยมอย่างรุนแรง
ร่วมสมัย	เป็นช่วงตั้งแต่เกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 เป็นต้นมา จนเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 เกิด สงครามเย็น และมีการล่มสลายของสหภาพโซเวียตมาจนถึงปัจจุบัน	ความขัดแย้งของสองอภิมหาอำนาจนำไปสู่ความตึงเครียด จนในที่สุดเมื่อสหภาพโซเวียตได้เสื่อมสลายลงทำให้ภาวะสงครามเย็นสิ้นสุดลงด้วย โลกเข้าสู่การจัดระเบียบโลกใหม่ที่มีสหประชาชาติ และสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำ รวมทั้งเหตุการณ์ที่สำคัญต่าง ๆ ในปัจจุบัน

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ศักราชและยุคสมัยในประวัติศาสตร์ไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากหนังสือเรียนและสื่อจากแหล่งอื่นๆแล้วเติมข้อความลงในตารางให้ถูกต้อง คะแนนเต็ม 10 คะแนน วันที่ 24 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2562 เวลา 08.15 -10.15.น

ศักราช ถือเป็นหน่วยของการนับเวลา ตั้งแต่จุดเริ่มต้นไปเรื่อย ๆ ในปัจจุบัน ศักราชที่นิยมใช้เป็นสากลทั่วโลกคือ คริสต์ศักราช (ค.ศ.) สำหรับประเทศไทยนั้นจะใช้ พุทธศักราช (พ.ศ.) แต่ในเอกสารโบราณต่าง ๆ นั้น มีการใช้ศักราชที่แตกต่างกันไป เช่น มหาศักราช (ม.ศ.), จุลศักราช (จ.ศ.), รัตนโกสินทร์ศก (ร.ศ.) เป็นต้น ศักราชยังมีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์ไม่ว่าที่ไหนบนโลกก็ตามเรื่องเวลาเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมาก

ความหมายของศักราช

ศักราช หมายถึง อายุเวลาซึ่งกำหนดตั้งขึ้นเป็นทางการ เริ่มแต่จุดใดจุดหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นที่หมายเหตุการณ์สำคัญ เรียงลำดับกันเป็นปี ๆ ศักราชที่นิยมใช้กัน และที่สามารถพบในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้

การเริ่มนับศักราชต่าง ๆ

พุทธศักราช (พ.ศ.) เริ่มนับตั้งแต่ “พระพุทธเจ้า” ได้เสด็จดับขันธปรินิพพานซึ่งแต่เดิมนับเอา วันเพ็ญ เดือนหก เป็นวันเปลี่ยนศักราช ต่อมาเปลี่ยนแปลงให้ถือเอาวันที่ 1 เมษายนแทน ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระอนันตมหิตล รัชกาลที่ 8 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนวันขึ้นปีใหม่โดยเริ่มนับ ตามแบบสากล คือ วันที่ 1 มกราคม ตั้งแต่ปี พ.ศ.2483 เป็นต้นมา

คริสต์ ศักราช (ค.ศ.) เริ่มนับตั้งแต่ปีที่ “พระเยซู” ประสูติ เป็น ค.ศ. 1 ซึ่งในขณะนั้นได้มีการใช้พุทธศักราชเป็นเวลาถึง 543 ปีแล้ว การคำนวณเดือนของ ค.ศ. จะเป็นแบบสุริยคติ ดังนั้นวันขึ้น ปีใหม่ของค.ศ. จะเริ่มในวันที่ 1 มกราคมของทุกปี

มหาศักราช (ม.ศ.) เริ่มนับเมื่อ “พระเจ้ากนิษกะ” แห่งราชวงศ์กุษาณะ กษัตริย์ผู้ครองคันธาระราชรัฐของอินเดียทรงคิดค้นขึ้น ภายหลังได้เผยแพร่เข้าสู่บริเวณสุวรรณภูมิ และประเทศไทยผ่านทางพวกพราหมณ์ และพ่อค้าอินเดียที่เดินทางเข้ามาติดต่อค้าขายในดินแดนแถบนี้

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ศักราชและยุคสมัยในประวัติศาสตร์ไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากหนังสือเรียนและสื่อจากแหล่งอื่นๆแล้วเติมข้อความลงในตารางให้ถูกต้อง คะแนนเต็ม 10 คะแนน วันที่ 24 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2562 เวลา 08.15 -10.15.น

จุลศักราช (จ.ศ.) เริ่มนับเมื่อ พ.ศ. ผ่านมาได้ 1,181 ปี โดยนับเอาวันที่พระเถระพม่ารูปหนึ่งนามว่า “บุพโสรหันทน์” ลี้กออกจากความเป็นพระ เพื่อชิงราชบัลลังก์ในสมัยพุกามอาณาจักรน่านปี่ของ จ.ศ. จะเป็นแบบจันทรคติ โดยถือวันขึ้น 1 ค่ำ เดือน 5 เป็นวันขึ้นปีใหม่

รัตนโกสินทร์ศก (ร.ศ.) เมื่อ พ.ศ. ผ่านมาได้ 2,325 ปี ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้บัญญัติขึ้น โดยเริ่มนับวันที่ “พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช” (รัชกาลที่ 1) ทรงสร้างกรุงเทพมหานคร เป็น ร.ศ. 1 และวันเริ่มต้นปี คือวันที่ 1 เมษายน ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ได้ยกเลิกการใช้ ร.ศ.

ฮิจเราะห์ศักราช (ฮ.ศ.) เป็นศักราชทางศาสนาอิสลาม เริ่มนับเมื่อท่าน “นบีมุฮัมมัด” กระทำ “ฮิจเราะห์” (Hijra แปลว่า การอพยพโยกย้าย) คือ อพยพจากเมืองเมกกะ ไปอยู่ที่เมืองเมดินะ เป็นปีเริ่มต้นของศักราชอิสลาม

การเปรียบเทียบศักราชต่าง ๆ การเปรียบเทียบศักราชสามารถกระทำได้ง่าย ๆ โดยนำตัวเลขผลต่างของอายุศักราชแต่ละศักราชมาบวกหรือลบศักราชที่เราต้องการ ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

$$\text{ม.ศ.} + 621 = \text{พ.ศ.}$$

$$\text{พ.ศ.} - 621 = \text{ม.ศ.}$$

$$\text{จ.ศ.} + 1181 = \text{พ.ศ.}$$

$$\text{พ.ศ.} - 1181 = \text{จ.ศ.}$$

$$\text{ร.ศ.} + 2324 = \text{พ.ศ.}$$

$$\text{พ.ศ.} - 2324 = \text{ร.ศ.}$$

$$\text{ค.ศ.} + 543 = \text{พ.ศ.}$$

$$\text{พ.ศ.} - 543 = \text{ค.ศ.}$$

$$\text{ฮ.ศ.} + 621 = \text{ค.ศ.}$$

$$\text{ค.ศ.} - 621 = \text{ฮ.ศ.}$$

$$\text{ฮ.ศ.} + 1164 = \text{พ.ศ.}$$

$$\text{พ.ศ.} - 1164 = \text{ฮ.ศ.}$$

กิจกรรมปฏิบัติที่ 2 เรื่อง ศักราชและยุคสมัยในประวัติศาสตร์ไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากหนังสือเรียนและกิจกรรมเรียนรู้ที่ 2 เรื่องศักราชและยุคสมัยในประวัติศาสตร์ไทย แล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง คะแนนเต็ม 10 คะแนน วันที่ 24 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2562 เวลา 08.15 -10.15.น

1. เวลาที่ปรากฏในศิลาจารึกว่า “1205 ศก ปีมะแม พ่อขุนรามคำแหง หาใคร่ใจในใจแลใส่ลายสือไทยนี้” เป็นศักราชใด.....เทียบเป็นพุทธศักราชใด .....

2. ศักราช 712 ขาลศก วัน 6 ๓ 5 ค่ำ เวลารุ่งแล้ว 3 นาฬิกา 9 บาท แรกสถาปนาพระนครศรีอยุธยา” เป็นศักราชใด .....เทียบเป็นพุทธศักราชใด.....

3 “ข้าพระพุทธเจ้ากับนายริดรักใคร่เปนชู้กัน บิดามารดาข้าพระพุทธเจ้าหาไม่รู้ไม่ ครั้นต่อมาประมาณเดือน 4 ปีชวดฉศก....” เป็นศักราชใด.....เทียบได้กับพุทธศักราชใด ..... พ.ศ.... (2403).....

4. “สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ทรงวางระเบียบราชการในพระไอยการตำแหน่งนาพลเรือนออกใน.....1239 ” ช่องว่างควรเติมศักราชใด.....เทียบได้กับพุทธศักราชใด .....

5. จุลศักราช 1129 ปีกุลนพศก พระบรมหน่อพุทธางกูร เจ้าได้ทรงประสูติการกิตติศัพท์ว่ากรุงเทพมหานครถึงแก่พินาศแล้ว”ช่องว่างควรเติมศักราชใด.....เทียบได้กับพุทธศักราชใด .....

เฉลย

กิจกรรมปฏิบัติที่ 2 เรื่อง ศักราชในประวัติศาสตร์ไทย

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเทียบศักราชตามที่กำหนดให้ถูกต้องกิจกรรมปฏิบัติที่ 2 เรื่องศักราช
ในประวัติศาสตร์ไทยแล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง คะแนนเต็ม 10 คะแนน วันที่ 24 เดือน พฤษภาคม
พ.ศ. 2562 เวลา 08.15 -10.15.น

1. เวลาที่ปรากฏในศิลาจารึกว่า “ 1205 ศก ปีมะแม พ่อขุนรามคำแหง หาใคร่ใจในใจ
แลใส่ลายสือไทยนี้ ” เป็นศักราชใด มหาศักราช. เทียบเป็นพุทธศักราชใด ...พ.ศ.1826..

2. ศักราช 712 ขาลศก วัน 6 ๆ 5 ค่ำ เวลารุ่งแล้ว 3 นาฬิกา 9 บาท แรกสถาปนา
พระนครศรีอยุธยา” เป็นศักราชใด .จุลศักราช..... เทียบเป็นพุทธศักราชใด ...พ.ศ.1893

3. “ข้าพระพุทธเจ้ากับนายริดรักใคร่เป็นชู้กัน บิดามารดาข้าพระพุทธเจ้าหารู้ไม่ ครั้นต่อมา
ประมาณเดือน 4 ปีชวดฉศก....” เป็นศักราชใด ...จุลศักราช...เทียบได้กับพุทธศักราชใด ..พ.ศ.
2407

4. “สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ทรงวางระเบียบราชการในพระไอยการตำแหน่งนาพลเรือน
ออกใน...1239 ” ช่องว่างควรเติมศักราชใด .มหาศักราช. เทียบได้กับพุทธศักราชใด พ.ศ.1860

5. ศักราช 1129 ปีกุลนพศก พระบรมหน่อพุทธางกูร เจ้าได้ทรงประสาวนาการกิตติศัพท์ว่า
กรุงเทพมหานครถึงแก่พินาศแล้ว”ช่องว่างควรเติมศักราชใด .จุลศักราช...เทียบได้กับพุทธศักราช
ใด .....พ.ศ.2310.....

แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย(X)ในคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

คะแนนเต็ม 10 คะแนน วันที่ 24 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2562 เวลา 08.15 -10.15.น

<p>1. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการนับศักราช</p> <p>ก. คริสต์ศักราช เริ่มนับตั้งแต่ปีที่พระเยซูคริสต์ประสูติ</p> <p>ข. มหาศักราชเริ่มนับเป็นศักราชที่ใช้ตามปีครองราชย์ของ พระเจ้ากนิษกะ กษัตริย์ที่ปกครองอาณาจักรกุษาณะ</p> <p>ค. ฮิจเราะห์ศักราช เริ่มนับตั้งแต่ต้นปีมุฮัมมัดอพยพออกจากเมืองเมกกะไปที่เมืองเมดินะ</p> <p>ง. พุทธศักราช เริ่มนับตั้งแต่พระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธ ปรินิพพาน ให้นับเป็นพุทธศักราชที่ 1</p> <p>จ. พุทธศักราช เริ่มนับตั้งแต่พระพุทธเจ้าประสูติ ให้นับเป็นพุทธศักราชที่ 1</p>	<p>4. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการเปรียบเทียบศักราช</p> <p>ก. เพื่ออำนวยความสะดวกการบันทึกเรื่องราวประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน</p> <p>ข. ทำให้ทราบถึงช่วงศักราชหรือช่วงเวลาเดียวกัน</p> <p>ค. เพื่อป้องกันความสับสนของนักประวัติศาสตร์และผู้ศึกษาคนอื่น ๆ</p> <p>ง. เพื่อให้ทราบถึงลักษณะการใช้ชีวิตของสังคมนั้น ๆ</p> <p>จ. การเทียบศักราชให้เป็นแบบเดียวกันจะช่วยให้สามารถศึกษาเรื่องราวประวัติศาสตร์ได้เข้าใจมากขึ้น</p>
<p>2. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้องเกี่ยวกับการนับศักราช แบบ คริสต์ศักราช (ค.ศ.)</p> <p>ก. เริ่มนับตั้งแต่ปีที่พระเยซูคริสต์ประสูติ</p> <p>ข. เริ่มนับตั้งแต่ปีที่พระเยซูสิ้นพระชนม์</p> <p>ค. เริ่มนับตั้งแต่พระยะโฮวาประสูติ ให้นับเป็น คริสต์ศักราชที่ 1</p> <p>ง. เริ่มนับตั้งแต่พระยะโฮวาสิ้นพระชนม์ให้ นับเป็นคริสต์ศักราชที่ 1</p> <p>จ. ทุกข้อที่กล่าวมาผิดทุกข้อ</p>	<p>5. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับการนับศักราช แบบ ฮิจเราะห์ศักราช (ฮ.ศ.)</p> <p>ก. เริ่มนับตั้งแต่ต้นปีมุฮัมมัดเสียชีวิต</p> <p>ข. เริ่มนับตั้งแต่ต้นปีมุฮัมมัดประสูติ</p> <p>ค. เริ่มนับตั้งแต่ต้นปีมุฮัมมัดได้ออกเผยแผ่คำสอนทาง ศาสนา</p> <p>ง. เริ่มนับตั้งแต่ต้นปีมุฮัมมัดได้พบพระผู้เป็นเจ้าของ</p> <p>จ. เริ่มนับตั้งแต่ต้นปีมุฮัมมัดอพยพจากเมืองเมกกะไปอยู่ที่เมืองเมดินะ</p>
<p>3. การนับศักราชแบบใดนิยมใช้แพร่หลายมากที่สุด</p> <p>ก. พุทธศักราช</p> <p>ข. มหาศักราช</p> <p>ค. ฮิจเราะห์ศักราช</p> <p>ง. คริสต์ศักราช</p> <p>จ. รัตนโกสินทร์ศก</p>	<p>6. จากวิกฤตการณ์ ร.ศ. 112 ผลของวิกฤตการณ์ครั้งนี้ทำให้ฝ่ายไทยจำต้องยอมยกดินแดนลาว ฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงให้แก่ฝรั่งเศส ถ้าเทียบศักราชจะตรงกับพุทธศักราชใด</p> <p>ก. พุทธศักราช 2435 ข. พุทธศักราช 2436</p> <p>ค. พุทธศักราช 2437 ง. พุทธศักราช 2438</p> <p>จ. พุทธศักราช 2439</p>

<p>7. เกมท่บวกลบเพื่อเปลี่ยนศักราชระหว่างพุทธศักราชกับคริสต์ศักราชมีวิธีคิดอย่างไร</p> <p>ก. พ.ศ. = ค.ศ. - 534 พ.ศ. = พ.ศ. + 534</p> <p>ข. พ.ศ. = ค.ศ. + 543 ค.ศ. = พ.ศ. - 543</p> <p>ค. พ.ศ. = ค.ศ. + 534 ค.ศ. = พ.ศ. - 534</p> <p>ง. พ.ศ. = ค.ศ. - 533 ค.ศ. = พ.ศ. + 533</p> <p>จ. พ.ศ. = ค.ศ. - 535 ค.ศ. = พ.ศ. + 535</p> <p>8. พุทธศักราช 2557 ตรงกับฮิจเราะห์ศักราชที่เท่าไร</p> <p>ก. 1434</p> <p>ข. 1435</p> <p>ค. 1436</p> <p>ง. 1437</p> <p>จ. 1437</p>	<p>9. การนับมหาศักราชที่ไทยได้รับอิทธิพลมาจากอินเดียมีหลักฐานปรากฏอยู่ในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ชิ้นใด</p> <p>ก. พงศาวดารสุโขทัย</p> <p>ข. พงศาวดารอยุธยา</p> <p>ค. จดหมายเหตุกรุงศรี</p> <p>ง. ศิลาจารึกสมัยก่อนสุโขทัย</p> <p>จ. บันทึกเรื่องราวสมัยรัตนโกสินทร์ศก</p> <p>10. กษัตริย์พระองค์ใดทรงริเริ่มการนับศักราชรัตนโกสินทร์ศกขึ้น</p> <p>ก. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว</p> <p>ข. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว</p> <p>ค. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว</p> <p>ง. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช</p> <p>จ. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช</p>
---	---

เฉลย

1. จ   2. ก   3. ง   4. ง   5. จ
6. ข   7. ข   8. ข   9. ก   10. ข

พหุบัน ปณ ทิโต ชีเว

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาประวัติศาสตร์

เรื่อง เวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีจำนวน 30 ข้อ ใช้เวลาทำ 45 นาที
  2. ห้ามขีดเขียนข้อความหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงบนแบบทดสอบ
  3. ให้นักเรียนเขียนหัวกระดาษให้สมบูรณ์ และอ่านคำชี้แจงก่อนตอบข้อสอบ
  4. แบบทดสอบเป็นแบบปรนัยเลือกตอบชนิด 5 ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวด้วยเครื่องหมาย X ในกระดาษคำตอบ
- ตัวอย่าง ถ้านักเรียนต้องการตอบข้อ ก ให้ทำ ดังนี้

ข้อ 0. ก ข ค ง

(X) ( ) ( ) ( )

ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบจากข้อ ก เป็นข้อ ค ให้ทำ ดังนี้

ข้อ 0. ก ข ค ง

(X) ( ) (X) ( )

5. เมื่อนักเรียนทำข้อสอบเสร็จหรือหมดเวลาแล้วให้ส่งกระดาษคำตอบพร้อมกับแบบทดสอบ

1. ประวัติศาสตร์หมายถึงอะไร

- ก. การศึกษาอดีตของสังคมมนุษย์ที่เปลี่ยนแปลงตามมิติของเวลา
- ข. การศึกษาเรื่องราวและพฤติกรรมของสังคมมนุษย์
- ค. การศึกษาความเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ง. การศึกษาปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นในโลก
- จ. การศึกษาแหล่งโบราณทางประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาแล้วในอดีต

2. ทุกข้อเป็นประโยชน์โดยตรงของการศึกษาประวัติศาสตร์ยกเว้นข้อใด

- ก. ทำให้มีพัฒนาการทางความคิดอย่างมีระบบ มีเหตุผลบนพื้นฐานของข้อเท็จจริง
- ข. สามารถคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคตโดยอาศัยข้อมูลจากประวัติศาสตร์
- ค. รู้จักที่มาของตนเองและสังคมเพื่อให้เข้าใจสภาพปัจจุบัน
- ง. รู้กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของสิ่งแวดล้อม
- จ. ทำให้เราเข้าใจในปัจจุบันชัดเจนขึ้น

3. ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการศึกษาประวัติศาสตร์
  - ก. การคาดคะเนหลักฐาน
  - ข. การเคารพข้อเท็จจริงจากหลักฐาน
  - ค. การเชื่อแหล่งที่มาของหลักฐาน
  - ง. การเคารพการตีความของนักประวัติศาสตร์
  - จ. การเชื่อถือหลักฐานที่อ้างแหล่งที่มา
4. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพมีความสำคัญอย่างไร
  - ก. พระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทยประยุกต์
  - ข. พระบิดาแห่งประวัติศาสตร์ไทยสมัยโบราณ
  - ค. พระบิดาแห่งประวัติศาสตร์และโบราณคดีไทย
  - ง. ผู้นำวิทยาการตะวันตกมาใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย
  - จ. ผู้นำเทคโนโลยีทางวิทยาศาสตร์มาวิเคราะห์หลักฐานทางประวัติศาสตร์
5. ขั้นตอนแรกของวิธีการทางประวัติศาสตร์คืออะไร
  - ก. การนำเสนอข้อเท็จจริง
  - ข. การตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์
  - ค. การวิเคราะห์ข้อมูลหลักฐานทางประวัติศาสตร์
  - ง. การค้นคว้าหาข้อมูลและหลักฐานทางประวัติศาสตร์
  - จ. การกำหนดหัวข้อการศึกษาประวัติศาสตร์โดยการตั้งคำถาม
6. เพื่อให้การศึกษาทางประวัติศาสตร์สมบูรณ์ ขั้นตอนสุดท้ายของวิธีการทางประวัติศาสตร์คืออะไร
  - ก. การรวบรวมเรียบเรียงข้อเท็จจริงต่างๆ
  - ข. การเรียบเรียงและการนำเสนอผลการศึกษา
  - ค. การตรวจสอบข้อมูลหลักฐานเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง
  - ง. การรวบรวมข้อมูลหลักฐานทุกประเภทที่เกี่ยวข้อง
  - จ. การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ค้นพบ
7. ถ้านักเรียนต้องการศึกษาหลักฐานชั้นรองของประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาต้องศึกษาจากหลักฐานใด
  - ก. เจดีย์ศรีสุริโยทัย
  - ข. วัดไชยวัฒนาราม
  - ค. เจดีย์จุลประโทน
  - ง. อุทยานประวัติศาสตร์อยุธยา
  - จ. พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

8. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทใดที่มีข้อมูลแม่นยำน่าเชื่อถือมากที่สุด

- ก. บันทึก
- ข. ตำนาน
- ค. พงศาวดาร
- ง. คำบอกเล่า
- จ. หนังสือบันทึกการเดินทางของนักท่องเที่ยว

9. ข้อจำกัดสำคัญของการนำตำนานมาเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ คืออะไร

- ก. ตำนานเป็นนิทานปร่าปราทที่ไม่มีที่น่าเชื่อถือใดๆ
- ข. ตำนานเป็นเรื่องเล่าที่มีสีสันและเหลือเชื่อไม่สามารถนำมาอ้างอิงได้
- ค. ตำนานให้ข้อมูลเกี่ยวกับสังคมมนุษย์เฉพาะด้านศาสนา
- ง. ตำนานให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือน้อยกว่าหลักฐานประเภทหลายลักษณะอักษรอื่นๆ
- จ. ตำนานเป็นเรื่องเล่าต่อกันมาไม่น่าเชื่อถือน้อยกว่าหลักฐานอื่นๆ

10. ถ้านักเรียนต้องการรู้เหตุการณ์และความเคลื่อนไหวทางการเมืองนักเรียนจะต้องศึกษาจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทใด

- ก. พงศาวดาร
- ข. วรรณกรรมร่วมสมัย
- ค. คำบอกเล่าของผู้เกี่ยวข้อง
- ง. หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร
- จ. หนังสือบันทึกการเดินทางของชาวต่างชาติ

11. หลักฐานในปัจจุบันที่ให้ประโยชน์ในการนำมาใช้ศึกษาประวัติศาสตร์สูงสุดคืออะไร

- ก. ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต
- ข. หลักฐานประเภทโสตทัศน
- ค. วิทยานิพนธ์หรืองานวิจัยทางประวัติศาสตร์
- ง. จารึก คำนวณ พงศาวดาร
- จ. ตำนาน บันทึกราชการ หน่วยงานของรัฐ

12. ข้อใดจัดเป็นหลักฐานประเภทลายลักษณ์อักษร

- ก. พระราชนิพนธ์
- ข. ประติมากรรม
- ค. สถาปัตยกรรม
- ง. จิตรกรรม
- จ. ศิลปิน

13. การวิพากษ์หลักฐานภายในของ “หนังสือประวัติศาสตร์ไทย” คืออะไร
- ใครเป็นผู้แต่งหนังสือ
  - ช่วงเวลาใดที่เขียนหรือแต่งหนังสือเล่มนี้
  - ลักษณะการเขียนหนังสือเป็นอย่างไร
  - เนื้อหาสาระในข้อมูลใดและถูกต้องหรือไม่
  - ต้องมาจากหลักฐานขั้นต้นและชั้นรอง
14. ข้อใดคือคำถามทางประวัติศาสตร์
- ใคร ทำอะไร ทำไม เพราะอะไร ผลเป็นอย่างไร
  - ใคร ทำอะไร เมื่อไร ผลเป็นอย่างไร
  - ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร เพราะอะไร
  - ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร เป็นอย่างไร
  - ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร
15. กิจกรรมใดหลักการและทฤษฎีที่เรียนรู้จาก “วิธีการทางประวัติศาสตร์” ไปปฏิบัติจริง
- โครงการทางประวัติศาสตร์
  - โครงการสนับสนุนประวัติศาสตร์
  - กิจกรรมสืบค้นหลักฐานทางประวัติศาสตร์
  - กิจกรรมฝึกทักษะทางประวัติศาสตร์
  - กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาประวัติศาสตร์
16. คุณสมบัติที่สำคัญน้อยที่สุดของนักประวัติศาสตร์คืออะไร
- ผู้มีความเพียร
  - ผู้มีความสัมผัส
  - ผู้ปราศจากอคติ 4
  - ผู้มีความเที่ยงธรรม
  - ผู้มีความเที่ยงธรรม และบริสุทธิ์
17. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการนับศักราช
- คริสต์ศักราช เริ่มนับตั้งแต่ปีที่พระเยซูคริสต์ประสูติ
  - มหาศักราชเริ่มนับเป็นศักราชที่ใช้ตามปีครองราชย์ของ พระเจ้ากนิษกะ กษัตริย์ที่ปกครองอาณาจักรกุษาณะ
  - ฮิจเราะห์ศักราช เริ่มนับตั้งแต่นปีฮัมมัดอพยพออกจากเมืองเมกกะไปที่เมืองเมดินะ
  - พุทธศักราช เริ่มนับตั้งแต่พระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพาน ให้นับเป็นพุทธศักราชที่ 1
  - พุทธศักราช เริ่มนับตั้งแต่พระพุทธเจ้าประสูติ ให้นับเป็นพุทธศักราชที่ 1

18. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้องเกี่ยวกับการนับศักราช แบบคริสต์ศักราช (ค.ศ.)
- เริ่มนับตั้งแต่ปีที่พระเยซูคริสต์ประสูติ
  - เริ่มนับตั้งแต่ปีที่พระเยซูสิ้นพระชนม์
  - เริ่มนับตั้งแต่พระยะโฮวาประสูติ ให้นับเป็นคริสต์ศักราชที่ 1
  - เริ่มนับตั้งแต่พระยะโฮวาสิ้นพระชนม์ ให้นับเป็นคริสต์ศักราชที่ 1
  - ทุกข้อที่กล่าวมาผิดทุกข้อ
19. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับการนับศักราช แบบฮิจเราะห์ศักราช (ฮ.ศ.)
- เริ่มนับตั้งแต่ต้นปีมุฮัมมัดเสียชีวิต
  - เริ่มนับตั้งแต่ต้นปีมุฮัมมัดประสูติ
  - เริ่มนับตั้งแต่ต้นปีมุฮัมมัดได้ออกเผยแพร่อำนาจทางศาสนา
  - เริ่มนับตั้งแต่ต้นปีมุฮัมมัดได้พบพระเจ้า
  - เริ่มนับตั้งแต่ต้นปีมุฮัมมัดอพยพจากเมืองเมกกะไปอยู่ที่เมืองเมดินะ
20. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการเปรียบเทียบศักราช
- เพื่อง่ายต่อการบันทึกเรื่องราวประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน
  - ทำให้ทราบถึงช่วงศักราชหรือช่วงเวลาเดียวกัน
  - เพื่อป้องกันความสับสนของนักประวัติศาสตร์และผู้ศึกษาคนอื่น ๆ
  - เพื่อให้ทราบถึงลักษณะการใช้ชีวิตของสังคมนั้น ๆ
  - การเทียบศักราชให้เป็นแบบเดียวกันจะช่วยให้สามารถศึกษาเรื่องราวประวัติศาสตร์ได้เข้าใจมากขึ้น
  - รัตนโกสินทร์ศก
21. จากวิกฤตการณ์ ร.ศ. 112 ผลของวิกฤตการณ์ครั้งนี้ทำให้ฝ่ายไทยจำต้องยอมยกดินแดนลาวฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงให้แก่ฝรั่งเศส ถ้าเทียบศักราชจะตรงกับพุทธศักราชใด
- พุทธศักราช 2435
  - พุทธศักราช 2436
  - พุทธศักราช 2437
  - พุทธศักราช 2438
  - พุทธศักราช 2439
22. พุทธศักราช 2557 ตรงกับฮิจเราะห์ศักราชที่เท่าไร
- 1434
  - 1435
  - 1436

ง. 1437

จ. 1437

23. กษัตริย์พระองค์ใดทรงริเริ่มการนับศักราชรัตนโกสินทร์ศกขึ้น

- ก. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ข. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ค. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ง. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
- จ. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

24. การนับเวลาในประวัติศาสตร์ไทยมีความสำคัญอย่างไร

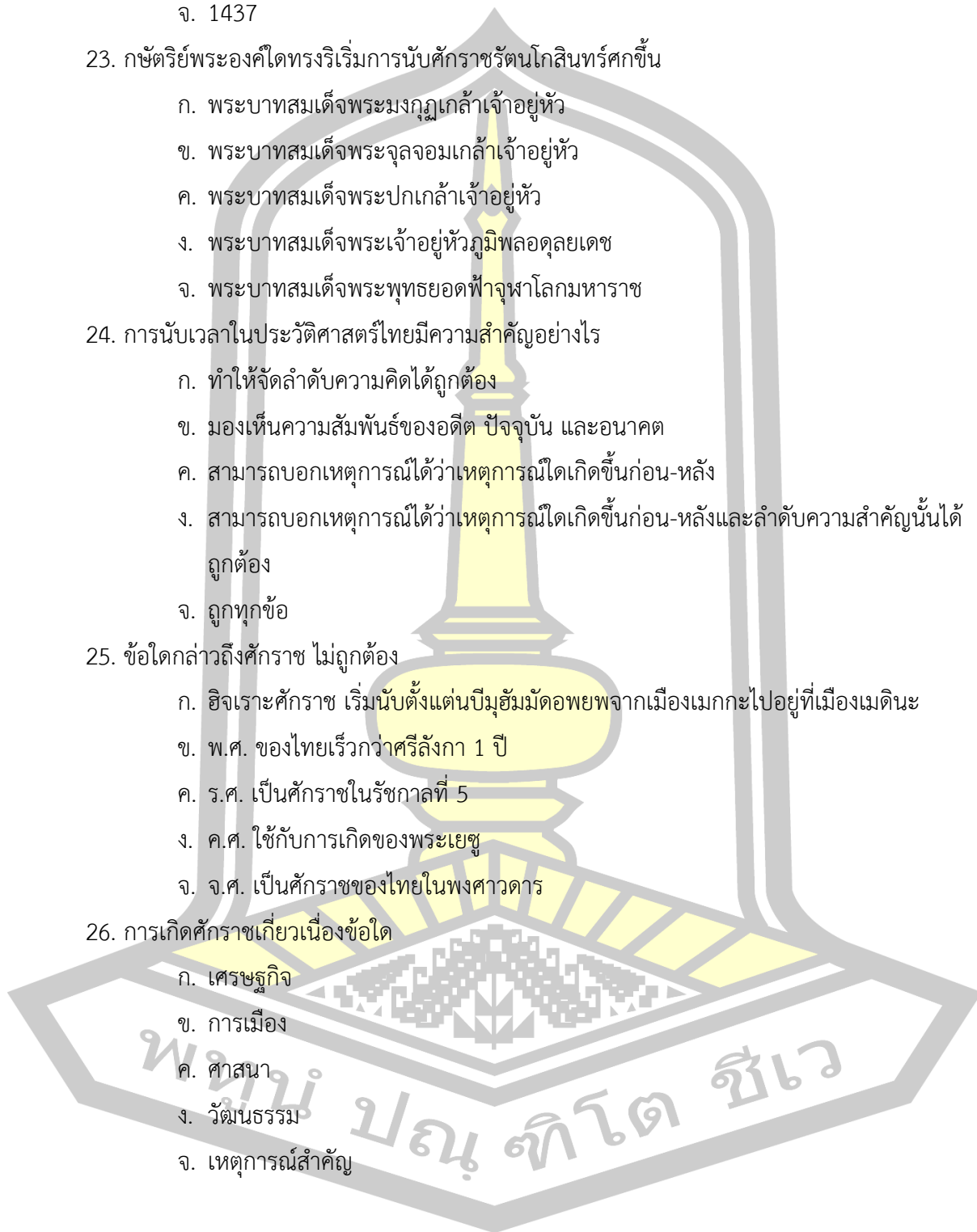
- ก. ทำให้จัดลำดับความคิดได้ถูกต้อง
- ข. มองเห็นความสัมพันธ์ของอดีต ปัจจุบัน และอนาคต
- ค. สามารถบอกเหตุการณ์ได้ว่าเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นก่อน-หลัง
- ง. สามารถบอกเหตุการณ์ได้ว่าเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นก่อน-หลังและลำดับความสำคัญนั้นได้ถูกต้อง
- จ. ถูกทุกข้อ

25. ข้อใดกล่าวถึงศักราช ไม่ถูกต้อง

- ก. อธิจราษศักราช เริ่มนับตั้งแต่นปีมอฆัฒมัตอพยพจากเมืองเมกกะไปอยู่ที่เมืองเมดินะ
- ข. พ.ศ. ของไทยเร็วกว่าศรัลั๊งกา 1 ปี
- ค. ร.ศ. เป็นศักราชในรัชกาลที่ 5
- ง. ค.ศ. ใช้กับการเกิดของพระเยซู
- จ. จ.ศ. เป็นศักราชของไทยในพงศาวดาร

26. การเกิดศักราชเกี่ยวเนื่องข้อใด

- ก. เศรษฐกิจ
- ข. การเมือง
- ค. ศาสนา
- ง. วัฒนธรรม
- จ. เหตุการณ์สำคัญ

27. ข้อมูลใดไม่ถูกต้อง

- ก. กรุงเทพฯ สถาปนาเมื่อ พ.ศ. 2325 ตรงกับรัตนโกสินทร์ศก 1
- ข. มหาศักราชที่ 1042 ตรงกับพุทธศักราช 1663
- ค. ศาสนาพุทธเกิดมา 2552 ปี ขณะที่ศาสนาคริสต์เกิดมานาน 2009 ปี
- ง. ไทยเสียดังครั้งที่ 1 พ.ศ.2112 ตรงกับ ค.ศ.1969
- จ. ปัจจุบันกรุงเทพฯ เป็นเมืองหลวงมา 229 ปี

28. ข้อใดเป็นหลักเกณฑ์ในการแบ่งยุคประวัติศาสตร์เป็น 2 ยุคใหญ่

- ก. วัสดุทำเครื่องมือเครื่องใช้
- ข. การตั้งชุมชน
- ค. คำบอกเล่าสืบต่อกันมา
- ง. การบันทึกเรื่องราว
- จ. โบราณสถานและโบราณวัตถุ

29. ยุคสมัยในข้อใดที่มนุษย์ ยังใช้ชีวิตเร่ร่อนด้วยการเก็บของป่าล่าสัตว์

- ก. ยุค
- ข. ยุคเหล็ก
- ค. ยุคสำริด
- ง. ยุคหินใหม่
- จ. ยุคหินกลาง

30. ในการศึกษาเรื่องราวก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทยจะไม่พบหลักฐานในข้อใด

- ก. กำไลสำริด
- ข. เครื่องปั้นดินเผา
- ค. โครงกระดูกมนุษย์
- ง. เครื่องประดับ
- จ. แผ่นจารึกอักษรโบราณ

เฉลยแบบทดสอบ

1. ก	2. ค	3. ข	4. ง	5. ก	6. ข	7. จ	8. ค
9. ก	10. ง	11. ง	12. จ	13. ง	14. จ	15. ก	16. ข
17. จ	18. ก	19. จ	20. ง	21. ข	22. ข	23. ข	24. จ
25. ข	26. ค	27. จ	28. ก	29. จ	30. ก		

แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาประวัติศาสตร์

เรื่อง

เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีจำนวน 3 ข้อ ใช้เวลาทำ 45 นาที 40 คะแนน
2. ให้นักเรียนเขียนหัวข้อกระดาษให้สมบูรณ์ และอ่านคำชี้แจงก่อนตอบข้อสอบ
3. แบบทดสอบเป็นแบบอัตนัย ให้เขียนคำตอบในกระดาษคำตอบที่กำหนดให้

ข้อที่ 1 ให้นักเรียนอ่านเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม (ส4.1 ม. 4-6/1)

ในพระราชพงศาวดาร กรุงเก่าฉบับหลวงพระเสริฐ มีความว่า “ศักราช 946 วอกศก...ยกทัพหลวงเสร็จไปถึงเมืองแครง” และพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) มีความว่า “ฝ่ายสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าเสด็จยกพยุหแสนยากรไปถึงเมืองแครง ณ วันพฤหัสบดี เดือน 6 ขึ้น 10 ค่ำ..พักพลอยู่ที่ใกล้อารามพระมหาเถรฉ่องแล้วตรัสให้ข่าวไปถึงพระเจ้าหงสาวดี ยกทัพมาถึงเมืองแครงแล้ว...สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าก็ตรัสแก่มุขมาตยาโยธาทหารทั้งปวงว่า เราหาความผิดมิได้ ซึ่งพระเจ้าหงสาวดีคิดร้ายต่อเราก่อนนั้น อันแผ่นดินพระมหานครศรีอยุธยา กับแผ่นดินหงสาวดีขาดจากทางพระราชไมตรีกัน ครั้น ณ วันศุกร์ เดือน 6 แรม 3 ค่ำ เวลา 11ทุ่ม...จึงเสด็จพยุหยาตราทัพออกจากเมืองแครง”

1. เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กล่าวถึงเวลาและยุคสมัยใด (3 คะแนน)

2. ยุคสมัยนี้มีลักษณะเด่นอย่างไร (3 คะแนน)

3. ข้อความดังกล่าวคือเหตุการณ์ใด (4 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

4. เหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสังคมไทยอย่างไร (5 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

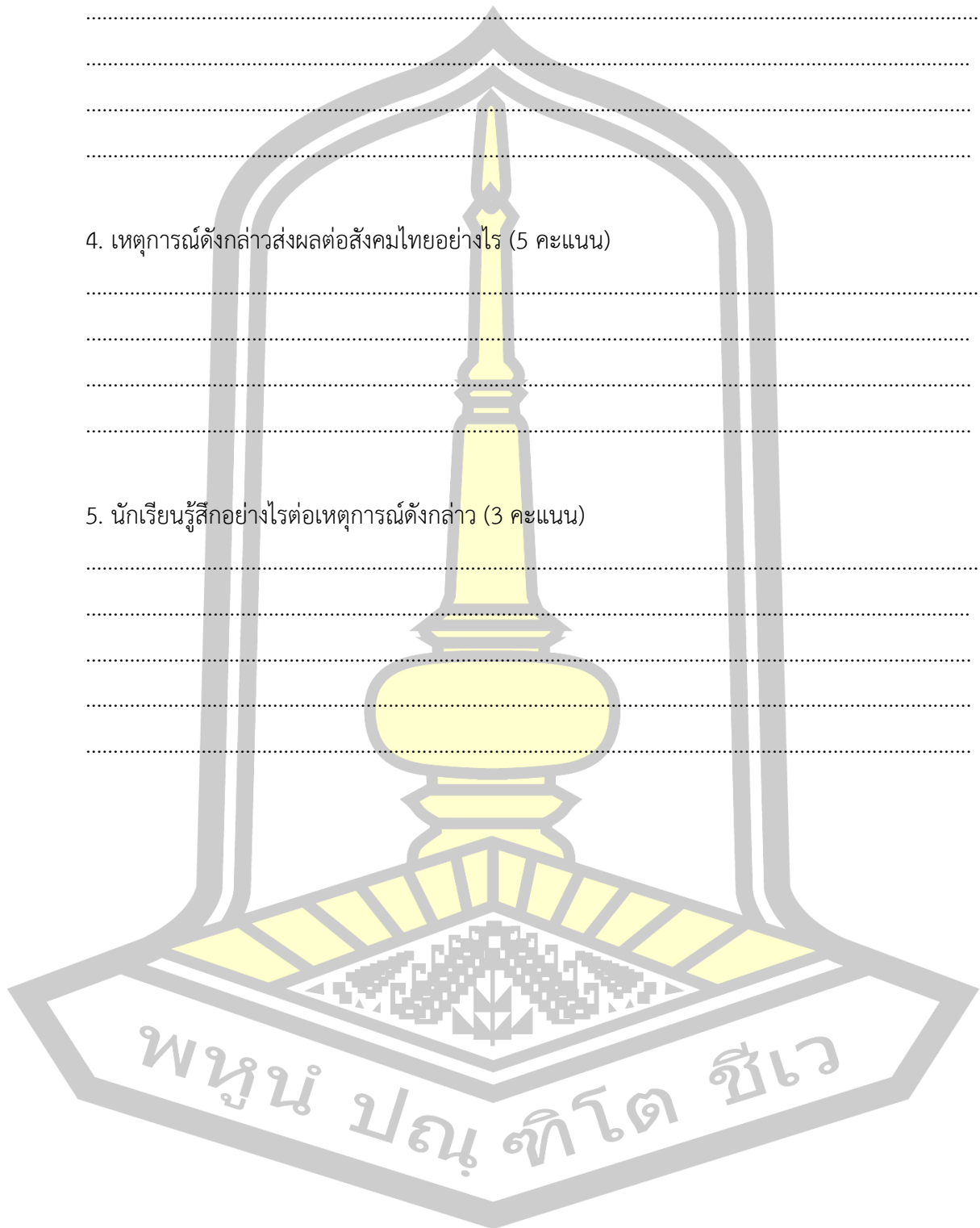
5. นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อเหตุการณ์ดังกล่าว (3 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

เฉลย ข้อ 1

1. เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กล่าวถึงเวลาและยุคสมัยใด

ศักราช 946 หรือ(พ.ศ. 2127) ณ วันศุกร์ เดือน 6 แรม 3 ค่ำ เพลา 11 ทุ่ม...เกิดในสมัยอยุธยาตอนต้น

2. ยุคสมัยนี้มีลักษณะเด่นอย่างไร

ประวัติศาสตร์ในยุคนี้มีร่องรอยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ยังปรากฏเหลือไว้ให้ศึกษา

3. ข้อความดังกล่าวคือเหตุการณ์ใด

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงประกาศอิสรภาพตัดขาดสัมพันธ์ฐานะประเทศราชต่อกรุงหงสาวดีที่ "เมืองแครง"

4. เหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลต่อสังคมไทยอย่างไร

(เฉลยตามคำตอบของนักเรียน และอยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

5. นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อเหตุการณ์ดังกล่าว

(เฉลยตามคำตอบของนักเรียน และอยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ข้อที่ 2 ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง (ส4.1 ม. 4-6/1)

อนึ่งมีในจดหมายแต่ก่อนว่า ศักราช 645 มะเมียศก พญาร่วงเจ้าได้เมืองศรีสขนาลัย ได้แต่งหนังสือไทย แล จ ได้แต่งรูปก็ตี แต่งแม่อักษรก็ตีมิได้ว่าไว้แจ้ง อนึ่งแม่หนังสือแต่ ก กา กน ฯลฯ ถึง เกอย เมืองขอมก็แต่งมีอยู่แล้ว เห็นว่าพญาร่วงเจ้าจะแต่งแต่รูปอักษรไทย

1. จากข้อความข้างต้น เป็นศักราชที่ไทยได้รับแบบอย่างมาจากชาติใด และตรงกับ พ.ศ. ใด (4 คะแนน)

.....

.....

.....

2. จากข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของเวลาในการศึกษาวิชาประวัติศาสตร์อย่างไร (4 คะแนน)

.....

.....

.....

ประไพสนใจศึกษาบทบาทของไทยในสงครามโลกครั้งที่2จึงได้สอบถามคุณตาบุญช่วยที่เคยเป็นทหารเข้าร่วมรบในสงครามดังกล่าว โดยคุณตาได้เล่ารายละเอียดของเหตุการณ์ พร้อมทั้งยังได้นำภาพถ่ายเมื่อครั้งเป็นทหารมาให้ดูอีกด้วย

3. การกระทำของประไพอยู่ในขั้นตอนใดของวิธีการทางประวัติศาสตร์ (3 คะแนน)

.....

.....

4. หลักฐานที่ประไพใช้ประกอบการศึกษาจัดเป็นหลักฐานประเภทใด (3 คะแนน)

.....

.....

เฉลย ข้อ 2

1. จากข้อความข้างต้น เป็นศักราชที่ไทยได้รับแบบอย่างมาจากชาติใด และตรงกับ พ.ศ.ใด
มาจาก อินเดีย พ.ศ. 1792 เป็นภาษาสันสกฤตว่า ศักราช (อ่านว่า สะ -กะ-รา-ชะ)
แปลว่า พระราชาแห่งราชวงศ์ศกะ.....
2. จากข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของเวลาในการศึกษาวิชาประวัติศาสตร์อย่างไร
ช่วยระบุเหตุการณ์สำคัญต่างๆในอดีต.....
3. การกระทำของประไพอยู่ในขั้นตอนใดของวิธีการทางประวัติศาสตร์
ขั้นกำหนดประเด็นศึกษา.....
4. หลักฐานที่ประไพใช้ประกอบการศึกษาจัดเป็นหลักฐานประเภทใด
หลักฐานปฐมภูมิ.....

ข้อที่ 3 ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษาทางประวัติศาสตร์ แล้วสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ (ส4.1 ม. 4-6/2)

พระยาตากสิน เข้ามารับราชการในกรุงศรีอยุธยาได้ตัดสินใจหนีออกจากกรุงศรีอยุธยา ด้วยเหตุผลที่ว่า “จีนสู้รบพม่าต่อไปไร้ประโยชน์ พระนครศรีอยุธยาคงไม่พ้นเสียแก่พม่าเพราะความอ่อนแอของผู้บัญชาการ” พระยาตากรวบรวมสมัครพรรคพวกได้ประมาณ 500 คนในเดือนยี่ขึ้น 4 ค่ำ พ.ศ. 2309 เวลาค่ำก็ยกออกจากค่ายวัดพิชัยตีหาค่ายพม่าไปทางทิศตะวันออก มีข้าราชการที่ออกไปด้วย คือ พระเชียงเงิน พระพรหมเสนา หลวงพิชัยอาสา หลวงราชเสน่หา และขุนอภัยภักดี เป็นต้น พม่าไล่ติดตามไปทันที่บ้านโพธิ์สังหาร เกิดรบพุ่งกับพม่าล้มตายแตกพ่ายไป พระยาตากจึงไปหยุดตั้งค่ายที่บ้านพรานนก แขวงเมืองนครนายก ได้รับกับกองทัพพม่าอีกหลายครั้งจึงได้ชัยชนะ และมีคนไทยที่หลบหนีพม่าเมื่อได้ทราบข่าวพระยาตากได้ชัยชนะต่อพม่าก็พากันมาเข้าด้วยเป็นอันมาก พระยาตากจึงเดินทางต่อไปยังสระบุรี ปราจีนบุรี ชลบุรี ระยอง ไปตั้งตัวได้ที่จันทบุรี”

1. ควรตั้งปัญหาว่าอะไร (3 คะแนน)

.....

.....

.....

2. มีหลักฐานใดบ้างที่นำมาใช้ในการศึกษา (3 คะแนน)

.....

.....

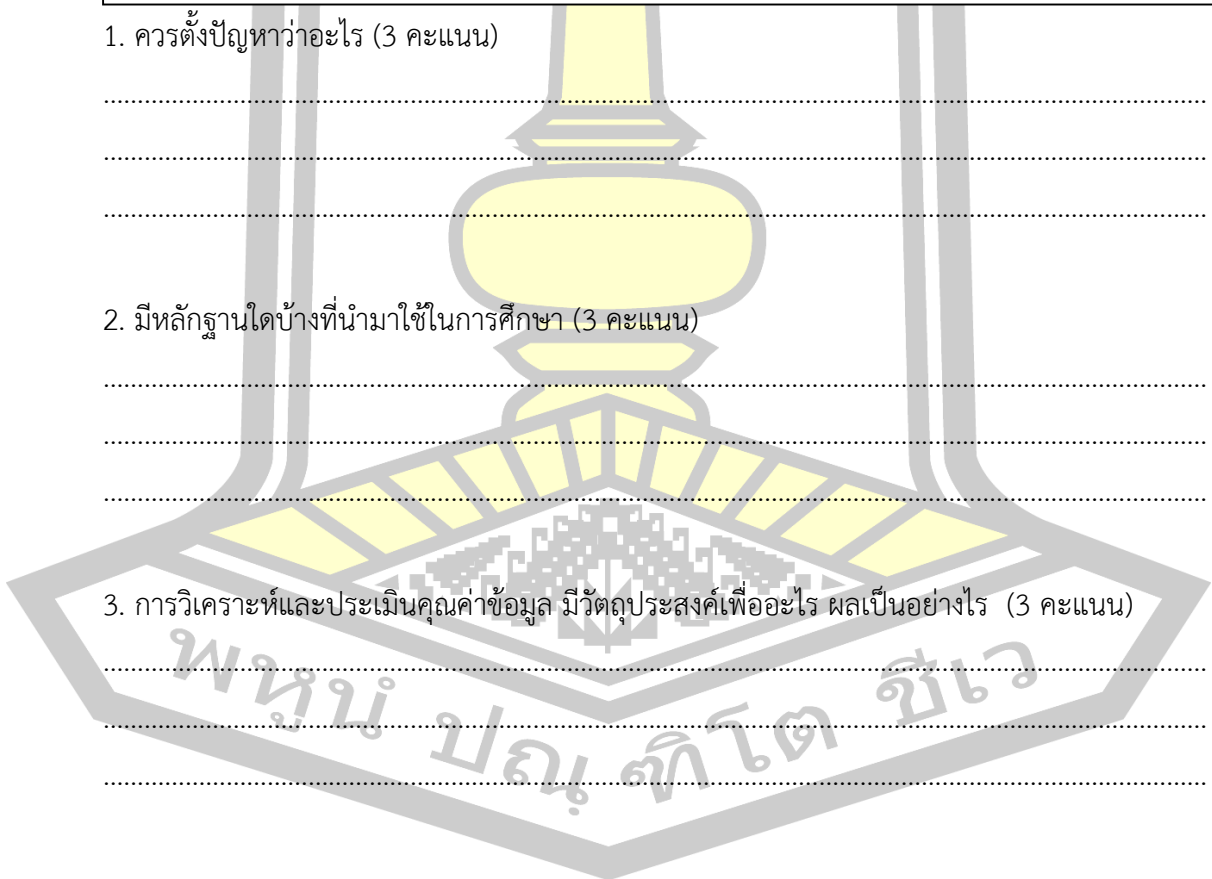
.....

3. การวิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล มีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร ผลเป็นอย่างไร (3 คะแนน)

.....

.....

.....

เฉลย ข้อ 3

พระยาตากสิน เข้ามารับราชการในกรุงศรีอยุธยาได้ตัดสินใจหนีออกจากกรุงศรีอยุธยา ด้วยเหตุผลที่ว่า “จีนสู้รบพม่าต่อไปไร้ประโยชน์ พระนครศรีอยุธยาคงไม่พ้นเสียแก่พม่าเพราะ ความอ่อนแอของผู้บัญชาการ” พระยาตากรวบรวมสมัครพรรคพวกได้ประมาณ 500 คนในเดือนยี่ ขึ้น 4 ค่ำ พ.ศ. 2309 เวลาค่ำก็ยกออกจากค่ายวัดพิชัยตีหาค่ายพม่าไปทางทิศตะวันออก มี ข้าราชการที่ออกไปด้วย คือ พระเชียงเงิน พระพรหมเสนา หลวงพิชัยอาสา หลวงราชเสนาหา และขุนอภัยภักดี เป็นต้น พม่าไล่ติดตามไปทันที่บ้านโพธิ์สังหาร เกิดรบพุ่งกับพม่าล้มตายแตกพ่าย ไป พระยาตากจึงไปหยุดตั้งค่ายที่บ้านพรานนก แขวงเมืองนครนายก ได้รับกับกองทัพพม่าอีก หลายครั้งจึงได้ชัยชนะ และมีคนไทยที่หลบหนีพม่าเมื่อได้ทราบข่าวพระยาตากได้ชัยชนะต่อพม่าก็ พากันมาเข้าด้วยเป็นอันมาก พระยาตากจึงเดินทางต่อไปยังสระบุรี ปราจีนบุรี ชลบุรี ระยอง ไปตั้ง ตัวได้ที่จันทบุรี”

1. ควรตั้งปัญหาว่าอะไร

- ..... - พระยาตากเดินทางไปจันทบุรีทำไม หรือจันทบุรีมีความสำคัญอย่างไร...
- ..... - มีปัจจัยใดที่สนับสนุนให้พระยาตากตั้งมั่นและสามารถกู้ชาติได้สำเร็จภายใน 7 เดือน

2. มีหลักฐานใดบ้างที่นำมาใช้ในการศึกษา

- ..... - พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา จดหมายเหตุความทรงจำกรมหลวงนรินทรเทวี
- ..... - ข้อมูลประวัติศาสตร์สมัยบางกอก ประวัติศาสตร์สมัยธนบุรี

3. การวิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล มีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร ผลเป็นอย่างไร

- ..... ตรวจสอบข้อบกพร่องของหลักฐานอย่างมีเหตุมีผล หลักฐานข้างต้นเป็นหลักฐานที่น่าเชื่อถือได้ในข้อเท็จจริง

พหุบัณฑิต ชีว

แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมแบบโยนิโสมนสิการ
เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง

1. แบบวัดความพึงพอใจนี้มีจุดประสงค์เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อจะนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโอกาสต่อไป

2. โปรดกาเครื่องหมาย (□) ลงในช่องระดับความพึงพอใจที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนว่ามีความพึงพอใจในการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ ในระดับใด

ระดับความคิดเห็น 5 หมายถึง ความพึงพอใจดีมาก

ระดับความคิดเห็น 4 หมายถึง ความพึงพอใจดี

ระดับความคิดเห็น 3 หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง

ระดับความคิดเห็น 2 หมายถึง ความพึงพอใจน้อย

ระดับความคิดเห็น 1 หมายถึง ความพึงพอใจน้อยมาก

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. เนื้อหาสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้					
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา					
3. การจัดเตรียม สื่อ อุปกรณ์ เครื่องมือ และแหล่งเรียนรู้					
4. นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
5. นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเรียนรู้					
6. นักเรียนได้ฝึกทักษะการวางแผนการทำงาน					
7. การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานช่วยให้นักเรียนมีอิสระในการเรียนรู้					
8. การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง					
9. เนื้อที่เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้					
10. นักเรียนเข้าใจเนื้อหาสาระการเรียนรู้ได้ง่าย					

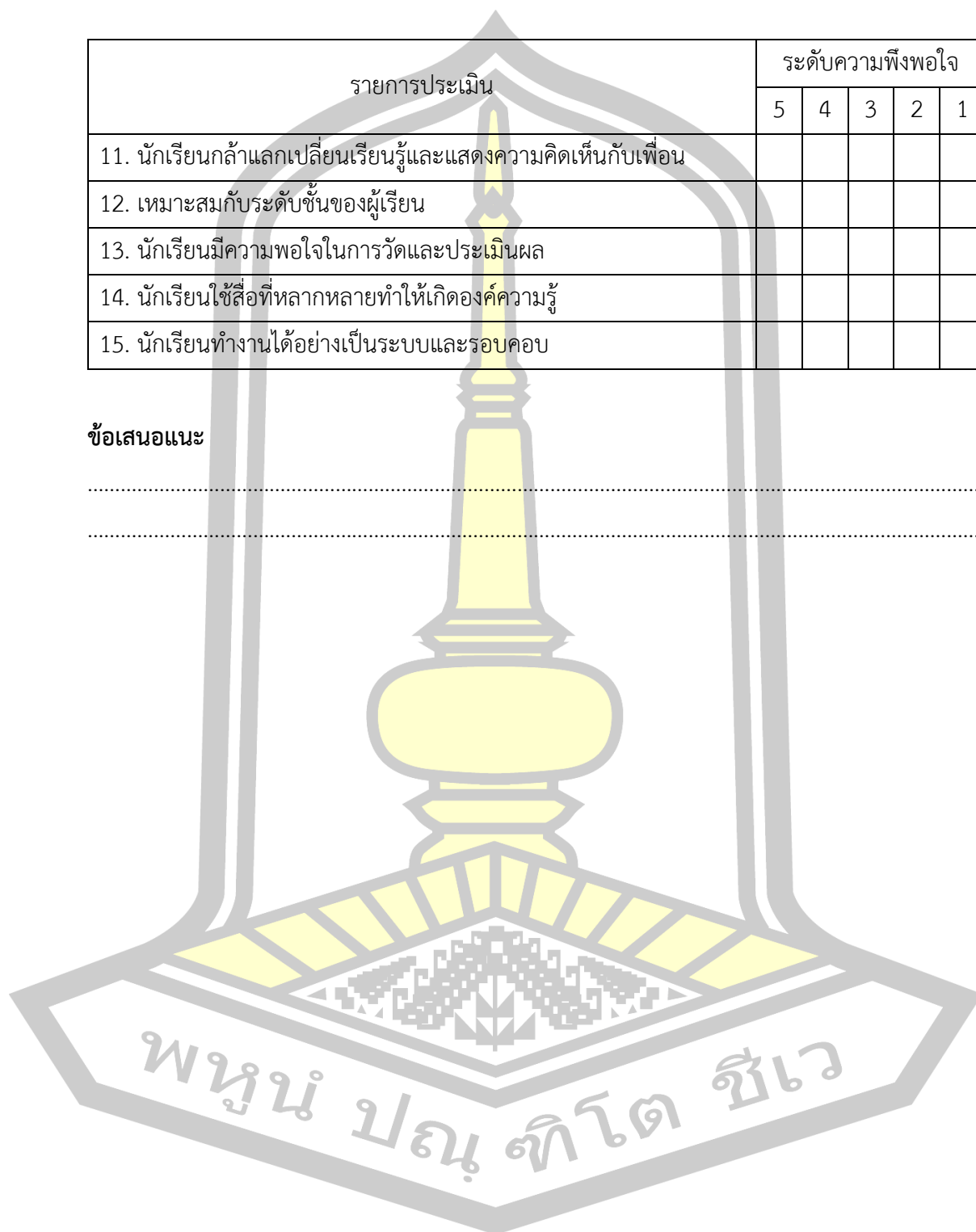
ตาราง (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
11. นักเรียนกล้าแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแสดงความคิดเห็นกับเพื่อน					
12. เหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน					
13. นักเรียนมีความพอใจในการวัดและประเมินผล					
14. นักเรียนใช้สื่อที่หลากหลายทำให้เกิดองค์ความรู้					
15. นักเรียนทำงานได้อย่างเป็นระบบและรอบคอบ					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

แบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์
เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง

1. แบบวัดความพึงพอใจนี้มีจุดประสงค์เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในโอกาสต่อไป

2. โปรดกาเครื่องหมาย (□) ลงในช่องระดับความพึงพอใจที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนว่ามีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ ในระดับใด

ระดับความคิดเห็น 5 หมายถึง ความพึงพอใจดีมาก

ระดับความคิดเห็น 4 หมายถึง ความพึงพอใจดี

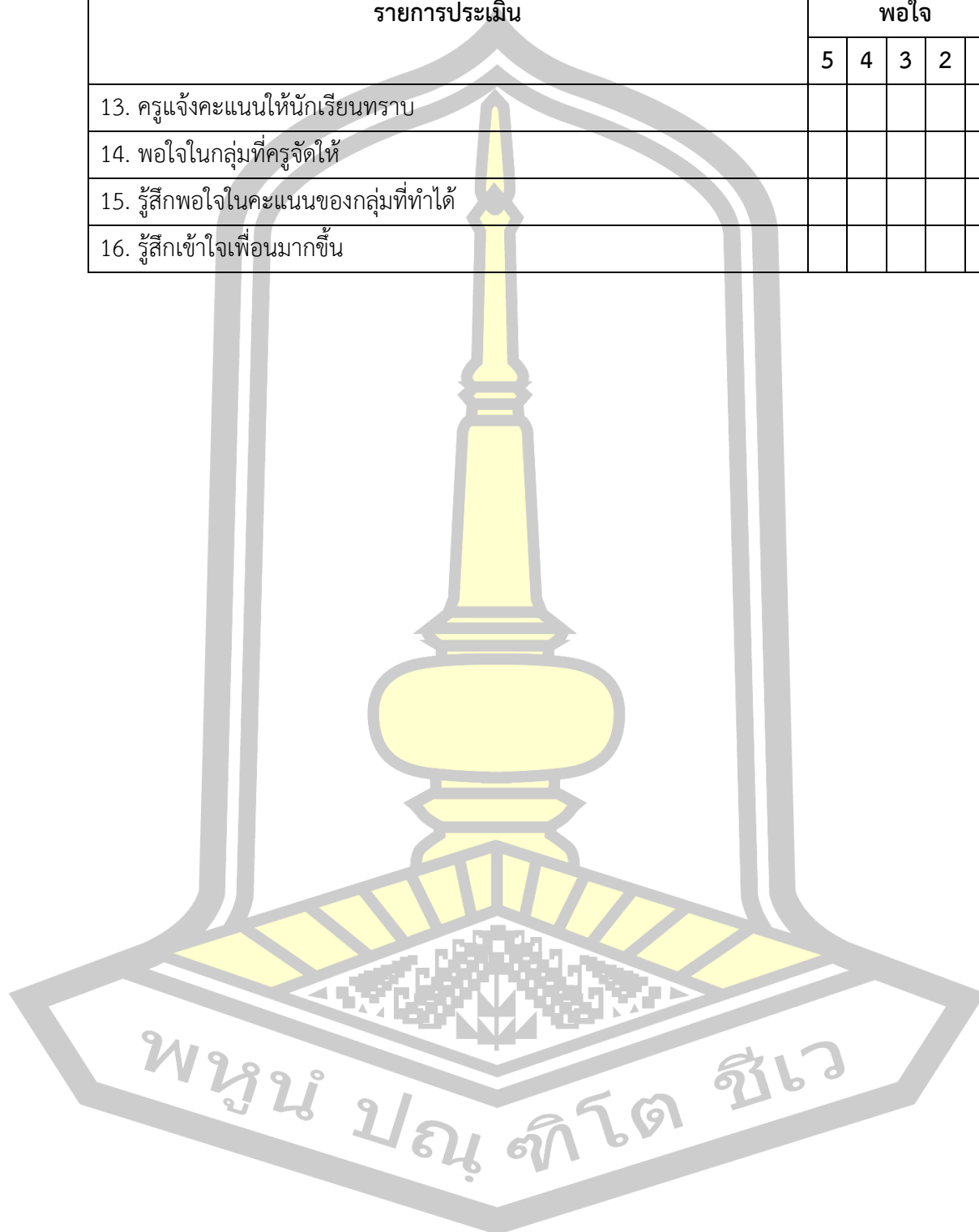
ระดับความคิดเห็น 3 หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง

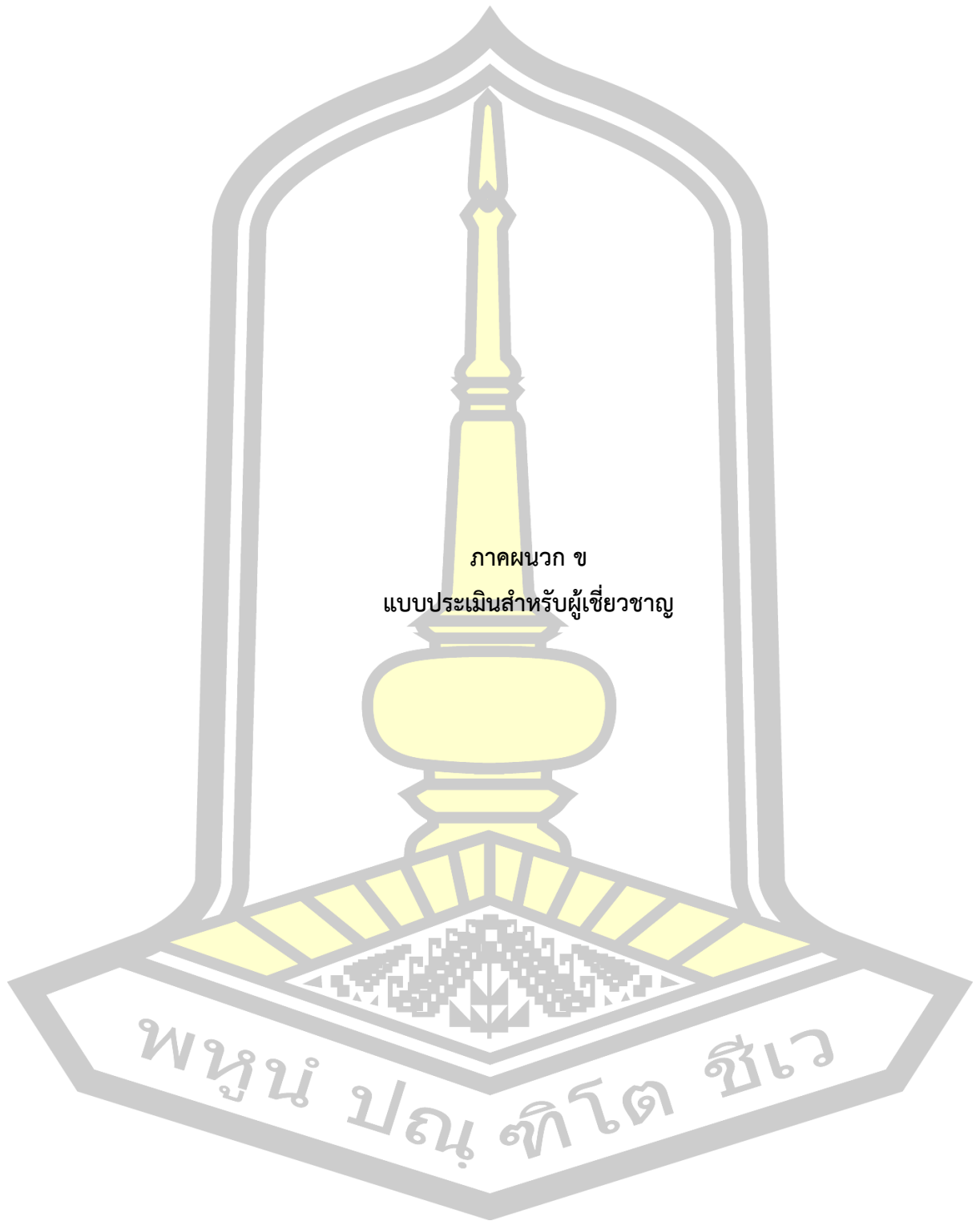
ระดับความคิดเห็น 2 หมายถึง ความพึงพอใจน้อย

ระดับความคิดเห็น 1 หมายถึง ความพึงพอใจน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. ผู้เรียนได้ทราบมาตรฐานการเรียนรู้ก่อนเรียน					
2. ผู้เรียนได้รับรู้การชี้แจงเนื้อหา					
3. เนื้อหาสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้					
4. เนื้อหาสาระที่เรียนเป็นเรื่องที่ฉันชอบ					
5. เนื้อหาสาระที่เรียนเป็นเรื่องที่ไม่ยากเกินไป					
6. เนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องที่ฉันสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้					
7. เนื้อหาสาระเหมาะสมกับเวลา					
8. เพื่อนทุกคนในกลุ่มมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นได้					
9. เพื่อนในกลุ่มให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี					
10. การเรียนร่วมกันทำให้เกิดความสามัคคีในการทำงานเป็นกลุ่ม					
11. ใ้ความรู้อิ่มความชัดเจน เข้าใจง่ายสามารถวัดและประเมินผลได้					
12. เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	พอใจ				
	5	4	3	2	1
13. ครูแจ้งคะแนนให้นักเรียนทราบ					
14. พอใจในกลุ่มที่ครูจัดให้					
15. รู้สึกพอใจในคะแนนของกลุ่มที่ทำได้					
16. รู้สึกเข้าใจเพื่อนมากขึ้น					

ภาคผนวก ข
แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

พหุมนั ปณุ ทิโต ชีเว

(ตัวอย่าง) แบบประเมินแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อสอบต่อไปนี้ว่ามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ความสอดคล้อง” ตามความเห็นของท่านดังนี้

+1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบนั้นมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

-1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบนั้นมีความไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
	+1	0	-1	
1. ประวัติศาสตร์หมายถึงอะไร ก. การศึกษาอดีตของสังคมมนุษย์ที่เปลี่ยนแปลงตามมิติของเวลา ข. การศึกษาเรื่องราวและพฤติกรรมของสังคมมนุษย์ ค. การศึกษาความเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ง. การศึกษาปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นในโลก จ. การศึกษาแหล่งโบราณทางประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาแล้วในอดีต				
2. ทุกข้อเป็นประโยชน์โดยตรงของการศึกษาประวัติศาสตร์ยกเว้นข้อใด ก. ทำให้มีพัฒนาการทางความคิดอย่างมีระบบ มีเหตุผลบนพื้นฐานของข้อเท็จจริง ข. สามารถคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคตโดยอาศัยข้อมูลจากประวัติศาสตร์ ค. รู้จักที่มาของตนเองและสังคมเพื่อให้เข้าใจสภาพปัจจุบัน ง. รู้กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของสิ่งแวดล้อม จ. ทำให้เราเข้าใจในปัจจุบันชัดเจนขึ้น				
3. องค์ประกอบข้อใดของประวัติศาสตร์ที่สำคัญน้อยที่สุด ก. มีมิติเวลา ข. อดีตของสังคมมนุษย์ ค. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ง. วิธีการทางประวัติศาสตร์ จ. อนาคตของสังคมมนุษย์				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>4. ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการศึกษาประวัติศาสตร์</p> <p>ก. การคาดคะเนหลักฐาน</p> <p>ข. การเคารพข้อเท็จจริงจากหลักฐาน</p> <p>ค. การเชื่อแหล่งที่มาของหลักฐาน</p> <p>ง. การเคารพการตีความของนักประวัติศาสตร์</p> <p>จ. การเชื่อถือหลักฐานที่อ้างแหล่งที่มา</p>				
<p>5. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพมีความสำคัญอย่างไร</p> <p>ก. พระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทยประยุกต์</p> <p>ข. พระบิดาแห่งประวัติศาสตร์ไทยสมัยโบราณ</p> <p>ค. พระบิดาแห่งประวัติศาสตร์และโบราณคดีไทย</p> <p>ง. ผู้นำวิทยาการตะวันตกมาใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย</p> <p>จ. ผู้นำเทคโนโลยีทางวิทยาศาสตร์มาวิเคราะห์หลักฐานทางประวัติศาสตร์</p>				
<p>6. ขั้นตอนแรกของวิธีการทางประวัติศาสตร์คืออะไร</p> <p>ก. การนำเสนอข้อเท็จจริง</p> <p>ข. การตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์</p> <p>ค. การวิเคราะห์ข้อมูลหลักฐานทางประวัติศาสตร์</p> <p>ง. การค้นคว้าหาข้อมูลและหลักฐานทางประวัติศาสตร์</p> <p>จ. การกำหนดหัวข้อการศึกษาประวัติศาสตร์โดยการตั้งคำถาม</p>				
<p>7. เพื่อให้การศึกษาทางประวัติศาสตร์สมบูรณ์ ขั้นตอนสุดท้ายของวิธีการทางประวัติศาสตร์คืออะไร</p> <p>ก. การรวบรวมเรียบเรียงข้อเท็จจริงต่างๆ</p> <p>ข. การเรียบเรียงและการนำเสนอผลการศึกษา</p> <p>ค. การตรวจสอบข้อมูลหลักฐานเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง</p> <p>ง. การรวบรวมข้อมูลหลักฐานทุกประเภทที่เกี่ยวข้อง</p> <p>จ. การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ค้นพบ</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>8. ถ้านักเรียนต้องการศึกษาหลักฐานขั้นต้นของประวัติศาสตร์สุโขทัย จะต้องศึกษาจากหลักฐานใด</p> <p>ก. บทความทางประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัยศิลา</p> <p>ข. หนังสือประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัย</p> <p>ค. ตำรานเรือเล่ากรุงสุโขทัย</p> <p>ง. คำบอกเล่าของชาวสุโขทัย</p> <p>จ. จารึกพ่อขุนรามคำแหง</p>				
<p>9. ถ้านักเรียนต้องการศึกษาหลักฐานชั้นรองของประวัติศาสตร์สมัยอยุธยา ต้องศึกษาจากหลักฐานใด</p> <p>ก. เจดีย์ศรีสุริโยทัย</p> <p>ข. วัดไชยวัฒนาราม</p> <p>ค. เจดีย์จุลประโทน</p> <p>ง. อุทยานประวัติศาสตร์อยุธยา</p> <p>จ. พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช</p>				
<p>10. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทใดที่มีข้อมูลแม่นยำน่าเชื่อถือมากที่สุด</p> <p>ก. บันทึก</p> <p>ข. ตำราน</p> <p>ค. พงศาวดาร</p> <p>ง. คำบอกเล่า</p> <p>จ. หนังสือบันทึกการเดินทางของนักท่องเที่ยว</p>				
<p>11. ข้อจำกัดสำคัญของการนำตำนานมาเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์คืออะไร</p> <p>ก. ตำนานเป็นนิทานปรัมปราที่ไม่มีความน่าเชื่อถือใดๆ</p> <p>ข. ตำนานเป็นเรื่องเล่าที่มีสีสันและเหลือเชื่อไม่สามารถนำมาอ้างอิงได้</p> <p>ค. ตำนานให้ข้อมูลเกี่ยวกับสังคมมนุษย์เฉพาะด้านศาสนา</p> <p>ง. ตำนานให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือน้อยกว่าหลักฐานประเภทลายลักษณ์อักษรอื่นๆ</p> <p>จ. ตำนานเป็นเรื่องเล่าตลกๆกันมามีความน่าเชื่อถือน้อยกว่าหลักฐานอื่นๆ</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>12. ถ้านักเรียนศึกษาพงศาวดารสมัยอยุธยาจะได้ความรู้เรื่องใดน้อยที่สุด</p> <p>ก. สงครามในสมัยอยุธยา</p> <p>ข. การปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์</p> <p>ค. พระราชกรณียกิจของกษัตริย์อยุธยา</p> <p>ง. ความเป็นอยู่ของประชาชนในสมัยอยุธยา</p> <p>จ. ความสัมพันธ์ทางการค้ากับหลายชาติ</p>				
<p>13. พระอภัยมณีเป็นวรรณกรรมร่วมสมัยกับสมัยใด</p> <p>ก. ธนบุรี</p> <p>ข. อยุธยาตอนต้น</p> <p>ค. อยุธยาตอนปลาย</p> <p>ง. รัตนโกสินทร์</p> <p>จ. ทุกข้อที่กล่าวมาถูกทุกข้อ</p>				
<p>14. ถ้านักเรียนต้องการรู้เหตุการณ์และความเคลื่อนไหวทางการเมืองนักเรียนจะต้องศึกษาจากหลักทางประวัติศาสตร์ประเภทใด</p> <p>ก. พงศาวดาร</p> <p>ข. วรรณกรรมร่วมสมัย</p> <p>ค. คำบอกเล่าของผู้เกี่ยวข้อง</p> <p>ง. หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร</p> <p>จ. หนังสือบันทึกการเดินทางของชาวต่างชาติ</p>				
<p>15. หลักฐานในปัจจุบันที่ให้ประโยชน์ในการนำมาใช้ศึกษาประวัติศาสตร์สูงสุดคืออะไร</p> <p>ก. ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต</p> <p>ข. หลักฐานประเภทใส่ดัทพ์ค้น</p> <p>ค. วิทยานิพนธ์หรืองานวิจัยทางประวัติศาสตร์</p> <p>ง. จารึก คำนวณ พงศาวดาร</p> <p>จ. ตำนาน บันทึกราชการ หน่วยงานของรัฐ</p>				
<p>16. ข้อใดจัดเป็นหลักฐานประเภทลายลักษณ์อักษร</p> <p>ก. พระราชานุญาต</p> <p>ข. ประติมากรรม</p> <p>ค. สถาปัตยกรรม</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
	+1	0	-1	
ง. จิตรกรรม จ. ศิลปจารึก				
17. การวิพากษ์หลักฐานภายในของ “หนังสือประวัติศาสตร์ไทย” คืออะไร ก. ใครเป็นผู้แต่งหนังสือ ข. ช่วงเวลาใดที่เขียนหรือแต่งหนังสือเล่มนี้ ค. ลักษณะการเขียนหนังสือเป็นอย่างไร ง. เนื้อหาสาระในข้อมูลใดและถูกต้องหรือไม่ จ. ต้องมาจากหลักฐานขั้นต้นและชั้นรอง				
18. ข้อใดคือคำถามทางประวัติศาสตร์ ก. ใคร ทำอะไร ทำไม เพราะอะไร ผลเป็นอย่างไร ข. ใคร ทำอะไร เมื่อไร ผลเป็นอย่างไร ค. ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร เพราะอะไร ง. ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร เป็นอย่างไร จ. ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร				
19. กิจกรรมใดหลักการและทฤษฎีที่เรียนรู้จาก “วิธีการทางประวัติศาสตร์” ไปปฏิบัติจริง ก. โครงการทางประวัติศาสตร์ ข. โครงการสนับสนุนประวัติศาสตร์ ค. กิจกรรมสืบค้นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ง. กิจกรรมฝึกทักษะทางประวัติศาสตร์ จ. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาประวัติศาสตร์				
20. คุณสมบัติที่สำคัญน้อยที่สุดของนักประวัติศาสตร์คืออะไร ก. ผู้มีความเพียร ข. ผู้มีความสัมพันธ์ ค. ผู้ปราศจากอคติ 4 ง. ผู้มีความเที่ยงธรรม จ. ผู้มีความเที่ยงธรรม และบริสุทธิ์				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>21. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการนับศักราช</p> <p>ก. คริสต์ศักราช เริ่มนับตั้งแต่ปีที่พระเยซูคริสต์ประสูติ</p> <p>ข. มหาศักราชเริ่มนับเป็นศักราชที่ใช้ตามปีครองราชย์ของ พระเจ้า กนิษกะ กษัตริย์ที่ปกครองอาณาจักรกุษาณะ</p> <p>ค. ฮิจเราะห์ศักราช เริ่มนับตั้งแต่นบีมุฮัมมัดอพยพออกจากเมือง เมกกะไปที่เมืองเมดินะ</p> <p>ง. พุทธศักราช เริ่มนับตั้งแต่พระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพาน ให้ นับเป็นพุทธศักราชที่ 1</p> <p>จ. พุทธศักราช เริ่มนับตั้งแต่พระพุทธเจ้าประสูติ ให้นับเป็น พุทธศักราชที่ 1</p>				
<p>22. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้องเกี่ยวกับการนับศักราช แบบคริสต์ศักราช (ค.ศ.)</p> <p>ก. เริ่มนับตั้งแต่ปีที่พระเยซูคริสต์ประสูติ</p> <p>ข. เริ่มนับตั้งแต่ปีที่พระเยซูสิ้นพระชนม์</p> <p>ค. เริ่มนับตั้งแต่พระยะโฮวาประสูติ ให้นับเป็นคริสต์ศักราชที่ 1</p> <p>ง. เริ่มนับตั้งแต่พระยะโฮวาสิ้นพระชนม์ให้นับเป็นคริสต์ศักราชที่ 1</p> <p>จ. ทุกข้อที่กล่าวมาผิดทุกข้อ</p>				
<p>23. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับการนับศักราช แบบฮิจเราะห์ศักราช (ฮ.ศ.)</p> <p>ก. เริ่มนับตั้งแต่นบีมุฮัมมัดเสียชีวิต</p> <p>ข. เริ่มนับตั้งแต่นบีมุฮัมมัดประสูติ</p> <p>ค. เริ่มนับตั้งแต่นบีมุฮัมมัดได้ออกเผยแพร่อำนาจศาสนา</p> <p>ง. เริ่มนับตั้งแต่นบีมุฮัมมัดได้พบพระเจ้า</p> <p>จ. เริ่มนับตั้งแต่นบีมุฮัมมัดอพยพจากเมืองเมกกะไปอยู่ที่เมืองเมดินะ</p>				
<p>24. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการเปรียบเทียบศักราช</p> <p>ก. เพื่อง่ายต่อการบันทึกเรื่องราวประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน</p> <p>ข. ทำให้ทราบถึงช่วงศักราชหรือช่วงเวลาเดียวกัน</p> <p>ค. เพื่อป้องกันความสับสนของนักประวัติศาสตร์และผู้ศึกษาคนอื่น ๆ</p> <p>ง. เพื่อให้ทราบถึงลักษณะการใช้ชีวิตของสังคมนั้น ๆ</p> <p>จ. การเทียบศักราชให้เป็นแบบเดียวกันจะช่วยให้สามารถศึกษา เรื่องราวประวัติศาสตร์ได้เข้าใจมากขึ้น</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>25. การนับศักราชแบบใดนิยมใช้แพร่หลายมากที่สุด</p> <p>ก. พุทธศักราช ข. มหาศักราช ค. ฮิจเราะห์ศักราช ง. คริสต์ศักราช จ. รัตนโกสินทร์ศก</p>				
<p>26. จากวิกฤตการณ์ ร.ศ. 112 ผลของวิกฤตการณ์ครั้งนี้ทำให้ฝ่ายไทย จำต้องยอมยกดินแดนลาว ฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงให้แก่ฝรั่งเศส ถ้าเทียบ ศักราชจะตรงกับพุทธศักราชใด</p> <p>ก. พุทธศักราช 2435 ข. พุทธศักราช 2436 ค. พุทธศักราช 2437 ง. พุทธศักราช 2438 จ. พุทธศักราช 2439</p>				
<p>27. เกณฑ์บวกลบเพื่อเปลี่ยนศักราชระหว่างพุทธศักราชกับคริสต์ศักราชมี วิธีคิดอย่างไร</p> <p>ก. พ.ศ. = ค.ศ. - 534 พ.ศ. = พ.ศ. + 534 ข. พ.ศ. = ค.ศ. + 543 ค.ศ. = พ.ศ. - 543 ค. พ.ศ. = ค.ศ. + 534 ค.ศ. = พ.ศ. - 534 ง. พ.ศ. = ค.ศ. - 533 ค.ศ. = พ.ศ. + 533 จ. พ.ศ. = ค.ศ. - 535 ค.ศ. = พ.ศ. + 535</p>				
<p>28. พุทธศักราช 2557 ตรงกับฮิจเราะห์ศักราชที่เท่าไร</p> <p>ก. 1434 ข. 1435 ค. 1436 ง. 1437 จ. 1437</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>29. การนับมหาศักราชที่ไทยได้รับอิทธิพลมาจากอินเดีย มีหลักฐานปรากฏอยู่ในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ชิ้นใด</p> <p>ก. พงศาวดารสุโขทัย</p> <p>ข. พงศาวดารอยุธยา</p> <p>ค. จดหมายเหตุกรุงศรี</p> <p>ง. ศิลาจารึกสมัยก่อนสุโขทัย</p> <p>จ. บันทึกเรื่องราวสมัยรัตนโกสินทร์ศก</p>				
<p>30. กษัตริย์พระองค์ใดทรงริเริ่มการนับศักราชรัตนโกสินทร์ศกขึ้น</p> <p>ก. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว</p> <p>ข. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว</p> <p>ค. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว</p> <p>ง. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช</p> <p>จ. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช</p>				
<p>31. ภาชนะดินเผา 3 ชนิดที่ถูกค้นพบบริเวณแหล่งโบราณคดีบ้านเก่า จัดอยู่ในยุคสมัยใด</p> <p>ก. ยุคหินเก่า</p> <p>ข. ยุคหินใหม่</p> <p>ค. ยุคสำริด</p> <p>ง. ยุคโลหะ</p> <p>จ. ยุคเหล็ก</p>				
<p>32. การนับเวลาในประวัติศาสตร์ไทยมีความสำคัญอย่างไร</p> <p>ก. ทำให้จัดลำดับความคิดได้ถูกต้อง</p> <p>ข. มองเห็นความสัมพันธ์ของอดีต ปัจจุบัน และอนาคต</p> <p>ค. สามารถบอกเหตุการณ์ได้ว่าเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นก่อน-หลัง</p> <p>ง. สามารถบอกเหตุการณ์ได้ว่าเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นก่อน-หลังและลำดับความสำคัญนั้นได้ถูกต้อง</p> <p>จ. ถูกทุกข้อ</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>33. ข้อใดกล่าวถึงศักราช ไม่ถูกต้อง</p> <p>ก. อธิจเราศักราช เริ่มนับตั้งแต่ต้นปีมัสฮัมมาตอพยพจากเมืองเมกกะไปอยู่ที่เมืองเมดินะ</p> <p>ข. พ.ศ. ของไทยเร็วกว่าศรัลลังกา 1 ปี</p> <p>ค. ร.ศ. เป็นศักราชในรัชกาลที่ 5</p> <p>ง. ค.ศ. ใช้กับการเกิดของพระเยซู</p> <p>จ. จ.ศ. เป็นศักราชของไทยในพงศาวดาร</p>				
<p>34. เรียงลำดับการใช้ศักราชในการบันทึกประวัติศาสตร์ไทยให้ถูกต้อง</p> <p>ก. ร.ศ. พ.ศ. ค.ศ. จ.ศ. ม.ศ.</p> <p>ข. จ.ศ. ม.ศ. พ.ศ. ร.ศ. ค.ศ.</p> <p>ค. ม.ศ. จ.ศ. พ.ศ. ร.ศ. ค.ศ.</p> <p>ง. ม.ศ. จ.ศ. ค.ศ. พ.ศ. ร.ศ.</p> <p>จ. พ.ศ. ค.ศ. จ.ศ. ม.ศ. ร.ศ.</p>				
<p>35. การเกิดศักราชเกี่ยวเนื่องข้อใด</p> <p>ก. เศรษฐกิจ</p> <p>ข. การเมือง</p> <p>ค. ศาสนา</p> <p>ง. วัฒนธรรม</p> <p>จ. เหตุการณ์สำคัญ</p>				
<p>36. ข้อมูลใดไม่ถูกต้อง</p> <p>ก. กรุงเทพฯ สถาปนาเมื่อ พ.ศ. 2325 ตรงกับรัตนโกสินทร์ศก 1</p> <p>ข. มหาศักราชที่ 1042 ตรงกับพุทธศักราช 1663</p> <p>ค. ศาสนาพุทธเกิดมา 2552 ปี ขณะที่ศาสนาคริสต์เกิดมานานาน 2009 ปี</p> <p>ง. ไทยเสียกรุงครั้งที่ 1 พ.ศ.2112 ตรงกับ ค.ศ.1969</p> <p>จ. ปัจจุบันกรุงเทพฯ เป็นเมืองหลวงมา 229 ปี</p>				
<p>37. ข้อใดเป็นหลักเกณฑ์ในการแบ่งยุคประวัติศาสตร์เป็น 2 ยุคใหญ่</p> <p>ก. วัสดุทำเครื่องมือเครื่องใช้</p> <p>ข. การตั้งชุมชน</p> <p>ค. คำบอกเล่าสืบต่อกันมา</p> <p>ง. การบันทึกเรื่องราว</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
	+1	0	-1	
จ. โบราณสถานและโบราณวัตถุ				
38. เพราะเหตุใด วัสดุที่ทำเครื่องมือเครื่องใช้นิยมใช้เหล็กมากกว่าสำริด ก. หาได้ง่าย ข. ผลิตได้ง่าย ค. มีความทนทานกว่า ง. นำมาใช้ได้ง่ายกว่า จ. เหล็กมีจำนวนมาก				
39. ยุคสมัยในข้อใดที่มนุษย์ ยังใช้ชีวิตเร่ร่อนด้วยการเก็บของป่าล่าสัตว์ ก. ยุค ข. ยุคเหล็ก ค. ยุคสำริด ง. ยุคหินใหม่ จ. ยุคหินกลาง				
40. ในการศึกษาเรื่องราวก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทยจะไม่พบหลักฐานในข้อใด ก. กำไลสำริด ข. เครื่องปั้นดินเผา ค. โครงกระดูกมนุษย์ ง. เครื่องประดับ จ. แผ่นจารึกอักษรโบราณ				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....

พูน ปณ ทิโต ชเว

แบบประเมินแบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์

(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อสอบต่อไปนี้ว่ามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ความสอดคล้อง” ตามความเห็นของท่านดังนี้

+1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบนั้นมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
-1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบนั้นมีความไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

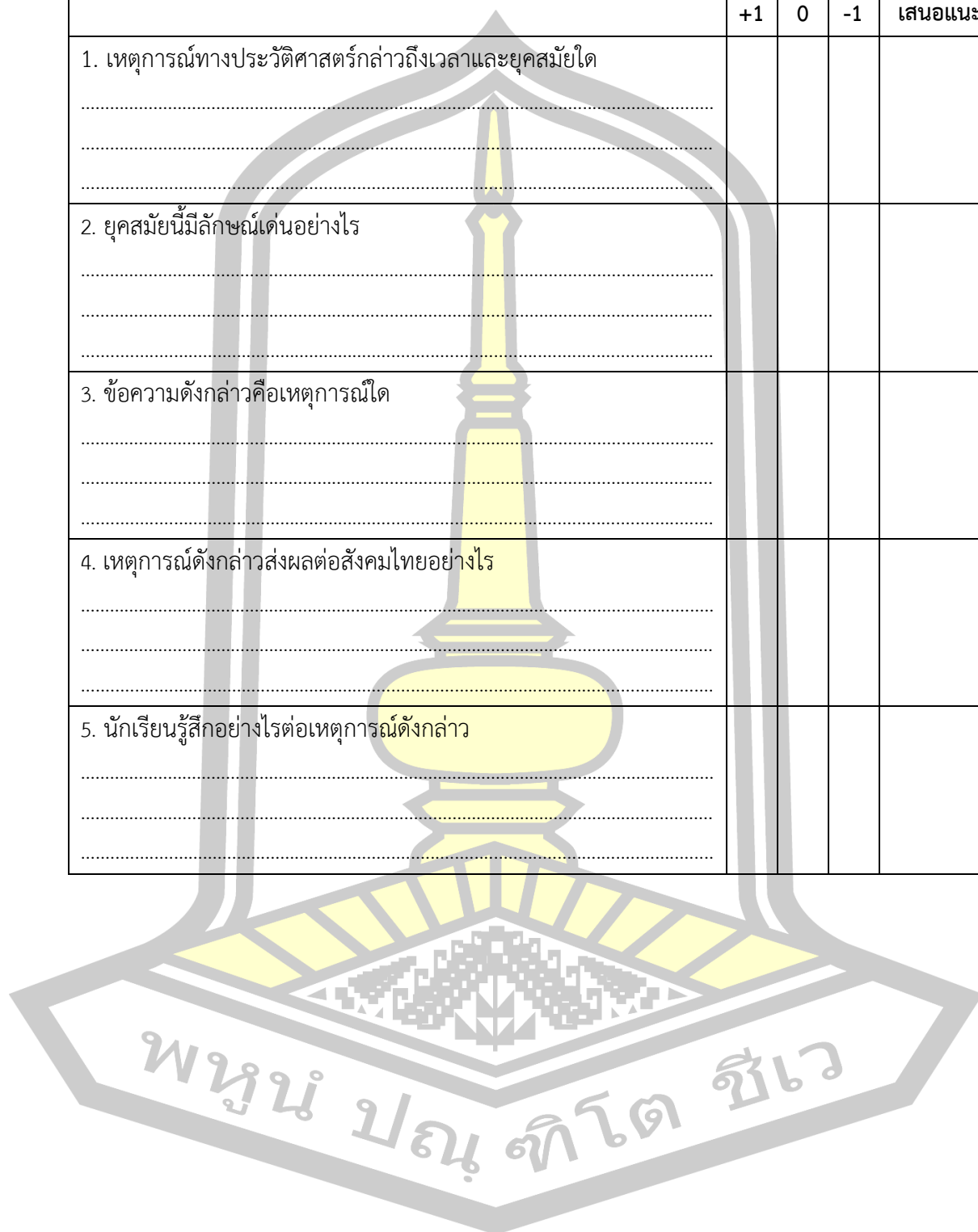
คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีจำนวน 3 ข้อ ใช้เวลาทำ 30 นาที
2. ให้นักเรียนเขียนหัวข้อกระดาษให้สมบูรณ์ และอ่านคำชี้แจงก่อนตอบข้อสอบ
3. แบบทดสอบเป็นแบบอัตนัย ให้เขียนคำตอบในกระดาษคำตอบที่กำหนดให้

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>ข้อที่ 1</p> <p>คำชี้แจง : อ่านเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม (ส4.1 ม. 4-6/1)</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px;"> <p>ในพระราชพงศาวดาร กรุงเก่าฉบับหลวงพระเสริฐ มีความว่า “ศักราช 946 วอกศก...ยกทัพหลวงเสด็จไปถึงเมืองแครง” และพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ(เจิม)มีความว่า “ฝ่ายสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าเสด็จยกพยุหแสนยกไปถึงเมืองแครง ณ วันพฤหัสบดี เดือน 6 ขึ้น 10 ค่ำ..พักพลอยู่ใกล้อารามพระมหาเถรฉ่อง แล้วตรัสให้ข่าวไปถึงพระเจ้าหงสาวดี ยกทัพมาถึงเมืองแครงแล้ว... สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าก็ตรัสแก้มุขมาตยาโยธาทหารทั้งปวงว่า เราหาความผิดมิได้ ซึ่งพระเจ้าหงสาวดีคิดร้ายต่อเราก่อนนั้น อันแผ่นดินพระมหานครศรีอยุธยา กับแผ่นดินหงสาวดีขาดจากทางพระราชไมตรีกัน ครั้น ณ วันศุกร์ เดือน 6 แรม 3 ค่ำ เพลา 11ทุ่ม...จึงเสด็จพยุหยาตราทัพออกจากเมืองแครง”</p> </div>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
	+1	0	-1	
1. เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กล่าวถึงเวลาและยุคสมัยใด				
2. ยุคสมัยนี้มีลักษณะเด่นอย่างไร				
3. ข้อความดังกล่าวคือเหตุการณ์ใด				
4. เหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลต่อสังคมไทยอย่างไร				
5. นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อเหตุการณ์ดังกล่าว				

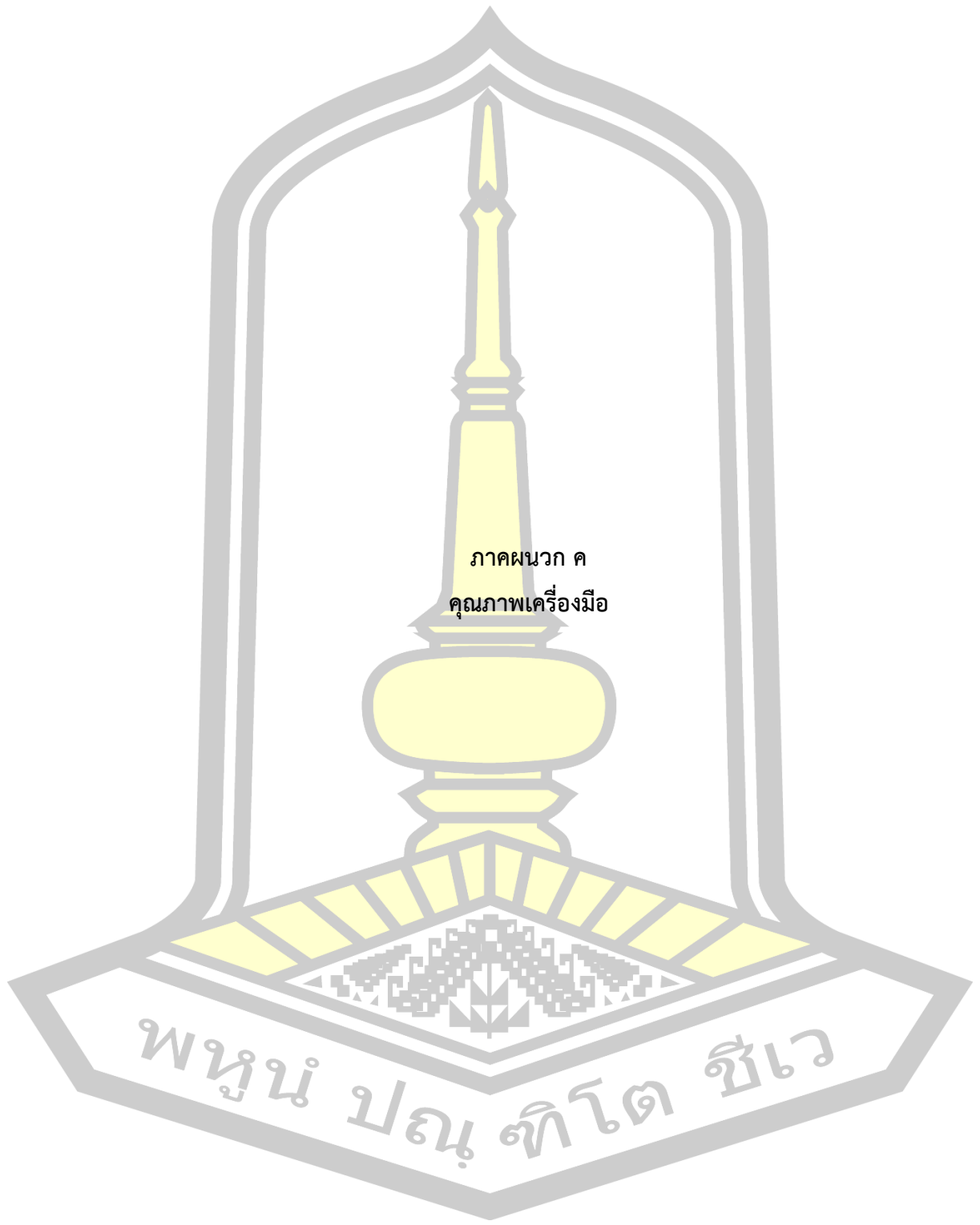
ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>ข้อที่ 2</p> <p>คำชี้แจง : อ่านข้อความแล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง (ส4.1 ม. 4-6/1)</p> <p>ให้เขียนคำตอบในกระดาษคำตอบที่กำหนดให้</p>				
<div style="border: 1px solid black; padding: 10px; text-align: center;"> <p>อนึ่งมีในจดหมายแต่ก่อนว่า ศกราช 645 มะแมศก พญา ร่วงเจ้า ได้เมืองศรีสัชนาลัย ได้แต่งหนังสือไทย แล จ ได้แต่งรูปกิติ แต่งแม่อักษรกิติมีไว้แจ้ง อนึ่งแม่หนังสือแต่ ก กา กน ฯลฯ ถึง เกอย เมืองขอมก็แต่งมีอยู่แล้ว เห็นว่าพญาร่วงเจ้าจะแต่งแต่รูป อักษรไทย</p> </div>				
<p>1. จากข้อความข้างต้น เป็นศักราชที่ไทยได้รับแบบอย่างมาจากชาติใด และตรงกับ พ.ศ. ใด</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>				
<p>2. จากข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของเวลาในการศึกษาวิชา ประวัติศาสตร์อย่างไร</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>				
<div style="border: 1px solid black; padding: 10px; text-align: center;"> <p>ประไพสนใจศึกษาบทบาทของไทยในสงครามโลกครั้งที่2จึง ได้สอบถามคุณตาบุญช่วยที่เคยเป็นทหารเข้าร่วมรบในสงคราม ดังกล่าว โดยคุณตาได้เล่ารายละเอียดของเหตุการณ์ พร้อมทั้งยังได้นำ ภาพถ่ายเมื่อครั้งเป็นทหารมาให้ดูอีกด้วย</p> </div>				
<p>3. การกระทำของประไพอยู่ในขั้นตอนใดของวิธีการทางประวัติศาสตร์</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>				
<p>4. หลักฐานที่ประไพใช้ประกอบการศึกษาจัดเป็นหลักฐานประเภทใด</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
	+1	0	-1	
ข้อที่ 3 คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษาทางประวัติศาสตร์ แล้วสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ (ส4.1 ม. 4-6/2)				
<div style="border: 1px solid black; padding: 10px;"> <p>พระยาตากสิน เข้ามารับราชการในกรุงศรีอยุธยาได้ตัดสินใจหนีออกจากกรุงศรีอยุธยาด้วยเหตุผลที่ว่า “ขึ้นสู้รบพม่าต่อไปไร้ประโยชน์ พระนครศรีอยุธยาคงไม่พ้นเสียแก่พม่าเพราะความอ่อนแอของผู้บัญชาการ” พระยาตากรวบรวมสมัครพรรคพวกได้ประมาณ 500 คนในเดือนยี่ ขึ้น 4 ค่ำ พ.ศ. 2309 เวลาค่ำก็ยกออกจากค่ายวัดพิชัยตีหค่ายพม่าไปทางทิศตะวันออก มีข้าราชการที่ออกไปด้วย คือ พระเชียงเงิน พระพรหมเสนา หลวงพิชัยอาสา หลวงราชเสนหา และขุนอภัยภักดี เป็นต้น พม่าไล่ติดตามไปทันที่บ้านโพธิ์สังหาร เกิดรบพุ่งกับพม่าล้มตายแตกพ่ายไป พระยาตากจึงไปหยุดตั้งค่ายที่บ้านพรานนก แขวงเมืองนครนายก ได้รับกับกองทัพพม่าอีกหลายครั้งจึงได้ชัยชนะ และมีคนไทยที่หลบหนีพม่าเมื่อได้ทราบข่าวพระยาตากได้ชัยชนะต่อพม่าก็พากันมาเข้าด้วยเป็นอันมาก พระยาตากจึงเดินทางต่อไปยังสระบุรี ปราจีนบุรี ชลบุรี ระยอง ไปตั้งตัวได้ที่จันทบุรี”</p> </div>				
1. ควรตั้งปัญหาว่าอะไร				
2. มีหลักฐานใดบ้างที่นำมาใช้ในการศึกษา				
3. การวิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล มีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร ผลเป็นอย่างไร				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....

ภาคผนวก ค
คุณภาพเครื่องมือ

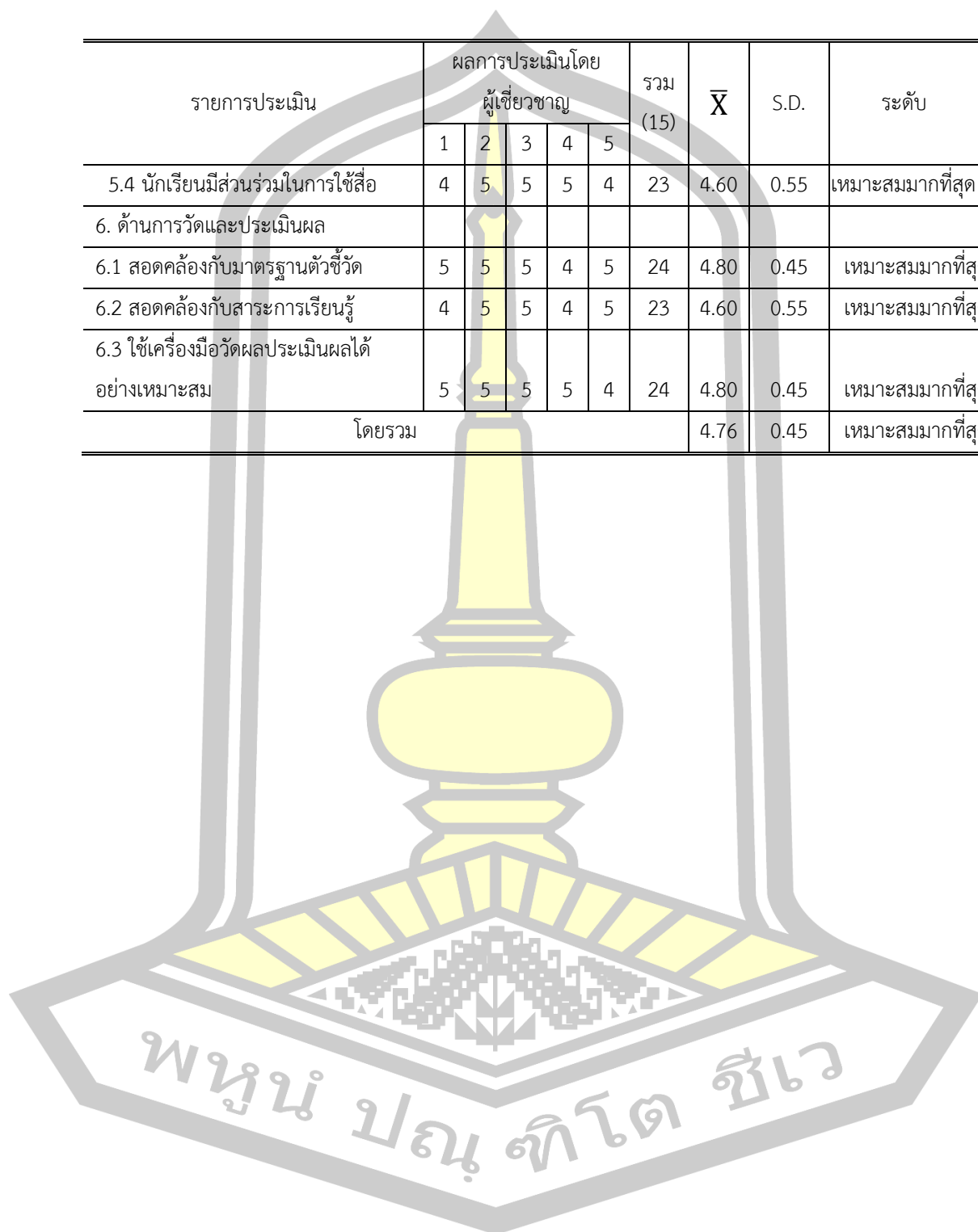
พหุ ประถม ศึกษาศาสตร์

ตาราง 19 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ เรื่อง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

รายการประเมิน	ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ					รวม (15)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	1	2	3	4	5				
1.ด้านสาระสำคัญ									
1.1 สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด	4	5	5	5	5	24	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
1.2 มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	5	5	5	4	4	23	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
1.3 เหมาะสมกับวัย ของผู้เรียน	4	5	5	5	4	23	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
2. ด้านมาตรฐานตัวชี้วัด									
2.1 สอดคล้องกับเนื้อสาระการเรียนรู้	4	5	5	5	5	24	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
2.2 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	5	5	5	5	4	24	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
2.3 ระบุพฤติกรรมที่ต้องการวัดได้ อย่างชัดเจน	4	4	5	4	3	20	4.00	0.71	เหมาะสมมาก
3. ด้านเนื้อหาสาระ									
3.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	4	5	5	5	4	23	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
3.2 เหมาะสมกับเวลาที่ใช้สอน	4	5	5	5	5	24	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
3.3 น่าสนใจเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน	5	5	5	5	5	25	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
3.4 เหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน	5	5	5	5	5	25	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
4. ด้านการจัดการเรียนรู้									
4.1 สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด	5	5	5	5	4	24	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
4.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	4	5	5	5	5	24	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
4.3 เรียงลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรม ได้เหมาะสม	5	5	5	5	5	25	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
4.4 เหมาะสมกับเวลาที่จัดการเรียนรู้	5	5	5	5	4	24	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
4.5 เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ	5	5	5	4	5	24	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
4.6 มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ใน การเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
5. ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้									
5.1 สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด	5	5	5	5	5	25	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
5.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	4	5	5	5	5	24	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
5.3 สนองตอบมาตรฐานตัวชี้วัด	5	5	5	4	4	23	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด

ตาราง 19 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผลการประเมินโดย ผู้เชี่ยวชาญ					รวม (15)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	1	2	3	4	5				
5.4 นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ	4	5	5	5	4	23	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
6. ด้านการวัดและประเมินผล									
6.1 สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด	5	5	5	4	5	24	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
6.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	4	5	5	4	5	23	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
6.3 ใช้เครื่องมือวัดผลประเมินผลได้ อย่างเหมาะสม	5	5	5	5	4	24	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
โดยรวม							4.76	0.45	เหมาะสมมากที่สุด

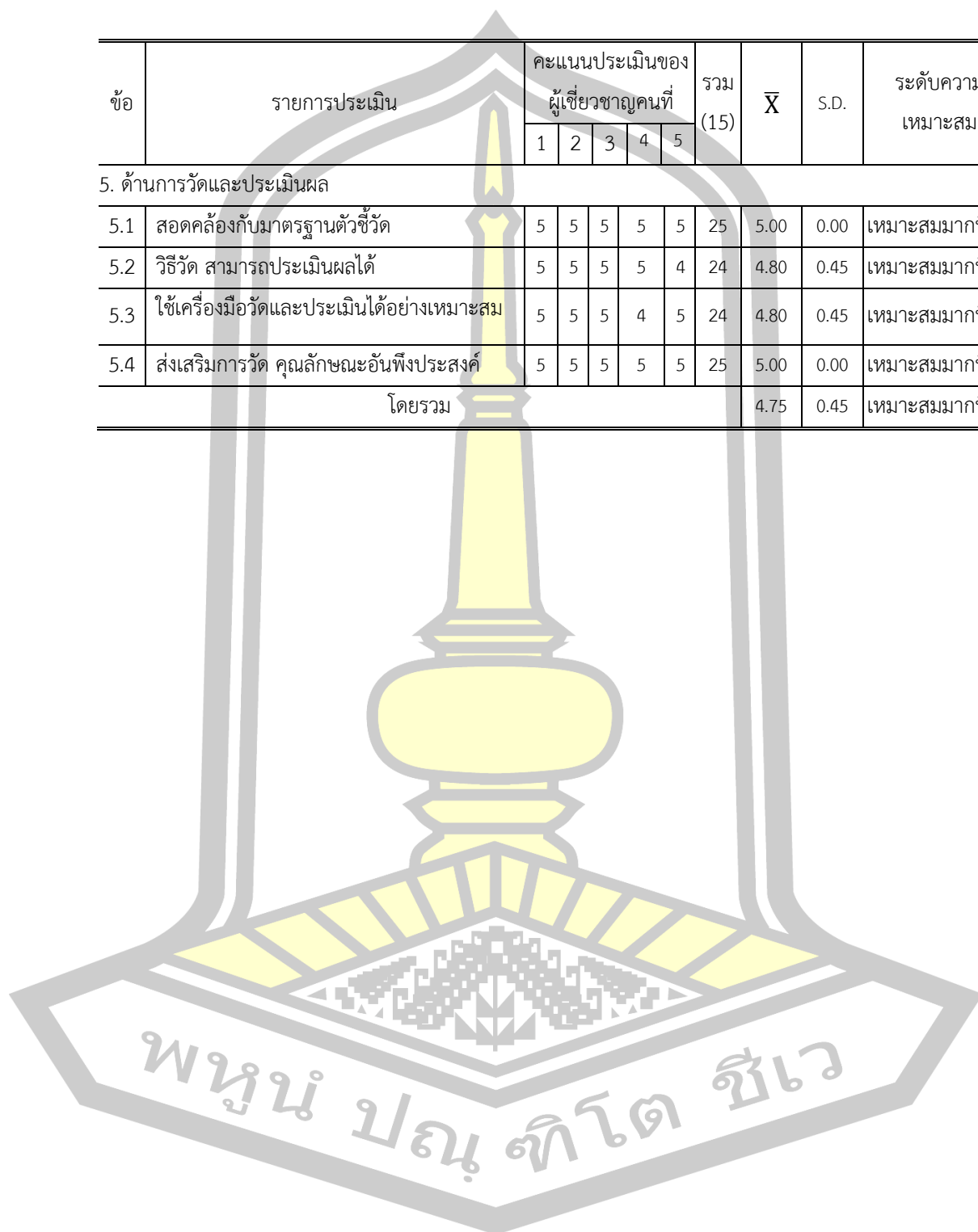

ตาราง 20 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง
เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ข้อ	รายการประเมิน	คะแนนประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม (15)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
		1	2	3	4	5				
1. ด้านมาตรฐานการเรียนรู้										
1.1	ผู้เรียนรับทราบมาตรฐานการเรียนรู้	4	5	5	5	5	24	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
1.2	ผู้เรียนรับรู้การชี้แจงเนื้อหาสาระ	5	5	5	4	4	23	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
1.3	ระบุพฤติกรรมได้อย่างชัดเจน	4	5	5	5	4	23	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
1.4	วัดและประเมินผลได้	5	5	5	4	4	23	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
2. ด้านเนื้อหาสาระ										
2.1	เนื้อหาสาระสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้	4	5	5	5	5	24	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
2.2	เนื้อหาสาระเหมาะสมกับเวลา	5	5	5	5	4	24	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
2.3	เนื้อหาสาระมีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4	4	5	4	3	20	4.00	0.71	เหมาะสมมาก
2.4	เหมาะกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียน	5	5	5	5	4	24	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
2.5	สอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน 2551	4	5	5	5	5	24	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้										
3.1	จัดเรียงลำดับกิจกรรมการเรียนรู้เป็นขั้นตอน	4	5	5	5	4	23	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
3.2	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4	5	5	5	5	24	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
3.3	เวลาเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	5	4	5	24	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
3.4	นักเรียนเข้าใจเนื้อหาสาระได้ง่าย	5	5	5	5	4	24	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
4. ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้										
4.1	ช่วยประหยัดเวลาในการสอน	5	5	5	5	5	25	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
4.2	ใช้สื่อหลากหลายให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้	5	5	5	5	5	25	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
4.3	นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อและสืบค้น ข้อมูลด้วยตนเอง	5	5	5	5	4	24	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
4.4	ประหยัดเวลาในการเรียนรู้	4	5	5	5	5	24	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
4.5	สนองการเกิดพฤติกรรมตามมาตรฐานตัวชี้วัด	5	5	5	4	4	23	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	คะแนนประเมินของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม (15)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
		1	2	3	4	5				
5. ด้านการวัดและประเมินผล										
5.1	สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด	5	5	5	5	5	25	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
5.2	วิธีวัด สามารถประเมินผลได้	5	5	5	5	4	24	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
5.3	ใช้เครื่องมือวัดและประเมินได้อย่างเหมาะสม	5	5	5	4	5	24	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
5.4	ส่งเสริมการวัด คุณลักษณะอันพึงประสงค์	5	5	5	5	5	25	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
โดยรวม								4.75	0.45	เหมาะสมมากที่สุด

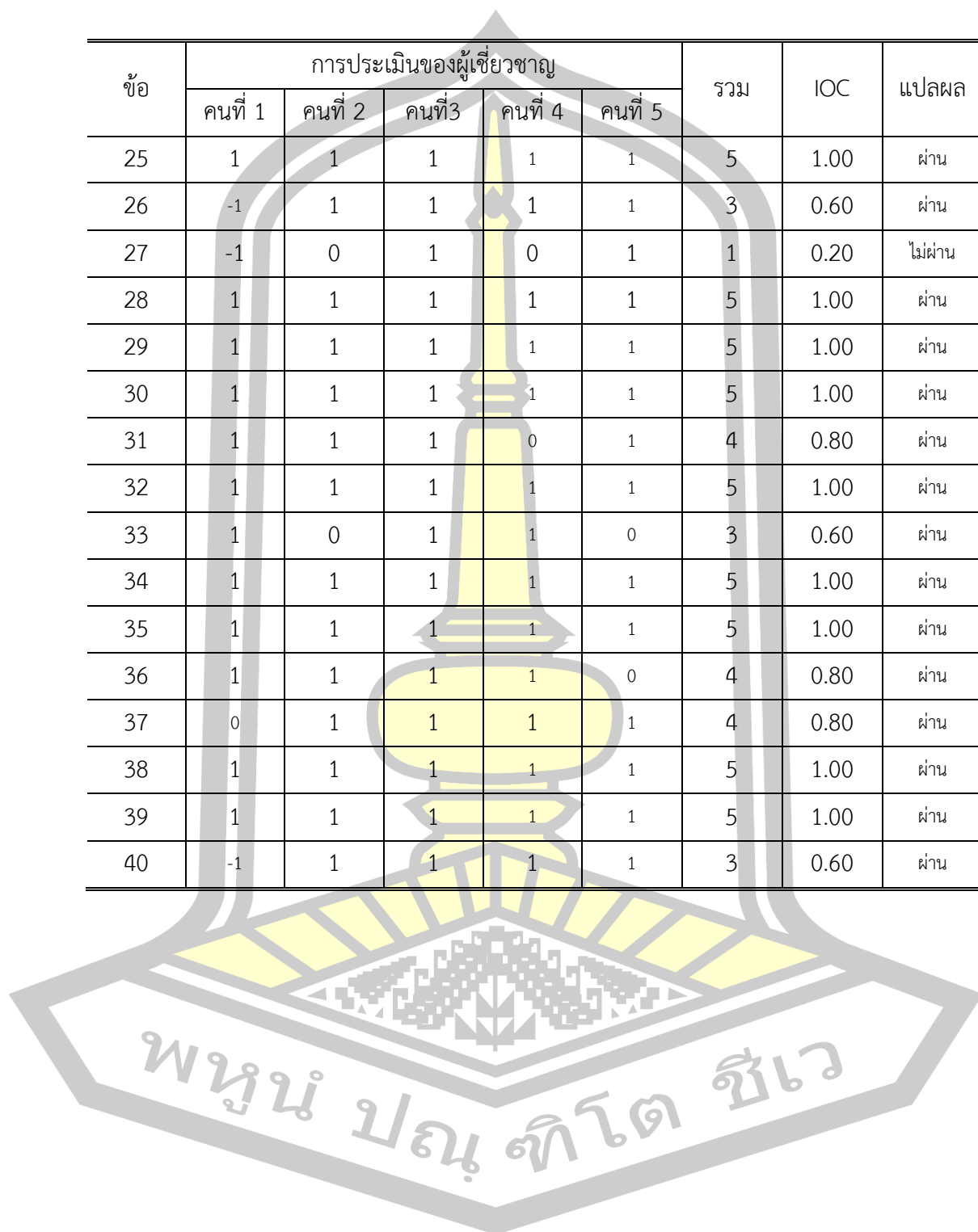

ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์สอดคล้องระหว่างข้อความ (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อ	การประเมินของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	1	1	0	1	4	0.80	ผ่าน
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
3	1	0	1	1	0	3	0.60	ผ่าน
4	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
5	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
6	1	1	1	1	0	4	0.80	ผ่าน
7	0	1	1	1	1	4	0.80	ผ่าน
8	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
9	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
10	-1	1	1	1	1	3	0.60	ผ่าน
11	0	1	1	1	1	4	0.80	ผ่าน
12	-1	1	1	1	0	2	0.40	ไม่ผ่าน
13	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
14	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
15	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
16	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
17	0	1	1	0	1	3	0.60	ผ่าน
18	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
19	-1	1	1	1	1	3	0.60	ผ่าน
20	0	1	1	1	0	3	0.60	ผ่าน
21	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
22	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
23	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
24	0	1	1	1	1	4	0.80	ผ่าน

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อ	การประเมินของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
25	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
26	-1	1	1	1	1	3	0.60	ผ่าน
27	-1	0	1	0	1	1	0.20	ไม่ผ่าน
28	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
29	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
30	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
31	1	1	1	0	1	4	0.80	ผ่าน
32	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
33	1	0	1	1	0	3	0.60	ผ่าน
34	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
35	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
36	1	1	1	1	0	4	0.80	ผ่าน
37	0	1	1	1	1	4	0.80	ผ่าน
38	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
39	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
40	-1	1	1	1	1	3	0.60	ผ่าน

ตาราง 22 การวิเคราะห์หาความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (B) และหาค่าความเชื่อมั่นฉบับ (r_{cc}) ของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	ความยาก	แปลผล	อำนาจจำแนก	แปลผล	แปลผลคุณภาพของข้อสอบ	คัดข้อที่มีคุณภาพ
1	0.65	ใช้ได้	0.60	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
2	0.78	ใช้ได้	0.48	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
3	0.39	ใช้ได้	0.41	ใช้ได้	ใช้ได้	คัดออก
4	0.26	ใช้ได้	0.73	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
5	0.39	ใช้ได้	0.41	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
6	0.43	ใช้ได้	0.78	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
7	0.48	ใช้ได้	0.59	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
8	0.13	ทิ้ง	0.03	ทิ้ง	คัดออก	คัดออก
9	0.74	ใช้ได้	0.56	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
10	0.43	ใช้ได้	0.78	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
11	0.35	ใช้ได้	0.68	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
12	0.48	ใช้ได้	0.50	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
13	0.22	ใช้ได้	0.54	ใช้ได้	ใช้ได้	คัดออก
14	0.48	ใช้ได้	0.54	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
15	0.65	ใช้ได้	0.61	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
16	0.52	ใช้ได้	0.47	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
17	0.39	ใช้ได้	0.78	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
18	0.65	ใช้ได้	0.67	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
19	0.48	ใช้ได้	0.74	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
20	0.57	ใช้ได้	0.49	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
21	0.61	ใช้ได้	0.44	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
22	0.26	ใช้ได้	0.45	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
23	0.43	ใช้ได้	0.63	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
24	0.35	ใช้ได้	0.47	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	ความยาก	แปลผล	อำนาจจำแนก	แปลผล	แปลผลคุณภาพ ของข้อสอบ	คัดข้อที่มี คุณภาพ
25	0.22	ใช้ได้	0.26	ทิ้ง	คัดออก	คัดออก
26	0.52	ใช้ได้	0.86	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
27	0.48	ใช้ได้	0.77	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
28	0.65	ใช้ได้	0.48	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
29	0.22	ใช้ได้	0.04	ทิ้ง	คัดออก	คัดออก
30	0.26	ใช้ได้	0.45	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
31	0.48	ใช้ได้	0.15	ทิ้ง	คัดออก	คัดออก
32	0.39	ใช้ได้	0.88	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
33	0.48	ใช้ได้	0.59	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
34	0.39	ใช้ได้	0.33	ทิ้ง	คัดออก	คัดออก
35	0.52	ใช้ได้	0.67	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
36	0.39	ใช้ได้	0.70	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
37	0.70	ใช้ได้	0.48	ใช้ได้	ใช้ได้	นำมาใช้
38	0.09	ทิ้ง	0.04	ทิ้ง	คัดออก	คัดออก

ค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.26-0.78

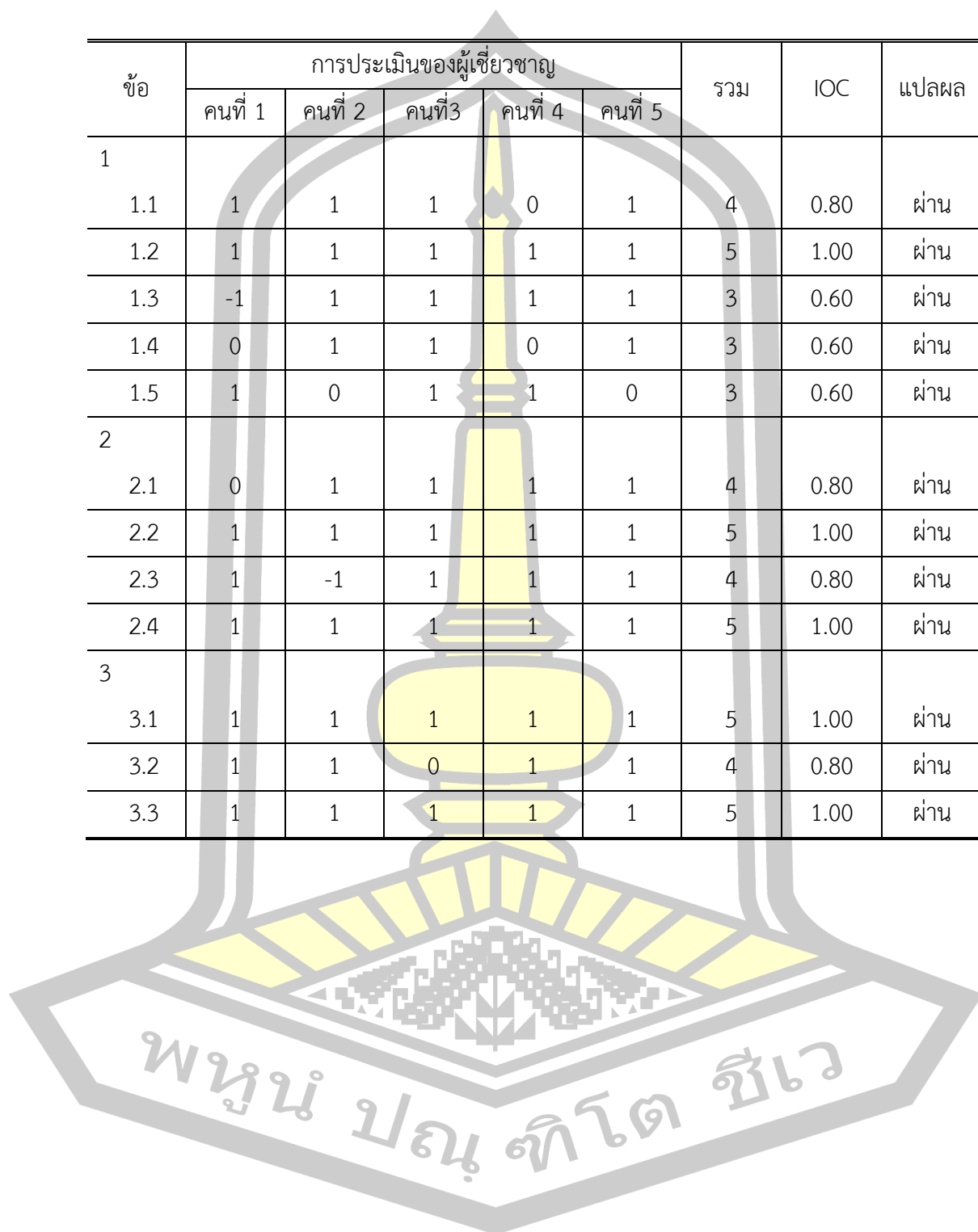
ค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.41-0.88

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ $r_{cc} = 0.95$

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 23 ผลการวิเคราะห์สอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (IOC) ของแบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์

ข้อ	การประเมินของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1								
1.1	1	1	1	0	1	4	0.80	ผ่าน
1.2	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
1.3	-1	1	1	1	1	3	0.60	ผ่าน
1.4	0	1	1	0	1	3	0.60	ผ่าน
1.5	1	0	1	1	0	3	0.60	ผ่าน
2								
2.1	0	1	1	1	1	4	0.80	ผ่าน
2.2	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
2.3	1	-1	1	1	1	4	0.80	ผ่าน
2.4	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
3								
3.1	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
3.2	1	1	0	1	1	4	0.80	ผ่าน
3.3	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน

ตาราง 24 ผลการวิเคราะห์หาความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (B) และหาค่าความเชื่อมั่นฉบับ (r_{cc})
ของแบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์

ข้อที่	ความยาก	แปลผล	อำนาจจำแนก	แปลผล	แปลผลคุณภาพของข้อสอบ
1					
1.1	0.62	ใช้ได้	.688	ใช้ได้	ใช้ได้
1.2	0.50	ใช้ได้	.672	ใช้ได้	ใช้ได้
1.3	0.47	ใช้ได้	.688	ใช้ได้	ใช้ได้
1.4	0.47	ใช้ได้	.688	ใช้ได้	ใช้ได้
1.5	0.56	ใช้ได้	.500	ใช้ได้	ใช้ได้
2					
2.1	0.53	ใช้ได้	.697	ใช้ได้	ใช้ได้
2.2	0.56	ใช้ได้	.500	ใช้ได้	ใช้ได้
2.3	0.53	ใช้ได้	.571	ใช้ได้	ใช้ได้
2.4	0.62	ใช้ได้	.688	ใช้ได้	ใช้ได้
3					
3.1	0.53	ใช้ได้	.697	ใช้ได้	ใช้ได้
3.2	0.53	ใช้ได้	.697	ใช้ได้	ใช้ได้
3.3	0.62	ใช้ได้	.688	ใช้ได้	ใช้ได้

ค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.47 - 0.62

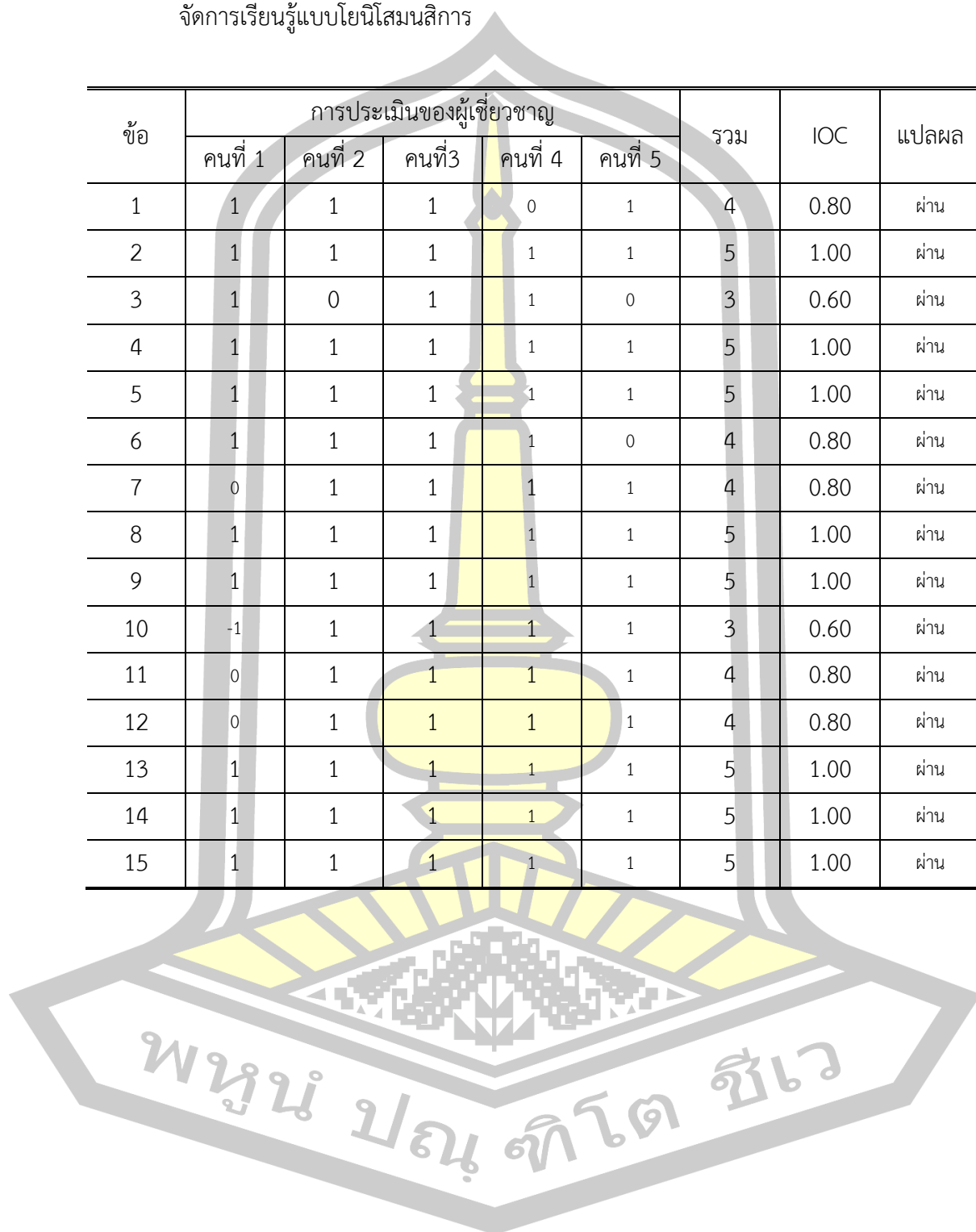
ค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ .500 - .697

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ r_{cc} = 0.91

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 25 ผลการวิเคราะห์สอดคล้องระหว่างข้อความ (IOC) ของแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ

ข้อ	การประเมินของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	1	1	0	1	4	0.80	ผ่าน
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
3	1	0	1	1	0	3	0.60	ผ่าน
4	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
5	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
6	1	1	1	1	0	4	0.80	ผ่าน
7	0	1	1	1	1	4	0.80	ผ่าน
8	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
9	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
10	-1	1	1	1	1	3	0.60	ผ่าน
11	0	1	1	1	1	4	0.80	ผ่าน
12	0	1	1	1	1	4	0.80	ผ่าน
13	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
14	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
15	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน

ตาราง 26 ผลการวิเคราะห์สอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (IOC) ของแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์

ข้อ	การประเมินของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	1	1	0	1	4	0.80	ผ่าน
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
3	1	0	1	1	0	3	0.60	ผ่าน
4	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
5	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
6	1	1	1	1	0	4	0.80	ผ่าน
7	0	1	1	1	1	4	0.80	ผ่าน
8	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
9	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
10	0	1	1	1	1	4	0.80	ผ่าน
11	0	1	1	1	1	4	0.80	ผ่าน
12	0	1	1	1	1	4	0.80	ผ่าน
13	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
14	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
15	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
15	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน

ตาราง 27 ผลการวิเคราะห์หาความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (B) และหาค่าความเชื่อมั่นฉบับ (r_{cc})
ของแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ

ข้อที่	อำนาจจำแนก	แปลผล
1	0.61	ใช้ได้
2	0.54	ใช้ได้
3	0.41	ใช้ได้
4	0.73	ใช้ได้
5	0.40	ใช้ได้
6	0.78	ใช้ได้
7	0.59	ใช้ได้
8	0.42	ใช้ได้
9	0.56	ใช้ได้
10	0.78	ใช้ได้
11	0.68	ใช้ได้
12	0.50	ใช้ได้
13	0.54	ใช้ได้
14	0.48	ใช้ได้
15	0.60	ใช้ได้

ค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.40-0.78

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ r_{cc} = 0.92

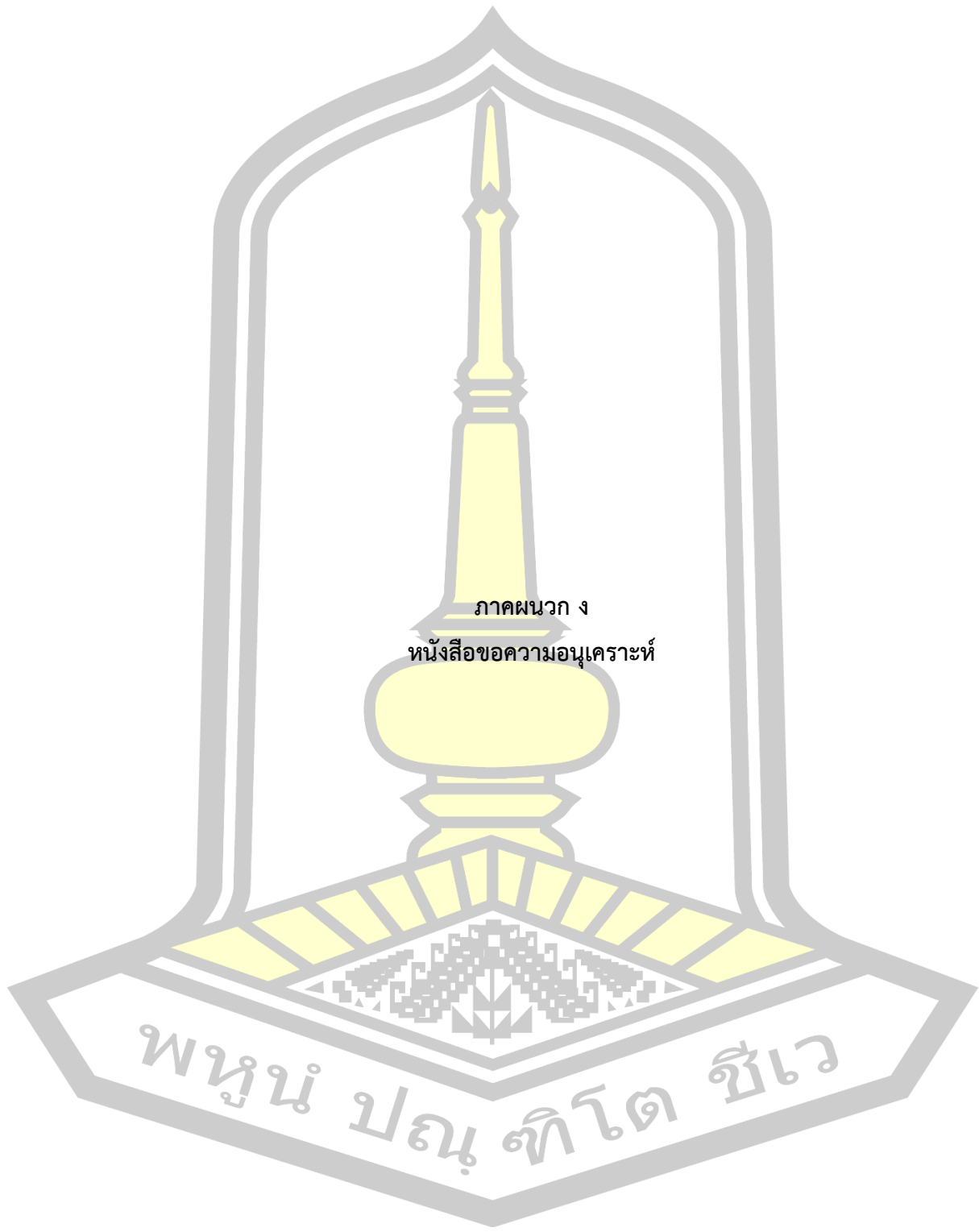
ตาราง 28 ผลการวิเคราะห์หาความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (B) และหาค่าความเชื่อมั่นฉบับ (r_{cc}) ของแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ

ข้อที่	อำนาจจำแนก	แปลผล
1	0.52	ใช้ได้
2	0.26	ใช้ได้
3	0.48	ใช้ได้
4	0.35	ใช้ได้
5	0.22	ใช้ได้
6	0.52	ใช้ได้
7	0.48	ใช้ได้
8	0.65	ใช้ได้
9	0.32	ใช้ได้
10	0.26	ใช้ได้
11	0.48	ใช้ได้
12	0.39	ใช้ได้
13	0.43	ใช้ได้
14	0.39	ใช้ได้
15	0.61	ใช้ได้

ค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.22-0.65

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ r_{cc} = 0.89

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์

พหุจน์ ปณฺ ทิโต ชีเว

ที่ อว 0605.5(2) / ว1338

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

28 กรกฎาคม 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นายสุดใจ อุบลบาล

ด้วย นางสุปรร พรหนองแสน นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผศ.ดร.สาคร อัจฉกร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0810475368

ที่ อว 0605.5(2) / ว1338

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

28 กรกฎาคม 2562

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นางจุฬาลักษณ์ พนาสิกุล

ด้วย นางสาวสุบรร พรหนองแสน นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบ โยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผศ.ดร.สาคร อัจฉกร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0810475368

ที่ อว 0605.5(2) / ว1338

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

28 กรกฎาคม 2562

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นางเกษวลี กองทอง

ด้วย นางสุบรร พรหมทองแสน นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผศ.ดร.สาคร อัมจักร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0810475368

ชุมชน ปณฺ ทั โด ชง

ที่ อว 0605.5(2) / ว1338

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

28 กรกฎาคม 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นางสาวเยาวลักษณ์ วงพิมพ์

ด้วย นางสาวสุบรร พรหนองแสน นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผศ.ดร.สาคร อัดจักร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิตินจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิติน 0810475368

ที่ อว 0605.5(2) / ว1338

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

28 กรกฎาคม 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นางจันทิรา พูนศิริ

ด้วย นางสุบรร พรหนองแสน นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผศ.ดร.สาคร อัจฉกร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

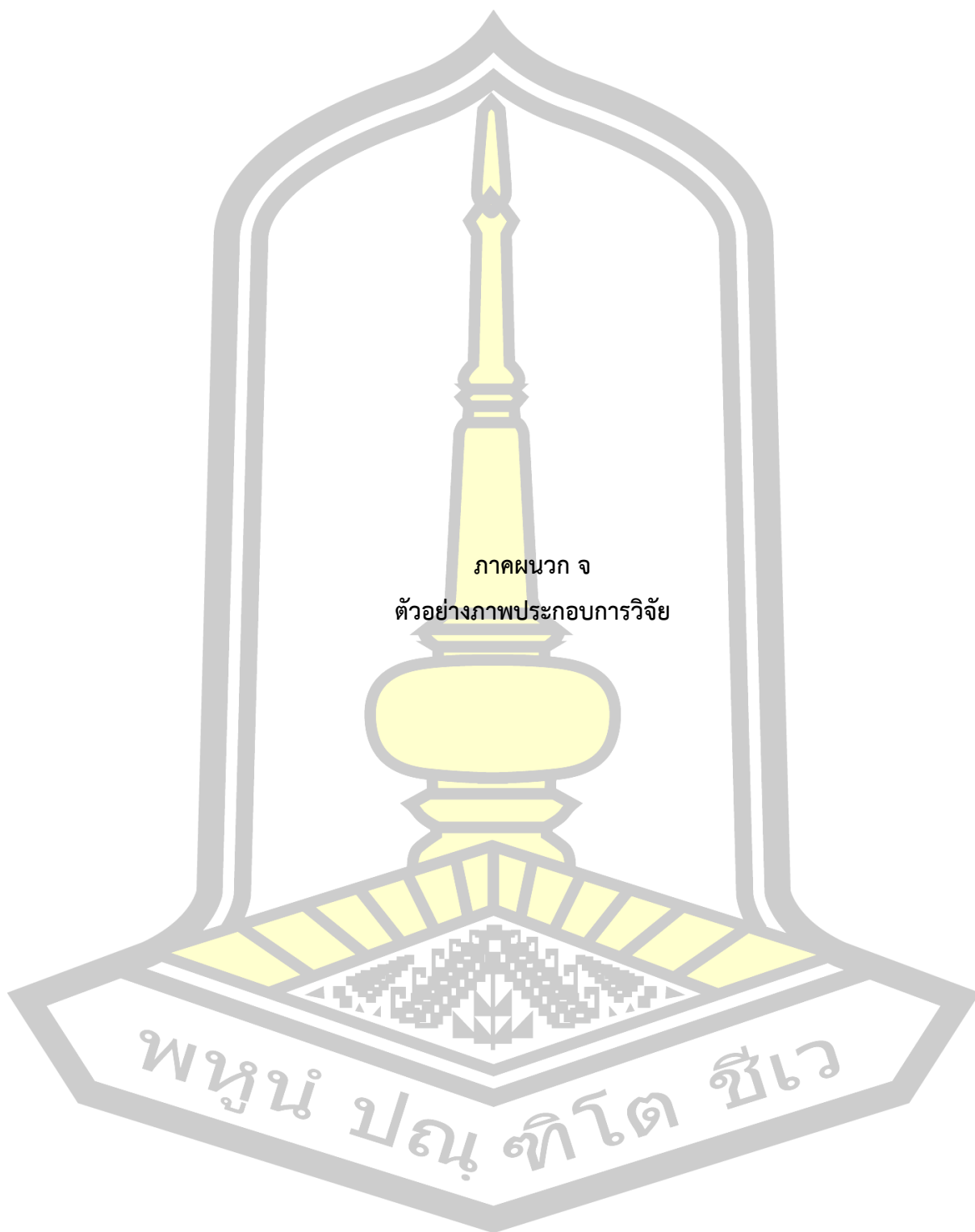
ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จรัสรงค์ โคมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0810475368

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ภาคผนวก จ
ตัวอย่างภาพประกอบการวิจัย

พหุณํ ปณฺ ทิโต ชีเว

ภาพประกอบ 1 นักเรียนทดลองเรียนแบบการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ

ภาพประกอบ 2 นักเรียนทดสอบก่อน-หลัง แบบทดสอบผลวัดสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ และวัดความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ

ภาพประกอบ 3 นักเรียนกำหนดเป้าหมายหรือประเด็นคำถามที่ต้องการศึกษาเพื่อแสวงหาคำตอบ ด้วยเหตุผล

ภาพประกอบ 4 การนำเสนอเป็นชั้นการอธิบายเรื่องที่ศึกษาได้อย่างสมเหตุสมผลโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายมีความต่อเนื่อง น่าสนใจตลอดจนมีการอ้างอิงข้อเท็จจริง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสุบรร พรหนองแสน
วันเกิด	วันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2522
สถานที่เกิด	อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 132 หมู่ที่ 1 บ้านหนองไผ่ ตำบลหนองไผ่ อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44180
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนพัคภูมิพิทยาคาร เลขที่ 330 หมู่ที่ 16 ถนนสุวรรณวงค์ ตำบลปะหลาดน อำเภอพัคภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44110
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2542 มัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียน เขตพระโขนง พ.ศ. 2548 ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา พ.ศ. 2563 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ทัโต ชีเว